

***Manna
pro každý den
VII.***

IGBV

Obsah	Stránka
První Královská	3
Druhá Královská	82
Příslaví	161
Prorok Ezechiel	223
První epištola Timoteovi	330
Druhá epištola Timoteovi	342
Epištola Galatským	351
Obsah svazků I–VII	184

Citace z Bible jsou uváděny podle Kralického překladu, v případě potřeby jsou přeloženy z předlohy, kde je použit Elberfeldský překlad. V tom případě je připojena poznámka „Elb.“ nebo „přel.“.

Před čtením textu je třeba přečíst si oddíl z Bible, ke kterému se tento text vztahuje.

Přeloženo z „Tägliche Manna“, Band 7 a další, Beröa-Verlag, Zürich 1987

© 2004 **IGBV**
GUTE BOTSCHAFT Verlag
Eiershäuser Str. 54
D – 35713 Eschenburg
Germany

1. Samuelova kniha nám ukazuje úpadek kněžství a žádost lidu mít krále. Prvním králem byl Saul, muž podle přání lidu. V jeho následníkovi Davidovi vidíme potom muže podle Božího srdce. Druhá Samuelova kniha podává zprávu hlavně o zřízení a upevnění Davidova trůnu.

Knihy Královské následují přímo po Samuelových knihách. Král David je starý, blíží se jeho konec. Jeho syn Adoniáš využívá slabosti svého starého otce k dosažení svých ctižádostivých cílů: Chce na sebe strhnout království.

Jeho čin je ale horší než čin nějakého ctižádostivého člověka, jenž jedná v nevědomosti o Bohu. Adoniášův hřích znamená dokonce více než vzpouru proti otci, králi Davidovi; je to vzpoura proti Bohu, jenž určil Šalomouna už před narozením za Davidova následníka a za stavitele chrámu (1. Paralipomenon 22,9.10). Adoniáš se svým činem staví do přímého rozporu k Božím prohlášením a k Božímu zjevenému úmyslu.

Je důležité, abychom hřích viděli vždy takovým, jaký je v Božích očích. Když se na začátku křesťanství ve Shromáždění Ananiáš a Zafira provinili lží, prohlásil apoštol Petr Ananiášovi: „Neselhal jsi lidem, ale Bohu.“ (Skutky ap. 5,4)

2. leden

1. Královská 1, 11-21

Poté, co prorok Nátan promluvil se Šalomounovou matkou, šla tato k zestárlému králi, aby mu pověděla o událostech, které se staly, a připomněla mu jeho slib.

Zatím co Adoniáš z opatrnosti nezve ty, kteří by mohli být jeho úmyslům na překážku, obrací se Betsabé s důvěrou k prorokovi, jenž je obeznámen s Božími myšlenkami, a k bohabojnému králi, jenž má moc učinit odpovídající opatření. – Praktický závěr, který z toho můžeme učinit, je tento: Člověk zjevuje stav svého srdce tím, v co důvěřuje. Když se někdo vydá zlou cestou, nikdy se neptá na radu těch, od nichž nemůže očekávat plnou podporu pro svůj úmysl. Jestliže je ale pro nás tím nejdůležitějším Boží vůle a její naplnění, je to s naším srdcem dobré. S takovým stavem srdce následujeme Pána Ježíše, jehož obsah života je vyjádřen slovy: „Aj, jdu, abych činil, ó Bože, vůli tvou.“ (Židům 10,7) – „Kdo činí vůli Boží, ten trvá na věky.“ (1. Jana 2,17)

Betsabé ještě mluví, když do pokoje starého krále vstupuje prorok Nátan. Opakuje zprávu o převratu působeném jednáním Adoniáše. Při dřívějších příležitostech přinášel Nátan králi Boží slova. Činil to vždy bez ohledu na nebezpečí, že mu král nebude rozumět a že ho za otevřená slova potrestá (2. Samuelova 7,5-16; 12,7-12). Otázkou: „Ty-li jsi pověděl?“, představuje nyní králi jeho zvláštní odpovědnost.

Přes své stáří si je král vědom vážnosti situace. Vidí, že musí ihned učinit rozhodnutí. Nejprve potvrzuje své ženě dříve učiněné sliby, které odpovídaly Boží prohlášené vůli. A pak jedná (32. verš).

Celé Adoniášovo spiknutí posloužilo jen k urychlení nástupu Šalomouna na trůn. Za normálních okolností by Šalomoun jistě čekal až do smrti svého otce. – Není to jediná událost, ve které vidíme, že i zlé cesty lidí slouží nakonec k podpoře Božího úmyslu. Josef byl např. kvůli své věrnosti uvržen do vězení – aby touto cestou vystoupil vzhůru jako vládce nad Egyptem.

Král myslí na všechno. Povolává *kněze* Sádocha, *pro-roka* Nátana a *hrdinu* Banaiáše, aby ustanovil svého syna Šalomouna králem. Jeho *osobní* mezkyně, na níž má jeho syn jet, potvrzuje lidem, že věc vyšla od krále. Se jmenovanými vůdci jde také králova tělesná stráž dolů ke Gihonu (porovnej 38. verš s 2. Samuelova 8,18). Vše je připraveno k tomu, aby tuto důležitou věc postavilo před lidem do pravého světla.

Vzhledem k ustanovení Šalomouna za krále musí být zvláště dbáno 39. verše. Sádoch pomazal Šalomouna z *rohu oleje*. Stejný druh nádoby použil Samuel při pomazání Davida (1. Samuelova 16,13). U Saule a Jéhu naproti tomu čteme o *nádobce oleje* (1. Samuelova 10,1; 2. Královská 9,3). Nejsou to zřetelné poukazy na druh království těchto mužů? Jak Saulovo království, tak i království Jéhu se rozpadlo, protože tito králové žili bez spojení s Bohem. Království Davida a Šalomouna naproti tomu zůstane. Jednou se ujme trůnu pravý Davidův Syn, pravý Šalomoun – Pán Ježíš Kristus, a tento trůn bude „věčný a stálý“ (Žalm 45,7). – A Adoniáš? Ten se nestaral o pomazání od Božího zástupce (kněz nebo prorok). Výlučně sobecké pohnutky jej učinily uchvatitelem trůnu.

Pro Adoniáše se nyní začíná list obracet. Radost lidu proniká až ke spiklencům. Jonatan, kněžský syn, jim přináší přesnější zprávu. Zdá se, že neměl tušení o Adoniášově úmyslu při té hostině. Směle vypráví podrobnosti nastoupení Šalomouna na trůn. Nový král se těší jak požehnání svého otce, tak i požehnání svých poddaných.

Jaký rozdíl k Adoniášovi! O něm jsme v 6. verši četli: „A nikdy ho nezarmoutil otec jeho, aby řekl: Proč jsi to učinil?“ Zřejmě to byl Davidův miláček, jemuž otec všechno dovolil, aniž by ho kdy napomenul. Nikdy ho nezarmoutil. Nyní byl David zarmoucen jím. Nemohlo to být jinak. V cestách Boží vlády musí člověk, i věřící, sklízet to, co zasel (Galatským 6,7). Kdo rozsévá pro tělo, bude z těla sklízet zkázu. Jaké vážné varování pro všechny, kteří mají úkol vychovávat děti v *kázni a napomínání* Páně.

Adoniáš zatím nebyl zabit. Šalomoun jej ušetřil, ale jen do té doby, dokud zlé v Adoniášově srdci nevystoupilo navenek. Stejně tomu bude za budoucí vlády Mesiáše v tisíciletém království. Každého jitra bude Pán vyhlašovat všechny, kteří budou činit zjevné zlo (Žalm 101,8).

Skrze Adama přišel na svět hřích a s ním smrt, která pronikla ke *všem* lidem (Římanům 5,12). Proto musel také věřící David říci: „Já již odcházím podle způsobu všech lidí.“ Věděl však, že jeho duše je v bezpečí, neboť zakusil odpuštění Páně (Žalm 32,1.5). Smrt vykoupeného člověka není něčím beznadějně smutným, nýbrž je jen temným průchodem, který vede do slavné přítomnosti Spasitele, ve kterého uvěřil.

David chtěl před svou smrtí zařídit ještě některé nevyjasněné věci ve svém životě. Cítil, že kvůli svým vlastním slovům ušetřil více než jednoho zlého muže. To mu nyní leželo na svědomí. Jediné, co nyní ještě mohl učinit, bylo, že ty věci předal k vyřízení svému synu. V tomto jednání nebyla pomstychtivost. Davidovi nešlo o osobní zadostiučinění. Viděl možná, jak závažné byly hříchy těchto mužů v Božích očích; neboť Joáb a Semei jednali proti pomazanému *Hospodinovu*.

Tyto verše jsou zároveň varováním všem lidem. U Boha hříchy nestárnou. I když na ně lidé dávno zapomněli, u Boha je vše nesmazatelně zapsáno. V den účtování přijdou všechny hříchy, které nebyly odpuštěny, znovu na světlo. Jen hříchy toho, kdo činil pokání a uvěřil ve výkupné dílo Pána Ježíše, jsou Kristovou krví pro věčnost vymazány (Židům 10,14.17).

Při čtení tohoto oddílu se možná v první chvíli udiveně ptáme: Cožpak prosba o Abizag Sunamitskou byla opravdu něco hodného smrti? Jestliže se však na situaci podíváme přesněji, všimneme si, že Šalomoun usuzoval a jednal správně.

Proč šel Adoniáš se svou prosbou k Betsabé a ne přímo ke svému bratrovi? Jeho slova zjevila, že prosbou o ruku Abizag měl na mysli více, než jen vzít si tuto dívku za ženu. Jeho jednání ukazovalo na druhý a rafinovanější pokus dosáhnout království.

V 15. verši dokázal, že své vzpurné jednání nikdy neodsoudil. Stále ještě věřil, že byl v právu, když tehdy sáhl po království. Podle jeho vlastních slov bychom mohli myslet, že Bůh mu vzal něco, co mu patřilo. Tak svémyslné dokáže být lidské srdce. – Když ve svém srdci neodsoudíme kořen, který vedl ke hříchu v našem životě, přivede nás dříve nebo později k dalším hříchům. Mysleme jen na pýchu. Jsme možná rychle ochotni vyznat a odsoudit nějaké zlé slovo nebo unáhlený čin. Ale jsme také hotovi nelítostně odsoudit svou pýchu, která vedla k hříšnému činu? To, co Betsabé nepoznala, Šalomoun ve své moudrosti viděl. A když Pán Ježíš zkoumá naše srdce a náš život, také Mu neujde nic, co musí být v sebesoudu odsouzeno.

Ačkoli Šalomoun nebyl muž války a krve jako jeho otec David, ukazuje i v těchto osobních soudech na Pána Ježíše. Dříve než Kristus nastoupí Své království ve slávě, vykoná spravedlivou pomstu, jak to nalézáme prorocky v Matouš 25,41-46 a Lukáš 19,27.

Soudem nad knězem Abiatarem se naplnilo i Hospodinovo proroctví ohledně domu Elí. Když kněžství v Izraeli za Elí a jeho bezbožných synů kleslo nejhluběji, dal Bůh Elí, odpovědnému nejvyššímu knězi, sdělit: „Aniž bude starce v domě tvém po všechny dny.“ (1. Samuelova 2,32) Abiatar ve svých mladých letech osobně zažil naplnění tohoto soudu (1. Samuelova 22,19-21). Nyní postihl soud jeho samého, ale ne tak, že by byl bez viny.

2. Samuelova kniha líčí Joába jako muže smělého a statečného, ale charakterizovaného bezohlednou ctižádostí. Aby dosáhl vlastní výhody, nezalekl se ani vraždy. David pokaždé odsoudil nečestné činy svého vojévůdce; ale nenašel sílu k tomu, aby ho sesadil (2. Samuelova 3,39). – A opět se potvrzuje skutečnost, že před Bohem žádný hřích nezastará. I když přešlo mnoho let od Joábových neslavných skutků, neušel Joáb Božímu soudu. Postihl jej za Šalomouna.

Když David musel utíkat před vlastním synem Absolonem, potkal ho Semei, muž z pokolení Saule, dřívějšího krále. Zahrnul ho zlořečením a házel po něm kamení. David snesl tato pohanění, a když se po svržení Absolona opět vrátil do Jeruzaléma, slíbil navenek pokání činícímu Semei život (2. Samuelova 16,5-8; 19,19-23). Byla tím věc vyřízena? Ne, byla jen odsunuta.

Šalomoun předložil Semei smlouvu. Dokud bude dodržovat její podmínky, zůstane naživu. A Semei odpověděl: „Dobrá jest ta řeč. Jakož mluvil pán můj král, tak učiní služebník tvůj.“ Člověk neustále přeceňuje své srdce. Bylo tomu tak už tehdy, když Izrael Bohu řekl: „Cožkoli mluvil Hospodin, budeme činiti.“ (2. Mojžíšova 19,8) Prorok Jeremiáš popsal klamné srdce výstižnými slovy: „Nejlstivější jest srdce nade všecko, a nejpřevrácenější. Kdo vyrozumí jemu?“ (Jeremiáš 17,9) – Po třech letech Semei porušil smlouvu a musel zemřít.

Tato 2. kapitola jasně ukazuje, že král, který seděl na Davidově trůnu, vykonával spravedlivý soud. Každý obdržel to, co odpovídalo jeho vině. Nikdo nemohl novému vládci vyčítat nějakou nespravedlnost. Šalomoun v tom ukazuje na budoucí vládu Krista na zemi, v níž bude vládnout v božské spravedlnosti.

S upevněním Šalomounova království nám Boží slovo podává také zprávu o věcech, které způsobily jeho pozdější úpadek. – Šalomoun si vzal dceru egyptského krále. Není možné říci, že to odpovídalo Božím myšlenkám o králi Izraele. Na druhé straně použil Bůh tohoto činu, který sám o sobě byl zlý, k prorockému poukázání na království pokoje Pána Ježíše, kdy bude požehnáno i národům, a to skrze izraelský národ.

Žel že Šalomoun myslel nejprve na svůj vlastní dům, a teprve ve druhé řadě na Hospodinův dům. Tak také nenacházíme krále před truhlou smlouvy, která byla vyjádřením Boží přítomnosti, nýbrž před oltářem, oficiálním místem, kde se může setkávat člověk s Bohem. Ačkoli Šalomoun „miloval Hospodina“, přece není označen za „muže podle srdce Božího“, tak jako jeho otec David. Jeho liknavost ve věcech Páně vedla lid k tomu, aby dále obětoval na výsostech. I později, když byl chrám dostaven, tyto výsosti zůstaly a vedly k začátkům modlářství v Izraeli. – Jak to vypadá v našem životě? Stojí u nás zájmy Pána a Jeho Církve na prvním místě?

V Gabaon se Bůh zjevuje Šalomounovi ve snu a vyzývá ho, aby projevil přání. Šalomoun prosí za to, co jako král četného lidu, a k tomu Božího lidu, nutně potřebuje: za moudrost a rozumnost.

Šalomounova prosba odpovídala myšlenkám Pána. Poněvadž král nevyslovil sobecká přání, nýbrž prosil o to, co jej mělo uschopnit, aby správně vládl nad Božím lidem, daroval mu Bůh nejen moudrost a rozumnost, nýbrž také bohatství a slávu. Šalomoun se stal tedy neobyčejně moudrým. K tomu žádnému muži nebylo na venek tak požehnáno a žádný nebyl tak slavný jako král Šalomoun. Když posuzujeme věci podle viditelného lesku a lidské moudrosti, pak doba Šalomounovy vlády nemá sobě rovné.

Ale člověk je před Bohem odpovědný. Proto ve 14. verši následuje závažné slůvko „jestliže“. Tomuto „jestliže“ král Šalomoun nevyhověl, takže následkem byl úpadek a rozdělení království. Lidské srdce nedokáže ani za výjimečně příhodných okolností a předpokladů vyhovět Božím požadavkům. Důkazem toho je i Šalomounův život.

Po obdržení těchto požehnání přišel Šalomoun do Jeruzaléma a „stál před truhlou smlouvy Hospodinovy“. Nyní stál král před Bohem na správném místě. Nebylo to první působení moudrosti a rozumnosti, kterou obdržel od Boha? Bohem dané porozumění vede do Jeho přítomnosti.

Případ dvou žen, které ve svém sporu očekávaly králův výrok, dokazuje neobyčejnou moudrost, jíž byl Šalomoun od Boha nadán. Rozuměl lidskému srdci jako žádný jiný. Bůh dal tomuto muži největší lidskou moudrost, kterou v Bibli nalézáme. Nazýváme ji lidskou, protože se jedná o lidské záležitosti. Jde o srdce lidí a o věci této země. Mysleme jen na Knihu Přísloví, kterou Šalomoun napsal pod vedením Ducha Svatého. Nacházíme v ní od Boha danou moudrost ohledně všech otázek, které vyvěrají ze života lidí na této zemi. Pro náš praktický život mezi věřícími i nevěřícími lidmi je krajně užitečné číst Knihu Přísloví opakovaně a přisvojovat si v ní zjevenou moudrost, používat ji a žít dle ní.

V protikladu k Šalomounovi se jeho otec zaměstnával Božím srdcem. David, muž podle Božího srdce, složil většinu Žalmů. Žalmy popisují zkušenosti věřícího s Bohem a slouží k tomu, abychom porozuměli Božímu srdci do té míry, jak to je možné na půdě Starého Zákona.

V 1. kapitole jsme četli o tom, jak Šalomoun dosedl na trůn. Ve 2. kapitole čteme dvakrát, že jeho království bylo upevněno (verše 12 a 46). Kapitola 3 ukazuje, jak Bůh sám vybavil krále nutnou moudrostí a rozumností, aby mohl vládnout nad Božím lidem (28. verš). Ve 4. kapitole vidíme Šalomouna jako potvrzeného krále nad celým Izraelem. V souladu s tím je popsána správa, sláva a moc království, stejně jako i Šalomounova velká moudrost.

Je zajímavé, že seznam Šalomounových vysokých úředníků zahrnuje i Abiataru kněze. Pro jeho nevěrnost mu král odejmul jeho *úřad* (kapitola 2,27). Protože ale nosil truhlu smlouvy a prožil spolu s Davidem pronásledování, ponechal mu *hodnost*, již propůjčil všem, kteří trpěli se zavrženým králem.

Mezi dvanácti Šalomounovými dohlížiteli nalézáme dva, kteří si vzali za ženu královy dcery. Není nám řečeno, jakým způsobem přišli do tak úzkého vztahu k Šalomounovi. Ale v každém případě stáli ke králi v dvojnásobném spojení. Na jedné straně byl jejich tchánem a na druhé straně jejich představeným, tzn. vrchní mocí, jíž byli všichni vládní úředníci poddáni. – Není náš vztah k Pánu podobný? Jsme jak Jeho přátelé, tak i Jeho služebníci (Jan 15,14; Skutky ap. 4,29).

Těchto několik veršů popisuje postavení lidu za Šalomounovy vlády a charakter jeho panování. Naznačují, jaké to bude, až Kristus jako Kníže pokoje bude vládnout nad zemí i nad celým vesmírem.

Tehdy byl lid početný jako písek, který je při moři. V budoucnosti se naplní celé zaslíbení, které Bůh dal kdysi Abrahamovi: „Velice rozmnožím símě tvé jako hvězdy nebeské, a jako písek, který jest na břehu mořském.“ (1. Mojžíšova 22,17) V tisíciletém království bude nebeská a pozemská část Kristova království vzájemně v dokonalém souladu.

V tomto oddílu se ukazuje pět znaků, které budou charakteristické i pro budoucí tisícileté království:

1. Všichni poddaní mají nadbytek všech pozemských statků (20. verš).
2. Radost naplní srdce (20. verš).
3. Všude vládne bezpečnost. Každý je spokojen s tím, co vlastní (25. verš).
4. Vláda krále se vztahuje na všechna království (21. a 24. verš).
5. Tato mocná a rozsáhlá vláda je vláda všeobecného pokoje (24. verš).

Blahobyť celého království sloužil jen k tomu, aby zvýšil krále a jeho slávu. Žel že tento slavný čas trval pro Šalomounovu nevěrnost jen několik desetiletí.

Mravní stránka Šalomounova království byla ještě slavnější než ta materiální. Bůh sám vybavil krále obdivuhodnými přednostmi: *moudrostí*, velmi velkou *rozumností* a *šírokostí srdce*.

Moudrost je schopnost rozeznávání ohledně všech věcí; dobrého a zlého, různých okolností, v nichž se lidé mohou nacházet, stejně jako známost toho, jak se má člověk v každé situaci zachovat. „Počátek moudrosti je bázeň Hospodinova.“ (Příslaví 9,10) Boží bázeň vyznačovala začátek Šalomounovy dráhy – žel že jen začátek!

Rozumnost (známost) je schopnost rozumět Božím myšlenkám, a to tak, že je člověk umí předat i druhým.

Šírokostí svého srdce zahrnul Šalomoun všechen lid. Staral se o všechny potřeby svých poddaných a staral se o všechny jejich záležitosti tím, že je činil svými záležitostmi.

Ze všech národů přicházeli lidé do Jeruzaléma, aby slyšeli Šalomounovu neobyčejnou moudrost. A přece je jen předobrazem Pána Ježíše, o němž ve Zjevení 5,12 čteme: „Hoden jest ten Beránek zabítý vzítí moc, a bohatství, i *moudrost*, i sílu, i čest, i slávu, i požehnání.“

V protikladu ke 3. kapitole zde nevidíme Šalomounovo spříznění s národy, nýbrž smlouvu, kterou uzavírá s Chíramem, králem Tyrským. Šalomoun i Chíram přispívají k tomu, aby se uskutečnil Boží úmysl a na této zemi byl vystaven Jeho chrám. Tyrští dodávají dřevo a Izrael se stará o živobytí dělníků.

Bůh vytvořil předpoklady pro stavbu chrámu tím, že daroval králi a zemi pokoj, který je potřebný ke zhotovení takové stavby (4. verš). Šalomounovo rozhodnutí je krásné. Chtěl postavit svému Bohu dům, ale ne podle vlastních plánů, nýbrž „jakož mluvil Hospodin Davidovi otci mému“ (srovnej s 1. Par. 28,11-19).

Doba Šalomounovy vlády se tedy vyznačovala pozemskou slávou, k níž přispěly všechny přirozené zdroje pomoci, které může stvoření nabídnout. Avšak tyto věci měly sloužit k oslavení Boha a dát Mu uprostřed Jeho lidu chrám, který by oslavoval Jeho svatost a velikost. Tak tomu bude také v budoucnosti za slavné vlády Mesiáše.

Bůh daroval Šalomounovi moudrost nejen proto, aby trestal zlo ve svém království (kap. 2,6), aby za své vlády činil správná rozhodnutí (kap. 3,28) a aby vyučoval národy, které byly pod jeho vládou (kap. 4,29), ale také vzhledem ke stavbě chrámu. Toto dílo mělo charakterizovat Šalomounovu slavnou vládu.

Velký počet dělníků ukazuje na rozsah celého podniku. To první, co dal Šalomoun obstarat, jsou velké, cenné kameny, „k založení toho domu“. Chrám musel mít základ velké ceny a dobré pevnosti, aby vydržel každou zkoušku. – Tak tomu je i dnes s duchovním Božím domem. Kristus je jak základ, tak i úhelný kámen. Základem jsou pravdy, které se vztahují ke Kristu a Jeho dílu, jak je skrze Svě apoštoly a proroky v Novém Zákoně sdělil (1. Korintským 3,11; Efezským 2,20). Jsou to velké, cenné kameny. Není možné ani jeden z nich odstranit, aniž by nebyla ohrožena nebo otřesena celá budova. Tomu Šalomoun ve své moudrosti dobře rozuměl, když dal zhotovit otesané kameny, na kterých měl být zřízen Boží dům.

Stavba chrámu je přivedena do spojení s vyjitím izraelského lidu z Egypta, protože se nyní naplnilo to, co tehdy vysvobozený lid zpíval na břehu Rudého moře: „Uvedeš je, a štípíš je na hoře dědictví svého, na místě, které jsi k příbytku svému připravil, Hospodine, v svatyni, kterou utvrdí ruce tvé, Pane.“ (2. Mojžíšova 15,17) Bůh stále mluvil o místě, které vyvolí, „aby položil jméno své tu, a bydlil na něm“ (5. Mojžíšova 12,5). Tímto místem byl Jeruzalém a zvláště chrám, který měl být nyní postaven.

Z ne snadno srozumitelného popisu chrámu chceme vyjmout 7. verš; neboť obsahuje velmi krásné duchovní poučení. Dům byl postaven z kamenů, které byly předem v lomu opracované tak, že na staveništi už nebylo potřebné další dopracování. Stejně tak se to děje s duchovními kameny, z nichž Bůh staví dnes Svůj duchovní dům, Církev. Jako nevykoupený hříšník je člověk zcela nevhodný pro Boží přítomnost. Jestliže však v pokání s vyznáním svých hříchů přijde k Pánu Ježíši a uvěří v Něho jako ve svého Spasitele, je spasen. Bůh mu dá nejen odpuštění jeho hříchů, nýbrž i nový život, a činí jej Božím dítětem. To vše je Boží dílo (Efezským 2,4-9), a proto je vykoupený člověk v každém směru vhodným kamenem pro Boží dům (1. Petra 2,5).

Chrám byl Božím příbytkem uprostřed Jeho lidu. Vším, co patřilo k tomuto domu, zjevoval Bůh něco ze sebe samého: čím je ve Své svatosti a spravedlnosti, ale také ve Své lásce a milosti. Dále byl chrám místem, kde byla vykonávána bohoslužba, kde člověk směl přinášet oběti, jež Bůh přijímal. Nakonec bylo toto místo Božího přebývání i středem Boží vlády. Čteme, že Bůh trůnil mezi cherubíny na zlatém víku truhly smlouvy (1. Samuelova 4,4). Bůh vládl. Král byl jen odpovědným zástupcem lidu před Bohem a vykonavatel projevů Boží vůle v okruhu své vlády.

Uvnitř chrámu byla jak svatyně svatých, tak i svatyně (část chrámu před svatyní svatých) zcela obložena cedrovým dřevem a potažena zlatem. Kameny už nebylo vidět. Uvnitř Božího domu mluví všechno jen o Boží spravedlnosti a slávě, jichž je zlato obrazem.

Cherubínové, které nalézáme na různých místech v Božím slově, stojí vždy ve spojení s Božím spravedlivým soudem (srovnej 1. Mojžíšova 3,24). Ve svatyni svatých, kde měla nalézt místo truhla smlouvy se dvěma cherubíny na svém víku, stály ještě dvě z těchto postav andělů. Ukazují, že Bůh zůstává svatý, i když chce bydlet uprostřed Svého lidu.

Vlastní chrám se svými proporcemi podobal svatyni a svatyni svatých stánku. Jen rozměry v délce, šířce i výšce byly dvakrát větší.

Podstatný rozdíl však zjišťujeme ve verších 31-35. Tam, kde ve stánku visela opona, udělal Šalomoun pozlacená křídla dveří z olivového dřeva (resp. cypřišového dřeva). Tyto dveře dovolovaly pohled až do svatyně svatých. Mluví o přístupu k Pánu Ježíši, jaký tu bude v tisíciletém království. Šalomoun ale žil ještě pod vládou zákona. Proto byly před svatyní svatých nataženy zlaté řetězy (21. verš).

Řezby na dřevěných stěnách a dveřích obsahovaly vedle cherubínů také *palmy* a *rozvíjející se květy*. – O palmách nebo palmových větvích čteme mezi jiným i v Jan 12,13, kde Pán vjíždí jako Král do Jeruzaléma, a ve Zjevení 7,9, kde nesčetné množství slaví triumf Beránka. Palmy jsou znamením pokojného triumfu vlády, která má být zřízena. – Rozkvétající květiny ukazují na začínající jaro (Píseň 2,12). – V Žalmu 92,13.14 nalézáme palmu a květ zmíněny společně a použity na věřícího. Tyto symboly ukazují tedy na jedné straně na vládu, a na druhé straně na ty, kteří k tomuto království patří.

Popis Božího domu je na nějakou chvíli přerušen údajem doby stavby chrámu. Na začátku 7. kapitoly je řeč o třech dalších domech, které Šalomoun postavil: svůj vlastní dům, dům lesu Libánského a dům pro svou ženu, faraonovu dceru. – Je nám líto, když čteme, že pro svůj vlastní dům použil téměř dvojnásobnou dobu než pro dům Páně. Ale nejsme i my v nebezpečí, že budeme své zájmy stavět před zájmy Pána? To jsou nebezpečné počátky duchovního úpadku, který může vést tak daleko, že člověk nakonec řekne: „Nepřišel čas, čas, v němž by dům Hospodinův staven byl.“ Ale člověk sám bydlí v „táflovaných domech“ (Aggeus 1,2-4).

Různé budovy mají také předobrazný význam vzhledem k tisíciletému království, na které Šalomounova vláda poukazuje. Jeho vlastní dům je místem důvěrnosti. To vede naše myšlenky k Církvi Pána Ježíše, která Mu i v budoucnosti bude stát nejbližší. Z domu lesu Libánského vychází vláda. Tam stojí trůn, kde je vše zlé souzeno. Dům Šalomounovy manželky mluví o vztahu Mesiáše k národům země. Verše 9-12 spojují slávu těchto domů s chrámem, poněvadž všude byl použit stejný materiál – cenné (nákladné) kameny.

Šalomounův dílovedoucí byl Chíram z Týru, jenž podle svého narození patřil k Izraeli i k pohanům. To dokonce zapadá do prorockého obrazu, který nám Duch Svátý v těchto kapitolách představuje. Když Pán Ježíš, ten pravý Šalomoun, bude vládnout nad zemí, budou národy spolu s Izraelem sloužit Bohu.

Chíram vyhotovil předměty, které patřily k nádvoří (síni) a byly z mědi. Nádvoří mluví o vnějším zjevení Kristovy vlády, a tak je měď obrazem Boží spravedlnosti, která bude při slavné vládě Pána Ježíše viditelná očím celého světa.

Dva měděné sloupy představovaly zásady království navenek. Byly pojmenovány „Jachin“ (= on upevní) a „Boaz“ (= v něm je síla). Vše, čím Šalomoun byl a co vlastnil, mělo svůj základ v Bohu. Dokud se král opíral o Pána, ve kterém je síla, upevňoval Bůh také jeho království. Od chvíle, kdy Šalomoun už nedůvěřoval v Boha celým, nerozděleným srdcem, byla jeho síla pryč.

Měděné moře sloužilo k dennímu očišťování kněží. Tímto způsobem byli uschopněni vykonávat svou službu před Bohem a být tam, kde Bůh přebýval. – Tak i my věřící máme zapotřebí nechávat se každý den očišťovat vodou Božího slova, abychom mohli Bohu libě sloužit a těšit se z obecenství s Ním.

Jestliže měděné moře sloužilo k očišťování kněží, k jakému účelu tu bylo deset umyvadel na deseti pojízdných podstavcích? Co zde není vysvětleno, nalezneme ve 2. Paralipomenon 4,6: „Udělal také deset umyvadel... k obmývání z nich. Všecko, což se strojilo k zápalům, obmývali z nich, ale moře, aby se z něho kněží umývali.“

Ve 3. Mojžíšově 1,9.13 čteme o předepsaném umývání zápalné oběti. Tato oběť je předobrazem Kristovy oběti, kdy se v plné oddanosti obětoval Bohu a ve všem, co On je, Jej oslavil. Dokonalost oběti Pána Ježíše je základem našeho přijetí u Boha (3. Mojžíšova 1,4). Vzhledem k umývání bychom se mohli ptát: Cožpak Pán Ježíš nebyl dokonalý sám v sobě i ve Svém chození? Jistěže byl! U Pána Ježíše nemusela voda Slova nic očišťovat. Naproti tomu předobraz, oběť zvířete, musela být umyta, aby mohla představovat dokonalost Kristovy oběti.

Umyvadla nepatřila ke stánku na poušti. Jejich úkolem bylo zvěstovat v království dokonalost zápalné oběti, která byla základem přijetí lidu před Bohem. Čistota a svatost této oběti stačila všem požadavkům Boží vlády.

Při stavbě stánku vyvolil Bůh Bezeleeele z Judy a Aholiaba z Dan, aby pod jejich vedením byly zhotoveny všechny nástroje (2. Mojžíšova 35,30-35). Zde to je Chíram z Týru, muž „plný moudrosti a rozumnosti i umění“. Ale jeho práce se týkala jen nástrojů z mědi. V předobrazu představuje měď mocí Ducha Svatého působené ukázání v tomto světě toho, co je Kristus a co je Bůh sám ve Své vládě.

Zlaté nástroje, které byly umístěny jen *uvnitř* chrámu, jsou ukázány jako Šalomounovo dílo. Král slávy se zaměštnává všemi předměty, jimiž je ukázána Boží spravedlnost ve své slavné nejvnitřnější podstatě. Zlatý oltář mluví o přímlově Pána Ježíše. Zlatý stůl s chleby předložení ukazuje, jak Pán všechn Svůj lid nese. Svícny mluví o světle Ducha Svatého, který vše osvětluje způsobem podle Boha.

Šalomoun vystavěl a dokončil Boží dům, ke kterému udělal plány jeho otec David. Vše, co bylo připraveno pod vládou milosti (David), zdobilo dům Páně pod vládou slávy. David a Šalomoun patří k sobě. Trpící a zavržený Kristus předchází Krista zjevujícího se ve slávě.

K zasvěcení chrámu povolal Šalomoun do Jeruzaléma všechny starší z lidu a přední z pokolení. Kněží přinesli truhlu smlouvy do svatyně svatých dohotoveného chrámu. Byl to jediný předmět, který zůstal beze změny. Ostatní předměty se sice podobaly předmětům stánku, ale byly přizpůsobeny velikosti chrámu. Jen truhla smlouvy zůstala táž. Připomíná nám Toho, který je tentýž včera i dnes i na věky.

V truhle smlouvy byly jen dvě kamenné desky zákona, které do ní uložil Mojžíš na Orébě, když Bůh uzavřel s izraelským lidem smlouvu. Chyběly však ty předměty, které byly pro Boží lid nepostradatelné pro cestu pouští a které jim svědčily o Boží milosti: vědro s mannou a Aronova hůl, která rozkvetla.

Důvod, proč tyto předměty chybí, je jasný. Jde o představení Kristova budoucího království, kdy Satan bude svázán a nebude moci vykonávat svoji moc. Nebudou tedy vládnout „pouštní“ poměry, které by vyžadovaly kněžství podle způsobu Aronova. – Znamení milosti v truhle chyběla. Zato čteme o oblaku, výrazu Boží přítomnosti a autority. Tím je doplněn obraz znázorňující království.

Zasvěcení chrámu stojí zcela pod vedením krále. Shromažďuje do Jeruzaléma starší a přední z pokolení. Modlí se k Bohu a žehná lidu. Na závěr vidíme, jak obětuje pokojnou oběť, zasvěcuje dům a posvěcuje dvůr. Aronští kněží zaujímají druhořadé postavení. Přednostní postavení náleží knězi-králi, jenž se zde podobá Melchisedechovi (1. Mojžíšova 14,18-20), a tím ukazuje na Pána Ježíše, pravého Davidova Syna. V Novém Zákoně je Boží proroctví ze Žalmu 110,4: „Ty jsi kněz na věky podle řádu Melchisedechova,“ jasně použito na Krista (Židům 5,5.6; 7,14-17).

Pod dojmem Boží slávy, která naplnila chrám a pro kterou nemohli kněží ostáti, začíná Šalomoun slovy: „Hospodin řekl, že bude přebývati v mrákotě (ve tmě).“ Naprosto svobodný a ničím nebráněný přístup k Bohu jako dětí k otci, jak jej známe dnes, tehdy ještě nebyl.

Když král požehnal shromáždění, chválí Boha, jenž už dlouhou dobu všechno vedl tak, že tu nyní je místo, kde může odpočinout truhla smlouvy, která mluví o Boží přítomnosti. „Neboť jest vyvolil Hospodin Sion, oblíbil jej sobě za svůj příbytek, řka: Toť bude obydlí mé až na věky, tu přebývati budu, nebo jsem sobě to oblíbil.“ (Žalm 132,13.14)

Král zaujímá postavení prostředníka, když se před celým shromážděním Izraele modlí k Bohu. Myslí na Boží velikost a všemohoucnost, na Jeho smlouvu a na dobrotivost, které ostříhal Svým služebníkům. Ve své modlitbě se neopírá o bezpodmínečnou milost, nýbrž stojí na půdě cest Boží vlády, kde je člověk odpovídajícím způsobem odpovědný (viz slůvko „jestliže“ v 25. verši).

„Ale zdali v pravdě bydliti bude Bůh na zemi?“ Dokonce ani v tisíciletém království tomu tak nebude. Pak bude bydlit v Církvi, tzn. v celku všech vykoupených doby milosti. Ta je ve Zjevení viděna jako svaté město Jeruzalém, „*sestupující* s nebe“. Stojí jakoby *nad* zemí. A „Pán Bůh všemohoucí chrám jeho jest a Beránek“ (Zjevení 21,10.22). Teprve až tato země pomine a Bůh stvoří nové nebe a novou zemi, čteme: „Aj, stánek Boží s lidmi, a bydliti bude s nimi, a oni budou lid jeho, a on Bůh s nimi bude, jsa Bůh jejich.“ (Zjevení 21,3)

Tento oddíl obsahuje praktické poukazy pro náš modlitebný život. I když se smíme k Bohu modlit s prostotou dětí, nikdy nezapomínejme, kdo Bůh je (27. verš; Kazatel 5,2), aby ani v osobní modlitbě nechyběla potřebná uctivost.

Když se král modlil k Bohu, aby slyšel snažné prosby těch, kteří se k tomuto místu modlí, a odpustil jim, vyjmenovává různé případy.

„Když by zhřešil člověk...“ Zde se jedná o osobní hříchy, které učiní člověk proti svému bližnímu. Když bude věc přivedena do Boží přítomnosti, pak On bude soudit podle Své spravedlnosti: provinilého odsoudí a spravedlivého osvobodí. Jestliže Bůh chce přebývat uprostřed Svého lidu, pak nemůže ve Své přítomnosti trpět žádnou nespravedlnost. Zásada: „Domu tvému náleží svatost“ platí i pro Boží duchovní dům v dnešní době.

Může být, že všechen lid zhřešil a musí sklízet následky svých cest. Tu je prosbou krále, aby Bůh i v tomto případě odpustil, když najde obrácení a vyznání převrácených věcí. Prosí ale nejen o odpuštění, nýbrž o plné napravení.

V případě, že Bůh potrestá odvrácení Svého lidu přímo z nebe, prosí král vedle odpuštění také o jasno pro správnou cestu. – Jak důležité to je pro každého věřícího, který zhřešil, aby svá přestoupení nejen vyznal, nýbrž je také opustil a šel cestou podle Božích myšlenek (Příslaví 28,13).

38. verš je zvláštním povzbuzením pro osobní modlitbu. Ať už lid postihne jako následek jeho nevěrnosti cokoliv, je prosbou krále, aby Bůh odpověděl na osobní modlitbu každého jednotlivce. Tohoto povzbuzení dnes, v době, kdy křesťanské svědectví stále více upadá, máme zvláště zapotřebí. Bůh uslyší modlitbu jednotlivce (Jakuba 5,16.17).

Odpuštění z Boží strany, které zde nalézáme popsané, neodpovídá bezpodmínečné milosti, jak ji smíme znát, nýbrž milosti, kterou připouští zákon, když Bůh najde v srdci upřímnost.

Král myslí ve své modlitbě také na cizince, který nepatří k izraelskému lidu. Nechť Bůh nenechá ani modlitbu takových nevyslyšenou. – O staletí později, když dílo kříže už bylo vykonáno a byla uvedena milost, zakusil komorník z Etiopie více než jen naplnění této Šalomounovy prosby. Přišel z cizí země, aby se v Jeruzalémě klaněl, ale v chrámu nenalezl to, po čem jeho srdce toužilo. Avšak Bůh ho nenechal vrátit se neuspokojeného do jeho země. Poslal mu do cesty evangelistu Filipa, jenž mu zvěstoval *evangelium o Ježíšovi*. A jaký byl výsledek? Komorník tomu uvěřil a jel dále svou cestou s radostí (Skutky ap. 8,26-40).

K tomu, o čem zde Šalomoun prorocky mluví, později skutečně došlo. Lid byl pro svoji nevěrnost vůči Bohu odveden do babylonského zajetí. Babyloňané zaplavili celou zemi, dobyli město Jeruzalém, zkazili chrám a nakonec zbořili zdi Jeruzaléma. Byla pak všechna naděje ztracena? Ne, byl tu ještě Bůh a Jeho zaslíbení. I když už na této zemi neměl žádnou svatyni, tu chtěl z nebe, z místa Svého přebývání, slyšet snažnou prosbu těch, kteří činili pokání a pokořili se.

V Danielovi vidíme krásný příklad pro pravdu těchto veršů. Čteme o něm, že ve svém pokoji měl okna otevřená *proti Jeruzalému* a třikrát za den se na svých kolech modlil k Bohu (Daniel 6,10). V 9. kapitole Danielovy knihy jej nalézáme, jak obrací svou tvář k Bohu, „hledá je ho modlitbou a pokornými prosbami, v postu, v žíní a popele“. Tam nám je také sdělen obsah jeho pokoření se (Daniel 9,4-19).

Ačkoli Šalomoun v těchto slovech popisuje konec lidu jako samostatného národa, připomíná Bohu začátek Jeho cest s Izraelem. Tato utěšující myšlenka platí také pro naši dobu: Boží cesty s Jeho lidem se mohou měnit, ale Jeho rady se nezmění nikdy. Tak nalézá víra i v nejtemnějších dobách své jisté útočiště v tom, „co bylo od počátku“.

Šalomoun se „vší modlitbou a prosbou touto“ modlil k Hospodinu, a klečel přitom. Cítil, že toto je náležitý postoj člověka, když se modlí k velkému Bohu, kterého nebe ani nebesa nebes nemohou pojmout. V Novém Zákoně nemáme žádný příkaz, který vyžaduje modlit se jen vkleče. Smíme se modlit vždycky, v každém postavení. Když si ale zvlášť uděláme čas k modlitbě, například osobně každý den nebo společně v modlitební hodině, tu bychom se měli modlit na kolenou (Skutky ap. 20,36; 21,5; Efezským 3,14).

Skutečnost, že ani jedno ze všech těch dobrých slov, která Bůh promluvil a pro nás zaznamenal v Bibli, nepadne, ani nezůstane nenaplněno, je posilou víry pro všechny vykoupené. Bůh dodrží, co zaslíbil. Naše nevěrnost, nad kterou musíme, žel, často naříkat, nemůže Jeho Slovo zrušit. On se všemi, kteří Mu náležejí, přijde k cíli; ale rovněž tak se naplní všechny Jeho myšlenky ohledně této země.

Zde je požehnání spojeno s nerozděleným srdcem Izraelitů. Avšak člověk nemůže učinit zadost zákonní podmínce. Proto už za Šalomouna nastal úpadek. Tak se 60. verš naplní teprve v tisíciletém království, když se vše bude opírat jediné a pouze o Krista a Jeho dílo na Golgotě.

V tomto oddílu je nápadné, že, jak to už dříve zaznělo, neobětuje kněz, nýbrž král. Jak to je možné? Máme zde naplnění 1. Samuelovy 2,35. Bůh si chtěl vzbudit kněze, který bude stát před Jeho pomazaným, tj. před králem. Za Šalomouna byl Sádoch věrným knězem; ale pomazaný král stál nad ním. Dříve byl tím velkým pomazaným nejvyšší kněz. Od zavedení království podle Božích myšlenek zaujímá král první místo – a to je jasný poukaz na Pána Ježíše. Podle toho je král nejen nejvyšším na trůnu, nýbrž také hlavní vzhledem k obětem. Bezpochyby je u obětování a posvěcování dvora kněz nástrojem. Ale vše stojí ve spojení s králem.

Slavnost trvá dvakrát sedm dní. Toto dvojnásobné svědectví se podobá potvrzení toho, že v budoucnosti, až Pán Ježíš jako pravý Davidův Syn shromáždí Svůj lid, se dokonale naplní vše, o čem je zde zmínka. Osmý den ukazuje na to, že po zřízení Kristova království pokoje bude následovat slavná doba požehnání: tisíc let, ve kterých budou lidé zakoušet od Boha všechno dobré.

Doba zkoušky přirozeného člověka nebyla v době Šalomounovy vlády ještě ukončena. Teprve když lidé ukřižovali Božího Syna, byl podán konečný důkaz úplné zkaženosti člověka. Od kříže Bůh už lidi nezkouší. Spíše jim říká, že jsou naprosto zkažení a nabízí jim skrze víru v Pána Ježíše nezaslouženou milost a věčné spasení. Za Šalomouna činil Bůh člověka ještě plně zodpovědným. Záleželo na králi a jeho poddaných, aby Božímu požehnání nestavěli do cesty překážku ve formě nevěrnosti. Bůh ve 4. verši oslovuje krále osobně: „A ty jestliže choditi budeš přede mnou...“ ; a v 6. verši se obrací k lidu: „Pakli se nazpět odvrátíte vy i synové vaši ode mne...“ Žel že v historii Izraele došlo ke všemu, před čím zde Bůh varoval, neboť Jej opustili.

Ve 3. verši však Bůh vyslovuje zaslíbení bez podmínky, protože myslí nejen na Šalomouna a na lid, nýbrž také na Krista. Je to Boží milost, která nikdy nedovolila ukončit Davidovu linii, dokud se nenarodil Pán Ježíš. Ačkoli lid Krista zavrhl a ukřižoval, Bůh v Něm, jenž nyní ještě dlí v nebi, uskuteční toto zaslíbení o Davidovu domu a lidu.

Když Šalomoun skončil své stavební úmysly, dává králi Týru za jeho podporu dvacet měst v Galileji. Jednal Šalomoun správně, když předal část Kananejské země pohanskému knížeti? Ne, jistě ne! Ve 3. Mojžíšově Bůh výslovně řekl: „Země pak nebude prodávána provždy, nebo má jest země, a vy jste příchozí a podruzi u mne.“ Chíramova nespokojenost z daru měla Šalomounovi ukázat, že to je špatná věc, dávat pryč Boží dědictví. – Šalomounova chyba byla o tisíc let později skrze milost opět napravena: Právě v oné části země, v „Galileji pohanské“, se začala rozvíjet Boží milost skrze službu Pána Ježíše na této zemi (Matouš 4,12-17).

Tento „obchod“ obsahuje pro každého věřícího praktické směrnice pro jeho jednání vůči světu. Nevěřící lidé nikdy nemohou pochopit, že se můžeme radovat z Pána Ježíše a z křesťanských výsad; neboť nemají nový život z Boha. Nemá smysl pokoušet se objasnit světu naše postavení. Ten tomu nemůže rozumět. Spíše se snažme spojení s ním omezit na minimum; v žádném případě nevyhledávejme jeho přátelství (Jakuba 4,4).

Jestliže od 3. kapitoly do kapitoly 9,9 jde více o *vnitřní* vývoj Šalomounova království, pak ve zbytku 9. kapitoly a v 10. kapitole vidíme *vnější* historii jeho vlády. – Armáda jeho dělníků, které potřeboval k provedení svých staveb, se skládala ze zbytků dřívějších obyvatelů Kanánu. Kvůli slabosti lidu, který se neopřel plně o Boha, byla část Kananejských ponechána v zemi (Soudců 1,27-33). Dohled nad těmito otroky však měli Izraelité.

Třikrát v roce vykonával Šalomoun kněžskou službu. Obětoval na oltáři oběti zápalné a kadil kadidlem na zlatém oltáři, „který byl před Hospodinem“. V tom vidíme jak *kněze* podle řádu Melchisedechova, tak i *prostředníka*: krásný předobraz Krista. Těmito třemi zvláštními příležitostmi byly: slavnost nekvašených chlebů, slavnost týdnů a slavnost stánků (2. Par. 8,13). Ještě dříve, než Izrael přebýval v zemi, Bůh stanovil, aby se při těchto svátcích všichni mužského pohlaví z Izraele ukázali před Ním na místě, které On vyvolí (2. Mojžíšova 34,23; 5. Mojžíšova 16,16).

Zdalipak Šalomoun při tom množství zlata, které jeho krajané přinesli do Jeruzaléma, myslel také na varování v 5. Mojžíšově 17,17? V každém případě bylo Boží slovo skrze Mojžíše vzhledem k budoucímu králi zcela jasné: „Stříbra také aneb zlata ať sobě příliš nerozmnožuje.“

Pověst o Šalomounovi pronikla až do Afriky. Královna ze Sáby slyšela o neobyčejné moudrosti krále Izraele. Slyšela také, že tato moudrost je ve spojení s Bohem. A tak přijela s nevyřešenými otázkami svého srdce, aby je předložila Šalomounovi. Podniknout tuto dlouhou cestu na základě toho, co slyšela, byl čin *víry*. Pán Ježíš staví tuto ženu jako protiklad nevěřících Židů, kteří měli Mesiáše ve svém středu, a přece nevěřili. „Královna od poledne... přijela od končin země, aby slyšela moudrost Šalomounovu, a aj, víceť tuto nežli Šalomoun.“ (Matouš 12,42)

Když tato královna poznala Šalomouna a obdržela odpověď na všechny své otázky, našla Boha samého. Když vedle Šalomounovy moudrosti viděla také dokonalý pořádek jeho domu, chválila Hospodina, Boha Izraelova, jenž Svůj lid na věky miluje a daroval mu takového krále.

Tento oddíl mluví na jedné straně prorocky o obdivu, který jednou národy budou mít k Pánu Ježíši, Králi králů, a o požehnání, kterého se jim samým dostane. – Ale všeobecně je obrazem toho, co člověk nalezne, když přijde k Pánu Ježíši a přijme Jej za svého Spasitele. Jsou tu vyřešeny všechny otázky jeho srdce a dostává se mu nekonečně bohatého požehnání, takže musí vyznat: „Není mi pravena ani polovice.“

V Šalomounově království bylo zlato převažujícím materiálem. V chrámu i v domě lesu Libánského, jenž byl středem vlády, byl tento symbol Boží spravedlnosti hojně zastoupen: zlaté a pozlacené štíty, pozlacený trůn a „všechny nádoby v domě lesu Libánského byly z zlata nejčistšího“.

Tento slavný, jedinečný trůn ukazuje na trůn, který zaujme na zemi ten kdysi ukřižovaný Ježíš. Dnes ještě dlí v nebi, kde zaujímá místo na pravici Boha, Otce. Bůh dal Svému Synu toto místo cti, aby tím vyjádřil Své uspokojení z dokonání díla vykoupení na Golgotě (Židům 1,3; 8,1; 10,12; 12,2). Na onom místě Pán očekává, dokud Bůh nepodloží Jeho nepřátele za podnože Jeho noh (Žalm 110,1). Pak se posadí na Svůj vlastní trůn, který slávou daleko předčí Šalomounův trůn (Matouš 25,31).

Kdysi se Pán Ježíš dobrovolně ponížil až k smrti na kříži. V budoucnosti se ale před Ním skloní každé koleno těch, kteří jsou v nebesích, a těch, kteří jsou na zemi, i těch, kteří jsou pod zemí, a každý jazyk bude vyznávat, že Ježíš Kristus je Pán – Pán Pánů a Král králů – k oslavení Boha Otce.

Ačkoli vše vypadá tak slavně, poznáváme už v popisu vnější historie Šalomounovy vlády odklon od správné cesty. Podmínky, které Bůh dal pro trvání požehnané vlády, už velmi brzy nebyly člověkem dodrženy.

„Nashromáždil Šalomoun vozů a jezdců, a měl tisíc a čtyři sta vozů a dvanácte tisíc jezdců ... Přivodili také Šalomounovi koně z Egypta.“ Byla to poslušnost? Byl to král podle Božího srdce? Bůh před tím krále přece výslovně varoval (5. Mojžíšova 17,16)! Dále Bůh, jenž o sobě řekl: „Mé jest stříbro a mé jest zlato,“ krále ujistil, že ho učiní bohatým. Ale Šalomoun začal sám hromadit bohatství. Přitom obtížil svůj lid těžkými břemeny (kapi-tola 12,4). Zároveň se učinil závislým na národech. Nakupoval koně a válečné vozy z Egypta, aby zvýšil svoji královskou nádheru. Nebylo tu pro něho a pro jeho syny nebezpečí, že budou hledat bezpečí království v armádě a její výzbroji, namísto v Bohu a v osobní poslušnosti Jeho přikázání?

Šalomoun v závislosti na Pánu složil svá přísloví a řekl například: „Doufej v Hospodina celým srdcem svým, na rozumnost pak svou nespolehej.“ (Příslaví 3,5) Ve svých pozdějších letech už podle toho nežil.

V Šalomounově životě bylo ještě jiné nebezpečí: ženy. „Král Šalomoun zamiloval ženy cizozemky mnohé... z národů těch, které zapověděl Hospodin synům Izraelským, řka: Nebudete se směřovati s nimi.“ Nejmodřejší muž, který kdy žil, na konci svého života dokázal, že jeho přirozenost není lepší než přirozenost Adama, skrze něhož přišel na svět hřích.

Jak brzy zanedbal první muž své postavení jako hlavy. Nechal se od své ženy vést a svést, namísto aby dostal postavení autority, kterou mu Bůh jako manželů dal. Cožpak to Šalomoun ve své moudrosti nepoznal? V mladých letech tomu tak jistě bylo, jinak by nemohl napsat všechna ta přísloví. Ale 4. verš naznačuje obrat v Šalomounově životě: „Stalo se tedy, že když se zstaral Šalomoun...“ Všechna Šalomounova moudrost mu nemohla dát sílu. Síla k životu, který se Bohu líbí, spočívá jen u Pána a v závislosti na Něm. Zde se ukazuje Šalomounova slabina. Odpočíval v ovoci, které mu Bůh daroval; ale odvrátil se od živého zdroje. Jak smutné pro Boha, když viděl muže, jenž Mu předtím postavil dům, na kolenou před modlami!

Bůh ve Své moudré prozřetelnosti a předzvědění zachoval naživu mladého Adada z královského pokolení Idumejského. Nyní používá jeho a Rázona Syrského, aby Šalomouna provedl kázní (srovnej s Žalm 89, 21.31-34). A právě v tom spočívá určitá útěcha pro nás, kteří nyní čteme o smutném konci tohoto krále. Bůh nejen ukázal v jeho rodině ovoce jeho pošetilých a převrácených cest, nýbrž trestal jeho samého, dokud ještě žil.

To je i dnes Boží cesta s těmi, kteří jsou Jeho. Nenechává v životě věřícího zlo prostě projít. Jsou případy, v nichž jen podle trestání Páně můžeme poznat, že ten nebo ta jsou Božím dítětem. Lidé, při nichž Bůh zlo mlčky přechází, jsou zjevně ti, kteří budou jednou souzeni se světem. Ti však, kteří se provinili a jsou *nyní* souzeni, jsou předměty Boží otcovské výchovy a starostlivé péče. Bůh se takovými zabývá, trestá je a kárá. Ale to vše se děje, „abychom se světem nebyli souzeni“ (1. Korintským 11,31.32). Šalomoun jasně patřil k těm, kteří náleží Pánu, a jsou proto od Něho trestáni v době svého života.

U cizích protivníků, které Bůh proti Šalomounovi vzbudil, by král mohl říci: Od těch se nedá nic jiného očekávat. Mají osobní a národní hněv kvůli tomu, co jim Izrael učinil. – Ale u Jeroboáma, kterého Bůh vzbudil proti Šalomounovi, to bylo jiné. Byl z Izraele, a k tomu „muž silný a udatný“ ve službě králi. A k němu přišel prorok Achiáš se slovy: „Aj, já roztrhnu království z ruky Šalomounovy a dám tobě desatero pokolení.“ Nyní se z Jeroboáma stal vzpurný poddaný krále. Nevíme sice, jakým způsobem projevil svůj postoj; v každém případě jej Šalomoun chtěl zabít, takže musel uprchnout do Egypta.

Přesto všechno nám v tomto oddílu svítí také Boží milost a milosrdenství. Jedno pokolení (Juda) a město Jeruzalém měly Davidovu domu zůstat. Bůh zůstal věrný Svému zaslíbení, které dal Davidovi. Ačkoli Judské království mělo být ohledně slávy a velikosti zmenšeno na minimum, přece Bůh zaslíbil: „...aby zůstala svíce Davidovi služebníku mému po všechny dny přede mnou v městě Jeruzalémě.“ (36. verš) Davidova rodina zůstala na Judském trůně, zatím co v Izraelském království střídala jedna rodina druhou. Navíc pokoření Davidova semene nebude provždy. Jak milostivý je Bůh!

Po Šalomounově smrti se stává králem Roboám. Má syn tak moudrého otce také něco z jeho moudrosti? Žel že z ní nic nevidíme.

„Tedy přibral se Roboám do Sichem; nebo tam sešel se byl všecken Izrael.“ Tak vypadaly věci na začátku vlády nového krále: Namísto aby šel lid ke králi do Jeruzaléma, určil si, kam má král přijít. Sichem nebylo místem, které Bůh vyhlédl pro jednání lidu a krále. Tento osudný začátek nás ihned vede ke druhé věci, ve které se ukazuje Roboámův charakter a jeho neschopnost moudře vládnout. Tam, kde měl být král rozhodný a pevný, byl nerozhodný a poddajný. Zato se ukázal tvrdošíjným tam, kde by byl měl učinit ústupky. Tyto dvě věci činí muže nevhodným pro vládnutí. Tajemství dobrého vůdce spočívá v tom, že pozná, kde musí zůstat pevným a kde může povolit. Král nad Božím lidem tak může jednat jen tehdy, když chodí v Boží bázni a v závislosti na Bohu. Pak umí rozeznávat mezi Boží zásadou, u které musí zůstat pevným, a mezi vedlejší záležitostí, u které je možné se poddat. Žel že u Roboáma nečteme nic o takovém spojení s Bohem.

Dny Roboámovy vlády nad celým Izraelem jsou sečteny. Po třech dnech odpovídá král lidu slovy, která mu doporučili mladí rádci. Tím dochází k roztržce mezi Izraelem a Judou, která až dodnes nebyla zahojena.

Z 15. verše vyvstává otázka: Jestliže takový obrat vyšel od Pána, jsou Roboám a Jeroboám také ještě osobně odpovědní za své konání? V každém případě! Máme před sebou důležitou zásadu, s níž se v Božím slově setkáváme častěji: Proroctví v žádném případě neznamená souhlas pro zlé jednání, které je v něm předpověděno. Proroctví vycházejí z Božího absolutního předzvědění ohledně všech věcí. Ale člověk zůstává odpovědný za všechno své jednání.

Roboám byl odpovědný za to, že jednal nezávisle na Bohu a opíral se jen o radu lidí. Totéž platí o chování Jeroboámově. Bůh mu kdysi skrze proroka Achiáše sdělil: „*Já roztrhnu království z ruky Šalomounovy, a dám tobě desatero pokolení.*“ Po Šalomounově smrti vzal Jeroboám ve vzpurném duchu věc do ruky sám. Jeho snahy vedly ke slovům: „Ani dědictví nemáme v synu Izai“, vedly k ukamenování krále vyslance a k Jeroboámově korunovaci. Kde tu zůstalo čekání na Boha?

Roboám se pokouší přitrhnout k sobě ztracená pokolení válečnou mocí. Ale Bůh ho varuje před takovým podnikem. Nechce, aby muž, který je sám provinilý, bojoval proti jinému, rovněž provinilému. Naštěstí Juda uposlechl slova Hospodinova a odtáhl zpět.

Jeroboám má strach, aby se jeho poddaní skrze spojení, které jako Izraelité mají k Božímu chrámu v Jeruzalémě, neobrátili časem zpět ke králi z domu Davida. Proto vynalézá ve svých vlastních myšlenkách náboženství, které slouží jeho politice. Tím se činí politickou a náboženskou hlavou ve svém království. Podruhé v historii Izraele se stává zlaté tele lidu osudným (srovnej 28. verš s 2. Mojžíšovou 32,4).

Od chvíle veřejného uznání křesťanství světem za císaře Konstantina v roce 313 můžeme zjistit podobný vývoj jako zde za Jeroboáma. Náboženství se stalo samostatnou mocí a snažilo se získat nadvládu nad politickými vládci. Podle pohanství a židovství byly zavedeny křesťanské svátky, pro které nemáme v Novém Zákoně žádnou směrnici, abychom je zachovávali. A kněží „z lidu obecného“ ukazují na to, že se v křesťanstvu stali vůdci lidé, kteří ani neměli život z Boha.

Bůh ještě neponechal věcem v Izraeli volný průběh. Varoval zlého krále a dal mu důtklivé svědectví. To, co zvolal Boží muž z Judy nad oltářem, se naplnilo za posledního bohabojného krále v Judovi (2. Královská 23,15.16). Bůh dal ale také znamení pro přítomnost: Oltář se roztrhl, popel se vysypal a Jeroboáмова vztažená ruka uschla. Žel že se Jeroboámovo srdce tímto Božím soudem nijak nezměnilo. Nevidíme žádné sklonění a žádné pokání před Bohem.

Jasně odmítnutí královského pozvání Božím mužem nám před oči staví velmi důležitou zásadu. – Zde byl Bůh uražen vlastním lidem a ten, který vystoupil v pověření Pána, tu nemohl mít žádné obecenství. V Novém Zákoně je tato zásada opakována. Apoštol Pavel nám píše, že s takovým, který má jméno bratr, ale žije ve hříchu, nemáme mít nic co činit, ba že s takovým nemáme ani jíst. Dobře si všimněme, že zde nejde o pozvání světa. Zde se jedná o oddělení od křesťanů, kteří jednají vědomě proti Božímu slovu a jejichž život stojí v rozporu s Božími zjevenými myšlenkami. Křesťanstvo je, žel, plno takových, kteří jsou snad spaseni, ale jinak si dělají, co se jim za dobré vidí. Bůh nechce, abychom s takovými měli obecenství.

Boží muž je už na zpáteční cestě, a tu za ním spěchá starý prorok z Bethel a nalézá ho sedět pod stromem. Zde leží začátek neposlušnosti tohoto muže. Jak se mohl usadit pod stromem v zemi, kde neměl nic jíst a nic pít! V rozhovoru se starým prorokem z Bethel zdůrazňuje sice svůj úkol; ale nejedná podle toho. Namísto aby pokračoval ve zpáteční cestě, sedí pod stromem!

Starý prorok – nečteme, že by to byl falešný prorok – žil v Bethel, viděl modly – a mlčel k tomu! Nyní se pokusil svést druhého k podobné nevěrnosti, ve které se sám nalézal. Chtěl tím uklidnit své špatné svědomí? Lží se mu jeho úmysl daří. Jak mohou být pro druhé nebezpeční ti křesťané, kteří se nalézají na cestě nevěrnosti vůči Bohu!

Jak máme poznat, zda někdo, kdo je zbožný a mluví o Bohu, šíří pravdu nebo lež? Tím, že to, co slyšíme, přezkoušíme psaným Božím slovem. Bůh Svě mínění nikdy nemění. Také si nikdy neodporuje, ačkoli je mnoho lidí, kteří nám chtějí namluvit, že Bible obsahuje rozpory. Nemají pravdu. Boží slovo zůstává věčně neproměnným měřítkem, kterého se ve všech situacích máme držet.

„Pakli jsme nevěrní, on zůstává věrný; zapřítí sám sebe nemůže.“ (2. Timoteovi 2,13) Tuto pravdu zakusil Boží muž velmi bolestným způsobem. – Při povrchním čtení tohoto příběhu bychom si mysleli, že soud musí postihnout starého proroka za jeho lež. Ale Boží spravedlnost jedná jinak. Když selžou ti, kteří by to měli vědět nejlépe, bude je Bůh trestat více.

Je to časný soud, který postihl Božího muže, a vztahoval se jen na jeho tělo. Pán jednal „k zahubení těla, aby duch spasen byl v den Pána Ježíše“ (1. Korintským 5,5). – Boží kázeň sloužila k varování druhých, neboť když lev toho muže zabil, nesežral ani jeho mrtvolu, ani osla. Jaké důrazné svědectví, podpořené slovy starého proroka, to bylo pro kolemjdoucí! (Srovnej s 1. Timoteovi 5,20.)

Abychom se mohli vyvarovat takových „starých proroků“, shrneme ještě jednou jejich znaky: **1.** Žijí v navyklé neposlušnosti vůči Božímu slovu, a tím jsou jejich srdce a svědomí zatvrzena. **2.** Používají svého věku, svého postavení nebo jiné záminky, aby odvedli Boží děti od poslušnosti Slova Páně.

Nyní vztahuje Bůh Svoji ruku proti Jeroboámově rodině. Abiáš, jeho syn, onemocní a král vidí, že to přichází od Hospodina. Posílá svou ženu k proroku Achiášovi, který mu kdysi předpověděl, že se stane králem nad deseti pokoleními. Jistě doufal, že tím dosáhne obratu k lepšímu. Přestrojení jeho ženy a dar mají dopomoci k úspěchu. – Avšak věřící, jenž žije v obecnství s Bohem, se nemusí nechávat ovlivňovat lichocením druhých. Zakusí obdivuhodnou pomoc Pána v dané situaci, tak jako prorok Achiáš zde. To je útěchou pro naše srdce, která se tak snadno nechají zmást lichocením.

Jsou to skutečně tvrdá slova soudu, která zde musí prorok vyslovit nad domem Jeroboámovým. My se však chtějme z těchto veršů naučit, jak vážné to je, když člověk dává Boha stranou a nahrazuje Ho něčím jiným. Dnes už nemáme „zlatá telata“; ale máme např. vývojovou teorii, která dává Boha-Stvořitele naprosto stranou a pro mnoho lidí se stala náhradním náboženstvím. – Jak velká je Boží milost, která nepřehlíží ani to nejmenší, co může v takovém bezbožném domě, jako byl Jeroboámův, nalézt a uznat. Abiáš se už neměl uzdravit. Bůh jej odvolal jako dítě dříve, než přišel soud.

Závěrečná slova Achiášova proroctví se už netýkají králova domu, nýbrž všeho lidu. Ačkoli král šel zlým příkladem napřed a jistě měl před Bohem největší odpovědnost, je přece obviněn celý Izrael z toho, že se dopustil modlářství. Hříchy Jeroboámovy – modloslužba ve spojení se zlatými telaty v Dan a Bethel – byly výchozím bodem a příčinou; ale byl to Izrael, jenž hřešil.

Dnes jsme nakloněni tomu, abychom činili okolnosti, v nichž člověk žije, odpovědnými za jeho chování, a především za jeho selhání v životě. Jestliže ale člověk na věky zahyne, je to jeho vina; neboť Bůh vyzývá všechny k pokání (Skutky 17,30.31). Těžké okolnosti nejsou oprávněným důvodem k nepřijetí spasení.

Prorokovo slovo se naplnilo doslovně: jakmile Jeroboáмова žena přišla na práh domu, chlapec zemřel. Nebyla to záruka toho, že se splní také zbytek proroctví? Navenek sice nebylo nic vidět. Po Jeroboámově smrti se stal na jeho místě králem nad Izraelem Nádab, jeho syn. V Jozue 23,15 ale čteme: „Jako tedy naplnilo se vám dnes každé slovo dobré, které mluvil k vám Hospodin Bůh váš, tak uvede na vás každé slovo zlé.“

V těchto verších je dvakrát zmínka o tom, že Roboáмова matka byla Ammonitská. Jak by ona, která vyšla z pohanství, mohla být svému synu pomoci na cestě Páně? Následky Šalomounova hříchu se dostavují. Jak mnohý věřící musí dnes naříkat nad stejnou věcí! Protože nedbal na Boží směrnici, aby nevcházel do manželského spojení s nevěřícím partnerem (2. Korintským 6,14), musí přihlížet tomu, že také jeho děti jdou po špatných cestách.

Tak jako v ostatních pokoleních, propadá všeobecné modloslužbě i lid v Judovi. Následkem jsou ty nejhorší hříchy (24. verš; Římanům 1,21-32). Jaká urážka pravého Boha, který se jako Hospodin obrátil zvláštním způsobem k lidu Izraelskému!

Skrze Sesáka, krále Egypta, Bůh dopouští, aby Šalomounovo bohatství bylo odneseno. V méně než sedmácti letech je celá sláva království Davidova syna stržena k zemi. Tento rychlý úpadek mluví také k našim srdcím. Jestliže jako věřící už nemáme obecenství s Pánem Ježíšem, nevyznáváme a nedáváme do pořádku hříchy, které se staly v našem životě, klesne náš vnitřní život rovněž tak rychle do duchovního úpadku.

Po pouze tříleté době vlády Abiama následuje na trůnu jeho syn Aza. Je prvním bohabojným králem v Judském království dvou pokolení. V tom málu, co nám je o Abiamovi sděleno, čteme jen o jeho hříších. Jak je to smutné, když v životě člověka, hledíme-li na něj z Božího hlediska, zůstanou nakonec jen neodpuštěné hříchy!

I v tomto oddílu je vícekrát zmínka o jedné ženě: Macha, dcera Absolonova. Ta byla matkou Abiama a babičkou Azy. Žel že od ní vycházel negativní vliv. Její vnuk Aza, který činil, „což dobrého bylo před Hospodinem, jako David otec jeho“, musel proti ní vystoupit, protože svým ohavným obrazem Aštarty podporovala modloslužbu.

Matky a babičky mají velký vliv na děti a vnuky, který nelze přehlížet. Kéž by každý z nás, kdo má věřící matku nebo babičku jako je měl Timoteus (2. Timoteovi 1,5), za to Pánu ze srdce děkoval.

Vliv bohabojného krále vede k očistění země. Ale srdce člověka král změnit nedokáže. Skutečný vnitřní obrat může způsobit jen Bůh za předpokladu, že člověk je hotov se před Ním sklonit. Verš 14 naznačuje, že tak tomu u lidu nebylo.

V Královských knihách jsou zprávy podávány se zřetelem k odpovědnosti, kterou králové měli vůči Bohu. V Knihách Paralipomenon (Kronika) vidíme naproti tomu Boží milost a to, co způsobila v životě bohabojných vládců. V 1. a 2. Královské máme převážně historii králů Izraele, zatím co ve 2. Paralipomenon převládá historie králů Judy. Proto zde není zmínka o mnoha událostech, které nalézáme ve 2. Paralipomenon 14 a 15.

K porážce Bázy, který chtěl stavět Ráma jako opěrný bod proti Judovi, došlo na konci Azovy vlády (srovnej s 2. Par. 16,1). Jaký to byl smutný úpadek u Azy! Judský král hledal a našel útočiště u syrského krále, namísto u svého Boha. Za tuto pomoc zaplatil smutnou cenu: všechno stříbro a zlato z pokladu domu Hospodina a poklady svého vlastního domu. – Když věřící hledá pomoc u světa, vždy utrpí velké ztráty pro svůj duchovní život.

Poněvadž se věc zdála být úspěšná, nečteme také nic o králově poznání a obratu. V Azově životě zůstal neodsouzený hřích. Chtěl snad Bůh pomocí onemocnění jeho nohou dosáhnout jeho srdce? Žel, Aza nadále setrval na své cestě nezávislosti (2. Par. 16,2).

Nyní se začíná naplňovat Boží slovo, které sdělil Jeroboámově ženě skrze Svého proroka Achiáše. Protože Jeroboám zavrhl Boha za svá záda, skoro bychom řekli jako zbytečný a neužitečný předmět, vymetl Bůh nyní jeho dům (kapitola 14,9.10). Báza organizuje spiknutí proti Nádobovi, Jeroboámovu synu, zabíjí ho a stává se králem místo něho. Jakmile se dostal k moci, zabil celou Jeroboámovu rodinu. Vymetl je „až je i vyhladil“.

Důvodem tohoto soudu byla zlatá telata v Dan a Bet-hel, jimiž byl Izrael sveden k modlářství. Odstraní Báza tyto ohavnosti se stejnou energií, jako vyhladil Jeroboámov dům, který modlářství uvedl? Žel že ne! Je nám sdělen opak: „Činil to, což zlého jest před Hospodinem, chodě po cestě Jeroboámově a v hříších jeho, jimiž k hřešení přivodil Izraele.“

V této kapitole se čtyřikrát mluví o válce, která byla mezi těmi dvěma příbuznými královstvími (verše 6, 7, 16, 32). Kdysi Bůh varoval Roboáma před tažením proti Izraeli. Nyní se zdá, že s nepřítelstvím začal Izrael. Snažil se tím udržet si své postavení proti Judovi (17. verš). V Judovi byl stále ještě chrám, kde bylo slouženo pravému Bohu. Neznamenalo to ustavičnou obžalobu všech, kteří se k tomuto Bohu obrátili zády?

V době, kdy králové, kteří měli být prostředníky mezi Bohem a lidem, stále více selhávají, stále častěji vystupují proroci. Když se věci dostávají do úpadku, milostivý a milosrdný Bůh spojení se Svým lidem neukončuje. Proroci museli mluvit vážná slova a oznamovat soud, ale Bůh nechtěl lid prostě vyhladit. Srdce, která Jej opustila, měla být přivedena k obratu.

Prorok Jéhu oznamuje králi Bázovi podobný soud, jako to předpověděl Boží muž z Judy předtím králi Jero-boámovi. A tak Báza umírá a je pohřben; ale kde je jeho duše po takovém bezbožném životě, ve kterém nenalézáme ani nejmenší zmínku o tom, že by se byl obrátil k Bohu?

Úpadek mezi izraelskými králi pokračuje. Bázův syn se opíjí – jistě v souvislosti s hostinou na královském dvoře – a nepozoruje, jak jeden z vojevůdců proti němu plánuje spiknutí – až je příliš pozdě. V úžasně krátké době – vláda Zamri trvala jen sedm dní (15. verš) – vykonává soud na Bázově rodině a králových věrných. Ve 13. verši je ještě jednou zmínka o hlubším důvodu těchto událostí: Izrael, a především jeho král, popouzeli Boha svými marnými bohy.

„Jiné pak věci Ela“ jsou zapsány v kronikách králů izraelských. Takové letopisy byly tehdy vedeny na dvořech králů. Tyto spisy nám nezůstaly zachovány. Netvoří součást Božího slova. Připomínají nám však knihy, které vede Bůh a které obsahují všechno konání lidí. V ten den, kdy se budou muset lidé zjevit před soudcem světa Ježíšem Kristem, budou tyto knihy přineseny. Pak lidé poznají, že Bůh nic nezapomněl. Ale na pokání a obrácení bude potom pozdě (Zjevení 20,11-15).

Události v Izraelském království následují rychle za sebou. Stav v zemi je povážlivý. Získá anarchie nadvládu a klesne země do propasti? Lid se nepřipojuje ke straně spiklenců, nýbrž činí Amri, hejtmana nad vojskem, novým králem. Jakmile se rýsuje porážka Zamri, vkládá tento ruku na svůj život a umírá v ohni, který sám založil. Boží slovo prohlašuje, že jeho časná smrt je rovněž zdůvodněna Jeroboámovými hříchy. Jak dalekosáhlé mohou být následky hříchu vlivného vůdce! V Izraeli se děje vše podle práva silnějšího. Amri získává nadvládu a stává se králem.

Když Amri odstranil své protihráče, dokumentuje své upevněné postavení stavbou nového hlavního města: Samaří. Ale Bůh nás nenechává v nejasnosti ohledně Svého posouzení situace. O Amri čteme vážná slova, která jsou podobným způsobem opakována o jeho synu Achabovi: „Činil pak Amri to, což jest zlého před obličejem Hospodinovým; nýbrž horší věci činil, než kdo ze všech, kteří před ním byli.“ (25. verš; srovnej s tím verše 30 a 33.)

Achabův příběh je líčen zvlášť podrobně. Bůh začíná tím, že ukazuje, že tento král nejen „chodil v hříších Jeroboáma“. Oženil se se zvlášť bezbožnou pohanskou ženou. Zdá se, že ta byla příčinou zavedení Bálovy modloslužby. V hlavním městě Izraelského království, jehož obyvatelé přece patřili k lidu živého Boha, stál nyní modlářský chrám a oltář, zasvěcené Bálovi.

A Bůh? Mlčel tváří v tvář těmto hříchům svého lidu? Nikoli! Když v oné době jeden muž znovu postavil zlořečené město Jericho, bylo jasné, že Boží slovo neztratilo nic ze své pravdy, i když bylo vysloveno o staletí předtím (srovnej 34. verš s Jozue 6,26). Bůh drží Své slovo nejen vůči Svému lidu, nýbrž i vůči takovým, kteří Jím opovrhují a posmívají se Mu.

Když Izrael tak daleko zbloudil od Boha a už se nestaral o Jeho Slovo, poslal Bůh proroka Eliáše, jenž zázraky a znameními potvrzoval, že Bůh není mrtev. Eliáš se objevuje před Achabem zcela náhle. Vydává mu svědectví o tom, v čí autoritě přichází, oznamuje znamení, které znamená soud pro všechny lid, a na příkaz Hospodina opět mizí ze zorného pole. Nový Zákon nám dává, abychom tak řekli, pohlédnout za kulisy. Ukazuje nám, jak Eliáš prodléval před Bohem ve vážné modlitbě kvůli zlým poměrům v Izraeli, a potom byl od Boha použit ke službě (Jakuba 5,17).

Verše 2-6 ilustrují velmi krásným způsobem Boží péči o Jeho služebníka. Pán věděl, že prorokova slova, jakmile lidé zakusí jejich skutečnost, na něho přitáhnou nenávist krále a lidí. Proto Jeho vážné slovo zní: „Odejdi odsud... a skryj se.“ Ale to není všechno. V skrytu u potoka Karit se Bůh stará o vše, co Jeho služebník potřebuje. Když o Něm lidé nechtějí nic vědět, používá ptáky, aby vykonali Jeho vůli. Kéž bychom nikdy nezapomněli na to, že našemu Bohu je k dispozici *všechno*. I dnes umí těm Svým pomoci, a to více, než dokáží prosit a rozumět. „Tento Bůh jest Bůh náš na věčné věky.“ (Žalm 48,15)

Potok Karit časem vyschl. Ale Bůh nenechává Svého služebníka zemřít žízní. Vyhlédl si vdovu v Sidonské zemi, aby se o Jeho služebníka starala. V poslušnosti vůči slovu Páně jde Eliáš do Sarepty.

Když Pán Ježíš mluvil v synagoze Svého otcovského města Nazaréta, použil mezi jiným této události, aby posluchačům vysvětlil Boží milost. Izraelský lid se obrátil k modlám. Nechal Bůh proto vyschnout Svůj potok milosti? Nikoli. Vedl jej spíše za hranice Izraele, aby osvěžil zemdlené duše, bydlící mimo hranice Jeho lidu.

Eliáš nalézá vdovu v Sareptě v krajní nouzi: Právě si chce připravit své poslední jídlo, aby potom zemřela hladem. A nyní je její víra vystavena tvrdé zkoušce. Eliášův požadavek by byl krutý a sobecký, kdyby nemluvil jako Boží prorok. Ale Bůh nejen zkouší naši víru, dříve než zasáhne se Svou pomocí; posiluje zároveň důvěru v Něho. Zde smí prorok k „tvrdým“ slovům: „Udělej *mi* *prvé*“ připojit Boží zaslíbení: „Neboť toto praví Hospodin Bůh Izraelský: Mouka z kbelíka toho nebude strávena, aniž oleje v nádobce té ubude až do toho dne, když dá Hospodin déšť na zemi.“ Poslušnost víry této vdovy byla obdivuhodným způsobem odměněna.

Bůh uvedl na tuto vdovu ještě jednu těžkou zkoušku. Až do té doby poznala Boha jako udržovatele života. Zázračným způsobem mohli žít ve třech z hrstky mouky v hrnci a z trochy oleje ve džbánu. Je však Boží moc tak velká, že může překonat i smrt?

Skrze bolestnou zkušenost prožila tato vdova, že Bůh Izraele je Pánem nad životem a smrtí. Dříve než mohla svého syna opět živého sevřít v náruči, provedl ji Bůh hlubokými zkouškami srdce. Smrt jejího dítěte přivádí v činnost její svědomí. Věděla až příliš dobře, že v jejím životě bylo mnoho nepravostí, které Bůh nemohl schvalovat. „Budeš-li nepravosti šetřit, Hospodine Pane, kdo ostojí?“ (Žalm 130,3)

Eliáš nenechává vdovu v jejím zármutku, nýbrž přimlouvá se za ni u Boha. „I vyslyšel Hospodin hlas Eliášův.“ Tato žena, která neskrývala své hříchy, nýbrž vyznala je před Bohem, zakusila odpuštění Pána. „U Hospodina jest milosrdenství, a hojné u něho vykoupení.“ (Žalm 130,4.7) Na nás lidech je, abychom činili pokání a vyznali Bohu své hříchy. On pak odpouští.

Po třetí čteme o Boží výzvě k Eliášovi, a on opět poslechne. Životní dráha tohoto muže je charakterizována poslušností vůči Bohu. Kéž by tento znak charakterizoval i nás jako učedníky Pána Ježíše!

V souvislosti s ukončením Boží kázně podává Boží slovo zprávu o dalším věřícím muži: Abdiášovi. Nalézáme jej na místě, kde bychom se nejméně nadáli, že najdeme služebníka Páně: na dvoře bezbožného krále. Pán ale použil tohoto úředníka, aby zachránil sto proroků před mečem královny.

Stačí k Bohu libému chození Boží bázeň a nasazení pro věc Pána? Musíme na to odpovědět určitým: Nikoli; neboť v Přísloví 3,7 a 8,13 čteme: „Boj se Hospodina, a odstup od zlého.“ a: „Bázeň Hospodinova jest v nenávisti míti zlé.“ Abdiášovi – stejně jako mnoha křesťanům dnes – chybělo potřebné oddělení od světa. Tím ztratil zdravou schopnost rozeznání. Můžeme se sice ptát, jak dalece Abdiáš pocítoval hlad jako Boží soud. V každém případě se pokoušel se světem zvládnout následky sucha vlastní silou, namísto aby se obrátil k Bohu, aby byl osvobozen od soudu.

Při svém hledání trávy pro králova zvířata se Abdiáš setkává s prorokem Eliášem. Projevuje velmi poddaný postoj a oslovuje ho: „Pane můj.“ Nešel tím příliš daleko? Věřící by si měli vážit jeden druhého, měli by jeden druhého považovat za vyššího než sebe, ale nikdy jeden druhému lichotit.

U Abdiáše je dále nápadné, že mu chybí důvěra v Boha. Jeho závislost na světu působí, že se bojí o svůj život. Má strach, že by Eliáš mohl opět zmizet a král by Abdiáše za jeho „chybnou informaci“ zabil. Abdiášova slova ukazují, jak velmi se Achab hněval na Eliáše.

Můžeme se ptát, který z těchto dvou věřících byl šťastnější a spokojenější: Eliáš, který byl od světa nenáviděn, ale stál před tváří Hospodinovou, nebo Abdiáš, jenž zaujímal ve světě vysoké postavení, ale ukazoval malou důvěru v Boha? Kéž bychom z tohoto srovnání vyvodili důsledky pro svůj vlastní život!

Jakmile Achab vidí Eliáše, činí mu výčitky. Tak tomu je vždy. Hříšník nechce svou vinu nikdy doznat, nýbrž kárá toho, jenž hřích odkrývá. Eliáš bez bázně žalobu odmítá a prohlašuje králi, že to je on, jenž přivedl Izraele do trápení. Dříve než dá Bůh déšť, má dojít k veřejnému střetu mezi modlářskými kněžími a Eliášem. Tato příležitost má vést k veřejnému potvrzení pravého Boha.

Eliáš začíná střetnutí mezi Bohem a modlou Bál vážnými slovy k lidu: „I dokudž kulhati budete na obě strany?“ Lid se zřejmě přiklonil k modloslužbě, aniž by se formálně vzdal Boha. Patřili k těm, kteří jsou dvojího srdce, o nichž žalmista říká, že je nenávidí (Žalm 119,113). Stále tu byli a jsou lidé, kteří žijí v nevěře, a přece nechtějí být bezbožníky. Pán Ježíš v Novém Zákoně jasně ukazuje, že pro Něho nemůže existovat žádná dvojakost: „Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti. Neb zajisté jednoho nenáviděti bude, a druhého milovati, aneb jednoho přidržeti se bude, a druhým pohrdne.“ (Matouš 6,24)

Lid, který k prorokově otázce mlčí, se podobá dnešním lhostejným lidem, kteří jen pokrčí rameny, když je jim předložena vážná otázka, kde stráví věčnost. Na Eliášův návrh, aby se viditelným znamením prokázalo, kdo je pravým Bohem, lid odpovídá: „Dobrá jest řeč tato.“ A tak Bálovi kněží začínají vzývat svého boha. „Ale nebylo hlasu, ani kdo by odpověděl.“ Svým posměchem chtěl prorok všem přítomným ukázat, jak pošetilé, ale také jak bezbožné to od nich je, když se klanějí tak bezmocným modlám.

Napravení nebo probuzení Božího lidu se vždy vyznačuje návratem k tomu, co v nevěrnosti opustili. Eliáš tedy vystavěl nejprve Hospodinův zbořený oltář, a to z dvanácti, nikoli z deseti kamenů. Ve svém srdci viděl celý národ, i když byl tehdy rozdělen na dvě království. Kéž bychom i my přes smutnou rozdrobenost v křesťanstvu mysleli vždy na *všechny* věřící.

Eliáš učinil opatření, aby bylo jasné, že na oltáři není žádný oheň, který založili lidé. Nikdo neměl pochybovat o Božím působení. Odkud vzali vodu, když tři a půl roku nepršelo, nám Boží slovo nesděluje. Trojí opakování ukazuje na plné svědectví z Boží strany.

Když Eliáš vyzval lid, aby přistoupil, vstoupil před Boha a veřejně se k Němu modlil. Šlo mu pouze o Boží čest a oslavení a o to, aby bylo srdce lidu obráceno zpět k Bohu. Boží odpověď následovala bezprostředně. Oheň spadl z nebe a strávil nejen zápalnou oběť a dřevo, nýbrž i kameny a zemi a vodu vypil. „Hospodin jest Bohem!“ Modlářští kněží však byli zachvácení soudem.

Po tomto vážném střetnutí s tak závažnými následky, po střetnutí mezi Bohem a modlami, za kterými se skrývá satan a jeho démoni, chce Bůh dát déšť. Eliáš, jehož ucho víry už slyší přicházející déšť, říká Achabovi: „Jdi, pojez a napij se, neboť aj, zvuk velikého deště.“ Achab a nevěřící lid neslyší ještě nic z tohoto hluku; neboť „tajemství Hospodinovo zjevné jest těm, kteří se jeho bojí“ (Žalm 25,14).

Eliáš vystupuje na horu, aby viděl potvrzení toho, co mu Bůh dal slyšet. Sedmkrát posílá svého služebníka, aby hleděl k moři. Vytrvání musí mít v každém případě dokonalý skutek (Jakuba 1,4). Sotva Eliáš zahlédne oblak malý jako ruka člověka, stačí mu to a varuje Achaba před přicházejícím deštěm.

Déšť je často obrazem požehnání shůry. Mohl přijít teprve tehdy, když Boží oheň spadl na zápalnou oběť a když Izrael tváří v tvář této skutečnosti uznal Hospodina za pravého Boha a obrátil k Němu své srdce. Dříve než mohl Bůh požehnat, muselo se stát Boží dílo *pro* lid a *v srdci* lidu. – Žel že dnes hledá mnoho lidí požehnání Páně, aniž by nejprve zkoumali před Pánem svá srdce a odsoudili a odstranili to, co se Mu nelíbí a co Mu odporuje. Tu se člověk může modlit a žádat, ale odpověď nepřijde.

Velká vítězství víry jsou často následována těžkými selháními. Věřícího neochraňují a neudržují vítězství víry, nýbrž závislost na Pánu. Nejsme ochráněni pohledem na sebe nebo na to, co jsme vykonali, nýbrž hleděním na Boha a spojením s Jeho zdroji pomoci. A právě to chybělo Eliášovi. Ten jen „viděl“, jak vážně to zlá královna mínila se svou hrozbou, že jej zabije. Ale nevzhlížel s důvěrou k Bohu.

Jako životem unavený muž seděl pod keřem a přál si, aby jeho život skončil. Taková slova nikdy nevyvěrají z pocitů víry. Měl strach ze zkoušky a přál si, aby jí unikl smrtí. Pánu Ježíši také hrozili smrtí (např. Jan 8,59; 10,31). V zahradě Getsemane před Ním stála celá hrůza kříže, a především tři hodiny tmy. Prosil Boha, aby ukončil Jeho život jako člověka? Nikoli. Slyšíme, jak se modlí: „Ne má vůle, ale tvá staň se.“ (Lukáš 22,42) Jak dokonalý byl náš Pán i v těch největších zkouškách!

Myslel si snad Eliáš potají, že je lepší než jeho otcové, že se takto modlil? Nebyl lepší. Ani my nejsme lepší než kterýkoli jiný věřící. Když u nás takové myšlenky vzniknou, ihned je odsudme.

Bůh nemohl vyslyšet žádost Svého služebníka. Měl pro něho ještě další úkoly. Nejprve však položil Svému životem unavenému služebníkovi vážnou otázku: „Co tu děláš, Eliáš?“ Ten, zcela skleslý, už nehleděl na službu, kterou přijal od Pána (srv. s Koloským 4,17). Ještě horší byla žaloba, kterou ve své sebelítosti přednesl Bohu: „Zůstal jsem já sám.“ Jaká domýšlivost a jaká duchovní pýcha! Navíc to neodpovídalo pravdě (18. verš). Ale nezapomínejme, že takové sklony míváme i my. Nestalo se nám už, že jsme si připadali zbožnější, duchovnější nebo bohabojnější než mnohý z našich spolukřesťanů? Jestliže se nám nemá dařit jako Eliášovi, pak je třeba takové myšlenky s rozhodností odsoudit.

Eliáš předkládá Bohu svoji horlivost. Pán odpovídá a představuje mu Boží jsoucnost. Bůh nebyl ani ve větru, ani v zemětřesení, ani v ohni, nýbrž v hlasu tichém a jemném. Jak velmi to mluví o Boží milosti a milosrdenství vůči nám lidem.

Pak Bůh ukazuje Svému prorokovi, jak chce jednat s bezbožností mezi lidem. Eliáš musí pomazat Hazaele za krále nad Sýrií, aby se ten stal vnějším nepřítelem lidu. Jéhu má nastoupit na izraelský trůn po domu Achabovu. Eliáš sám musí udělat místo svému následovníku Elizeovi.

Jako už dříve, přikázal Bůh opět prorokovi: „Jdi!“, a on poslechl. V Boží přítomnosti poznal sám sebe. Podřídil se Božímu úsudku, který ho postavil do Svého světla a přikázal mu, aby pomazal svého následníka. Tak vykonal nejprve úkol, který se týkal přímo jeho.

Elizeova slova, kdy se chtěl nejprve rozloučit se svými rodiči, nám bezděky připomínají muže, kterého Pán Ježíš povolal, aby Ho následoval, ale který chtěl nejprve pochovat svého otce (Lukáš 9,59). Pán mu řekl: „Nech ať mrtví pochovávají mrtvé své, ale ty jda, zvěstuj království Boží.“ Eliáš nebyl Kristus, nýbrž jen jeden ze služebníků. Proto řekl Elizeovi: „Jdi, vrať se zase!“ Když však jde o Pána Ježíše, pak musí mít bezpodmínečně a za všech okolností první místo v našem životě.

Od doby, kdy si judský král Aza vzal Syrské na pomoc proti království Izraele (kapitola 15,18-20), byli tito nepřáteli Izraele. Nyní vytáhl Benadad s mnoha spojenci proti Samaří, aby je oblehl. Byl si jist svým vítězstvím a kladl Achabovi tvrdé požadavky. Ačkoli král viděl na Karmeli Boží moc, nečteme ani slovo o tom, že by se ve své nouzi utekl k Hospodinu. V plné poddanosti přijal všechny požadavky: „Vedlé řeči tvé, pane můj králi, tvůj jsem i všecko, což mám.“ Člověk bez Boha se stává naprostým otrokem hříchu (Jan 8,34.36).

Syrský král se se svými požadavky stává stále nestydatějším, takže Achab se zdráhá dále se jim podvolovat. Následkem je hrubá pohrůžka dobytí a zkažení hlavního města Samaří. Co teď? V Achabově odpovědi: „Ať se nechlubí ten, který se strojí do zbroje, jako ten, který svláčí zbroj,“ není zmínka o Bohu, který by přece mohl pomoci.

Bůh přesto zasahuje skrze proroka, jehož jméno nám není sděleno. Král, přestože si od Boha nic nežádá, má vědět, kdo je Bůh. – Co bylo pohnutkou Hospodina, aby v této situaci zasáhl? Asi sotva stav Achabova srdce. Ale lid na Karmeli uznal pravého Boha, a Bůh nyní, když Bálovi kněží byli pobiti, mohl lidu prokázat milost. Bůh dává odpověď už na nejnepatrnější známky obratu. Za vším Božím jednáním stojí Jeho obdivuhodná, neúnavná trpělivost. Bůh se bezbožným neustále zjevuje jako Bůh milosti.

Tento oddíl nám ukazuje, že Boží působení nezná žádných hranic. Často slyšíme o požehnaném působení některého evangelisty, jenž se osobně jako „ordinovaný duchovní“ nalézá v postavení, které Boží slovo neschvaluje. Radujme se i v tom případě ze záchrany nesmrtelných duší, neboť to je Boží působení a nikoli zásluha člověka. Ale sami neopouštějme půdu Božího slova za žádnou cenu!

Podle Boží směrnic, dané nejmenovaným prorokem, začínají boj „služebníci knížat krajů“. Je jich jen hrstka, a ještě ze slabší části vojska. Tak jedná Bůh vždy: Právě skrze to slabé se chce oslavit, aby člověk neoslavoval sám sebe, nýbrž milost a moc Pána (1. Korintským 1,25-31; 2. Korintským 12,9).

Bůh to vede tak, že Benadad dává nesmyslný příkaz: Jeho vojáci mají v každém případě zajmout muže ze Samaří živé. Ale útokem služebníků knížat se tento rozkaz nedá provést, a tak jsou Syrští poraženi a zahnáni na útěk.

Přes velkou porážku nejsou Syrští ještě v koncích. Protože Samaří i Jeruzalém jsou postaveny na hoře, usuzují, že Bůh Izraele musí být „bohem hor“. Při novém útoku, tentokrát na rovině, budou mít nad „bohy hor“ převahu. Tak pošetile uvažuje člověk, jenž odmítá pravého, všemohoucího Boha. Celé jeho myšlení a úvahy se pohybují na lidské úrovni. V jeho myšlenkách se ukazuje jako možné jen to, co umí pochopit. Jak ubohý je život člověka, jenž vědomě popírá Všemohoucího, a nemůže s Ním tedy počítat!

Vševědoucí Bůh zná válečné plány Syřských a varuje předem Svůj lid. Slyší také opovržlivá slova lidí o sobě a přijímá výzvu Syřských. Izrael a jeho král dosahují takového obdivuhodného vítězství ne proto, že by svá srdce obrátili k Bohu, nýbrž proto, že Bohu jde o čest Jeho jména. Porážka Syřských je ještě větší než po prvé. Rozezná v tom lid a král, že Hospodin je Bůh, a postaví se s rozhodností na Jeho stranu?

Další oddíl ukazuje pravý opak. Po poddajném chování syřského krále mu Achab dává milost, nechává na životě muže, který je nepřítelem Izraele a Boha a mluví o něm jako o svém bratru. Milosrdenství není vždy od Boha. Jsou případy, kdy je ve hře Boží čest. Když potom je prokázána shovívavost, promění se milosrdenství ve zlořečení. Křesťané, kteří se bratří s nevěřícími lidmi, jim tím neprokazují dobrou službu. Klamou svět a zapírají křesťanský charakter. Křesťané patří k Boží rodině, zatímco svět má za otce knížete tohoto věku. Jen když zaujímáme postavení v důsledném oddělení od světa a od všeho zlého, můžeme být nevěřícím skutečnou pomocí a ukazatelem k Pánu Ježíši.

Bůh viděl a slyšel vše, co se odehrálo mezi Benadadem a Achabem, a poslal muže ze synů prorockých se zvláštním, pro krále velmi dobře srozumitelným poselstvím.

Nejprve ale máme před sebou výjev Boží kázně. Oslovený druh proroka *se vzpěčoval* jednat podle slova Páně. Možná že mu výzva připadala příliš tvrdá. Možná že to prostě se svým druhem myslel dobře a nechtěl mu udělat nic zlého. Možná že v takovém brutálním jednání neviděl žádný smysl. V každém případě jej pro jeho neposlušnost stihla Boží kázeň. A my se z toho učíme, že nejde o to, abychom Boha ve všem chápali, nýbrž abychom Jej a Jeho Slovo ve všem poslechli.

Nakonec mohl zraněný prorok předstoupit před krále a vyprávět mu „svůj příběh“. Achabovi se dařilo tak jako Davidovi po jeho hlubokém pádu. Aniž by to věděl, vyslovil rozsudek sám nad sebou (srovnej s 2. Samuelova 12,5-12). Ale v reakcích těch dvou králů je velký rozdíl. David vyznal: „Zhřešil jsem Hospodinu.“ Achab se naopak tomu vrátil do svého domu, smutný jsa a hněvaje se. To nebyl zármutek podle Boha. Ten by způsobil pokání ke spasení, jehož nikdy líto nebývá (2. Korintským 7,10).

Abychom lépe rozuměli Nábotovu zdráhání prodat svou vinici králi, musíme si připomenout Boží nařízení vzhledem k zemi a dědictví Izraelity. Země neměla být *provždy* prodávána, protože patřila Bohu (3. Mojžíšova 25,23). Nábotovi však bylo jasné, že bezbožný král učiní jeho vinici s konečnou platností královským majetkem. Proto to rozhodné zdráhání tohoto věrného muže.

Achab je opět smutný a hněvá se. Smutný, protože nedostal, po čem toužil, a hněvivý, protože pozoruje, že mu v cestě stojí Boží vůle. Jeho žena naproti tomu Boha a jeho nařízení přehlíží. Nemá žádný vztah k Božímu lidu a Božím právům. Povzbuzuje svého muže a připomíná mu jeho autoritu jako krále. Nábotovu záležitost bere sama do rukou.

Zlý charakter této ženy není v Božím slovu nikterak přikrašlován. V poslední Knize Bible, kde Bůh ve Zjevení 2 a 3 ukazuje dějiny církve z prorockého pohledu, čteme ještě jednou o jejím zlém jednání (Zjevení 2,20-23). V temném středověku kleslo křesťanské svědectví v tomto světě do stavu, který se podobal Jezábel a jejímu jednání.

Bůh nám vykresluje hrozný obraz této královny. Ona zavedla v Izraeli Bálovu modloslužbu, a nyní chce dopomoci svému muži k uspokojení jeho přání. Přitom je jí každý prostředek dobrý. Jak velmi nám toto jednání připomíná dobu inkvizice, kdy „církev“ jednala ve velké míře podle zásady, že „účel světí prostředky“.

Aby Achab dosáhl svých sobeckých cílů, stal se zcela otrokem této ženy. Nechává ji, aby jednala podle své libosti jeho jménem a aby užila jeho pečeť. A starší města Jezreel jsou královně stejně tak oddáni. Ačkoli je dopisy vyzvala, aby vyhledali dva zlé muže, kteří mají falešně přísahat, nijak se proti tomu zlu nestavějí. Nechtějí se líbit Bohu, nýbrž králi.

Jezábel dokonce používá jméno Boha, kterého sice neuznává, ale slibuje si od toho účinek mezi lidem k dosažení svého cíle. Všechno probíhá tak, jak to bylo naplánováno, a Achab se může ujmout Nábotovy vinice. Přejde Bůh použití falešných svědků, zneužití Svého svatého jména a zamordování spravedlivého muže mlčením? Téměř to vypadá, že se Bůh stáhl zpět. Ale On všechno viděl a Svým časem zasáhne.

Přesně ve chvíli, kdy si Achab myslí, že je u cíle svých přání, se s ním setkává prorok Eliáš a oznamuje mu soud nad jeho rodinou. Ten, kdo se zaprodá zlému, se nikdy nemůže stát šťastným, i když uspokojí přání svého těla. Podobně se dařilo Jidášovi Iškariotskému. Za zradu Pána se stal vlastníkem třiceti stříbrných. Byl přitom šťastný? Ne. Velmi rád by věc vrátil zpět, aby opět našel vnitřní pokoj. Ale bylo příliš pozdě. Skončil v zoufalství. A Achab?

Ačkoli považoval Eliáše za svého nepřítele, přece zasáhl ohlášený soud jeho nitro. Ten, jenž činil horší věci než všichni jiní králové a nechal se od své bezbožné ženy vést ke všemu zlému, se pokoril. V hlubokém zármutku, který byl viditelný také navenek, poznal, že Boží soud je neodvratitelný. Znamenal ten zármutek opravdové obrácení? V následující kapitole uvidíme, že nikoli. Ale jak milosrdný je Bůh! Nejen odkrývá zlo, nýbrž také dbá na nejnepatrnější známku obrácení. Na jediné obrácení se k dobrému, které můžeme v Achabově životě zjistit, odpovídá Bůh ihned shovívavostí. Nebere sice Své slovo zpět, ale chce přivést neštěstí na královskou rodinu teprve ve dnech Achabova syna.

Smlouva, kterou Achab uzavřel s Benadadem, přinesla zemi krátký pokoj. Poněvadž se však Benadad nedržel toho, co bylo domluveno, a nevrátil města, která jeho otec vzal izraelskému lidu, vzplanula po třech letech nová válka se Sýrií.

V té době dlel Jozafat, bohabojný král Judy, u Achaba v Samaří. Co tam jako věřící měl pohledávat? Ve 2. Paralipomenon 18,1 čteme smutné sdělení: „A spřiznil se s Achabem.“ Když učinil tento krok, byl Jozafat také hotov bojovat s Achabem za jeho zájmy. „Jako jsem já, tak jsi ty, jako lid můj, tak lid tvůj, jako koni moji, tak koni tvoji.“ Jaké osudné spojení věřícího se světem! – Již mnohý věřící šel od té doby Jozafatovou cestou a vstoupil do nerovného jha s nevěřícími, a nakonec se zasazoval o zájmy světa, který ukřižoval Pána Ježíše, jeho Spasitele. Kéž by nám všem sloužila tato kapitola jako varování!

Jozafat, bohabojný muž, chtěl o tomto tažení nejprve mluvit s Bohem. Ale v prostředí, ve kterém se nalézal, byl vedle 400 falešných proroků jen jeden Hospodinův prorok, a toho král nenáviděl, protože mu od Boha neprorokoval nic dobrého, jen zlé. Neměly tyto okolnosti otevřít králi Jozafatovi oči?

Achab tedy, ač nerad, poslal pro proroka Micheáše. Posel, který ho přiváděl, se jej pokouší cestou ovlivnit, aby mluvil stejnou řečí jako těch 400 proroků. Ale Micheáš stál ve službě Všemohoucího. Toto vědomé spojení s Bohem mu dávalo sílu a odvalu, aby bez bázně pověděl pravdu. Jaký protiklad k Jozafatovi, jenž jako věřící seděl na straně světa (10. verš).

Micheáš nejen předpovídá výsledek tažení, ve kterém Izrael ztratí svého krále (17. verš), nýbrž také dovoluje „pohled za kulisy“. Vysvětluje, proč 400 falešných proroků předpovídá králi Achabovi jen dobré: Všichni stojí pod vlivem lživého ducha, kterého Bůh sám poslal. To nám připomíná Job 1 a 2, kde rovněž čteme o tom, že se andělé ukazují před Bohem a satan dostává Boží svolení, aby bil Joba. Ale jedno je přitom důležité: když se zlé moci smějí dotknout věřícího, pak mohou jít jen tak daleko, jak to Bůh dopustí. Za vším stojí Pán, jenž drží nitky osudů lidí pevně ve Své ruce. Není to velká útěcha pro každé věřící srdce, které stojí uprostřed zkoušky?

V Sedechiášovi, vůdci 400 falešných proroků, vidíme další vážnou lekci: Ten, kdo se otevře zlému a vědomě se chce líbit lidem, dojde tak daleko, že vůbec nepozoruje, jak daleko se od Boha vzdálil. Jen touha po dobrém svědomí před Bohem a lidmi, kdy vše, co je v našem životě v rozporu s Božími myšlenkami, jasně a hned v sebesoudu odsoudíme, nás může ostříhat před takovým stavem.

Dříve než je Boží prorok umlčen a uvržen do vězení, vydává ještě jednu svědectví o pravdě Božích slov: „Slyšte to všichni lidé!“ A Achab? Jeho sebejistota kolísá. Nejsou Micheášova slova přece jen pravdivá? Domnívá se, že v přestrojení ujde oznámenému soudu, kdyby k němu přece jen mělo dojít. Zato přichází do tísně Jozafat. V domnění, že je to izraelský král, se na něho soustředí syrský útok. „Tedy vzkřikl Jozafat.“ Ve 2. knize Paralipomenon, která v protikladu k lidské odpovědnosti, jak ji máme v Knihách Královských, ukazuje Boží milost, čteme, že toto úzkostné volání bylo slyšeno v nebi. „A Hospodin spomohl jemu, a odvrátil je Bůh od něho.“ (2. Par. 18,31) Jaká vzácná zkušenost! Bůh ty Svě v soužení neopustí, i když se do něho dostali vlastní vinou.

Achab dělal to, oč se mnoho lidí pokouší i dnes. Chtěl uniknout Boží ruce a Jeho soudu. Bůh mluví skrze Své Slovo, ale také přírodními katastrofami a zásahy do osobního života jednotlivých lidí, aby dosáhl srdce. Avšak většina lidí se Jeho poselství uzavírá a vysvětlují všechny události „slepou náhodou“. Popsaná událost nám ale ukazuje, že za tím, co se děje, stojí Bůh a všechno řídí podle Své vůle. I když nějaký muž vystřelí svůj šíp „náhodou“, může ho Bůh vést tak, aby vykonal Jeho vůli. Achab je smrtelně raněn, a později lížou psi jeho krev „vedlé řeči Hospodinovy, kterouž byl mluvil“.

To je smutný konec muže, o kterém jsme předtím četli: „Nebylo podobného Achabovi, kterýž by se prodal, aby činil to, což zlého jest před obličejem Hospodinovým, proto že ho ponoukala Jezábel žena jeho.“ (kapitola 21,25) Časný Boží soud učinil jeho životu konec. Ale věčný soud za všechno zlé, které ve svém životě učinil, na něho teprve přijde, až se se všemi, kteří zemřeli v nevěře, bude muset objevit před velkým bílým trůnem Soudce světa (Zjevení 20,11-15).

Ve spojení s tažením k Rámot Galád a Achabovým koncem byla už zmínka o Jozafatovi. Nyní je doba jeho vlády krátce shrnuta. Krásné svědectví o jeho činění toho, „což dobrého bylo před obličejem Hospodinovým“, je zakaleno vztahem, který udržoval s bezbožným královským domem v Izraeli.

Jeho úmysl, poslat lodi do Ofir, aby přivezly zlato, byl zmařen přírodními silami, za nimiž stál všemohoucí Bůh. 2. Paralipomenon 20,35-37 nám podává zprávu o tom, že Jozafat i tento podnik chtěl podniknout spolu s bezbožným králem Izraele. Avšak Pán jej kvůli tomu káral skrze Eliezera, který proti němu prorokoval. Nyní král poznal, co bylo slabostí jeho života: spojení se světem. Když Ochoziáš, Achabův syn, se jej snažil získat pro další společnou výpravu, čteme: „Ale Jozafat nechtěl.“ – Jak se Bůh raduje, když vidí, že cesty výchovy, jimiž ty Svě vodí, nesou žádané ovoce. Jak je krásné, když „ztráty“, které nám Bůh někdy musí působit, nejsou nadarmo!

Kniha končí popisem krátké doby vlády Ochoziáše, u kterého Boží slovo podává zprávu jen o smutných, hříšných věcech. Ochoziáš byl synem, který se od svého otce ničemu dobrému nenaučil, ale napodoboval vše, co u něho viděl.

Achabův syn, stejně jako jeho otec, nenávidí jak Boha, tak i jeho proroky. Ve své nemoci se nechává ohledně své budoucnosti dotazovat modly, tzn. démonů, kteří se za modlou skrývají. Jedná, jako kdyby v Izraeli nebyl žádný Bůh. Ale člověk nemůže Boha beztrestně urážet. Zde se Bůh staví královským poslům do cesty skrze Svého služebníka Eliáše a posílá je zpět k jejich pánu s jasnou odpovědí na otázku, adresovanou modle.

Dnes se lidé stále více obracejí k těmto duchovním mocem. Je to proto, že není žádný pravý Bůh? Ne, pravý Bůh je, ale neodpovídá lidem tak, jak by si přáli. Bohu nejde tolik o vnější věci, které se lidem zdají být důležité. Jemu jde v první řadě o jejich nesmrtelnou duši. Chce, aby člověk poznal svůj ztracený stav, činil pokání a vyznal své hříchy, aby mu On pak mohl pomoci.

Většina lidí tuto cestu, jak dát své věci s Bohem do pořádku, odmítá. A protože opouštějí Boha a opovrhují evangeliem, hledají v nouzi, když přijde neštěstí a nemoc, anebo se jim jinak špatně vede, pomoc u okultních mocí. Ale s takovými věcmi si člověk nemůže beztrestně zahrávat. Kdo se obrací k těmto mocem, hraje si se zlým a zapečetuje svůj osud.

Ochoziáš chce nechat zajmout muže, který mu předpověděl, že průběh jeho nemoci skončí smrtí. Dvakrát jsou vyslaní velitelé spolu se svými muži spáleni Božím ohněm. Možná že se divíme takovému paušálnímu soudu z Boží strany. Abychom porozuměli tomuto způsobu jednání, musíme si vzpomenout na to, že vládní forma v Izraeli nebyla vlastně žádná monarchie, nýbrž teokracie, přestože tu byl král. Král byl bezpochyby zástupcem Boží moci; ale jednalo se přece o trůn Hospodinův. Jestliže některý král jednal proti Bohu, musel nést následky.

V tomto případě stál král v otevřené vzpouře proti Bohu; neboť chtěl nechat předvést proroka Páně a pravděpodobně ho chtěl dát zavřít. Základním zákonem nebo ústavou Izraelského lidu byl zákon, který dal Bůh skrze Mojžíše. Tato „ústava“ vynášela trest smrti v případě vzpoury proti Boží autoritě. Vojáci a důstojníci stáli tedy také pod tímto zákonem, a když museli zjistit, že jejich král jedná proti němu a dává jim rozkazy, které se obracejí proti Boží autoritě, pak byli odpovědní za to, aby z toho pro sebe vyvodili důsledky. To se ukazuje v jednání třetího velitele, který už nic nežádal, nýbrž prosil o milost. Jeho život byl zachován.

Nyní se blíží konec Eliášova života. Spolu s Elizeem, jehož musel pomazat za svého nástupce, jde z *Galgala* přes *Bethel* do *Jericha* a až na východní stranu *Jordánu*. Tato cesta se pro Elizea stává zkouškou víry. Eliáš ho několikrát vyzývá, aby zůstal. Nikoli Elizeus, nýbrž Eliáš obdržel pokyn, aby vyhledal tato různá místa. Byla to tedy otázka náklonnosti, která učinila Elizea po jeho povolání rozhodným následovníkem Eliášovým. – Podobným způsobem smí každý vykoupený následovat svého Spasitele, který se stal jeho Pánem. Kéž bychom byli věrní v malém jako Elizeus, aby se nám stalo, jak jsme uvěřili (srovnej s Matouš 8,13; 9,29).

Místa, jimiž vedla cesta proroka a jeho nástupce, mají pro nás důležitý duchovní význam. V *Galgala* byl lid obřezán, když přišel z Egypta. To mluví o soudu nad vším, čím jsme od přirozenosti. Náš starý člověk je ukřižován s Kristem. Kéž bychom tuto skutečnost více prakticky v životě uskutečňovali! V *Bethel* se Jákobovi, jenž musel utíkat před svým bratrem, zjevil Bůh v neomezené milosti. V *Jerichu* se kdysi ukázala veliká Boží moc, která je činná pro Izraele, ale také pro nás. *Jordán* je obrazem smrti. Od svého obrácení jsme s Pánem, abychom tak řekli, na straně vzkříšení. Proto musíme udělat jasnou dělicí čáru mezi svým dřívějším a nynějším životem a jasně se oddělit od světa.

Když ti dva překročili Jordán, vyzývá Eliáš svého následníka: „Žádej sobě, co chceš, prvé než vzat budu od tebe.“ Když si Elizeus vyprošuje dvojnásobný díl Eliášova ducha, tu tím nemá na mysli dvojnásobnou míru darů nebo moci, kterou vlastnil Eliáš. Používá zde výraz, který se vztahuje na podíl prvorozeného, jenž podle izraelského práva obdržel dvojnásobný díl dědictví (5. Mojžíšova 21,17). Elizeus si byl vědom toho, že kdyby musel zaujmout místo Eliášovo, potřeboval by vůči druhým prorokům dvojnásobnou duchovní sílu, než mají oni.

Eliáš byl muž ohnivého srdce a ohnivého jazyka. Jeho služba byla služba soudu – ohnivá a stravující. A nyní směl vyjet ohnivým vozem v bouřlivém větru přímo do nebe. Elizeova služba, která zde začala, nesla zcela jiné rysy. Eliášův plášť k němu spadl z Eliáše, když byl vzat do nebe, a tomu odpovídala i jeho služba. Směl před lidmi rozvíjet *milost nebe*, která vychází vstříc všem jejich potřebám.

Pro nás, věřící doby milosti, je nanebevstoupení Eliáše, stejně jako vtržení Enocha (1. Mojžíšova 5,24), prorockým poukazem na naše vtržení, až nás Pán Ježíš provždy vezme k sobě. Tento výhled je radostnou nadějí každého vykoupeného Páně (1. Tesalonickým 4,16-18).

Mezi povoláním proroka Elizea a vlastním začátkem jeho služby ležela dlouhá, ale požehnaná doba čekání, v níž Bůh Svého služebníka připravoval. Jak bylo dobré, že Elizeus uměl čekat. Nejlepší ovoce nepřinášejí ti, kteří chtějí co možná rychle něco udělat, nýbrž ti, kteří dovedou čekat na pokyn Mistra. Když synové proroků nechtěli poslechnout moudrosti Elizeovy odpovědi, nechává je učinit zkušenost o jejich vlastní pošetilosti (verše 15-18).

Jericho bylo město, na němž spočívalo Boží zlořečení. To se ukázalo také ve vodě, kterou měli. Nyní přichází Elizeus a přináší nebeskou milost, která vychází těžkosti vstříc. Nová nádoba ukazuje na nové stvoření, které uskutečnil Pán Ježíš Svým dílem vykoupení na Golgotě. Nejprve působí ve vykoupených (2. Korintským 5,17); pak ale také v tisíciletém království, když Pán Ježíš napraví všechny věci (Skutky ap. 3,21). To, co se stalo zde v Jerichu, je příkladem toho, co se v budoucnosti stane s celou zemí. Na základě Kristova kříže bude ze země odejmuto zlořečení a uvedeno požehnání.

Bethel neleželo pod zlořečením, ale stalo se ústředním místem modloslužby. Tak jako rodiče opovrhovali Bohem, tak se děti posmívaly Božímu prorokovi. Ústa dětí vždy zjevují poměry v rodině. – Ale Bůh nedopustí, aby se Mu kdokoli posmíval.

Po Ochoziášově smrti se králem nad Izraelem stal další Achabův syn (kap. 1,17). Tak zle, jako to dělal jeho otec, to Joram už nechtěl dělat. Odstranil sochu boha slunce Bále. Ale zlatá telata, které kdysi zřídil král Jero-boám, ponechal.

Mnoho lidí se podobá Joramovi. Nechtějí dělat takové zlé věci jako bezbožníci. Ale udělají jen poloviční obrat. Něco z hříšné žádosti si chtějí ponechat. Určité zamilované hříchy ve svém životě ponechávají. A následek? U těchto hříchů zůstanou, a věčně zahynou. Jak je to smutné!

Bezbožnost v Izraeli vedla k oslabení království. Když se odvrátíme od zdroje síly, brzy pocítíme, že bez Pána nic nemůžeme. Slovo Pána Ježíše k Jeho učedníkům platí i nám: „Beze mne nic nemůžete učiniti.“ (Jan 15,5)

Joram chce vytáhnout do války proti vzpurnému mo-ábskému králi. V Jozafatovi a králi Edom nalézají spojení. Jak je smutné, když znovu vidíme Jozafata ve spojení s nevěřícími! Vnější trápení zjevuje stav srdce. Nevěřící Joram nemá v Bohu žádnou oporu a zoufá si. Bohabojný Jozafat se však chce skrze proroka dotázat Boha.

Tři králové jdou k proroku Elizeovi v naději, že u něho najdou radu a pomoc. S Joramem nechce Elizeus nic mít. Ten má jít k falešným prorokům svých rodičů. Ale Joram cítí, že kázeň přichází od Boha, a podle toho odpovídá prorokovi.

Ačkoli Jozafat učinil návrh, aby vyhledali Elizea, neslyšíme ho v jeho přítomnosti nic říci. Prorokova výtku platí v určitém smyslu také jemu, jenž se spolčil s Joramem. Chceme doufat, že si výtku vzal k srdci. – Z tohoto oddílu se můžeme naučit vzácné lekci o Božím jednání s Jeho lidem. I když nás, kteří jsme Jeho dětmi, musí kárat a trestat, přece neodvrací Svou milost; neboť ta se neváže na žádné podmínky na naší straně. Je to volný dar od Boha. To vidíme také zde.

I když se Jozafat nalézal ve zcela špatné společnosti, byl v Hospodinových očích přece věřícím. Bůh, který je udržovatel všech lidí, obzvláště věřících (1. Timoteovi 4,10), jej ani nenechal zahynout žízní, ani padnout do rukou nepřátel. Způsobil zázrak, takže všichni tři králové se svými vojsky a dobyt看kem dostali dostatek vody k napití.

Kvůli Jozafatovi neodpověděl Bůh soudem, jak si to králové, každý svým způsobem, vlastně zasluhovali, nýbrž milostí. Voda, která zachránila izraelské vojsko před smrtí žízní, se Moábským skrze Boží ruku prokázala být pastí.

Moábova porážka se ukázala, jakmile začal boj s Izraelem. Věc byla beznadějná. I poslední město, do kterého moábský král uprchl, se nemohlo dlouho útoku ubránit. K tomu ztroskotal i pokus prolomit řady Izraele ke králi Idumejskému, aby, jak se zdá, u něho hledal ochranu anebo alespoň podmínky pro příměří. Ve svém zoufalství král veřejně obětoval svého syna jako zápalnou oběť. „I stalo se velké rozhněvání proti Izraelovi.“ Z které strany přišel tento hněv? Jistě ze strany spojenců Izraele Judy a Edoma, kteří už nemohli spolupracovat s vítězem, jehož jednáním byli poražení dohnáni k zoufalství. „Protož odtrhše od něho, navrátili se do země své.“

Bylo to vítězství, které Bůh mohl schvalovat? Jistě ne. Joram, který měl jen zdánlivé náboženství, se musel naučit, že trvalou oporu nenajde ani u zjevně nevěřících, ani u těch, kteří ostříhají Boží svědectví.

Boží vyvýšenost neukazují jen viditelné události, které působí dojemem na svět. Pravou Boží velikost vidíme spíše v Jeho péči o jednotlivé duše. Jak to však svědčí o Jeho velikosti, když poznáváme, že se stará i o nejmenší těžkosti Svého lidu. On je vskutku „otec sirotků a ochránce (soudce) vdov, Bůh v příbytku svatém svém“ (Žalm 68,6).

Vdova po bohabojném muži přichází ve svém soužení k proroku Elizeovi. Ten se vyptává, co má v domě. Bůh chce požehnat slabé míře duchovní síly, jejímž obrazem je džbán nebo (jak lze též přeložit) pomazání oleje. Tak se později Pán zeptal učedníků: „Kolik chlebů máte?“ – a použil pět chlebů a dvě ryby k nasycení několika tisíců lidí (Marek 6, 38.41-44).

Požehnání, které nám chce Bůh dát, je vždy ve vztahu ke schopnosti je pojmout. Proto prorok říká: „Vyžádej sobě nádob, ... nádob prázdných tím více (ne málo).“ A pak se v tichosti za zavřenými dveřmi děje zázrak milosti, kterým je ženě pomoheno nad prosby a porozumění. Olej přestává, teprve když už není žádná prázdná nádoba. Tak tomu je vždy. Požehnání Pána přitéká tak dlouho, dokud tu jsou prázdná srdce, která jsou připravena požehnání přijmout.

Elizeus zjevně nebyl Eliáš a jeho služba se podstatně lišila od služby jeho předchůdce. Obdobu k Eliášovi nacházíme ve službě posledního proroka pod starou smlouvou: u Jana Křtitele. Ten žil v ústraní na poušti, zříkal se každé příjemnosti lidí a káral ty, kteří měli vyvýšené postavení, ale zneuctvovali Boha. V protikladu k tomu byl Elizeus svědkem milosti. Proto se od lidí nevzdaloval, nýbrž poslechl pozvání ženy v Sunem a vždy, když tudy šel, rád přijímal její pohostinnost.

Jednoho dne, když opět přišel do tohoto domu, si předsevzal, že odplatí lásku, kterou zakoušel. Proto se jí zeptal, zda nemá nějaké zvláštní přání. Dovedli bychom si představit takovou otázku z úst Eliášových? To bylo nemožné! Zde se opět ukazuje, jak rozdílná byla služba těchto dvou proroků.

Ačkoli žena o tom nic neříká, Gézi, Elizeův služebník, pozoruje, co ženě chybí: dítě. A tak prorokova předpověď vůči ní zní: „V času jistém vedle času života chovati budeš syna.“ Ona tomu ale nemůže věřit. „Nechtěj, pane můj, muži Boží, nechtěj se posmívati služebnici své!“

Ženě ze Sunem se dostalo velké milosti. Ale dokud žijeme v tomto světě, nezůstáváme přes všechny dary, které od Boha dostáváme, ušetření zkoušek. To zakusila i tato žena. Jistě milovala svého syna nade vše a cenila si ho jako zvláštního Božího daru. A nyní se kvůli němu dostala do velkého trápení. Jednoho dne byl přinesen nemocen domů a za několik hodin zemřel.

V této zkoušce se prokazuje jako žena víry. Klade své mrtvé dítě na lože v prorocké světničce a spěchá k Elizeovi tak rychle, jak může. Na otázku, jak se jí daří a jak se daří jejímu dítěti, odpovídá: „Dobře.“ Jen víra a naděje v Boha mohou takto mluvit. Bůh jí toto dítě dal, a On, jenž jí je opět vzal skrze smrt, jí je mohl vzkříšením vrátit. Od Božího muže neočekávala nic menšího než to.

Víra této ženy byla vystavena nové zkoušce, když Elizeus poslal do Sunem svého služebníka. Ale ani prorokův vyslanec, ani jeho hůl nestačily víře této matky. Řekla: „Živ jest Hospodin a živa jest duše tvá, že se tebe nespustím!“ Táž slova vyslovil Elizeus sám, když byla zkoušena jeho víra (kapitola 2,2.4.6). „Protož vstav, bral se za ní.“

Tento příběh, který tak krásně končí, má svou protiváhu v Novém Zákoně. Myslím na Martu, Marii a Lazara z Betánie. V této rodině našel Pán Ježíš v průběhu Svého pozemského života laskavé pohostinství (Lukáš 10,38-42). Avšak smrt se nezastavila ani před těmito dveřmi. Lazar onemocněl a zemřel, ačkoli sestry Pánu Ježíši vzkázaly: „Pane, aj, ten, kterého miluješ, nemocen jest.“ Ale po čtyřech dnech byl Lazar mocí Pána vzkříšen (Jan 11,1-44). Později nalézáme Pána Ježíše ještě jednou v obecenství s těmito třemi sourozenci. Přitom vyjadřuje Marie v pomazání Pána celé své ocenění Jeho Osoby a velebení svého srdce (Jan 12,1-3). – I náš oddíl končí díkem Sunamitské, a to *dříve*, než ve své náruči opět sevřela vzkříšeného syna. Jak lehce přijímáme z ruky našeho Pána všechno dobré a zapomínáme Mu přitom ze srdce poděkovat!

34. verš nám připomíná Pána Ježíše, který, aby nás mohl osvobodit z moci satana a smrti, „ve všem připodobněn býti měl bratřím“ (Židům 2,14-18). Stal se pravým, ale bezhříšným člověkem. Sklonil se až k nám a ve všem zaujal naše místo, ano, šel až do smrti, aby nás vykoupil a mohl nám darovat nový život – život vzkříšení.

Můžeme si i z události, kdy bylo pro syny proroků vařeno jídlo, vzít pro sebe praktické poučení? Zcela jistě!

Jeden, jenž neměl od proroka vůbec žádné pověření, chtěl také přispět ke společnému jídlu. Ale přinesl do hrnce jen smrt. A když my chceme dělat něco z vlastní síly, v tělesné energii, aniž bychom byli Pánem posláni, a přispět tím k duchovní potravě druhých věřících, bude výsledek stejný. Když se činnost těla vměšuje do Božích věcí, vede to jen ke škodlivým výsledkům.

V tomto případě může pomoci jen Jeden: Boží muž, anebo přeneseno na nás: Člověk Kristus Ježíš. Kéž bychom na Něho více hleděli, brali si Ho za vzor a učili se od Něho, aby se v nás neprojevovalo tělo, nýbrž aby v nás a skrze nás mohl bez zábran působit Duch Svatý. Výsledkem bude ovoce pro Boha a užitek pro věřící.

U chlebů, které přinesl muž z Balsalisa, vidíme protiklad ke službě Eliášově. Eliáš zkoušel víru vdovy, když si od ní vyžádal nejprve pokrm pro sebe. Elizeus však to, co dostává, dává ihned druhým. A Boží milost se stará o to, aby všichni obdrželi dostatek jídla. Dokonce ještě zbylo.

Když Boží milost začne působit, překonává všechny hranice. Pán Ježíš sám použil tohoto příběhu, aby v synagoze svého otcovského města ukázal, že ničím neomezená milost navštěvuje i pohany (Lukáš 4,22.27). Bůh se ohlíží po těch nejchudších, aby Jeho milosrdenství zasáhlo tam, kde je nejméně očekávané a kde člověk nemá na Boží pomoc žádný nárok.

Náman, velitel silného syrského vojska, byl vážený, požíval přízeň svého krále a měl úspěch v tom, co podnikal. Navenek viděno, byla to silná osobnost. Ale „pod povrchem“ u něho bylo hluboké utrpení, bodavá bolest: jeho malomocenství. Avšak tento „bolestivý bod“ byl pro Boha bodem, na kterém mohl začít působit. – Nebylo tomu stejně u nás? Malomocenství je obrazem hříchu, s nímž se sami nevypořádáme. Proto přišel Pán Ježíš, Spasitel, aby nás, kteří jsme, lidsky řečeno, nevyléčitelní, vykoupil.

U Námana použil Bůh zajaté izraelské děvče, které sloužilo u Námanovy ženy. Víra děvčete byla obdivuhodná. Elizeus ještě nikdy neuzdravil žádného malomocného, a přece byla ona dívka přesvědčena, že on může Námana uzdravit. Jaký ostrý protiklad k izraelskému králi! Ten sice věděl, že žádný člověk nemůže uzdravit malomocenství, ale neukázal žádnou důvěru v Boha. U něho bylo jen zoufalství nevěřícího člověka.

Elizeus, Boží muž, slyší o těžké situaci, v níž se nalézá král Izraele po přečtení dopisu ze Sýrie. Vzkazuje mu: „Nechť nyní přijde ke mně.“ Náman, nikoli bezbožný král, má poznat, že v Izraeli je prorok, který stojí ve spojení s pravým Bohem.

Náman si všechno představoval zcela jinak. Jak mnohý člověk přišel k Pánu Ježíši se *svými* představami, a zklamán opět odešel, když slyšel, že věčné spasení lze získat *jen* cestou upřímné lítosti a pokání kvůli vlastním hříchům a skrze víru v Pána Ježíše a Jeho výkupné dílo.

Jordán je zde Boží řekou. Jen proto mohou jeho vody uzdravit malomocného. Náman naštěstí poslechne své služebníky. Jako naprosto zdravý muž se s vděčným srdcem vrací k prorokovi. Naučil se lekci a vzdává samému Bohu čest. Nyní smí zakusit, že Bůh skutečně dává Svoji milost zadarmo.

Závěrečné verše tohoto oddílu zjevují vnitřní změnu u Námana a jeho probuzené svědomí. Elizeus nechává tohoto muže odejít v pokoji. Ví, že se nalézá na správné cestě, na níž může jeho život víry činit další pokroky.

„Kořen zajisté všeho zlého jest milování peněz, kterýchž někteří žádostivi byvše, pobloudili od víry, a sami se naplnili bolestmi mnohými.“ (1. Timoteovi 6,10) Toto Boží poučení zůstává pravdivé za všech dob. V celé Bibli nalézáme varování před láskou k majetku (např. 5. Mojžíšova 5,21; Jozue 7,20.21; Nehemiáš 5,7-9; Přísloví 1,19; 15,27; Lukáš 12,15; Židům 13,5). Gézi musí zakusit celou tíži těchto slov. Neviděl Boží milost, která uzdravila pohana od hrozné nemoci malomocenství, nýbrž jen peníze, které bral Náman s sebou opět domů. Prorokova slova v 26. verši nám dávají tušit, na co vše Gézi asi myslel, když viděl tak mnoho peněz.

V Božích očích je velmi zlé, když člověk použije darovanou milost Páně k tomu, aby se obohatil. Žel že i v křesťanstvu jsou takoví, kteří si přivlastní určité vůdčí postavení, a přitom se pokoušejí zbohatnout (1. Timoteovi 6,5; 2. Petra 2,1.3.14). Trest, který postihl Gézi, nám ukazuje, jak ostře Bůh takové věci odsuzuje.

Elizeus, jemuž Bůh všechno zjevil, dává Gézimu příležitost, aby své zlé jednání vyznal a litoval ho. Avšak Gézi lhal, a Boží soud tak dostal volný průběh: „I vyšel od tváři jeho malomocný jako sníh.“

Už dříve jsme řekli, že pravá Boží velikost je vidět i v tom, že se ve Své milosti zabývá těžkostmi Svého lidu, které se snad druhým jeví jako nevýznamné. To vidíme také v prvních verších naší kapitoly. Prorok tomu, jenž chybil, nevyčítá, že dělá pro ztrátu kusu železa velký povyk. Také ho nekárá kvůli jeho neopatrnosti, nýbrž prostě mu v Boží milosti pomáhá.

Boží slovo nám v těchto verších ukazuje také krásný příklad spolupráce a společné cesty starých a mladých věřících. Proroctví synové mluví o svém problému a svém plánovaném úmyslu nejprve s Elizeem. Když je s tím srozuměn, prosí ho: „Pojď také se služebníky svými.“ A jak byli potom rádi, že u sebe měli starého proroka!

Pomoc, kterou Bůh poskytuje Svému lidu vzhledem k jeho nepřítelům, není založena na Boží bázni mezi lidem nebo v životě krále. O tom nic nečteme. Boží obdívuhodný zásah proti Syrským vychází z čisté, bezpodmínečné milosti. Není náš život plný takových zkušeností? Každý den prožíváme Boží milost. Nedaří se nám nezaslouženě dobře? Je v nás vůbec něco, na co bychom mohli být pyšní? Nic! Všechno je Boží milost.

Když se syrský král dověděl, kdo maří jeho útočné plány proti Izraeli, poslal oddíl vojska do Dotain, aby Elizea jali. Elizeovu služebníkovi se přitom vedlo tak, jako často nám: Nechal se ovlivnit tím, co viděl, a zapomněl, že má na své straně Boha, jenž je silnější než každý nepřítel. Na Elizeovu modlitbu otevírá Bůh služebníkovi oči, takže vidí Boží vojsko. A nám Pán vždy znovu otevírá oči pro zaslíbení, která nejenom dal zapsat ve Svém Slově, nýbrž také je svým časem uskutečňuje (např. Židům 13,5.6).

Když se nepřátelská vojska přiblížila, prosil Elizeus Boha, aby Syrské porazil slepotou. Nebyl snad už prorokem milosti? Ó ano! Tento zásah měl sloužit jen k tomu, aby Boží milost na konci zazářila ještě slavněji. Nevidíme podobné rysy v jednání Pána Ježíše s kananejskou ženou (Matouš 15,21-28)? Pán, jenž se nejprve zdál být hluchý k její prosbě, ji chtěl propustit s větším požehnáním a hlubším vědomím o Své dobrotě.

Elizeus vedl muže poražené slepotou do města Samaří. Nyní byli oni zajatci. Ale prorok nedovolil králi, aby je zabil. To by vedlo jen k dalšímu rozhořčení Syršských. Prokázáním milosrdenství byli Syrští tak dotčeni Boží mocí, že už „lotříkové Syrští“ nevskakovali do země.

Bezbožné jednání Izraele a jeho krále vedlo k novému trestání od Boha. Samaří bylo od Syrských obleženo tak dlouho, že nouze dostoupila vrcholu a lidé vařili a jedli své děti. Chápeme krále, když při takové zprávě roztrhl v hlubokém rozhořčení a smutku své šaty. Pokání a obrácení se k Bohu to však nebylo. Naopak! Namísto aby se král Boha bál, chtěl nyní zabít proroka Elizea, kterého činil odpovědným za celou tu bídu. Elizeus ale stál na straně silnějšího. Dříve než přišel králův posel k Elizeovu domu, věděl Boží muž o králových zlých úmyslech. Bůh sám jej varoval, takže měl čas zavřít dveře svého domu. Pán má mnoho prostředků, aby ochránil ty Své. Nevydává je prostě svévoli zlých lidí. Když je cvičí skrze okolnosti a lidi, pak se to děje jen do té míry, jak On to shledá za dobré.

Jestliže porovnáme tyto verše s 1. kapitolou, pak se znovu ukazuje rozdíl mezi Eliášem, jenž nechal spadnout oheň z nebe na králový vojsko, a Elizeem, který na králův útok odpověděl poselstvím milosti od Boha (7. kapitola). – Ačkoli král věděl, že neštěstí přišlo od Boha, nevidíme u něho ani Boží bázeň, ani důvěru v Boha. Joramův život potvrzuje skutečnost, že člověk nemůže Bohu důvěřovat, když se Ho nebojí a nestará se o Něho.

Bůh chce soužení obleženého obyvatelstva Samaří náraz zvrátit. „O tomto času zítra,“ dává sdělit skrze proroka, „míra mouky bělné bude za lot stříbra, a dvě míry ječmene za lot stříbra v bráně Samařské.“ Taková hojnost bude vládnout. Nevěřící vůdce si dovoluje pochybovat o prorokově slovu a omezovat Boha v Jeho možnostech. Ale Bůh nedovoluje, aby se Mu posmívali: „Aj, uzříš očima svýma, ale nebudeš jísti z toho.“ – Nemáme i my někdy sklon chtít Boha omezovat? V tíživých situacích jsme skleslí a myslíme si, že není východiska, protože *my* už nevidíme žádné možnosti nebo si je nedovedeme vymyslet. Ale nikdy nezapomínejme, že naše těžkosti jsou Boží příležitostí.

Čtyři malomocní muži, kteří pro svou nakažlivou nemoc museli žít vně za městskými zdmi Samaří, jsou první, kteří zjišťují obdivuhodnou záchranu, kterou Bůh způsobil. Hluk vozů a koňů, který nikdo kromě obléhatelů neslyšel, zahnal celé syrské vojsko na útěk. Jak málo potřebuje Bůh, aby Svá slova uskutečnil! Kéž bychom se více a plněji o Něho opírali! – Ti čtyři muži už s životem skončili. Něco horšího než smrt je ani v syrském táboře nemohlo postihnout. S tímto postojem přebíhají k nepřátelům – a činí vzácné zjištění, že Bůh zasáhl k záchraně obyvatel Samaří.

Čtyři malomocní muži došli k závěru, k němuž by měl dojít každý vykoupený: „Nedobře činíme. Den tento jest den dobrých novin, a my mlčíme. Budeme-li čekati až do svítání, postihne nás nepravost.“ Kolik z nás přišlo k Pánu Ježíši, Spasiteli hříšníků, v krajní zoufalosti, když jsme už nevěděli, co máme dělat. U Něho jsme našli pokoj svědomí, pokoj s Bohem, šťastné srdce a slavnou naději. To je více, než jsme mohli očekávat. A nyní? Necháme si to vše pro sebe? Ještě je kolem nás mnoho takových, kteří mají neuspokojené srdce, kteří jsou zoufalí nebo hledají štěstí. Nechceme jim vyprávět, co jsme našli u Spasitele, jak nám pomohl a učinil nás šťastnými? Dokud ještě trvá doba milosti, mluvíme k lidem to radostné poselství, evangelium o Ježíši Kristu, aby ještě mnozí – tak jako obyvatelé Samaří – zakusili požehnání, které Pán Ježíš chce darovat.

Poselství malomocných, zrovna tak jako evangelium, naráží nejprve na mnoho nevěry. Ale nakonec se přece městská brána otevírá a hladovějící zástupy se vrhají na hojnost, kterou jim Bůh připravil. Jen jeden ne: Vůdce, který se posmíval. Vidí pravdu Božího slova, ale je v tlačenici ušlapán k smrti. Jak je to vážné!

Rozeznáváme v této události opět rozdíl mezi Eliášem a Elizeem? Eliáš se kdysi modlil za to, aby nepršelo. Elizeus ale nepřivolává soud, nýbrž, protože věděl o přicházejícím suchu, varoval ženu ze Sunem, aby zůstala uchráněna před hladem. To byl zásah milosti, nikoli vykonávání soudu. A Bůh se staral o to, aby žena na této cestě nedošla újmy. Při jejím návratu jí byla vrácena pole a jejich výtěžek.

Tyto osoby a události ukazují také prorocky na historii Izraele. Gézi představuje nevěřící pokolení Izraele, které nejprve zavrhl Pána Ježíše, a pak reagovalo žárlivostí a závistí, když bylo evangelium zvěstováno pohanům (Matouš 23,36-39; 24,34; Skutky ap. 13,45.46). Od zničení Jeruzaléma, kdy skončila chrámová služba a existence národa jako celku, byli Židé po staletí jako „tuláci“ a „malomocní“ před Bohem rozptýleni po celém světě. Avšak v době velkého soužení, jejímž obrazem je sedmiletá doba hladu, tu bude věřící ostatek lidu. S těmito bohabojnými Židy, kteří Pána Ježíše uznají za svého Mesiáše, Bůh znovu naváže spojení a dá jim vše, co naleží Jeho lidu, tak jako to zde zakusila žena ze Sunem.

Elizeova cesta nyní vede do ciziny, do Damašku. Žije tam, více než jsme to dosud viděli, jako prorok, jenž předpovídá budoucí věci. Na dotaz nemocného krále Sýrie dává v 10. verši tajemnou odpověď. Nemoc neměla vést k smrti, mohl by se uzdravit. Ale prorok ví, že má před sebou budoucího Benadadova vraha. Proto dodává: „Ale Hospodin mi ukázal, že jistotně umře.“ Když Elizeus dále přemýšlí o tom, co tento muž, jenž před ním stojí, bude činit jeho krajanům, nemůže už zadržet své slzy. Jak dobře chápeme Božího muže!

O Joramovi, Jozafatovu synu, je toho pověděno jen málo. Nešel cestou svého bohabojného otce, ale cestou svého tchána. Bůh věděl a ví o pustošivém vlivu nevěřícího partnera v manželství a rodině. Proto všechny vykoupené varuje: „Netáhněte jha s nevěřícími. Nebo jaký jest spolek spravedlnosti s nepravostí? ... Aneb jaký díl věrnému s nevěrným?“ (2. Korintským 6,14.15) Dokud se nevěřící neobráť, může na něj věřící sotva působit nějakým vlivem. Když tu není život z Boha, není tu žádný styčný bod. Naproti tomu se jasně ukáže vliv nevěřícího.

V Knihách Královských je nám sdělena především historie izraelských králů. O judských králích je zmínka jen do té míry, jak je to nutné pro porozumění souvislostem. Těch málo slov o Joramovi z Judy ukazuje, že Bůh i v této části lidu musel zasahovat trestáním; neboť i zde činili králové, „zlé věci před očima Hospodinovýmá“ (verše 18 a 27).

V 26. verši nalézáme způsob vyjadřování, s nímž se ve Starém Zákoně setkáme častěji. Atalia, matka Ochoziášova, je označena jako dcera Amri, ačkoli byla ve skutečnosti jeho vnučkou (18. verš). Amri byl zakladatel bezbožné dynastie v Izraeli. A protože Atalia byla ve svém nitru pravou dcerou této rodiny a obrazem své matky Jezabel (kap. 11,1), je nazvána dcerou Amri. Tak jako kdysi Jozafat táhl s Achabem do války, spojuje se podobným způsobem Ochoziáš s Joramem, aby rovněž táhl proti Syrským do Rámot. Tehdy byl smrtelně zraněn Achab, a tentokrát to postihlo Jorama.

Pro Ochoziáše jako zetě Achabovy rodiny to bylo zdvořilostní gesto, když navštívil krále Jorama. Ale jednal tím v rozporu s Bohem, který nechce, abychom se spojovali s těmi, nad nimiž On vyslovil soud (1. Královská 21,21-24.29). Jako věřící bychom měli ve světle této pravdy stále zkoumat svůj poměr ke světu, který propadl soudu.

Po Hazaelovi, králi Sýrie, se Jéhu stává druhým prutem v Boží ruce, aby bil Achabův dům a pomstil všechny jeho bezbožnosti. Úkol pomazat Jéhu za krále nad Izraelem byl kdysi dán proroku Eliášovi. Proč jej nyní vykonává Elizeus?

Vysvětlení najdeme asi v tom, že Eliáš z těch tří úkolů, které obdržel od Boha, nejprve vyhledal Elizea, aby na něho uvrhl prorocký plášť (1. Královská 19,19). Tím se jakoby zbavil svého úkolu a přenesl jej na Elizea. Od té chvíle, kdy byl Elizeus určen za Eliášova následníka, připadly ty dva další úkoly jemu.

Nyní, kdy to došlo tak daleko, že Jéhu má být pomazán za krále, se Elizeus zříká osobního jednání a dává vykonat tento úkol jinému ze synů prorockých. To je další důkaz skutečnosti, že Elizeus se vyznačoval charakterem *milosti* a ne soudu. Boží slovo muselo být vykonáno, avšak ne na újmu charakteru milosti, který prorok nesl.

Pozoruhodná je zmínka, že Jéhu byl pomazán z *nádoby (lahvice) oleje*. Neukazuje to na křehkost jeho království? Žel že ani on nezůstal na cestách Páně (kap. 10,31).

Ačkoli prorocký syn musel pomazáním Jéhu vykonat Boží úkol, neměl v této společnosti prodlévat, nýbrž co nejrychleji to místo opět opustit. „Proč přišel ten blázen k tobě?“ Tak posuzuje svět jednání věřících. Apoštol Pavel učinil podobné zkušenosti (1. Korintským 4,9.10.13). Nedivme se tedy, když svět nedovede pochopit naše rozhodné křesťanství a směje se nebo se posmívá.

Jéhu odpovídá na otázku ostatních knížat nejprve vyhýbavě a mluví o prorokovi spíše pohrdavě, jak to bylo v těchto kruzích asi obvyklé. Na naléhání druhých jim ale nakonec všechno sděluje. A nyní titíž muži, kteří opovrhovali prorokem, jsou ihned hotovi jednat podle jeho proroctví a učinit Jéhu králem. Proč? Protože to vyhovovalo jejich ctižádosti.

Jakmile může Jéhu počítat s tím, že ho ostatní důstojníci budou následovat, začíná jednat proti stávajícímu královskému domu. Vždyť svým pomazáním k tomu obdržel od Boha autoritu. Vyvstává však otázka: Byl Jéhu skutečně muž, ve kterém Bůh našel zalíbení? Nikoli. Jéhu měl sice horlivost a určitou spravedlnost, když vykonal Boží vůli, ale neměl pokorného, zlomeného ducha. Chybělo mu pokání před Bohem.

Když se poslové, vyslaní vstříc Jéhu a jeho houfci, nevraceli, dal Joram zapřáhnout do svého vlastního vozu. Avšak touto cestou přímo spěchal do neštěstí, které bylo od Boha už dávno oznámeno, a nyní k němu mířilo.

Žel že král Judy dlel v téže době u Jorama. A tu se ukazuje vážná skutečnost v cestách Boží vlády. Když někdo, kdo by měl stát na Boží straně, se odvrátí a vstoupí do nesvatého spojení se zlým, musí za tyto zlé cesty pykat. Dříve konaná spravedlnost na tom nic nezmění. Hřích zůstává vždy hříchem a je jedno, kdo se ho dopouští. A přesto dělá Bůh rozdíly. Velikost hříchu měří výsadami, které má ten, kdo se ho dopouští. Hřích věřícího je mnohem závažnější, než když totéž dělá nevěřící.

Král Judy měl být Božím světlem v mravní tmě lidu. Namísto toho se spojil s bezbožným královským domem v Izraeli. Bůh nyní dopustil, aby byli oba spojenci spolu, když propukl soud. Společně hřešili, nyní musejí také společně sdílet trest. – Také Nový Zákon nás varuje před spojeními se zlými lidmi a institucemi, abychom s nimi neupadli do stejného soudu (2. Jana 10,11).

Po smrti obou králů postihl soud tu, jejíž kouzelnictví a násilnosti natropily v Izraeli tolik neštěstí: Jezábel. Když uslyšela, že Jéhu přijel do Jezreel, sáhla ke svým starým lstem. Ale bylo to nadarmo a nemohly ji uchránit. Jéhu se nedal svést nalíčenýma očima, ani nedbal na hrozná slova, která přirovnávala jeho spiknutí ke spiknutí Zamriho, jenž byl králem jen po sedm dní (1. Královská 16,10.15.18). Hrozný úkol, který mu Bůh dal, neochvějně provedl. Jezábel zemřela násilnou smrtí, jak to Bůh dlouho předtím předpověděl.

Sotva je Jéhu na vrcholu své moci, nestará se už výlučně o naplnění Božího slova. Nechává se trochu obměkčit, když jde o další osud této bezbožné ženy. Chce ji nechat pochovat, „neboť jest dcera královská“. Jak málo se člověk stará o Boží slovo! Královi služebníci poslechnou svého pána; ale Bůh se už postaral, aby se Jeho slova vyplnila a Nábotova krev byla pomstěna (1. Královská 21,23). Každý hřích bude jednou potrestán.

Hrozné dílo odplaty domu Achabovu nebylo ještě skončeno; neboť Achab měl sedmdesát synů v Samaří. A tak Jéhu napsal dopis starším tohoto města. Sice dal Achabovým potomkům šanci, aby se s ním změřili v otevřeném boji, ale starší věděli, že odesílatelem dopisu je muž, který jde svou cestou s nespoutanou rozhodností a až dosud vítězil. Proto se „náramně báli“. Aby vyhověli Jéhu, byli hotovi dopustit se vražd, ke kterým neměli od Boha žádné zmocnění.

Jéhu naproti tomu byl muž s politickým ostrovtipem, jenž uměl druhé nesvědomitě využít ke svým účelům. Svým druhým dopisem starším v Samaří Jéhu získal výhodu, že dosáhl svého cíle, ale krvavá lázeň byla vykonána jinými a on se mohl před obyvateli Jezreel ospravedlnit (9. verš). Odvolával se na nepochybitelnost Božího slova. Ale nešel dále, než jak přikázal Hospodin? Boží soud měl postihnout všechny mužské potomky Achabovy rodiny (1. Královská 21,21; 2. Královská 9,7.8). Ale Jéhu pobil „všecky, kteří pozůstali z domu Achabova v Jezreel, i všecky nejpřednější jeho, i známé jeho, i kněží jeho, tak že nezůstalo z nich žádného živého“. Bylo to v zájmu *jeho* vlády, aby z povrchu země zmizeli všichni přívrženci Achaba a Jezábel.

Násilná smrt Ochoziášových bratrů je pro nás vážným naučením. Ten, kdo pouští Boží svatost ze zřetele a znovu navazuje přátelská pouta se světem, na kterém spočívá Boží hněv, zakusí podobný osud jako Ochoziášovi bratři. „Což nevíte, že přízeň (přátelství) světa jest nepřítelkyně (nepřátelství) proti Bohu? A proto kdo by koli chtěl býti přítelem tohoto světa, nepřítelem Božím učiněn bývá.“ (Jakuba 4,4)

Kdo byl Jonadab, syn Rechabův, kterého Jéhu potkal na své cestě? Rechabitští patřili k Cinejským, kteří přišli do Kanánu s Izraelem (1. Par. 2,55; Soudců 1,16). Z Jeremiáš 35 se dovídáme, že Jonadab se rozhodně oddělil pro Boha od zlého, které jej obklopovalo. Jeho zásady se podobaly zásadám nazarea (srv. 4. Mojžíšova 6,1-6 s Jeremiáš 35,6.7). Nejenže se zdržoval od vína, které je obrazem pozemských radostí, nýbrž také bydlil se svou rodinou ve stanech jako cizinec, jako to kdysi činil Abraham. Jonadab rozuměl tomu, že země nikterak nemůže být přítomným vlastnictvím, dokud tu je vnitřní zkaženost. Jeho víra očekávala budoucí odpočinutí pro Boží lid. – Při porovnání těch dvou mužů zjistíme rozdíl v upřímnosti jejich srdcí. Jonadabovo srdce bylo vůči Bohu upřímné. Srdce Jéhu bylo upřímné vůči Jonadabovi, jemuž svěřil své plány. Ale bylo upřímné také vůči Bohu?

Žádný čtenář této kapitoly nebude zpochybňovat horlivost Jého. Ale byla to vždy skutečně nezištná horlivost pro Boha? Nebylo přitom také mnoho svévole? Když apoštol Pavel hleděl zpět na svůj život před obrácením, musel o sobě říci: „Ze strany horlivosti protivník církve,“ (Filipským 3,6) – ačkoli si myslel, že tím slouží Bohu. O Židech vydal svědectví, že „horlivost Boží mají, ale ne podle umění (známosti)“ (Římanům 10,2). I my musíme zkoušet svou horlivost v Božím světle. Máme skutečně před očima jen Boží čest, nebo myslíme trochu i na uspokojení svého těla?

Vedle bezbožné královské rodiny Achabovy bylo v Izraeli ještě horší zlo, které se stavělo proti jménu Hospodinu: Bálova modloslužba. I s tou chtěl Jého zúčtovat. K úspěchu mu měla dopomoci lest. Vše připravil s velkou strategickou chytrostí. Nic nebylo přenecháno náhodě. Kdyby některý z jeho vojáků nesplnil svůj úkol, musel by za to zaplatit svým životem.

Zcela jinak jednal prorok Eliáš na Karmeli! Neužil Isti či lidské chytrosti, ale v neotřesitelné důvěře v Boha vystoupil zcela sám proti králi, modlářským kněžím a lidu rozděleného srdce. A na závěr stačila autorita jeho slov, aby zničil všechny kněze falešného boha. V čem spočívala Eliášova síla? Žil vědomě v přítomnosti Boha a v závislosti na Něm (1. Královská 17,1).

Tyto verše ukazují, že Jéhu, přes svoji horlivost, neměl nový život z Boha. Boží slovo nikdy nepředpokládá, že by věřící vědomě a ze své vůle hřešil. Když zhřeší, pohne se jeho svědomí a učiní jej neklidným a nešťastným. Jéhu se ale vědomě přidržel zlatých Jeroboámových telet. Toto náboženství bylo kdysi zavedeno, aby upevnilo království deseti pokolení a zdrželo lidi od toho, aby chodili do Jeruzaléma k Božímu chrámu. Jéhu neměl úmysl vzdát se tohoto politicky důležitého náboženství, a tím vystavit své království nebezpečí. Jeho postavení jako krále mělo pro něho větší cenu než Bůh a Jeho nároky. Na něho se hodilo slovo z Epištoly Jakuba 2,9.10: „Pak-li osoby přijímáte, hřešíte, a zákon vás tresce jako přestupníky. Nebo kdo by koli celého zákona ostříhal, přestoupil by pak jedině, všechněmi jest vinen.“

Bůh odměnil věrnost Jéhu časným požehnáním, protože vykonal úkol, který mu dal. Tato zásada Boží vlády platí i dnes. Každý člověk, který se v tom či onom směru drží směrnic Božího slova, například vzhledem k manželství a rodině, zakusí Boží časné požehnání. Bůh nezůstává nikomu dlužen. Ale nemá to nic společného s věčností. Věčné spasení člověk obdrží jen na cestě pokání a na základě víry.

Kapitoly 11 a 12 podávají zprávu o událostech v Judském království. Na jeviště vstupuje zcela zlá žena: Atalia, matka zabitého krále Ochoziáše. V ničem nezaostává za svou matkou Jezábel. Aniž by jako babička něco cítila, pokouší se zabít celé královské símě z Judy. K nelítostnému činu ji vede její přání vládnout a její nenávisť proti Božímu uložení. Bůh nechal zahynout celou její rodinu a ona chtěla zase vyhladit královskou rodinu Davidovu.

Ale Bůh Svému služebníku Davidovi jasně zaslíbil, že jeho linie nebude na věky přerušena. A tak se postaral o to, aby Jozaba ukradla kojence Joasa a skrývala jej šest let v chrámě. Zde tedy viselo pokračování Davidovy rodiny už jen na jedné nitce. Ale pro Boha to stačilo.

I v našem životě se někdy zdá, jako kdyby se Boží zaslíbení neměla naplnit. Ale tak se to jen *zdá*. Bůh by chtěl, aby se naše víra neopírala o věci zevně viditelné, nýbrž jedině o Jeho Slovo. Kde by byla naše víra, kdyby vše probíhalo jednoduše a hladce? Bůh často dopouští, že vnější zdání mluví proti Jeho Slovu. Ale budme klidní; On bdí nad tím, aby žádné z Jeho slov nezahynulo.

Plésání lidu při ustanovení mladého krále proniklo až k Atalii. Vstala a vyšla k lidu do domu Božího. Vskutku, zvláštní místo pro tu, která Hospodina nenáviděla a podporovala modlářství v jeho nejhorší formě! Jakmile přehlédla stav věcí, rozčileně a zoufale volá: „Spiknutí, spiknutí!“ V základě vzato je však zrádcem ona, která tak krutě jednala s královskou rodinou v Judovi. Na rozkaz nejvyššího kněze dostává náležitou odplatu za svůj postoj a svůj čin. Je přitom nápadné, že nikdo z lidu není při ní. Všichni jí dělají místo. Opouští chrám a je zabita u domu králova.

Poněvadž král je ještě velmi mladý, přebírá nejvyšší kněz roli prostředníka mezi lidem a Bohem. Když je navázáno nové spojení k Bohu, lid povstává, aby v Judovi vyhladil Bálovu modloslužbu, tak jako ji odstranil Jéhu v Izraeli. V Judovi se ale vše děje skrze mocné působení Božího Ducha v lidu. Nejsou zde nutné Isti a triky jako u Jéhu.

Následkem návratu k Bohu je *radost a pokoj* (20. verš). I dnes je to podílem všech, kteří se chtějí Bohu líbit a sloužit Mu a oddělují se od všeho, co Ho zneuctuje.

2. verš obsahuje důležitou poznámku o jednání Joasa. Činil, což dobrého jest před očima Hospodinovýmá po všechny dny své, *pokud ho vyučoval Joiada kněz*. Během těch šesti let, v nichž byl vychováván v chrámě, přicházel do úzkého spojení s Bohem. Poznával Jej a Jeho dům. Proto se později staral, aby to, co bylo v chrámu zchátralého, bylo opraveno. Joasovi však chybělo bezprostřední obecenství s Bohem a vedení skrze Ducha Svatého.

Podobný jev nalézáme často u dětí věřících rodičů. Od mládí byly vychovávány ve víře. Když jsou starší, připojují se k věřícím a jdou s nimi. Ukazují zájem o věci Páně. Boží slovo jim není neznámé. Jsou u nich znaky života z Boha. Ale hledí více na lidi a opírají se o ně více než o Boha. Jejich život víry je v určité míře nesamostatný, a to je velmi nebezpečné. Když jejich lidské „opory“ bloudí, bloudí i oni. A když tyto opory zmizí, velmi snadno klopýtají a padají, anebo se dostávají pod vliv jiných lidí, kteří už nemusejí být bohabojnými vůdci. Jak důležitá je u každého věřícího osobní důvěra v Boha a osobní obecenství s Pánem Ježíšem!

Kráľův úmysl opravit chrám naráží nejprve na překážky. Přes Joasovo nařízení se nic neděje. Kněží používají peníze, které jsou přinášeny do Božího domu, sami pro sebe, namísto aby za ně opravovali zbořeniny. Jejich osobní zájmy stojí před zájmy Božího domu. Je smutné, když se u kněží zjevuje takový postoj.

Po králově výtce bere Joiada věc do ruky a kněží svolují, že budou poslušni králových nařízeních. – Jak důležitý je poukaz v 10. verši! Platí i dnes. Když jde o správu peněz, které patří Pánu, měli by být nejméně dva, kteří je počítají. Zde to je kráľův písař a nejvyšší kněz. Na druhé straně mluví 15. verš o zvláštní důvěře, kterou požívali muži, kteří konali dílo. „Nebo věrně dělali.“ – A 16. verš ukazuje, že nyní, když sebrané peníze byly používány pro opravu chrámu, nepřišli ani kněží zkrátka. I o ně bylo postaráno.

Toto opravování má pro nás duchovní význam. Bůh by nechtěl, abychom odcházeli a hledali nový „sbor“ anebo dokonce vytvářeli novou církev, když se v místě, kde se shromažďujeme ke jménu Páně, ukazují určité věci jako „zchátralé“. Jeho přání je, abychom ty „zbořeniny“ opravili podle směrnic Jeho Slova, i když k tomu potřebujeme mnoho trpělivosti.

Jeruzalém je v nebezpečí, že bude napaden syrským králem. Co nyní udělá Joas? Místo aby se spolehl na svého Boha, jedná jako kdysi Aza, když proti němu vytáhl Báza (1. Královská 15,17.18). Bere všechny posvěcené věci, které posvětili jeho otcové i on sám na začátku své životní dráhy, a vydává je králi Sýrie.

Jak mnozí napodobili tohoto politování hodného krále! Na začátku svého křesťanského života přinášeli Pánu radostně oběti. Zasvětili čas a peníze službě Pána. Nezanedbali žádné shromáždění věřících a udělali si čas na čtení a studium Bible. Pravidelně rozdávali traktáty, navštěvovali staré a nemocné lidi a dávali velkou část svého příjmu jako materiální oběti Pánu. – Pak zakusili odpor světa, a protože nebyli hotovi mu ve víře čelit, stáhli se a vše „hodili přes palubu“. To je to, co nepřítel chtěl. Od té doby je nechal na pokoji. Ano, ale za jakou cenu! Získali vnější klid na účet obecenství s Bohem a vnitřního pokoje srdce.

Joasův život začal dobře. Bůh nad tímto mladým životem zjevně držel ochrannou ruku. A nyní král skončil tak tragickým způsobem (verše 20,21)!

Bůh zaslíbil Jéhu, že jeho potomci budou do čtvrtého pokolení vládnout na izraelském trůnu. Po smrti Jéhu se stal králem jeho syn Joachaz (kap. 10,35). Jeho modlářský život je zdůrazněn poznámkou: „následoval hříchů Jeroboáma syna Nebatova... a *neuchytil se* od nich“. Na odklon lidu odpověděl Bůh zvláštním útlakem skrze Syrské.

Král v soužení volá k Bohu, ale jeho srdce se nijak neměnilo. A Bůh? Ve svém slitování odpovídá na královu snažnou prosbu. „Protož dal Hospodin Izraelovi vysvoboditele.“ Je jím Joas, králův syn, jak to uvidíme v průběhu kapitoly (verše 17,25).

Jak smutná jsou však slova „však proto (přesto)“ v 6. verši. Přes Boží zásah se na modloslužbě v Izraeli nic nemění. – Tak i dnes tu jsou nevěřící lidé, kteří se v těžkých okolnostech k Bohu modlí a Bůh se nad nimi slituje. Ale jakmile se jim daří lépe, dávají Boha opět stranou. Jaká je to urážka Nejvyššího!

Těch několik veršů lidem jasně ukazuje, že Boha lze snadno nalézt. Bůh dbá na nejnepatrnější pohyb, který učiní nešťastná duše směrem k Němu. Nikdo nebude moci nikdy říci, že hledal Boha nadarmo. Jestliže nějaký člověk zahyne, je to jedině a pouze jeho vina; neboť nechtěl činit pokání.

Nejprve je krátce shrnuta historie izraelského krále Joasa, a nato je blíže vyprávěna jedna epizoda z doby jeho vlády: jeho setkání s umírajícím prorokem Elizeem.

Nečteme nic o tom, že by tento král zjevoval Boží bázeň – spíše naopak (11. verš) – ale miloval proroka Páně a plakal, když myslel na jeho brzkou smrt. Pronesl stejná slova, jako zvolal Elizeus sám, když od něho v bouřlivém větru odcházel k nebi Eliáš (kap. 2,12). Jak Elizeus, tak i Joas tím vydávají svědectví o tom, že se Bohu líbí dokazovat Svoji sílu skrze Svě služebníky, i když navenek jsou velmi slabí, jako zde umírající prorok. Joas věděl, že jeho vozy a jezdci nemohou být sami o sobě úspěšným vojskem. Byli by jím jen tehdy, kdyby Bůh skrze Svého proroka slíbil Svoji pomoc. Slabý Elizeus vložil tedy své ruce na ruce královny, aby se šíp stal spasením Hospodinovým.

18. verš nám připomíná Abrahama, který kdysi Boha snažně prosil, aby ušetřil Sodomu a Gomoru, když tam bude několik spravedlivých (1. Mojžíšova 18,22-33). Přitom zredukoval počet spravedlivých z padesáti až na deset, a pak přestal. Ale Boží milost se tím nenechala omezit, nýbrž zachránila před zkázou i *jednoho* spravedlivého, Lota, a jeho dvě dcery. Zde, kde jde o soud, drží se Bůh přesně počtu. Syrští nebudou poraženi více než třikrát.

Při svém konci se směl Elizeus stát krásným ukazatelem na Pána Ježíše. Už v jeho životě mu bylo, stejně jako jeho předchůdci Eliášovi, darováno, aby byl svědkem Boží moci vzkříšení a probudil mrtvého člověka znovu k životu. Ve své smrti, když už byl pohřben, se stalo toto svědectví ještě důraznějším. Vyrušení nově nastávající válečnou vřavou, museli lidé rychle přerušit pohřeb, a přitom pochovávaného mrtvého muže uvrhli do Elizeova hrobu. Bůh způsobil, že ten dávno zemřelý prorok předal tomuto neživému tělu sílu vzkříšení, takže muž opět ožil.

Ve spojení se smrtí našeho milovaného Pána čteme také o vzkříšení (Matouš 27,50-53). Duchovně jsme my všichni, kteří jsme vírou přišli do styku se zemřelým Kristem, obdrželi nový život (Jan 6,54). Ve Své smrti za nás zvítězil nad mocí smrti a zlomil sílu ďábla, který tuto moc měl (Židům 2,14.15). – Smrt Pána Ježíše je také základem pro to, aby Izrael opět „vstal“ jako národ. Velká většina Židů, kteří nyní bydlí v Izraeli, anebo se tam vrátí, je nevěřící. Ale přijde chvíle, kdy bohabojný zbytek uzná za Mesiáše Toho, který byl kdysi ukřižován. Pak dojde k národnímu vzkříšení.

U mnoha králů je také zmínka o jejich matce a jejím původu. Když matka pocházela z Jeruzaléma nebo z Judy, čteme často, že její syn činil „což dobrého bylo před očima Hospodinovýmá“. Vliv bohobojné matky na její dítě může být velmi požehnaný. Kéž by se všechny věřící ženy, jimž Pán svěřil děti, tím nechaly povzbudit a vychovávaly své syny a dcery v bázni Páně. – Jestliže však ženy a matky králů byly bezbožné a modlářské, jako např. Atalia, pak čteme o odpovídajících smutných následcích (kapitola 8,18.26.27).

Amaziáš, který následoval svého otce Joasa na dobré cestě, dbal také na Boží slovo a držel se jeho směrnic, když soudil zlo. Nebyl to Boží výslovný příkaz pro krále (5. Mojžíšova 17,18-20)?

U mnoha králů, kteří sami o sobě byli bohobojní, čteme poznámku: „Avšak výsostí nezkazili, ještě lid obětoval a kadil na výsostech.“ Od Šalomounovy vlády byla existence výsostí (obětních míst) trpěna. Před vystavěním chrámu se přitom nejednalo o zjevnou modloslužbu. Ale za Roboáma vnikala těmito místy do Judy modloslužba (1. Královská 3,2-4; 14,23.24). Od té doby neměl žádný z věřících králů Judy odvalu, aby výsosti odstranil. Teprve v Ezechiášově době výsosti zmizely a Joziáš je zcela zkalil (kap. 18,4; 23,8.13.14).

Amaziáš zvítězil v boji proti Idumejským. Nebyl tento triumf následkem jeho poslušnosti Boha? Žel, srdce tohoto spravedlivého muže se pozvedlo, když mu Bůh pomohl. Ve své domýšlivosti vyzval král k boji Izrael. Ale Bůh se nikdy nestaví na stranu domýšlivých věřících. Spíše se připojí k tomu, kdo je napaden, i když je nevěřící. Je to závažné, když pošetilost věřících učiní takové Boží jednání nutným. Kéž bychom si to zapamatovali pro svůj praktický život: Bůh se staví vždy na stranu spravedlnosti.

Chybný krok věřícího má vždy následky. U Amaziáše jsou následky jeho povýšenosti a nedbání na varování ze strany izraelského krále velmi dalekosáhlé. Juda utrpěl porážku. Amaziáš byl zajat. Zed' Jeruzaléma byla v délce dvou set metrů stržena a všechny poklady Božího domu i králova domu byly spolu s rukojmími odneseny do Samaří. Jaké pokoření!

Žel že toto vše nezpůsobilo u chybnějšího krále změnu srdce. Jeho tragický konec je v Knize Paralipomenon zdůvodněn těmito slovy: „Od toho zajisté času, jakž se spustil Amaziáš Hospodina, spikli se jedovatě proti němu v Jeruzalémě.“ (2. Par. 25,27)

Další král nad Judou získává zpět Elat, přístavní město na severním konci zálivu Akaba. Toto město na idumejském území bylo za Šalomouna důležitým výchozím bodem jeho flotily (1. Královská 9,26).

Jeroboám II. byl třetím následníkem Jéhu na izraelském trůnu. Jako král a člověk nemohl nikdy dojít Božího zalíbení, neboť „činil to, což jest zlého před očima Hospodinovýmá“. A přece ho Bůh ve Svém slitování použil, aby Svůj utlačovaný lid zachránil. Bůh si může použít všech lidí k uskutečnění Svých plánů. V tomto případě se jednalo o naplnění proroctví proroka Jonáše. Proroctví samo se nám neuchovalo. Netvořilo „proroctví *Písma*“ ve smyslu 2. Petra 1,20. Takové proroctví se vyznačuje tím, že tvoří část Božího inspirovaného slova a ve svém výkladu jde dále než k nejbližší ležícím událostem, kterých se nejprve týká.

Jonáš je zde představen jako prorok milosti a okamžitého vysvobození pro Izraele. V Knize proroka Jonáše naproti tomu vidíme, jak dostává úkol, aby šel do Ninive, hlavního města Asýrie, tedy do ciziny, a oznámil tam soud.

Na začátku kapitoly je jmenován Amaziášův syn Azariáš. Ve verších 13,30,32 a 34, stejně jako ve 2. Paralipomenon 26 má jméno Uziáš. – Mohli bychom se ptát, proč se tento muž, který měl matku z Jeruzaléma a činil, „což dobrého jest před očima Hospodinovýmá“, stal malomocným. Verš 5 ukazuje, že tato nemoc nemůže být připsána slepé náhodě. „Ranil pak Hospodin krále.“ V Knize Paralipomenon, v níž nám je podrobněji podána historie králů z Judy, čteme, proč to s tímto bohabojným králem došlo tak daleko.

Jeho pýcha ho svedla k tomu, že jednal nevěrně proti svému Bohu. Vstoupil do svatyně, do které směli vstupovat jen kněží, a pokoušel se obětovat na zlatém oltáři kadidlo. Kněží se však zastali Boží cti a Jeho nařízení a bránili králi. A Bůh se přiznal k těm, kteří horlili pro svatost Jeho domu. Když se král pln hněvu chtěl obrátit proti kněžím, ranil ho Bůh malomocenstvím, od kterého se až do dne své smrti neuzdravil (2. Par. 26,16-21). – Sklony k pýše jsou při nás při všech. Budme proto na stráži, abychom nebyli svedeni k jednání proti Bohu.

Bůh dodržel Své slovo. V Zachariášovi vstoupil na izraelský trůn čtvrtý člen rodiny Jéhu. Vládl však jen šest měsíců, a pak se na Samaří vylila záplava zla. Jedno spiknutí stíhalo druhé, spojeno s krutým vražděním, a stále se opakuje poznámka: „A činil to, což jest zlého před očima Hospodinovýmá.“ Prorok Ozeáš popisuje poslední časové období království deseti pokolení těmito slovy: „Všickni napořád rozpálení jsou jako pec, a zžírají soudce své; všickni králové jejich padají, aniž kdo z nich volá ke mně.“ (Ozeáš 7,7) Prorok věděl, že přišla doba, kdy Bůh bude vyhledávati „krve Jezreel na domu Jéhu, a přestati káže království domu toho“ (Ozeáš 1,4).

I my žijeme v době konce: v závěrečné fázi doby křesťanského svědectví. Ukazují se zcela podobné znaky. Na jedné straně konstatujeme přibývajících násilí a na druhé straně se lidé stále méně starají o Boha a o Jeho práva. Boží slovo prorockým způsobem potvrzuje tento postoj lidí (2. Timoteovi 3,1-5). Pro věřícího to ale není důvod k obavám, nýbrž pohnutkou k tomu, aby se zdržoval blízko u Pána, tak jako to činili proroci, kteří tehdy žili (Ozeáš 14,9).

U Boha byly dny Izraelského království sečteny. Míra zkaženosti byla téměř plná. Asyrská vojska mířila opět proti Izraeli. Manahemovi se sice daří placením poplatků udržet svoji samostatnost, avšak zánik království je tím jen posunut. Později se světová moc Asýrie vrátila, dobyla severní království a odvedla jeho obyvatele do zajetí (29. verš; 17,3-6).

Při zmínce o Jeroboámových hříších je pokaždé připojeno: „kterýž přivedl Izraele k hřešení.“ Tato zásada platí zcela všeobecně. Lid byl hříchy svých králů sveden k hřešení. To by i nás mělo vést k zamyšlení. Osobní hřích je podstatně vážnějším, když se stane kamenem úrazu pro druhé, a ti skrze něj přijdou k pádu. Následky jsou přičteny těm, kteří strhli nevědomé a neupevněné do své vlastní neposlušnosti. Je dobré, když se jako rodiče, učitelé, představení nebo také jako věřící, kteří máme mezi spolukřesťany zvláštní odpovědnost, ptáme: Co vidí druzí lidé v mém životě? Jaký vliv má moje chování na ty, kteří mne denně pozorují? – V naprostém opaku k těmto bezbožným králům stojí vůdci, o kterých čteme v Židům 13,7 a jejichž víru při hledění na konec jejich života máme následovat.

„Ale opustitť jest Izrael dobré, nepřítel jej stihati bude. Oni ustanovují krále, ale beze mne; knížata vyzdvihují, k nimž já se neznám; z stříbra i z zlata svého činí sobě modly k svému zkažení. Opustí je tele tvé, ó Samarí, když se zažhne prchlivost má na ně.“ (Ozeáš 8,3-5) To nebyla prázdná slova. Popis se přesně hodil na Izraele a jeho krále. A proto následoval také prorocky ohlášený Boží soud.

Assyrský král vzal část země a odvedl obyvatele do Asýrie. Přitom je nápadné, že k těm, kteří byli postiženi jako první, patřilo pokolení Ruben, Gád a polovice pokolení Manasses (1. Paralipomenon 5,26). Tato pokolení prosila Mojžíše, aby jim byla za dědictví přidělena země, dobytá na východním břehu Jordánu. Mysleli především na svá velká stáda, viděli dobrou zemi pro pastvu a dobrovolně se vzdali požehnání zaslíbené země Kanán (4. Mojžíšova 32). – Jak mnohý křesťan hledal co možná příjemný život v tomto světě, a vzdal se tím požehnání blízkého obecenství s Pánem Ježíšem ve všem – jak v nejobyčejnějších okolnostech života, tak i v nebeských věcech. A jaký byl následek? Jeho děti se zcela ztratily ve světě.

Po řadě bohabojných judských králů, kteří sice nebyli bez chybných kroků, přišel na trůn Achas. Byl nejhorší ze všech, kteří až do té chvíle v Judském království vládli. Vedle jeho ohavných činů ve spojení se znovu ožvlou modloslužbou byla smlouva s Asýrií zvlášť zavrženíhodná. Proč? Judský král najal tehdejší světovou moc Asýrii proti svému bratrskému lidu Izraeli! Boží lid tedy vyzval svět, aby bojoval proti jeho bratrům!

Jak reagoval Bůh na takovou hroznou vládu ve Svém lidu? Právě v této smutné době úpadku dal Bůh zvlášť jasně a zřetelně zazářit prorokům. Ve dnech Achaso-vých žil prorok Izaiáš, jehož Kniha zaujímá v Božím slově důležité místo. Později vzbudil Bůh další velké proroky jako Jeremiáše, Ezechiele a Daniele.

Když se Bůh v dobách úpadku ohlašoval mezi Svým lidem takovýmto způsobem, pak chtěl nejen oznámit soud, nýbrž také posílit víru těch, jimž leželo na srdci, aby i ve dnech zkázy chodili v Boží bázi. – Dnes je Bible uzavřena a nemůžeme už očekávat nová proroctví. Měli bychom se však zabývat proroctvími v Bibli, abychom lépe poznávali Boží myšlenky vzhledem k budoucnosti této země, aby tato známost měla posvěcující vliv na náš praktický život.

Achas se vypravil do Damašku pravděpodobně proto, aby poblahopřál svému pomocníkovi Tiglatfalazarovi k jeho vítězství nad Sýrií. Tam viděl modlářský oltář, který na něho zapůsobil tak, že dal jeho podobu vystavit v předsíni chrámu. Hospodinův měděný oltář zápalné oběti postavil stranou. Už na něm nebyly přinášeny žádné oběti.

Tak i v křesťanstvu jsou lidé, kteří dávají stranou kříž, jehož je oltář zápalné oběti tak důtklivým obrazem. Nechtějí přijmout, že krev Pána Ježíše je jediným prostředkem, který může ospravedlnit a vykoupit hříšníka (Římanům 3,22-25; Efezským 1,7; Koloským 1,20). Pro ně je Pán Ježíš jenom zakladatelem náboženství, který zemřel za své ideály. Považují Jeho život za napodobení hodný příklad pro lidi. Ale nejsou ochotni uznat, že Kristova smrt byla nutná i kvůli jejich vlastním hříchům.

Achasovy násilné skutky se vztahovaly také na umyvadla, měděné moře k dennímu očišťování kněží a na vchod do chrámu. Změnil to, „boje se krále Assyrského“. – Kolik toho lidé v křesťanstvu změnili, aby se přizpůsobili světu a došli jeho uznání! Kéž bychom se od toho odvrátili a poddali se jedině a ve všem Božímu slovu!

Poslední král v Izraeli nedělal sice tak zlé věci jako jeho předchůdci (2. verš), ale Boží soud se proto nedal zdržet. Asyrští znovu táhli proti Izraeli. Jako odpověď na Ozeášovo spiknutí došlo k obležení Samaří, které trvalo tři roky. Po dobytí města byli všichni obyvatelé království deseti pokolení odvedeni do Asýrie. Tak Bůh nakonec uskutečnil slova, která dal zvěstovat skrze Svě proroky. „Protož obrátím Samaří v hromadu rumu, k štípení vinic, a svalím do údolí kamení její, i základy její odkryji... a všechny modly její obrátím v poušť.“ (Micheáš 1,6.7) „Zpuštěna bude Samaří, proto že se protivila Bohu svému.“ (Ozeáš 13,16)

Od 7. verše shrnuje Bůh sám krátce historii Izraele a udává důvod zmizení deseti pokolení. Přitom jsou nápadné dva hlavní body: **1.** Opustili svého Boha, který je vykoupil z Egypta, a dopouštěli se modlářství. **2.** Už neposlouchali Božích výzev skrze proroky: „Odvraťte se od cest svých zlých!“, nýbrž zatvrzovali svou šíji v nevěře. – Vzhledem k zodpovědnosti zde končí historie deseti pokolení. Bůh však skrze proroka Ozeáše oznámil budoucí napravení, které bude založeno pouze na Jeho milosrdenství (Ozeáš 11,8-11; 14,4-8).

Izrael nejenom přestoupil první z deseti přikázání, ve kterých Bůh řekl: „Nebudeš mítí bohů jiných přede mnou. Neučiníš sobě rytiny... Nebudeš se jim klanět, ani jich ctít.“ (2. Mojžíšova 20,3-5) Opustil všechna přikázání Hospodinova a opovrhl Jeho ustanoveními, Jeho smlouvou a Jeho svědectvími.

To, že modloslužba není nic neškodného, dokazuje 17. verš. I když figury model a fetiše jsou samy o sobě mrtvé předměty, je jimi přece provozován okultismus. Lidé, kteří se zaměstnávají s takovými „vnějšími věcmi“, nutně přicházejí do spojení se zlou mocí, která se za tím skrývá. Proto jde věštění a kouzelnictví ruku v ruce s modloslužbou.

Jeroboám I. odvedl Izraele od následování Hospodina. Během doby se tento zlý vliv rozšířil i na Judské království (19. verš), takže Bůh musel odstranit deset pokolení od Svě tváře. Od svého odvedení do Asýrie byla rozptýlena a zmizela; ale ne provždy! V den Páně, když Kristus opět přijde, aby nastoupil Svou vládu nad touto zemí, opět shromáždí deset pokolení z rozptýlení. Jako jejich Zachránce je povolá zpět do země jejich dědictví – a oni přijdou (Izaiáš 11,12; Ezechiel 20,34; Ozeáš 11,10.11).

Asyrský král nyní zalidnil izraelská města pohany z nejrůznějších krajin své obrovské říše. Ti neměli nejprve potuchy o živém Bohu, takže Ten na sebe musel upozornit trestem. Této řeči sice rozuměli, ale pomoc byla krajně nedostatečná. Byl zpět povolán jeden kněz, pravděpodobně takový, jenž vykonával svou službu v Bethel nebo Dan před zlatými telaty. Mohl takový muž tyto nevědomé lidi správným způsobem poučit o pravém Bohu? To bylo nemožné!

Výsledkem bylo hrozné smíšení mezi bohoslužbou a modlářstvím. Ve verších 32 a 33 je tento stav dvakrát za sebou zdůrazněn. Boží bázeň, o které je v těchto dvou verších zmínka, mohla být jen vnější záležitostí, jak to je viditelné u mnoha lidských náboženství. Člověk si ce ještě věří v nějakého Boha - Stvořitele, uctívá Ho jako nejvyšší Bytost, kterou člověk zná. V ostatních věcech však následuje toho, co si lidé vymysleli a zřídili.

Pravá Boží bázeň je ale počátkem moudrosti (Příslaví 9,10). Tato moudrost nám činí jasným, že bázeň Páně se nikdy nemůže spojovat se světem, který Krista ukřižoval a až do dnes zavrhuje, a s jeho náboženskými idejemi.

Útoky lvů vydal Bůh novým obyvatelům Kanánu svědectví o Své nelibosti, a tím na sebe upozornil. Když ale zbudovali takovou smíšenou bohoslužbu, přenechal je jejich odpovědnosti. Slova, která o nich vyslovuje ve verších 34 až 39, jsou podobného obsahu jako to, co řekl o Svém vlastním lidu.

34. verš stojí ve zdánlivém rozporu k veršům 32, 33 a 41. Ale zde jde o pravou Boží bázeň, a ta u těchto národů chyběla. Tím, že neposlouchali Boží zákon a Jeho příkázání, prokázali, že se ve skutečnosti Boha nebojí; neboť bát se Ho znamená poslouchat Ho. To je základní skutečnost, která platí i dnes. A přece, jak mnoho křesťanů dnes směle vyznává, že věří v Pána Ježíše jako ve svého Spasitele, ale ve věcech svého praktického života se jen málo starají o směrnice Božího slova! V jejich zevnějšku a jejich chování je těžké je odlišit od nevěřících lidí v jejich okolí.

V době Pána Ježíše byli Samařští potomky těchto národů. Přísně věřící Židé jimi opovrhovali (Jan 4,9). Vůdci lidu šli dokonce tak daleko, že svého Mesiáše označili za Samařského (Jan 8,48) – právě Jeho, jenž přece ve všem stále jen sloužil Bohu!

Ačkoli poměry v Judském království dosáhly za Acha-sa smutného stavu, působil Bůh po zániku severního království ještě jednou obdivuhodným způsobem. Za Ezechiáše, a později za Joziáše, dal Bůh ve Své milosti dvě probuzení, která byla charakterizována návratem k tomu, „co bylo od počátku“. O Ezechiášovi čteme, že „činil, což jest dobrého před očima Hospodinovými, *všecko tak, jakž činil David otec jeho*“.

David byl muž podle Božího srdce. Neobtětoval na výsostech, nýbrž sledoval jen *jeden* cíl: nalézt příbytek pro truhlu Hospodinovu (Žalm 132,1-8). A tak Ezechiáš rozhodně zasáhl proti výsostem. Potřel dokonce měděného hada, který byl zřejmě po 700 let uchováván jako památka na záchranu od Hospodina, ale vedl k modlářství v Izraeli. Jak velmi nám tento měděný had připomíná množství krucifixů, které jsou v křesťanstvu uctívány. Ale před Bohem jde o *dílo*, které vykonal Pán Ježíš na kříži, a ne o kus dřeva, na kterém trpěl a zemřel.

To, co Ezechiáše vyznačovalo, byla jeho důvěra v Boha. Tím dokázal svoji závislost na Něm a ctil Ho. Boží slovo podává svědectví o tom, že mezi Judskými králi žádný nedokázal takovou důvěru v Boha jako Ezechiáš.

Je dobré vidět počáteční verše této kapitoly v jejich souvislosti, abychom situaci dobře rozuměli. V 7. verši jsme četli o Ezechiášově vzpouře proti Asýrii. Boží slovo mlčí o tom, zda v tom jednal zcela v závislosti na Pánu, anebo zda s tím byla spojena určitá tělesná pýcha, když dobyl tak mnoha úspěchů. V každém případě je ještě jednou opakováno dobytí Samaří a odvedení deseti pokolení. Duch Svatý tím ukazuje, že tyto události nemohly zůstat na Ezechiáše bez účinku. Pak čteme o polním tažení Senacheribovu proti Judovi a Jeruzalému.

Nyní začíná mít tento král, který jinak tak velmi důvěřoval Bohu, strach. Je to špatné svědomí kvůli jeho dřívější vzpouře proti Asýrii, které jej vede k vyznání: „Zhřešil jsem.“ ? Může být! Kdyby si byl svou věcí jistý, neměl by důvod, aby tak mluvil. Následky jsou velmi tvrdé. Nehorázně velký poplatek postihuje nejen dům králův, nýbrž škodí i Božímu domu. Nakonec se všechno jeví jako bezúspěšné, neboť král Asýrie přes to vše posílá velké vojsko proti Jeruzalému, asi aby odtud získal ještě více stříbra a zlata.

Obléhání Jeruzaléma se pro zbožného krále Ezechiáše vyvíjí v těžkou zkoušku víry. Vydrží jeho důvěra v Boha, kterou se vyznačoval?

Bůh použil tehdejší velmoc Asýrii pro Své cesty s Ezechiášem a Judou. Ale ve Svém Slově zachytil také řeč Rabsakovu v celém jejím znění, aby nám ukázal charakter světa.

To první, co je v ní nápadné, je nezměrná pýcha. Stejně tak se chová svět dnes, v době všeobecného pokroku. Věří, že Boha nepotřebuje, a slabou menšinou pravých věřících ve světě opovrhne. – Za druhé čteme o útoku na důvěru věřících v Boha, která oku světa neujde. Ale svět se ji pokouší vysvětlit svým způsobem. Mnoho z národů, které si Asýrie podmanila, se neúspěšně opíralo o Egypt. Rabsace si nyní myslel, že tomu tak je samozřejmě i s Judou. Nedovedl si představit, že by se člověk mohl opírat o neviditelného Boha. – Dále Asyrským chyběla jasná schopnost rozlišování. Neviděli rozdíl mezi modloslužbou na výsostech a pravou bohoslužbou Hospodinu v Jeruzalémě. – A nakonec slyšíme o domýšlivosti, že k útoku dochází na popud od Hospodina. Jaké zneužití Božího jména!

Rozumíme královým vyslancům, když prosí Rabsaka, aby na ně mluvil aramejsky. Obávají se, aby tato nehořázná slova nezmalomyslněla lid ve městě. Ale nemá smysl dělat světu předpisy, anebo si od něho vyprošovat přízeň. Svět je a zůstane nepřítelem věřících. Kéž bychom na to nikdy nezapomněli.

Rabsace neposlouchá královy zástupce. Mluví dál židovským jazykem a nahlas, aby tomu rozumělo co nejvíce lidí, a posmívá se Ezechiášovi a jeho důvěře v Boha i Bohu samému. Rabsace sleduje právě to, čemu se Ezechiášovi vyslanci snažili zabránit: chce rozkolísat Ezechiášovy poddané. Ale nejhorší na této řeči jsou rouhavá slova proti Bohu. Srovnává Všemohoucího s modlami, které nemohou pomoci těm, kdo se před nimi sklánějí. Má za to, že Hospodin nebude moci zachránit Jeruzalém z ruky mocného krále Asýrie. A neví, že tato slova jsou slyšena nejen v Jeruzalémě, nýbrž také v nebi.

Chování lidu i vyslanců je hodné následování. Pouštět se do diskuse se světem nemá cenu. Zde je na místě mlčení. A naopak nepotřebujeme skrývat zármutek svých srdcí, když slyšíme, jak se rouhají našemu Pánu.

Otřesen tím, co slyší, roztrhává i Ezechiáš své šaty na znamení hlubokého zármutku. Nezpůsobily to ztracené hřivny stříbra a zlata, nýbrž rouhání se Bohu a pokus oslabit důvěru lidu v Hospodina. Jako pokorný prosebník jde Ezechiáš do chrámu, zatím co posílá několik posílů k Izaiášovi, Božímu proroku, od něhož očekává Boží odpověď.

Ezechiáš vidí situaci jasně a prorokovi vzkazuje: „Den úzkosti a útržek i rouhání jest den tento.“ To znamená, že už nevidí východisko a opírá se jen o pomoc Pána. Poznává v obležení Jeruzaléma Boží cesty výchovy s ním. A za třetí se zmiňuje o potupě, která padá především na Boha.

Odpověď od Boha je okamžitá a nadmíru potěšitelná: „Nestrachuj se.“ Dříve než Bůh ukáže nějaké východisko a dá konkrétní pomoc, uklidňuje vzrušená srdce. Tak čteme ve Filipským 4,6.7, že máme všechny své záležitosti přinést v modlitbě před Boha. Pak – dříve než dojde odpověď – bude pokoj Boží naplňovat naše srdce. – Ezechiáš zakouší, že vypořádat se se světovou velmocí Asýrií je pro Boha snadnou věcí. „Aj, národové jako krůpě od okova, a jako prášek na vážkách se počítají.“ (Izaiáš 40,15)

Ani tehdy, kdy se posměvač Rabsace vrátil ke svému pánu, králi Asýrie, nepřestávají jeho potupy vůči Ezechiášovi a jeho Bohu. Pohrůžky se písemnou cestou dostávají ke králi Ezechiášovi. Předtím Rabsace volal k Židům: „Nechť vás nesvodí Ezechiáš!“ (kap. 18,29) Nyní je v dopise napsáno: „Nechť tebe nesvodí Bůh tvůj!“ Jaká urážka živého Boha!

Když si Ezechiáš dopis přečetl, jde znovu do chrámu. Rozprostírá dopis před Bohem, aby Pán sám vzal jeho obsah na vědomí. Tímto konáním předává Ezechiáš celou záležitost do Boží ruky. K tomu se modlí: „A nyní, Hospodine Bože náš, vysvobod' nás, prosím, z ruky jeho, aby poznala všechna království země, že jsi ty sám, Hospodine, Bohem.“

Cesta, po níž šel Ezechiáš, je otevřena pro každého věřícího. Když na nás svět útočí, když zesměšňuje naši důvěru v Boha a posmívá se našemu Vykupiteli, pak smíme se všim, co tíží naše srdce, jít k Pánu a přinést to před Něho v modlitbě. On nám pomůže, ochrání nás, a když to je potřebí, zachrání nás, jako to učinil s Pavlem a mnoha jinými věřícími (2. Timoteovi 4,17.18). Varujme se ale toho, abychom chtěli bojovat proti světu, nad nímž už Bůh vyslovil Svůj rozsudek.

Opravdová důvěra v Boha není nikdy zahanbena. A Bohu může věřící důvěřovat bez omezení. To nám potvrzuje také historie souženého města Jeruzaléma za Ezechiáše. Bůh opět ihned odpovídá skrze proroka Izaíáše. Jsou to obdivuhodná, ano, neobyčejná slova, která slyší chvějící se Židé. „Toto jest slovo, které mluvil Hospodin o něm: Pohrdá tebou, a posmívá se tobě, králi, panna dcera Sionská.“

Byl tento výrok skutečně pravdivý? Cožpak obyvatelé nebyli v soužení a v úzkosti před obléhatelem? Když Bůh mluví, pak posuzuje situaci podle Svých myšlenek, ze Svého stanoviska. Pro Něho je Sion pannou, kterou král Asýrie žádným způsobem nemůže znečistit. Bůh mu dovolil, aby zpustošil jiná místa. Jeruzalém ale měl zůstat ochráněn před jeho rukou. Bůh je neomezený. Za vším, co se děje na tomto světě, stojí Jeho vůle. Nic není přenecháno náhodě a žádná situace nevyklouzne Všemohoucímu z rukou. Není to pro nás věřící něco velkého, když víme, že smíme stát na Boží straně, ano, že ten velký Bůh je naším nebeským Otcem, který nás miluje?

Vše, co se na této zemi mluví rouhavého proti Bohu, slyší On v nebi. Bůh sám zkrotí Senacheribovu pýchu. Jak velmi asi tato Hospodinova zaslíbení Ezechiáše povzbudila!

Bůh dotvrzuje Svá slova o soudu nad Asýrií znamením. V prvním roce budou jíst to, co doroste po žni, tj. budou mít právě dost, aby nezemřeli hladu. Ve druhém roce má být vzrůst a ve třetím roce nádherná žeň. Toto znamení je podobenstvím, které se vztahuje na pozůstalý ostatek z domu Juda. Tak jako tomu bylo tehdy, bude tomu jednou v budoucnosti s věřícím ostatkem Židů. Bude znovu od Pána upevněn a zahrnut Jeho požehnáními.

Sotva skončila Boží slova, už se Jeho proroctví naplňuje. „Tedy stalo se té noci, že vyšel anděl Hospodinův, a zbil ve vojsku Asyrském sto osmdesáte pět tisíců.“ Senacherib sám pak byl zabit svými syny podle slova, které Bůh předpověděl skrze Izaiáše (7. verš).

30. verš je pln praktického naučení. Kořeny mluví o skryté části našeho duchovního života. Denní čtení Bible a má osobní modlitba jsou věci mezi mnou a Pánem. Ale ovoce důvěrného obcenství s Pánem budou vidět i lidé okolo nás. Když budeme zanedbávat čtení Bible a modlitba se stane povrchní, pocítí to naši bližní velmi brzy. Naše svědectví pro Pána, bude bez síly a ztratí se.

Skrze Asyrské zkoušel Bůh Ezechiáše nejprve v těžkých *okolnostech*. Nyní postihuje zkouška jeho *osobu*: Onemocní a má zemřít. Abychom porozuměli Ezechiášově reakci, musíme myslet na to, že smrt v době Starého Zákona ještě nebyla přemožena. Pro věřící oné doby byla ještě králem strachů (Job 18,14). Starozákonní věřící věděli málo o tom, co bude po smrti. Všechna jejich zaslíbení se vztahovala na tento život. Když se tedy Ezechiáš obrátil tváří ke stěně, naznačil tím, že jako kandidát smrti už nemá nic společného s tímto životem. Zato vylil své celé srdce před Bohem. „I plakal Ezechiáš pláčem velikým.“

Jaká změna nastala vzhledem k smrti od chvíle, kdy Pán Ježíš vykonal na kříži dílo vykoupení! Svou smrtí osvobodil věřící od strachu ze smrti (Židům 2,14.15). Jako všeobecný následek hříchu zůstává smrt sice temnou průchodní branou, ale pro věřícího křesťana se stala smrt služebníkem, který jej vede do přítomnosti Pána. To vpravdě není ztráta, nýbrž zisk (Filipským 1,21.23).

Bůh opět vyslýchá Ezechiášovu modlitbu ihned (4. verš). Přidává mu dalších 15 let a dosvědčuje Svá slova zázrakem. Stín na slunečních hodinách se vrací o deset stupňů *zpátky*. Dokud Ezechiáš žije, chce Bůh soud ještě *zadržet*.

Satan se pokouší přivést věřící k pádu různým způsobem. V Senacheribovi přišel k Ezechiášovi jako řvoucí lev, aby ho zastrašil, aby uvedl v nejistotu jeho důvěru v Boha a aby ho od Boha odvedl. To se mu nepodařilo. V podobě vyslanců babylonského krále se pokusil svést Ezechiáše lichocením. A to se mu podařilo! Ezechiáš se jistě radoval z účasti babylonského krále. Ale nepozoroval, že to je lichocení světa, se kterým by věřící neměl mít nic společného. A on je „vyslyšel“ – a navázal se světem osudné spojení.

Prorok Izaiáš mu musel představit převrácenost jeho jednání a oznámit soud nad Judou. Tato vážná slova nezůstala bez účinku. Ezechiáš se pokořil před Bohem, vyznal své hříchy a opět našel osobní obecenství s Bohem. Ale následky jeho chybného kroku zůstávají. A to je pro nás varující skutečnost.

Otázka: „Co viděli v domě tvém?“ se obrací také k nám. Vidí návštěvníci, kteří přijdou do našeho domu, jen pomíjivý majetek, na který jsme tolik pyšní? Anebo vidí něco z Pána Ježíše, jemuž vlastně patří vše, co máme? Ezechiáš měl příležitost vyprávět těmto mužům o dobrotě a moci Boha, který jej dvakrát zachránil. A my?

Po smrti Ezechiáše se stal králem nad Judou jeho dvanáctiletý syn Manasses. V dlouhé řadě králů z Davidovy rodiny nebylo hroznějšího vládce, než byl on. Byl synem bohabojného otce a dělal horší věci než jeho dědeček Achas! Bezděčně se ptáme: Jak to mohlo dojít tak daleko? První odpověď zní: Víra není dědičná. I děti věřících rodičů se musejí osobně obrátit. Pak tu je možná ještě druhá odpověď: Manasses žil jen v posledních letech života svého otce. O té době čteme ve 2. Paralipomenon 32,25: „Ale Ezechiáš nebyl vděčen dobrodiní sobě učiněného, nebo pozdvihlo se srdce jeho.“ Jak důležitý je náš praktický život jako věřících rodičů před zrakem našich dětí!

Manasses opět zavedl všechny zlé věci, které jeho otec zkazil a odstranil. Znečistil dokonce Boží dům modlářskými oltáři a obrazy. A přece se země během doby jeho vlády těšila poměrně klidnému období. – Z vnějších okolností života člověka nelze usuzovat na stav jeho srdce. Přes tuto skutečnost máme často potíže s tím, abychom pochopili, že se některým nevěřícím může dařit lépe než mnoha věrným věřícím. Ohledně tohoto problému se uklidníme teprve tehdy, když hledíme na věci z Božího hlediska a vidíme rozdílná konečná určení nevěřících a věřících (Žalm 73).

Manassesovy zlé činy přivolaly Boží soud. Ale ten nepropukl nad lidmi ihned. „Mluvíval Hospodin skrze služebníky své proroky.“ Bůh dal ještě jednou zvěstovat Své Slovo, ačkoli svědčilo jen o nevyhnutelném soudu. Ach, jak často a jak dlouho varoval Bůh Svůj lid!

Protože Bůh je svatý, musí zlo soudit. A přece, jak velké je Jeho dlouhočekání, než k tomu dojde! To máme v Bibli vícekrát potvrzeno. Kdysi dal Bůh lidem 120 let času, aby uposlechli kázání Noé, dříve než přivedl potopu na celou zemi. – A dnes, téměř 2000 let po kříži na Golgotě, dává stále ještě zvěstovat evangelium Své milosti, „nechtě, aby kteří zahynuli, ale všichni ku pokání se obrátili“ (2. Petra 3,9). Tak trpělivý je Bůh! Ale jak dlouho ještě?

Manasses se smutným způsobem vyznačoval modlářstvím, okultismem, a když jeho srdce bylo hříchem zatvrzeno, také násilím. „Krvé nevinné vylil Manasses velmi mnoho, tak že naplnil Jeruzalém od jednoho konce k druhému.“ Byla pro takového muže ještě naděje? Ano! Ve 2. Paralipomenon 33,12 čteme o tom, že se Manasses pokořil a že Bůh ho ve Své nekonečné milosti vyslyšel. Jak obdivuhodné!

Historie Amona, Manassesova syna, je velmi krátká. „Činil to, což jest zlého před očima Hospodinovýmá, jako činil Manasses otec jeho.“ Ačkoli Manasses na konci svého života našel „pokání ke spasení“, přece smutné následky jeho bezbožného života zůstaly. Jeho syn vstoupil do jeho stop a ne do šlépějí svého věřícího dědečka.

V protikladu ke svému otci Manassesovi, který se v soužení modlil k Hospodinu a velmi se pokořil před Bohem svých otců, čteme o Amonovi, že opustil Boha svých otců. Ačkoli musel být svědkem pokání svého otce, pro sebe je rozhodně odmítl. Jeho život nese nadpis: Nenalezl místa pro pokání. Zemřel násilnou smrtí jako poslední králové v Izraeli. Jaký smutný konec pro potomka Davida, muže podle Božího srdce!

Lid nijak nepodporoval spiknutí proti králi. Spíše se zasadil za královský dům, zabil spiklence a učinil králem nad Judou Amonova osmiletého syna Joziáša. Mohl tak mladý král přivodit ještě nějaký obrat k dobrému? Následující kapitoly ukazují, že se člověk může na Boží stranu postavit s rozhodností už jako chlapec. Děti, nečekejte, až budete starší, a dejte své srdce Pánu Ježíši nyní!

Touto kapitolou začíná historie posledního probuzení, které Bůh způsobil v Judském království. I zde čteme o návratu k tomu, co bylo zřízeno na počátku za Davida. Ve zprávě o Joziášově příběhu se prvních 18 roků jeho vlády přechází mlčením. Ale 2. kniha Paralipomenon nám podává zprávu o tom, že v 16 letech začal rozhodně hledat Boha svého otce Davida. O čtyři roky později začal očišťovat Judu a Jeruzalém od modlářských obrazů a obětních míst. Ve věku 26 let se potom staral o zanedbaný Boží dům (2.–7. verš).

Tyto kroky by měly být vidět v životě víry každého vykoupeného. Normálně následuje po obrácení rozhodné následování Pána Ježíše. Křtem je vyjádřeno, že se člověk jako věřící chce jasně postavit na stranu světem opovrhovaného Ježíše a že Ho ve svém životě chce uznávat jako Pána. Takový život nutně vede k jednoznačnému oddělení od všeho zlého kolem nás. A tak potom budeme také v stavu, abychom v praxi uskutečňovali myšlenky Pána o Jeho domu, tj. Božím Shromáždění, aby tu bylo viditelné svědectví o Jeho duchovním domě (2. Timoteovi 2, 19-22).

Při opravování Božího domu udělal nejvyšší kněz Helkiáš významný nález. Objevil psané Boží slovo, které se tehdy skládalo především z Pěti Mojžíšových knih. Nalezená kniha byla předčítána králi. „A když slyšel král slova knihy zákona, roztrhl roucho své.“ Boží slova pronikla do jeho svědomí. Když přiložil toto neklamné měřítko, poznal pravý rozsah pochybení a přestoupení lidu proti Božím přikázáním.

Dnes může v našich zemích mít každý věřící Bibli. Máme celé Boží slovo písemně ve svých rukou, a to ve své řeči, k tomu v dobrém překladu. Jak tomu však je s jeho účinkem na naše srdce a svědomí? Znalost Božího slova a rostoucí porozumění pravdě mají cenu jen tehdy, když vedou k pobožnějšímu životu vzhledem k Pánu a jiným lidem. Jestliže získanou známost ze Svatého Písma neuskutečňujeme ve vší prostotě v praktickém životě, stává se vědění zlořečením místo požehnáním. Bůh každého z nás činí odpovědným za to, co ví a co mohl vědět, a ne za to, co nevěděl. Je přáním našeho Pána, abychom pravdu Jeho slova nikdy neoddělovali od svého svědomí.

Boží slovo nezůstalo na krále bez účinku. Ale jak to nyní má jít dále? To byla otázka, která způsobila, že poslal kněze Helkiáše a některé úředníky k prorokyni Chuldě.

Ačkoli za Joziášě začalo probuzení mezi těmi, kteří patřili k Božímu lidu, přece se ta doba vyznačovala velkou slabostí. Nebyl tu prorok, který by mohl dát hledanou odpověď. Museli jít na radu k *prorokyni*. Ačkoli stála v Boží službě, neopouštěla žádným způsobem své postavení jako žena. *Nevykonávala veřejnou službu*. Používala svůj dar v jí určeném okruhu. Proto se královi vyslanci odebrali k ní tam, kde *bydlela*. – Jak velmi je dnes v křesťanstvu Bůh zneuctován veřejnou službou mnoha žen a jak není dbáno Jeho Slova! (1. Timoteovi 2,12; 1. Korintským 14,34).

Bůh vzal na vědomí osobní pokoření se krále. Soud si ce nebylo už možné zadržet, ale měl přijít teprve po Joziášově smrti. – Žijeme ve velmi podobné době. Úpadek v křesťanstvu už není možné zadržet. Křesťanstvo dle jména skončí v „Babylonu tom velikém“ (Zjevení 17 a 18). Ale Bůh volá na každého věřícího: „Ale ty...“ nebo „Protož ty...“ (1. Timoteovi 6,11; 2. Timoteovi 2,1; 3,10.14; 4,5) a vyzývá nás k osobní věrnosti. Pak dostaneme korunu jako odměnu (2. Timoteovi 4,7.8).

Když Bůh dá mezi Svým lidem probuzení nebo znovuoživení, pak se v první řadě nejedná o obrácení ztracených lidí, nýbrž o dílo v srdci těch, kteří už patří k Božímu lidu. To vidíme také v našem oddílu. Král a „všechny lid od malého až do velikého“ se shromáždili v Božím domě, aby slyšeli Boží slovo. Tyto dvě věci, zájem o Církev živého Boha, duchovní dům Páně, a poddanost pod autoritu inspirovaného Božího slova, vyznačují i dnes pravé probuzení.

Navenek chtěl všechny lid znovu následovat svého Boha. Ale bylo toto rozhodnutí věcí srdce? Žel že nikoli! Prorok Jeremiáš, jenž prorokoval i za Joziáše, musel odhalit pravý stav věcí: „Neobrátily se ke mně... dcera Judská, celým srdcem svým, ale pokrytě, praví Hospodin.“ (Jeremiáš 3,6-10)

Od 4. verše následuje podrobná zpráva o odstranění modloslužby v Judovi. Král převzal v této věci vedení. Opakovaně tu čteme, že *on*, král, činil to nebo ono. A lid? Snadno souhlasil s vyhlazením modloslužby kvůli králově věrnosti, ale srdce zůstávala od Boha stejně tak vzdálená jako předtím.

Joziáš chtěl při vyhlazování modlářství provést věc až do konce. Čteme, že energicky vystoupil proti „výsostem“, o kterých bylo za dřívějších bohobojných králů vždy znovu řečeno: „Toliko poněvadž výsostí nezkazili, ještě lid obětoval a kadil na těch výsostech.“ (např. 1. Královská 15,14; 22,44). Poskrvnil také ty výsosti, které Šalomoun zřídil pro své pohanské ženy. Joziáš byl hotov skoncovat se starými tradicemi, když neměly základ v Božím slovu a sváděly lidi k modlářství. Nejsou snad i v křesťanstvu tradice, které jsou zcela nebiblické a vedou lidi na zlé cesty? Zmíním se jako o příkladu jen o křtu dětí, při kterém je zdůrazňováno, že skrze křest je člověk znovuzrozen.

Důležité naučení nalézáme v jednání s kněžími, kteří obětovali na výsostech. Joziáš je nestavěl na roveň modlářským kněžím, ale nedovolil jim také, aby obětovali na oltáři Hospodinovu. Tito kněží představují věřící, kteří se spojili s lidskou, možná tradiční bohoslužbou. Současné obecenství u stolu Páně (zde oltář), toho jediného středu shromažďování věřících, je s takovými nemožné. Abychom mohli mít obecenství s Pánem a věřícími u Jeho stolu, musíme svá chybná náboženská spojení rozvázat (1. Korinským 10,14-21).

Král se při vyhlazování modlářství nezastavil uvnitř hranic svého království. Viděl *všechn* Boží lid. Věděl o vlivu, který mělo Bethel s jeho svévolnou bohoslužbou na obyvatele Judy. A tak prošel Izraelskou zemi a zkazil všechna obětní místa model, která byla zřízena dřívějšími králi Izraele.

V Bethel samém soudil zlo u kořene. Naplnil proroctví, které kdysi zvolal Boží muž z Judy proti oltáři, na němž Jeroboám kádil (1. Královská 13,2). Boží slovo je v každém směru pravdivé. Na jedné straně budou splněna všechna zaslíbení, která Pán dal těm Svým. Na druhé straně Bůh nelítostně uskuteční ohlášený soud nad nevěřícími lidmi a odpadlým křesťanstvem, i když od napsání Nového Zákona přešlo téměř 2000 let a Bůh až dodnes ještě čeká.

Joziáš ponechal hrob Božího muže v pokoji. Přes svoji nevěrnost přece vyplnil úkol, který mu Bůh dal. Tak i my bychom měli uznávat to, co Boží mužové v minulých dobách pro Pána učinili, i když je to zatíženo chybami, které snížily účinek.

Při čtení zákona bylo králi a lidu připomenuto slavení slavnosti Fáze. Tato slavnost upadla tak do zapomenutí, že čteme: „Nebyla slavena taková velikanoc *od času soudců*.“

Prvního velikonočního beránka jedli Izraelité v Egyptě. Bylo to tehdy, když krví beránka, kterou natřeli veřeje a nadedvěří svých domů, zůstali uchráněni od soudu, a potom byli vysvobozeni z Egypta (2. Mojžíšova 12). V návaznosti na to ustanovil Bůh Fáze jako památnou slavnost, připomínající záchranu z Egypta. Poněvadž Fáze muselo být slaveno od všeho lidu a v Jeruzalémě (2. Mojžíšova 12,47; 5. Mojžíšova 16,5-7), byl tento svátek také symbolem jednoty Božího lidu.

My křesťané máme také památnou slavnost. Ale ta se, žel, dostala do zapomenutí podobným způsobem jako Fáze. Při ustanovení večeře si Pán Ježíš výslovně přál: „To čiňte na mou památku.“ U prvních křesťanů se brzy stalo zvykem, že každého prvního dne týdne, tedy v den vzkříšení našeho Pána, lámali chléb (Skutky ap. 20,7). A dnes? – Chléb a kalich mluví navíc o obecenství vykoupených s Pánem a mezi sebou navzájem. „Poněvadž jeden chléb, jedno tělo mnozí jsme; všichni zajisté jednoho chleba účastni jsme.“ (1. Korintským 10,17)

Na konci svého života opouští Joziáš stezku poslušnosti Hospodina. Bez pokynu od Boha táhne proti králi Egypta, ačkoli ten ho nechce napadnout. Joziáš se míchá do světové politiky a sklízí smutné následky. Bůh žehná každé věrnosti, ale je také spravedlivý v cestách Své vlády. Když nějaký věřící rozsévá pro tělo, bude stejně tak sklízet zkázu jako kterýkoliv jiný člověk (Galatským 6,7.8). Ale spasení jeho duše, které je pro každého vykoupeného darem Boží milosti, tím není dotčeno. Pro proroka Jeremiáše znamenala smrt tohoto zbožného krále zvláštní bolest, kterou vyjádřil v nářku nad ním (2. Par. 35,25).

Joziášovým osudným krokem proti faraonu Néchovi je uveden konečný úpadek Judského království. Jeho syn Joachaz umírá v Egyptě jako vězeň a králem se stává jiný Joziášův syn. Ten musí faraonovi platit velký poplatek, a obyvatelstvo země tím chudne. Tak vypadá vnější úpadek kdysi tak slavného království za Šalomouna. A jak je tomu s vnitřním stavem? Král „činil to, což jest zlého před očima Hospodinovými, všechno tak, jakž činili otcové jeho“. To čteme jak o Joachazovi, jenž vládl jen tři měsíce, tak i o Joakimovi.

Na začátku této kapitoly se vynořuje nové jméno a nová světová moc: Nabuchodonozor, král babylonský. Bůh má v úmyslu zkazit Judské království. Nadále tu už nebude žádný lid, ke kterému se Bůh bude oficiálně přiznávat a kterému bude dávat zvláštní místo mezi národy na zemi. Bůh se pro nějakou dobu stáhne zpět a předá národům vládu nad zemí. Babylon je první ze světových říší, o kterých je napsáno v proroku Danielovi (2,21.37.38). S konečným úpadkem Judského království se tak rýsuje začátek „časů pohanů“, které trvají až dodnes (Lukáš 21,24).

Nad Judou nyní propuká soud, který Boží slovo zdůvodňuje na jedné straně *modlářstvím*, a na druhé straně *násilím*, při němž právě králové vylili mnoho nevinné krve: „Čehož nechtěl Hospodin prominouti.“ Jaká vážná slova! Je to odpověď Pána na to, že Jeho lid nechtěl slyšet. Manasses činil osobní pokání a bylo mu odpuštěno; ale jeho bezbožný život svedl jeho poddané a u nich k obrácení nedošlo. Přečti si k tomu Jeremiáš 25,1-11 a všimni si opakovaní výrazu: „Ale neposlouchali jste.“ (verše 3,4,7,8) Tyto zavřené uši a zatvrzelá srdce byly příčinou, proč Bůh neodpustil. Z 2. Paralipomenon 36,5-6 a z Daniel 1,1.2 se učíme, že za Joakima proto došlo k prvnímu zajetí do Babylona.

Nový král je ještě mladý, ale stejně bezbožný jako jeho otec. Jeruzalém je opět v obležení. Když se Nabuchodonozor sám objevuje na válečném poli, Joachin se vzdává. Spolu se svou matkou, která asi nepodnikla nic, aby vychovala svého syna na cestách Páně, je zajat a odveden do Babylona. Tak se naplňuje proroctví proroka Jeremiáše o králi Joachinovi nebo Koniášovi, jak je také jmenován, až do poslední podrobnosti (Jeremiáš 22,24-30).

Nabuchodonozor odváží do Babylona jako kořist nejen všechny poklady, nýbrž bere s sebou také mnoho lidí: knížata, válečné muže, řemeslníky a kováře. Některé z těchto zajatých nalézáme opět v Knize Daniele proroka (Daniel 1,3-7). Tito odvedení museli s lidem snášet Boží soud, a přece zůstávají osobně svému Bohu věrni. A Hospodin se k nim přiznal obdivuhodným způsobem. Jaké jasné místo tvoří těch několik málo věrných, když hledíme na smutnou zprávu o konci Židů jako samostatného národa.

Nabuchodonozorem ustanovený král v Jeruzalémě, pravděpodobně Joakimův bratr, se ničemu nenaučil z vážných cest Boží vlády, po nichž byl lid veden. I on se vzbouřil, tak jako jeho bratr. Tím byl úděl Božího lidu s konečnou platností zpečetěn. Ano, Bůh se pyšnému protiví; ale pro pokorné má připravenou Svou milost (1. Petra 5,5).

Abychom správně pochopili celou vážnost situace, je dobré si přečíst tomu odpovídající místa ve 2. Paralipomenon. Tak se z 2. Par. 36,13 dovídáme, že Nabuchodonozor nechal krále Sedechiáše skrze Boha přísahat. Už dvakrát byl kaldejský král nucen vytáhnout proti pyšnému a vzpurnému lidu v Jeruzalémě. Nyní si přál mít klid, a proto ustanovil za krále takového, jehož nechal skrze Boha přísahat loajalitu. Avšak bezbožný král se nestaral o Boží čest, porušil tuto přísahu a vzbouřil se proti králi v Babyloně (2. Královská 24,20).

Dovedeme si představit zlost mocného monarchy, když musel po třetí táhnout proti Jeruzalému. Nyní bylo město skutečně vyhladověno. Bůh ve Svě prozřetelnosti zabránil, aby král v poslední chvíli unikl. Utíkající byl přiveden zpět a zajat. Tak se při tomto nevěrném muži naplnilo slovo proroka Ezechiele: „Ty pak nečistý bezbožníče, kníže Izraelské, jehož den přichází, a čas skonání nepravosti, takto praví Panovník Hospodin: Sejmi tu čepici, a svrz tu korunu, kteráž nikdy již taková nebude... zmotanou, zmotanou, zmotanou učiním ji.“ (Ezechiel 21,25-27; viz také kapitolu 12,12.13). Je možné představit si pro knížete z Davidova rodu smutnější konec?

Od konce posledního judského krále se počítání let řídilo podle doby trvání světových vládců. Tak to zůstalo i tehdy, když se bohabojný ostatek vrátil z babylonského zajetí (např. Ezdráš 1,1; 6,15; Nehemiáš 2,1). V době Pána Ježíše bylo směrodatné římské počítání času (Lukáš 2,1.2.; 3,1). Pro Boha přestalo židovské počítání času tehdy, když byl Jeho lid odveden do zajetí.

Z pověření vítězného babylonského krále přišel do Jeruzaléma Nebuzardan, velitel tělesné stráže, aby úplně zkazil město. To bylo závěrečné zúčtování pro nepoddajnou pýchu obyvatel tohoto města, kteří se neustále bouřili proti Bohu a Jeho cestám. Boží chrám, králův palác a každý velký dům byly vydány za kořist plamenům. Měď, která byla v Božím domě, zlaté a stříbrné nástroje, vše bylo odvezeno do Babylona. Z lidu zůstala jen část, „nepatrní země“. Všichni ostatní byli odvedeni jako zajatci do Babylona.

Vůdcové lidu, kteří byli odpovědní za obranu města a obléhatelům tak dlouho vzdorovali, byli postaveni před válečný soud a potrestáni smrtí. Bůh zdůrazňuje tuto okolnost, aby nám v Královských knihách ukázal na odpovědnost člověka.

Nad pozůstalými ustanovil král Nabuchodonozor místodržícího: Godoliáše, syna Achikamova. Achikam zachránil za vlády Joakima proroka Jeremiášovi život (Jeremiáš 26,24). Po dobytí města Jeruzaléma předal Nabuchodonozor proroka Jeremiáše péči Godoliášově. Mocný král si cenil a ctil proroka, protože věděl, že ten vyzýval lid k poddání se jeho moci a k vydání města Kaldejským (Jeremiáš 38,2; 39,11-14). V povolání Godoliáše je vidět, jak Bůh odměňuje věrnost.

Godoliáš uznal vítěznou moc Babylona a doporučoval svým krajanům: „Služte králi Babylonskému, a dobře vám bude.“ Nespočívá v tomto postoji praktické naučení pro nás? Jak mnoho křesťanů se vzpírá cestám, po nichž je Pán vede. Tento postoj může neviditelně vězet v srdci. Ale tím se takoví lidé stávají nešťastnými a zahořklými. Kéž bychom chtěli uznávat cesty Páně a skláněli se pod ně nezávisle na tom, zda jsou následkem osobního nebo kolektivního hříchu. Jen tak přijde do našeho srdce pokoj a klid.

Kniha smutné historie izraelských a judských králů končí dobrou zprávou. Král Joachin je v exilu omilostněn. Nedokazuje tím Bůh, že pamatuje na všechna Svá zaslíbení, která učinil Davidovi? Boží milost přese všechno bdí nad tímto provinilým pokolením.

Král Šalomoun složil 3000 přísloví (1. Královská 4,32). Asi tisíc jich je skrze inspiraci zahrnuto do této Knihy a zachováno. Z kapitoly 25,1 můžeme soudit, že některá Šalomounova přísloví byla sebrána teprve později, v době krále Ezechiáše. Jedna věc je však naprosto jasná: To, co zde máme před sebou, je část doslovně inspirovaného, věčně platného Božího slova.

Kniha Příslaví ukazuje, co má *bohaborjý* člověk v tomto světě hledat, a čeho se má vyvarovat. Učí také, že člověk pod Boží vládou sklízí to, co zasel. Obsahuje rady Boží moudrosti pro každodenní život *bohaborjého* člověka ve všech těžkostech, zkouškách, nebezpečích a radostech jeho cesty po této zemi. Proto je 7. verš slovem pro věřící všech období: „Bázeň Hospodinova jest počátek moudrosti.“

V prvních kapitolách této Knihy se Šalomoun obrací ke svému synu. Otec, který má více životních zkušeností, poučuje a varuje svého syna. Ten dostává dobré rady, když poslouchá a dbá na varování. Svody hříšníků vůči mladým věřícím jsou rozmanité. Ve verších 11-19 jde o získání bohatství nespravedlivým způsobem. Nechoď s nimi, varuje Šalomoun, neboť touha po majetku přivádí lidi do zkázy, „duši pána svého uchvacuje“ (viz též 1. Timoteovi 6,9.10).

Kniha Příslaví obsahuje nejen poučení, která nás činí moudrymi, když si je vezmeme k srdci. Často mluví i Boží moudrost sama, jako například v našem oddílu. Tato moudrost je Osoba. Kapitola 8, 22-31 ukazuje, že se ztotožňuje s Božím synem. 1. Korintským 1,30 k tomu prohlašuje, že Pán Ježíš se nám stal „moudrostí od Boha“.

Tohoto nepřeslechnutelného hlasu můžeme buď dbát a být ho poslušni, anebo se vůči němu uzavřeme. V 28. verši jde varování ještě dále: Přijde doba, kdy bude pozdě poslouchat moudrost a kdy člověk bude muset sklízet následky svého odmítnutí.

Dnešní doba milosti, kdy je evangelium zvěstováno všude a všem lidem, jednoho dne skončí. Po jejím uplynutí už lidé, kteří milost nepřijali, nebudou mít příležitost, aby se ještě obrátili k Bohu. Spasitel se pak už nedá najít. Nevěřící lidé se s Ním potom setkají jako se Soudcem. Jeho rozsudku nikdo neunikne.

Oddíl končí zaslíbením moudrosti: „Kdo mne poslouchá, bydliti bude bezpečně, pokoj maje před strachem zlých věcí.“ (Porovnej k tomu s Jan 3,18.36; 5,24.)

První verše jsou výzvou, abychom poslouchali to, co nám chce říci Pán Ježíš, zosobněná Moudrost. Řečeno jinými slovy: Jsme vyzýváni, abychom četli Bibli a brali si Boží slova k srdci; abychom se ale také modlili a prosili o porozumění. Následky jsou dalekosáhlé: Poznáme Boha a Jeho myšlenky, lépe Mu budeme rozumět, staneme se moudřími, nalezneme ochranu a zůstaneme zachováni.

Žijeme ve světě, kde je velmi mnoho nebezpečí. Nevěřící lidé, kteří nás obklopují, jsou na zlých cestách, mluví převrácené věci a nic si z toho nedělají, že hřeší. V takovém prostředí můžeme být ochráněni a vysvobozeni jen tehdy, když se cele držíme Božího slova (srovnej s Žalm 1,1-3).

V 16. verši máme po první varování před cizí ženou, která chce mladého muže svést ke smilstvu a cizoložství. Jak aktuální jsou tato slova pro nás všechny, ale zvláště pro mladší věřící! Svět, ve kterém žijeme, zrušil v sexuálním ohledu všechny hranice. Manželská věrnost má pro mnohé lidi malou cenu. „K čemu potom ještě uzavírat manželství?“ ptají se lidé. Jak mohou v takovém prostředí zůstat bohabojní mladí lidé čistí? Tak, že budou bdělí a vědomě půjdou cestou podle Božího slova (Žalm 119,9).

Zde je vidět, že máme před sebou Knihu Starého Zákona, neboť zaslíbení pro ty, kteří věrně ostříhají naučení Božího slova, jsou pozemského druhu (dlouhý, pokojný život). V protikladu ke Starému Zákonu máme nyní to, co jde až za smrt: zaslíbení věčného života.

Verše 5-7 byly za všech dob útěchou pro vykoupené. Jsme v nich povzbuzováni, abychom všechnu svou důvěru obrátili na Pána. Pak budeme také v stavu vidět ve *všech* okolnostech svého života Jeho ruku a budeme umět říci „Ano“ k tomu, jak nás vede.

Verše 11 a 12 jsou citovány v Epištole Židům 12, kde Duch Svatý vysvětluje, jak Bůh vychovává Svě děti. A výchova nejde bez kárání, „neboť koho Pán miluje, toho vychovává, a švihá každého, koho přijímá za syna“ (přel.).

Výchova přitom obsahuje: 1) výchovu; 2) kárání; 3) trestání kvůli chybějícímu sebeodsuzování.

„Blahoslavený člověk nalézající moudrost!“ Ano, blahoslavený je ten, kdo poznal Pána Ježíše jako svého osobního Spasitele, jako svého Pána, ale také jako zjevení neviditelného Boha. Pavel mohl Filipským napsat, že se vzdal všeho, co mu mohlo být v tomto světě výhodou, aby získal Krista. Apoštolův život měl jen jeden obsah: Krista (Filipským 3,7.8; 1,21).

Boží moudrost lze spatřit ve všem, co Bůh působí. Verše 19 a 20 připomínají stvoření země. Boží moudrost je však viditelná také při zvěstování evangelia a při záchráně hříšných lidí. V protikladu k ní stojí moudrost světa (1. Korintským 1,20-24). Boží rozmanitá moudrost se ukazuje ve zjevení Božích myšlenek o Církvi jako celku a jednotě všech vykoupených doby milosti (Efezským 3,8-11). Ten, kdo se otevře Božímu slovu a svou cestu podřizuje této autoritě, může jít s klidným srdcem a jistými kroky. Poznává, že Pán je jeho útočiště a že ho zachová před číhajícími nebezpečím.

Láska k bližnímu se u věřícího má ukazovat v činech, nejen ve slovech. Kéž bychom, pokud nám to je možné, měli nejen otevřené srdce, nýbrž i ruku pro potřeby svých bližních, kteří jsou v nouzi (verše 27 a 28)!

„Moudří zdědí čest.“ (35. verš - přel.) Věřící, kteří jsou před Bohem moudří, většinou nenaleznou u světa uznání. Pokora není lidmi všeobecně ctěna. Ale Boží slovo zde mluví o tom, co nám dává Bůh. Dává pokornému milost a Svou přízeň. Necháává moudrého, to jest toho, kdo se o Něho opírá, nalézt uznání a „zdědit čest“.

Naučení, která zde Šalomoun předává svým synům, získal od svého bohabojného otce. Vidíme, že cesta Boží bázně a poslušnosti vůči Božímu slovu je stará, ale ne zastaralá cesta. Časy, okolnosti a vnější svět se mění. Ale směrnice Bible pro život těch, kteří chtějí nalézt Boží uznání, zůstávají provždy stejné, protože Boží Kniha zůstává věčně stejná.

13. verš nám připomíná určitá místa v Novém Zákoně, kde Slovo Páně nebo Boží slovo stojí v úzkém vztahu k věčnému životu. Tak Pán Ježíš jednou řekl: „Slova, která já mluvím vám, Duch jsou a život jsou. Ale jsou někteří z vás, ježto nevěří.“ (Jan 6,63.64) Ano, Boží slovo, Bibli, máme ve svých rukou, ale je k užítu jen těm, kteří je vírou přijímají.

Po popisu stezky bezbožníka a varování před ní je popsána stezka spravedlivých. Nechceme po ní jít ze srdce rádi? Je to cesta, na které je stále jasněji. Věřící během času lépe poznává svého Spasitele. Stále více rozumí Božím myšlenkám a poznává stále zřetelněji Jeho vůli. K tomu činí stále nové zkušenosti se svým Bohem a Otcem, zakouší Jeho lásku, péči a pomoc. A na konci své cesty uvidí Pána, ve kterého uvěřil. Pak bude v plném světle.

Dbání Božího slova není jen věc rozumu. Nejprve je musíme slyšet, například když je zvěstováno, anebo je vnímat, když osobně čteme Bibli. Ale pak je potřebné, abychom je s vírou opatrovali v srdci. Jen tak se bude prakticky projevat v našem životě (verš 23b).

Když nás Šalomoun varuje: „Ostříhej srdce svého,“ pak tím má na mysli sídlo našich citů, tedy to, co je oslovováno svody světa. Pokušení k nám mohou přistupovat formou žádosti očí, žádosti těla nebo pýchy života. A tu je důležité ostříhat srdce a nemilovat svět (1. Jana 2,15-17).

Po napomenutí ohledně *srdce* následují napomenutí, která se vztahují na naše *ústa*, *oči* a *nohy*. Je tedy potřebné, abychom se vzhledem ke svému životu víry stále ptali: Komu patří naše láska a náklonnost? Co mluvíme? Kam hledíme? Po které cestě jdeme?

5. kapitola se znovu zmiňuje o cizí ženě, která svádí. Její svody jsou přitažlivé a vůbec nevypadají nebezpečně. Jak mnohý po jejích svůdných slovech padl. Je zde jasné varování, že „poslední pak věci její jsou jako pelyněk“. Vezměme si to k srdci! – V jiném smyslu mluví tato žena o duchovních svodech, jimž jsou věřící v křesťanstvu vystaveni. Kéž bychom uzavírali své uši před vším, co nás chce odvést od Pána Ježíše!

Verše 7-14 obsahují varování před smilnými ženami a ukazují, kam vede život v prostopášnosti: k tělesné i duševní zkáze a k velkým materiálním ztrátám. Protože dnes už nejsou na sexuálním poli prakticky žádné zábrany, jsou mnozí – i věřící – v nebezpečí, že upadnou do prostopášného způsobu života. Intimní přátelství vznikají velmi lehce a často jsou opět rychle rušena, ale jen proto, aby dotyční navázali nové spojení. Následky se dostaví. Mnozí později hluboce litovali, že neposlechli rady a varování svých rodičů.

Proti tomuto temnému obrazu staví Duch Boží v dalších verších manželství podle Boha. Milý mladý příteli, vypros si svou životní družku od Pána! Veď život v sebeovládání, dokud ti Pán neukáže *tu*, kterou *pro tebe* určil! S takovou uzavřeš manželství, které bude zdrojem požehnání nejen pro vás dva, ale i pro druhé.

Pán vidí životní cestu každého z nás. Nic Mu neujde. Jestliže se držíme Jeho Slova, ukáže nám cestu, po které budeme moci jít k Jeho cti a ke svému požehnání. Jestliže se však do našeho života vkrade hřích a my to zlé v sobě neodsoudíme, ocitneme se na cestě, která vede do zkázy.

Bůh nechce, abychom za někoho druhého ručili nebo přijímali podobné závazky. Žádný člověk neví, jak bude vypadat jeho budoucnost; zda okolnosti dovolí, aby přijatý závazek dodržel. Proto si nemáme začínat s ničím, co neleží v naší moci. – V případě, že jsme už zašli příliš daleko, nám Šalomoun doporučuje podniknout vše pro to, abychom takovou smlouvu opět zrušili.

Druhý oddíl tvoří slova určená líným lidem. Bůh si od Svých dětí přeje, aby byly pilné všude tam, kam je postavil. Přirozeným následkem lenosti je chudoba. Nezatratili mnozí své pracovní místo proto, že byli pohodlní, snad dokonce leniví, namísto aby byli pilní? – Bůh vede náš zrak k mravenci, který bez zjevného vedení vykoná společně s mnoha soudruhy velké věci a pracuje cíleně, když v létě shromažďuje zásoby pro zimu.

Člověk nešlechtný (doslovně: Beliálův člověk) je takový, který stále činí jen zlé. Jeho cesta končí náhle ve zkáze. To zvláště odpovídá antikristovi v budoucnosti, kterého Pán Ježíš při Svém návratu zničí (2. Tesaloničským 2,3-8).

Je dobré, když si budeme pamatovat věci, které Pán Ježíš nenávidí, a budeme se snažit, abychom se jich ve svém životě vyvarovali. Jak rychle šíření lží nebo polopravd rozseje různice mezi věřícími!

Děti, které mají bohabojné rodiče, jsou v záviděníhodném postavení. I když otec a matka nejsou dokonalí, přece se pokoušejí vychovávat své děti v kázni a napomínání Páně (Efezským 6,4). Protože to činí s pohledem upřeným k Pánu, bude pro děti požehnáním, když si osvojí přikázání a naučení a když přijmou nutná kárání.

Mladý muž, který dbá na rodičovské naučení, je ochráněn před svody smilné ženy. Čemu nás chce učit obraz ohně a řeřavého uhlí? Ukazuje, že sexuální pochybení, ke kterým dochází většinou vskrytu, nezůstanou bez trestu. V Epištole Židům 13,4 čteme: „Manželství ať je ve všem ctěno, a lože neposkvrněné; smilníky pak a cizoložníky bude soudit Bůh.“ (přel.) Když si dva lidé, kteří v tomto směru hřeší, myslí, že to nikdo neviděl, pak se klamou. Bůh to vidí vždy a bude hřích soudit. Josef si toho byl vědom. Proto ženě, která jej chtěla svést k cizoložství, odpověděl: „Jak bych tedy učinil takovou nešlechetnost, a hřešil i proti Bohu?“ (1. Mojžíšova 39,9)

Ve verších 30-35 je ukázána ještě jiná stránka hříchu cizoložství: žárlivost. Když se věc stane známou, je malá naděje, že bude opět dána zcela do pořádku. Polapený zloděj může ukradené sedmeronásobně nahradit. Jak se ale má setkat cizoložník s žárlivým manželem ženy, s níž zhřešil?

Ještě jednou je tu výzva otce k synu, aby si vzal k srdci slova založená na Bibli. Doporučuje mu, aby Boží moudrost učinil svojí sestrou. To jej bude udržovat na správné cestě a ochrání ho před hříchem.

Je mnoho mladých lidí, kteří mají bohabojné rodiče, ale nestarají se o jejich pokyny a varování. Chtějí svět poznat osobně. A pak se jim daří jako tomu „bláznivému mládenci“, jehož příběh je nám podrobně popsán ve verších 6-23, anebo jako Díně, Jákobově dceři, která vyšla, „aby se dívala na dcery té země“ (1. Mojžíšova 34).

Když se domníváme, že si můžeme s hříchem hrát tak jako tento mladík, který se neustále zdržoval v blízkosti domu svádějící ženy, dopadneme tak, že budeme náhle strženi žádostí a upadneme do hříchu skutkem. Nebudeme už mít sílu, abychom se tomu bránili. Proto v 1. Korintským 6,18 čteme: „Utíkejte smilstva!“ Těmto svodům a nebezpečím se můžeme ubránit jen útekem. To je cesta dle Boží moudrosti.

Cizoložství se můžeme dopustit i v duchovním směru, když posloucháme ty hlasy v křesťanstvu, které říkají: Nemusíš žít tak důsledně podle Bible. Můžeš se klidně trochu přizpůsobit světu. – Petr šel touto cestou. Posadil se u ohně světa – a tam zapřel svého Mistra. Tak se bude dařit také nám.

Podobně jako už v 1. kapitole, slyšíme opět hlas moudrosti, která se na živých místech snaží dosáhnout lidí. To, co říká a doporučuje, je lepší a cennější než hmotné bohatství. Ten, kdo poslouchá její hlas a dbá toho, co moudrost říká, bude šťastnější, než boháč, který nechce nic vědět o Bohu a o Jeho Slovu, a proto je v Božích očích bláznem.

Za moudrostí, která takto mluví, stojí Osoba. Je jí Pán Ježíš Kristus, Boží Syn, který k nám tímto způsobem promlouvá. Když zde žil, mohl o sobě říci: Jsem to, co k vám mluvím. Jeho život naprosto souhlasil s Jeho slovy. A apoštol Petr mohl o svém Mistru napsat: „Který hříchu neučinil, ani jest lest nalezena v ústech jeho.“ (1. Petra 2,22) To, co nalézáme ve verších 6-9, se tedy sto procentně hodí na našeho Pána.

Ten, jenž byl bez hříchu a hříchu neučinil, vyzývá ty Své k důslednému oddělení od každého druhu zla. Jen tak můžeme vést vpravdě bohobojný život. A přiznává se k těm, kteří Mu jsou nakloněni (17. verš). Dává se najít těm, kteří Jej časně nebo horlivě hledají. To platí na jedné straně pro hříšníka, který upřímně touží po pokoji s Bohem. Ten najde Spasitele. Na druhé straně Pán odpoví na každou upřímnou touhu Svých vykoupených, kteří Jej milují, poslouchají a následují Ho, a ukáže jim správnou cestu.

Tyto verše nám připomínají Boží moudrost, která je vyjádrěna ve všem stvořeném. Když přírodovědci při svých bádáních vnikají hlouběji do tajemství přírody, docházejí nakonec vždy k závěru: Stvořitel vytvořil všechno s dokonalou moudrostí. Nikde se nenajde nejmenší chyba.

Jestliže se moudrost v 30. verši označuje za dítě v klíně, miláčka nebo umělce a mistra, jsou naše myšlenky vedeny k Pánu Ježíši Kristu, věčnému Božímu Synu. On je Stvořitel a Udržovatel všeho. Stvoření bylo vykonáno nejen pro Něho, nýbrž také skrze Něho.

Jestliže porovnáme tyto verše se začátkem Janova Evangelia, pak zjišťujeme určité obdoby. U různých projevů zosobněné Moudrosti nalézáme poukazy na věčného Božího Syna. Nemá žádný začátek, neboť na počátku byl už tu. K tomu byl *u* Boha a také *sám* je Bůh. O kom jiném než o jednorozeném Synu, který je v lůně Otce, by mohlo být řečeno, že byl na každý den Božím potěšením (zalíbením)?

V 31. verši jsou naše zraky vedeny k tomu, že se stal člověkem. Jeho zájem o lidi byl tak velký, že v plnosti času vyměnil slávu nebe za život člověka na této zemi, a nakonec zemřel na kříži Golgoty za hříšné lidi.

První část Knihy Příslaví končí tím, že moudrost a bláznovství jsou postaveny proti sobě. Pozvání moudrosti k hostině, kterou připravila, připomíná podobenství o velké večeři v Lukáši 14. Když pozvaní byli vyzváni, aby přišli, všichni se omluvili a k hostině nepřišli. Pak byli pozvání chudí, chromí, slepí a tuláci, a ti přišli.

Pozvání Spasitele ještě dnes zaznívá ke všem lidem: „Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vám odpočinutí dám.“ (Matouš 11,28) Ten, kdo toto pozvání přijme, obdrží nejen věčné spasení a odpuštění svých hříchů, ale od Pána Ježíše – zosobněné Moudrosti, je také poučován o další cestě jako věřící. Verš 10 je shrnutím všech rad moudrosti. Ano, Boží bázeň je rozhodující pro plodný život víry.

Žena bláznivá se také snaží lidi pozvat. Kolemjdoucímu našeptává: „Voda kradená sladší jest.“ Chce mu hřích osladit. – Nevidíme v tomto bláznovství obraz světa? Žádostí očí, žádostí těla a pýchou života se pokouší lidi získat a svést. Kdo poslechne, otevírá se hříchu, aniž by si to možná uvědomil. Zdá se, že se o konec takové cesty vůbec nestará (18. verš). Ale Bůh říká: „Odplata za hřích je smrt.“

U přísloví, která nyní následují, je obtížné vidět v každé kapitole nějaké ústřední téma, neboť každý verš obsahuje jedno přísloví, které tu je samo pro sebe. – V mnoha verších se mluví o spravedlivých nebo bezbožných. Tyto dvě skupiny lidí jsou často postaveny proti sobě. Co znamenají? Pod „spravedlivými“ rozumíme věřící lidi, jejichž praktický život je charakterizován Boží spravedlností. Ve svém životě se ptají, co je před Bohem správné, a pokoušejí se to také uskutečňovat. Bezbožní se naproti tomu o Boha a Jeho přikázání nestarají. Žijí tak, jak to považují za dobré. Měřítkem všech věcí jsou oni sami.

Je nápadné, jak často je v těchto příslovích zmínka o ústech nebo rtech. Tím, co a jak člověk mluví, zjevuje nejen mnoho o sobě samém, nýbrž také mnohé věci vyvolává (verše 6,8,10,11,13,14). Avšak u věřícího je to, co činí a kam jde, stejně tak důležité jako jeho slova. Jeho činy mají dokazovat pravost jeho víry. Proto tu je výzva, aby pracoval jak pilně, tak i upřímně a čestně (verše 4,9,16).

3. a 4. verš ukazují důležitý rozdíl. Bůh žehná práci toho, jenž je pilný. Ale nikdy by nechtěl, abychom se stali chamtivými. Něco takového nemůže v žádném případě schvalovat. „Statek bezbožných rozptýlí..., ruka pak pracovitých zbohacuje.“

Varování v 19. verši platí asi většině z nás. Jak snadno mluvíme příliš mnoho, a jak snadno se pak stane, že o někom řekneme něco zlého, že šíříme nějakou polopravdu, že svůj protějšek urazíme nebo něco řekneme, a později bychom byli rádi, kdybychom to neřekli.

Verše 20,21,31 a 32 nám ale ukazují, že můžeme svá ústa používat způsobem, který se Bohu líbí. Když dbáme na to, abychom nemluvili příliš mnoho, může naše rada, když vyvěrá z Boží bázně, být užitečná a cenná. Svými rty paseme druhé, když jim předáváme to, co jsme sami od Pána přijali. Chtějme se nechat povzbudit posledním veršem této kapitoly, abychom mluvili s rozvahou. I vážná slova mohou být řečena v lásce a milosti. Tvrdost a ostrost často brání pozitivnímu účinku našich slov.

Jak povzbuzující jsou verše 22 a 28! Požehnání od Pána si přejeme asi všichni. Víš také, jakým způsobem je získáš? Na cestě poslušnosti. Vytrvání a očekávání věřících na jejich Pána, jenž zaslíbil, že opět přijde, se stane nevýslovnou radostí. Mysli na to, co to bude, až uvidíme Toho, který nás vykoupil a v něhož jsme uvěřili!

2. verš je jedním z těch veršů, které varují před nadutostí a pýchou. Pýcha už často vedla k pádu, který přinesl hanbu. Kéž bychom zůstali skromnými a nezapomněli na slova z 1. Petra 5,5: „Bůh zajisté pyšným se protiví, ale pokorným dává milost.“

V těchto verších se vícekrát mluví o upřímných. Podle poznámky je možné toto slovo přeložit také jako „přímí“ nebo „spravedliví“. V Kazatel 7,29 čteme: „Bůh učinil člověka dobrého (upřímného), ale oni následovali smýšlenek rozličných.“ Hřích zkazil mnohé z toho, co Bůh stvořil. Ale ti, kteří jsou spaseni a obdrželi nový život, smějí nyní žít k Boží cti a radosti. K tomu patří také upřímnost. Kéž je náš život před Bohem i před lidmi jasný a otevřený!

I v tomto oddílu se několikrát mluví o tom, jakou škodu můžeme udělat svými ústy (verše 9,11,13). Snadno se můžeme stát pomlouvači tím, že rozpovídáme, co nám bylo důvěrně sděleno! A proto: „Věrný pak člověk tají věc.“

Druhou část 14. verše by si měli vzít k srdci všichni mladí lidé, kteří stojí před závažnými životními rozhodnutími. Mluvte o svých životních otázkách s rodiči nebo staršími věřícími, kteří vám také mohou poradit, a buďte poslušni jejich rady.

Obsah přísloví se obrací všeobecně jak k mužům, tak i k ženám. Když se například mluví o spravedlivých nebo o upřímných, jsou tím míněni jak věřící muži, tak i věřící ženy. Některá přísloví ale obsahují zvláštní slova, určená buď jen mužům, nebo jen ženám (např. verše 16.22; 12,2.4.8). Bůh tím bere na zřetel rozdílnost muže a ženy, jak ji jako Stvořitel chtěl a jak ji učinil.

Verše 24-26 vyzývají ke štědrosti. Jako věřící jsme od Boha vše obdrželi darem. Neměli bychom z toho, co On nám dal, anebo co nám svěřil k spravování, štědře dávat dále? Přitom v žádném případě nebudeme mít škodu. „Kdo svlažuje, také sám bude zavlažen.“ Jestliže k těmto veršům přibereme ještě verš 28, kde jsme varování před důvěrou ve své bohatství, pak máme před sebou, co se obsahu týká, to, co napsal apoštol Pavel Timoteovi pro bohaté mezi věřícími: „Bohatým tohoto světa prikazuji, ať nejsou vysokomyslnými, a ať nedoufají v nejistém zboží, ale v Bohu živém... a ať dobře činí, a bohatnou v dobrých skutcích, a snadní ať jsou k udílení, i přívětiví, skládající sobě základ dobrý k času budoucímu.“ (1. Timoteovi 6,17-19) Při srovnání se skutečně chudými v zemích třetího světa patří v Evropě téměř všichni k těm „bohatým“. Budme proto, jak to říká 30. verš, požehnáním pro druhé!

„Kdo miluje cvičení“, přiznává se k tomu, že je žákem. Připouští, že ještě zdaleka neví všechno. Je hotov slyšet takové, kteří vědí více než on. Následky takového postoje v duchovní oblasti se dostaví. Tomu, kdo chce být od Boha a skrze Jeho Slovo vyučován, otevře Bůh oči a dá mu stále více poznání o sobě a Svých myšlenkách.

„Dobrý nalézá lásku u Hospodina“, protože ve svém životě jako věřící zjevuje charakterový rys Boha. Jak dobrotivý a milostivý je Bůh! Dává Svému slunci vycházet na zlé i dobré a déšť dává na spravedlivé i na nespravedlivé. Jeho dobrota trvá na věky (Matouš 5,45; Žalm 136). Když necháváme své bližní pociťovat něco z této dobroty, nalezneme uznání svého nebeského Otce.

„Kořen spravedlivých nepohne se.“ Věřící, který upřel svoji důvěru na Pána Ježíše a jehož životním základem je Boží slovo, se nemusí bát životních bouří, které i jeho mohou postihnout. Jeho dům se nezřítí (7. verš; Matouš 7,24.25). Podobá se stromu, jehož kořeny sahají až k pramenu, to znamená, že je zakořeněn v Pánu Ježíši samém (Jeremiáš 17,7.8; Žalm 1,3; Koloským 2,6.7). V bouři problémů nebude vykořeněn a beze škody překká doby duchovní vyprahlosti.

Význam 9. verše je asi tento: Drž se toho, co jsi! Nepředstírej něco, co nemáš anebo čím nejsi!

To, co říkají poslední verše naší kapitoly, se podobá souhrnu cesty věřícího: „Na stezce spravedlnosti jest život.“ Tato stezka odpovídá stopám našeho Pána, které zanechal zde na zemi a v nichž Jej smíme následovat. Podrobnosti k této cestě věřícího jsou obsaženy ve více verších této kapitoly.

Naše praktické jednání začíná u myšlenek (5. verš). V našem srdci vyvstávají pohnutky pro naše mluvení a jednání. Kéž to, co říkáme, je pravda! Žel že často vyslovujeme pravdu nestřídmým způsobem, takže ten druhý je jí zraněn. Jestliže ji však spojíme s Boží moudrostí, pak mu budeme pomoci (verše 17-20).

Zůstaneme-li na stezce spravedlnosti a krok za krokem půjdeme za Pánem Ježíšem, ochrání nás před chybnými kroky a jejich následky (21. verš). To je však jen jedna stránka. Druhou stránkou věrného následování našeho Pána je Boží uznání (22. verš). A konečně smí být život věřícího, jenž jde svou cestou v Boží bázni, povzbuzením a pobídkou pro druhé (26. verš). My většinou nemyslíme na to, jak velmi nás druzí pozorují. Ukazujeme jim správný směr, anebo je zavádíme?

Dobrým slovem, které udělá radost utrápenému srdci, často není lidské slovo útěchy, nýbrž verš z Božího slova, s kterým se setkáme při čtení Bible.

Normálně má otec více životních zkušeností než jeho syn. Jestliže je k tomu bohabojný, bude i v duchovní oblasti mít více poznání než jeho syn. Pro syna může být proto jen k užítku, když poslouchá vyučování svého otce (1. verš). – Vztáhne-li se 7. verš na lidi, je vlastně negativní: Ukazuje dva postoje. První je postoj podvodníka, který vystupuje jako bohatý, ale „nemá nic“. Druhý je postoj lakomce, který si nic nedopřeje a žije jako chudák, ačkoli má „statku mnoho“. – Ale je tu ještě božská stránka tohoto verše. Vede naše myšlenky k Pánu Ježíši, který byl nekonečně bohatý, ale kvůli nám se stal chudým, abychom my „jeho chudobou zbohatli“ (2. Korintským 8,9).

8. verš je stále aktuální. Život bohatých lidí je ohrožován, aby se cítili stísnění a násilník si mohl něco z jejich majetku přivlastnit. Stále se platí vysoké sumy výkupného, aby byl život unesených lidí zachován a dostali se na svobodu. Není nic nového pod sluncem!

Nepřáli jsme si už také, abychom nějak snadno přišli k mnoha penězům? Nuže, Bůh nám v 11. verši říká, že peníze získané spekulacemi se opět rychle ztratí. Bůh nemůže požehnat ziskům z loterií. Proto by se křesťané neměli pokoušet takovým nebo podobným způsobem zbohatnout.

13. verš platí v denním životě vzhledem ke slovům lidí. Platí však také pro Boží slovo. Pán Ježíš jednou řekl: „Kdo mnou pohrdá, a nepřijímá slov mých, má, kdo by jej soudil. Slova, která jsem mluvil, ta jej souditi budou v nejposlednější den.“ (Jan 12,48)

Bible nám ukazuje mnoho příkladů lidí, v jejichž životě se to či ono z těchto přísloví ukázalo jako pravdivé. Nemáme tu co činit s „šedou teorií“, nýbrž s pravdami, které jsou potvrzeny praxí. Verše 15 a 16 nám připomínají Abigail a Nábala v 1. Samuelově 25. „Bezbožný posel“ v 17. verši vede naše myšlenky k Amalechitskému, který Davidovi přinesl zprávu o smrti Saule a Jonaty. Svou lež zaplatil životem (2. Samuelova 1,2-16).

20. verš nás staví před otázku: S kým se stýkám? Kdo jsou moji přátelé? V 1. Korintským 15,33 jsme varováni: „Nedejte se svoditi. Porušují dobré obyčeje zlá rozmlouvání (zlé styky).“ Kéž bychom se chtěli spojovat s těmi, „kteří vzývají Pána z srdce čistého“ (2. Timoteovi 2,22). Kontakt s bohabojnými křesťany bude pro nás k užtku a k požehnání.

24. verš je slovo ke všem rodičům. Moderní výchova dětí, jak je ve světě propagována, nesouhlasí v mnoha věcech s Biblí. Chtějme se i vzhledem k výchově našich dětí ptát více po Boží vůli!

V těchto verších máme před sebou především protiklad mezi moudrým a pošetilým člověkem. Moudrý nebo chytrý muž je ten, jenž slyší Boží slovo a poslouchá je (Matouš 7,24). Pošetilý muž nebo blázen je ten, kdo dělá, jako kdyby Bůh nebyl, anebo kdo přes určitou znalost Bible nedbá na Boží směrnice (Žalm 53,2; Matouš 7,26).

7. verš nás jasně varuje před styky s nevěřícími lidmi, kteří se nestarají ani o Boha, ani o Jeho Slovo (srovnej s 2. Korintským 6,14-18). Svými názory, že Bůh není, anebo že to nebere tak přísně, klamou sami sebe i druhé (8. verš). Hřích a vinu před Bohem lehkomylně znevažují (9. verš; poznámka v Elb. překladu).

12. verš varuje především před osobními svévolnými cestami. Ty se mohou vlastnímu Já jevit jako bezproblémové, možná dokonce jako slibné, ale Boží slovo jasně říká: „Budete-li podle těla živi, zemřete.“ (Římanům 8,13) – Tento verš se ale zdá být také souhrnem všech lidských náboženství. Co všechno si člověk nevymyslel, aby přišel k Bohu a jak by Jej mohl uspokojit! Každý lidský pokus blížít se Bohu se stal novým náboženstvím. Ale žádné nevede k žádanému cíli, nýbrž končí ve smrti, to jest ve vzdálení od Boha. Ne vlastní snahy, nýbrž jen víra v Pána Ježíše a v Jeho výkupné dílo na kříži Golgoty zachrání a přivede člověka k Bohu (1. Petra 3,18).

Obsah svazků I – VII

Svazek/Stránka		Svazek/Stránka	
1. Mojžíšova 1-6	1/356	Amos	1/102
1. Mojžíšova 7-50	2/3	Aggeus	2/257
2. Mojžíšova 1-7	2/353	Zachariáš	4/224
2. Mojžíšova 8-40	3/3	Malachiáš	4/250
3. Mojžíšova 1-4	3/360	Matouš	6/28
3. Mojžíšova 5-27	4/3	Marek	2/94
4. Mojžíšova	5/160	Lukáš	1/3
5. Mojžíšova	6/264	Jan	3/185
Jozue	1/302	Skutky ap.	4/114
Soudců	3/282	Římanům	2/192
Rut	3/338	1. Korintským	1/121
1. Samuelova	4/280	2. Korintským	1/165
2. Samuelova 1-2	4/364	Galatským	4/66, 7/351
2. Samuelova 3-24	5/3	Efezským	6/244
1. Královská	7/3	Filipským	3/350
2. Královská	7/82	Koloským	5/146
Ezdráš	2/231	1. Tesalonickým	1/288
Nehemiáš	6/211	2. Tesalonickým	1/297
Žalmy 1-41	2/292	1. Timoteovi	2/262, 7/330
Žalmy 42-72	3/139	2. Timoteovi	2/274, 7/342
Žalmy 73-89	4/ 84	Titovi	2/283
Žalmy 90-106	5/112	Filemonovi	2/289
Žalmy 107-150	6/121	Židům	3/ 83
Příslaví	7/161	Jakuba	6/196
Kazatel	6/348	1. Petra	5/257
Izaiáš	1/193	2. Petra	5/272
Jeremiáš 1-48	5/280	1. Jana	4/258
Jeremiáš 49-52	6/3	2. Jana	4/276
Pláč Jeremiášův	6/17	3. Jana	4/278
Ezechiel	7/223	Judy	6/208
Daniel	2/156	Zjevení	5/63
Ozeáš	3/117		

Při dalším porovnání opačných věcí, jež nalézáme v Knize Příslaví, jde o chudé a bohaté. Bohatý má mnoho přátel, neboť sobecké srdce člověka doufá, že z takového přátelství získá výhodu. Na chudého nedbá. Ten je spíše opovrhován, nenáviděn a utiskován (verše 20.21.31). Ale když přišel na tuto zem Pán Ježíš, staral se o ty nejchudší. Jako věřící máme v jednání s potřebnými zjevovat charakterové rysy našeho Pána a prakticky tak dokazovat svoji víru (Jakuba 2,14-17).

Pravá Boží bázeň vede k úzkému obecenství s Bohem. Když se bojíme udělat nebo říci něco, co se Pánu nelíbí, můžeme se pak s důvěrou k Němu utéci, když nám hrozí nebezpečí. Život v Boží bázni je nejen šťastný, nýbrž znamená také ochranu a ostříhání před různými pokušeními hříchu (verše 26 a 27).

Trpělivost patří k ovoci, které by Duch Svatý chtěl v životě věřícího způsobit. Vždy, když vzkypíme nebo se kvůli něčemu rozhorlíme, namísto abychom reagovali klidně, pochází to z naší staré přirozenosti, z těla, a ne z Ducha. To potvrzují i verše 29 a 30. To, co v nás chce Duch vyvolat, je vždy dobré a je to k našemu užitku a požehnání.

Po přečtení přísloví obsažených v této kapitole si můžeme položit otázku: Co je lepší? – Mírná odpověď je lepší než urážlivá slova (verše 1.4). Bůh si přeje upřímnost od těch, kteří Mu patří, a těší ho, když se potom k Němu modlí, aby tím vyjádřili svou závislost na Něm. Nechce oběti – ať je to formou materiálních statků nebo času a námahy – od takových, kteří Ho neposlouchají, nýbrž žijí tak, jak to sami považují za dobré. Oč lepší je život v Boží bázni, i když je člověk navenek chudý, než mít velký statek, ale nemít pokoj s Bohem, a proto žít v ustavičném nepokoji a ve strachu před smrtí a soudem (16. verš). Skromné jídlo v rodinném kruhu, doprovázené vzájemnou láskou a harmonií, je lepší než bohatá hostina v atmosféře nedůvěry a nenávisti.

3. verš se kryje s mnoha jinými verši Bible, které mluví o Boží všudypřítomnosti. Bůh je všude. Jeho oči nás vidí v každé chvíli a na každém místě (2. Par. 16,9; Žalm 139,7-12). Jemu neujde nic z všeho zlého, co lidé činí, i když oni si myslí, že se jim nic nemůže stát (Kazatel 8,11). Ale vidí a registruje také vše, co ti Jeho dělají z lásky k Němu a pro Něho.

Hněvivost je především slabostí mužů. Nejen zde v Příslavích, i na jiných místech Svého Slova odsuzuje Bůh takový postoj. Vyzývá nás k trpělivosti. V Římanům 12,21 nám dokonce doporučuje, abychom místo hněvu přemáhali zlé dobrým.

Pýcha a povýšenost, zlá myšlení a touha po majetku jsou vlastnosti, které se Bohu nelíbí a vždy vedou k negativním následkům v životě těch, kteří takové věci trpí a podporují (verše 25-27).

Bůh se nejenom raduje, když se Jeho lid k Němu modlí; má také otevřené ucho pro všechny jejich prosby (verše 8.29).

Žádné Boží dítě není dokonalé. Všichni potřebujeme výchovu a kázeň našeho nebeského Otce. Dokud zde žijeme, nalézáme se v Boží škole. Jsme žáci, kteří se ochotně učí, anebo kázeň nenávidíme (verš 10; Židům 12,5-7) ? Nový Zákon potvrzuje to, co nalézáme ve verších 31-33 a v Židům 12,10 čteme, že Boží výchova je k užitku, „abychom došli účasti svatosti jeho“. Nikdy na to nezapomínejme: Bůh je ten nejlaskavější Otec, nejlepší Vychovatel a nejmoudřejší Učitel. Je jen k našemu dobrému, když ve vší pokoře dbáme Jeho vyučování a jsme Ho poslušní.

Verše 1 až 3 ukazují, že není chybné, když věřící přemýšlí o svém vzdělání, svém povolání, rodinném životě, svém bydlišti atd. Bůh nechce, abychom své dny prožívali bez plánu. Neměli bychom však nikdy zapomenout, že náš život leží v Boží ruce, že Bůh stojí nad naším životem a každé rozhodnutí máme činit s Ním a v žádném případě nemáme jednat nezávisle. „Uval na Hospodina činy své, a budou upevněna předsevzetí tvá.“

Ze 4. verše bychom mohli soudit, že Bůh nevěřícího určil pro soud. Pak by člověk tedy vůbec nemohl za to, že zahyne. Ale on za to může. Bůh člověka nestvořil jako hříšníka (Kazatel 7,29). Člověk je za své jednání zcela odpovědný. Neexistuje Boží předurčení k soudu (Římanům 2,5-11). Ale vedle odpovědnosti člověka je tu také Boží vševědounost. On ví o každém, jak bude vypadat jeho konec. O tom mluví 4. verš.

Pýcha je v Božích očích něco zavrženíhodného. Přitom jde nejen o to, co říkáme a konáme, nýbrž také o naše myšlenky. Pýcha začíná, když si v srdci myslíme, že jsme lepší nežli ten či onen.

Asi nikdy nebyl král, který by vždy odpovídal veršům 10 a 12-15. Až ale se Pán Ježíš opět vrátí ve slávě a nastoupí Svou vládu nad celou zemí, pak bude tím králem, o kterém je zde řeč.

Když chodíme v pravé pokoře, Pán nám požehná a bude nás moci použít ve Své službě (srovnej s kapitolou 15,33). Jakmile se však v srdci šíří pýcha, je tu předem naprogramován pád. Kéž bychom se nechali varovat a stavěli se na stranu pokorných a tichých.

Ve 20. verši jde o Boží slovo. Na cestě poslušnosti Božích směrnic v Bibli a při každodenní důvěře v Pána, který nás vykoupil, budeme šťastni. Naše štěstí netvoří vnější okolnosti, nýbrž nerušené obecenství s Bohem, naším Otcem, a s Pánem Ježíšem.

Verše 21, 23, 24, 27 a 28 nám znovu ukazují, co vše můžeme způsobit svými slovy – dobrého i zlého. Zvláště mnoho škody vzniká pomluvami. Když s rukou před ústy šíříme zprávy o druhých, dojde ke zničení veškeré důvěry.

32. verš ukazuje, jak nás Bůh posuzuje. Jsme nakloněni k tomu, abychom jako hrdiny obdivovali lidi, kteří vykonají neobyčejné skutky ve válce nebo ve sportu. U Boha je člověk, který ani v těžkých okolnostech neztratí trpělivost, ceněn více než takový hrdina. Ten, kdo se ve stresových situacích nenechá strhnout k nepředloženým skutkům nebo slovům a umí se ovládnout, je lepší než ten, kdo dobyl město.

Při četbě Příslaví je nám jistě nápadné, že některá se sobě obsahem podobají (porovnej např. 17,1 s 15,17; 17,5 s 14,31). Zdá se, že Bůh nám musí určité věci stále připomínat; ale ve Své moudrosti to nečiní vždy stejnými slovy.

Když Bůh mluví o cvičeních a zkouškách, jimiž musí provádět Svůj lid, používá často obraz taviče ušlechtilých kovů, který zlato nebo stříbro čistí od příměsí. Toho se dosáhne jen vlivem žáru a ohně. A přesně tak to pocítujeme, když Pán zkouší naše srdce. Avšak nemusíme klesat na mysli. „Tavič“ je u toho a stará se, aby žár nebyl příliš velký a aby zkouška netrvala příliš dlouho (3. verš; Žalm 66,10-12; Malachiáš 3,3.4; 1. Petra 1,7).

Znamená 9. verš, že snad máme hřích přehlížet? Ne, nikoli. Galatským 6,1-5 nám ukazuje, jak máme nakládat s hříchem, který spáchal některý bratr. To první a nejdůležitější je, aby dal do pořádku věci s Bohem. K tomu je nutné upřímné vyznání učiněného hříchu. Ale potom je na nás, abychom odpuštěnou věc už nepřipomínali a s nikým už o ní nemluvili.

14. verš může být také přeložen: „Začátek svady jest, jako když někdo protrhuje hráz.“ Za ní nahromaděnou vodu už není potom možné zadržet. Proto bychom neměli nikdy začínat svár.

V 15. verši jde o lidi, zatím co v Izaiáši 5,20 nalézáme podobnou myšlenku vzhledem ke skutkům a věcem. Dnes je to na denním pořádku. Schvaluje se mnoho věcí, které jsou v Božích očích hříchem, a věci, označené Božím slovem jako dobré, jsou zavrhovány jako nepoužitelné, ba jako pro lidi škodlivé. Tím jsou věřící vystavováni nebezpečí, které nelze podceňovat. Státní zákony jsou ustavičně přizpůsobovány způsobu života lidí. Mnohý hřích tím dostává dobrý nátěr – a my si na to zvykáme. Jen Pán a Jeho Slovo nám mohou dát jasný pohled ohledně Božího úsudku o dobrém a zlém.

Přítel, jak nám jej popisuje 17. verš, je náš Pán a Spasitel. On zaslíbil: „Aj, já s vámi jsem po všechny dny.“ (Matouš 28,20) A dále o Něm čteme: „Milovav své, kteří byli na světě, až do konce je miloval.“ (Jan 13,1)

Jak velká je úzkost srdce a trápení bohabojných rodičů, když musejí prožít, že jejich syn nebo dcera se uzavírají evangeliu, nechtějí uvěřit a obracejí se k Bohu zády (verše 21.25)! Některé děti se od Božích věcí neodvracejí, ale chtějí trochu užít světa. Jednají proti radě svých rodičů a přivádějí na jejich srdce trápení a zármutek.

23. verš mluví o podplácení. Často stačí rafinované lichocení – nemusí to být ani dar, aby byla pokřivena cesta práva. Mějme se na pozoru před lichocením!

Jsou lidé, kteří neradi poslouchají, když někdo jiný něco vypráví nebo vysvětluje. Ustavičně je to nutí k tomu, aby co nejrychleji vyslovili svůj názor k věci. Bůh je nazývá blázny. Mysleme na to, až budeme příště v nebezpečí dát příliš rychlou odpověď (verše 2.13)!

Nerozmyšlená slova mohou snadno vyvolat prudkou reakci – a už je tu slovní spor (6. verš). Ještě horší věc říká 7. verš o slovech nerozumného člověka. V Římanům 6,23 čteme: „Odplata za hřích je smrt.“ Kolik hříchů se nadělá právě jazykem (přečti si Jakuba 3,5-8)!

„Jméno“ Páně v sobě zahrnuje vše, čím On sám v sobě je, např. všemohoucí, vševědoucí, všudypřítomný, ale také milostivý, dobrotivý a spravedlivý. Když se k Němu věřící uteče, je v bezpečí, ať už přijde cokoli. Před tímto Jménem, které je nyní naší bezpečností, se jednou bude muset sklonit každé koleno (Filipským 2,9-11).

12. verš nám připomíná kapitoly 16,18 a 15,33. Jak ve Starém, tak i v Novém Zákoně nalézáme příklady pádu takových, kteří zpychli. A když trochu podrobněji sledujeme život svých bližních i svůj vlastní život, musíme říci: Tento výrok platí stále. Proto jděme svou cestou v pokore jako učenliví žáci našeho Mistra (Matouš 11,29). To nás ochrání nejen před hlubokým pádem, nýbrž i před mnoha dalšími hříchy.

Možná že jsi už také byl zatažen do nějakého sporu mezi dvěma svými známými nebo přáteli. Někdy je těžké rozeznat, co se má dělat nebo komu věřit. Některé verše našeho oddílu dávají určité vodítko pro tento problém.

Předně bychom neměli dávat odpověď, dokud si celou věc nevyslechneme. Jestliže víme jen polovinu, mohli bychom dát špatnou radu (13. verš).

Druhý bod je úzce spojen s prvním. Snaž se vyslechnout obě strany! Možná že se domníváš, že ten první má pravdu, až do chvíle, kdy vyslechneš druhého. Pak věc náhle vypadá jinak (17. verš).

Dále bychom se měli vystříhat toho, aby při sporu byly uraženy city zúčastněných, neboť takové rány se špatně hojí. Často jsou vztahy pokaženy provždy (19. verš).

Myslel jsi už na to, že je nebezpečné, mít příliš mnoho přátel? Není možné udržovat s mnoha lidmi hluboký vztah jako k příteli. Muž, který má *mnoho* přátel, má s nimi většinou jen povrchní spojení. A přece je Jeden – a tu myslíme na Pána Ježíše, jenž nás miluje a má se k nám jako nikdo jiný. Jemu smíme svěřit vše, co se nás dotýká, a počítat s Jeho porozuměním. A Ten, jenž se ve Svě lásce za nás vydal, nás nazývá *Svámi* přáteli (Jan 15,14.15)!

Ukvapeně můžeme jednat nejen ústy; ukvapeně můžeme také něco podniknout, učinit unáhlené rozhodnutí anebo jinak nerozmyšleně jednat. Verš 2 proto varuje: „Kdo jest kvapných nohou, hřeší.“

Ten, kdo o někom říká nepravdivé věci anebo šíří lži, nebude bez viny. Buď vyjde pravda na světlo ještě v tomto životě a bude mít odpovídající následky, anebo se o věci bude mluvit teprve na věčnosti před Bohem - Soudcem. Boží slovo ale říká jasně: Žádný lhář neunikne (verše 5 a 9).

12. verš má prorocký význam vzhledem k Pánu Ježíši, budoucímu Králi králů. On je Lev z pokolení Juda, jenž otevře knihu soudů. Potom se budou lidé snažit ukrýt před hněvem Beránka (Zjevení 5,5; 6,16.17). Na druhé straně se pak zjeví ve slávě a věrnému ostatku Svého pozemského lidu prokáže milosrdenství (srovnej verš 12b s Ozeáš 14,5).

Každý mladý muž by si měl dobře zapamatovat 14. verš. Rozumnou ženu, anebo můžeme říci: správnou životní družku, člověk sám od sebe nenajde ani nevyvolí. Ta přichází od Pána. Milý věřící příteli, jestliže Pánu důvěřuješ, čekáš na Něho a svou životní družku očekáváš jen od Něho, On ti ji ukáže. Věř tomu, že ona patří k Jeho plánu pro tvůj život!

Chudí a potřební tu byli za všech dob, takže je vždy možné uskutečnit 17. verš. Jak obdivuhodné je zaslíbení Pána! On se na naši pomoc chudému dívá, jako kdybychom ji dali Jemu, a chce nás za to odměnit. Už jsi to také prakticky zakusil?

18. verš obsahuje Boží naučení pro každého Otce, který vychovává syna. Ten, kdo chce svého syna ušetřit trestání, bude muset náhle zjistit, že zanedbal něco, co už nelze dohonit. Bůh ale varuje také před opakem, to jest před nadměrným trestáním. To by mohlo vést u dítěte k trvalé škodě.

Lidem, kteří rychle vzplanou hněvem, nelze pomoci. Musejí učinit hořké zkušenosti. Jestliže při sobě cítíme tento sklon, pomůže nám jen jedno: *každý den* prosit Pána, aby při nás zabránil projevu tohoto výhonku staré přirozenosti. Zde potřebujeme pomoc z vnějšku – od Pána.

21. verš je slovem útěchy pro každého, kdo se nalézá v situaci, kdy přes všechna přemýšlení nenachází východisko. Boží plán se jistě uskuteční. Nikdo Mu v tom nemůže zabránit.

Život v Boží bázni má dvojí působení. Předně je srdce, nezávisle na okolnostech, klidné, neboť spočívá v Bohu. Za druhé zakouší bohabojný člověk Boží ochranu. Jak tato ochrana do podrobností vypadá, není řečeno. V každém případě však není přemožen od zlého.

Bible nezakazuje požívání alkoholu, ale ukazuje na nebezpečí, které s tím je spojeno, a jasně před tím varuje. Víno rozvazuje jazyk a pod vlivem alkoholu říká člověk často pyšné a zavrženíhodné věci, které by jinak neřekl (1. verš).

Líný člověk najde vždy odůvodnění pro to, co neudělal. Vždy se bude snažit zdůvodnit svoji lenost. Ale co mu to je všechno platné, když nakonec ztratí své místo, poněvadž jeho pracovní vysvědčení je špatné, novou práci už nenajde a zůstane náhle bez prostředků (4. verš)?

9. verš zde nemá odpověď. Víme však, že žádný se sám nemůže vykoupit. Jen krev Ježíše Krista, Beránka bez vady a bez poskvrny, může shladit hříchy těch, kteří vyznají svou vinu Bohu a věří ve Spasitele.

Je dobré, když neposuzujeme lidi jen podle jejich slov, nýbrž i podle jejich jednání, podle toho, co dělají a nedělají. To můžeme použít už u dětí a mládeže (11. verš).

14. verš popisuje orientální trh. Tam se kupující pokouší svou kritikou postavit zboží do co možná špatného světla, aby snížil jeho cenu. Jestliže má úspěch, chlubí se svou chytrostí. Měl by věřící používat takové obchodní praktiky?

21. verš se někdy týká i věřících lidí: Když jde o dědictví, jsou ihned tu a snaží se uplatnit své právo. Tím se ukazuje, že snaha získat majetek vězí v každém z nás. Bůh říká: Na takovém jednání nemůže spočívat požehnání.

Myšlenka obsažená v 22. verši se v Novém Zákoně různě opakuje: např. v Římanům 12,14, v 1. Tesalonickým 5,15 a v 1. Petra 3,9. Když poslechneme tohoto přísloví a prostě budeme důvěřovat Pánu, budeme se podobat Jemu samému, o kterému v 1. Petra 2,23 čteme: „Kterýžto, když mu zlořečili, nezlořečil zase; trpěv, nehrozil, ale poroučel tomu, který spravedlivě soudí.“

Když někdy nerozumíme osudu, který nás stíhá, pak přesto pevně držíme, že naše životní cesta je v Boží ruce (24. verš).

25. verš obsahuje důležité varování. Nikdy bychom neměli něco slibovat, aniž bychom to předem zrale rozvážili.

Dnes se všeobecně už nepoužívá při výchově tělesný trest. Je dokonce zakázán. Ale věčně platné Boží slovo tu mluví jinak. Verš 30 jasně ukazuje, že tělesné trestání je na místě a je užitečné jako prostředek proti zlu. Každý bohabojný otec se samozřejmě bude ptát, kdy a v jaké míře je tělesný trest při výchově dětí nutný. Ale zcela bez něho to nepůjde.

Možná že se u 1. verše jedná o zavlažovací soustavu s různými kanály. Muž, který ji obsluhuje, vede vodu pomocí stavidel žádanými kanály. Stejně tak snadno může Bůh vést srdce krále k uskutečnění Svých plánů.

Prorok Jeremiáš kdysi vyznal: „Nejlistivější jest srdce nade všechno, a nejpřevrácenější. Kdo vyrozumí jemu?“ Ano, ono může klamat dokonce i nás samé, takže se domníváme, že cesta, po které jsme se vydali, je správná. Proto je lépe opírat se o Pána, jenž zpytuje srdce, a o Jeho Slovo, než se spoléhat na pohnutky vlastního srdce.

3. verš připomíná krále Saule, jenž šel po cestě neposlušnosti vůči Božímu přikázání, a potom chtěl Bohu přinést oběť. To Všemohoucí nemohl přijmout (1. Samuelova 15,22; porovnej také s Ozeáš 6,6; Micheáš 6,6-8).

5. verš ukazuje rozdíl mezi pílí a spěchem. Jak snadno jsou tyto dva postoje zaměňovány, a přece vedou ke zcela rozdílným výsledkům.

Každý bude vždy sklízet to, co rozsévá. Naše jednání se podobá rozsévání osiva. Žeň bude odpovídat rozese-tému semeni (Galatským 6,7-10). Jestliže uzavíráme své srdce a svou ruku před voláním chudého o pomoc, může se stát, že když se jednou dostaneme do nouze my, také u nikoho nenajdeme pomoc.

17. verš by mohl vést k otázce: Cožpak křesťan nemůže mít žádnou radost? Je radost něco negativního? Nikoli. Zde nejde o radost v Pánu a o radost, kterou On nám na zemi dává. Zde je míněna zábava a požitek. Ten, kdo má v hlavě jen to a svou práci dělá špatně nebo vůbec, bude mít na konci nedostatek.

Jak reagujeme, když musíme být napomínáni nebo usměrňováni? Jestliže se chováme vzpurně, pak se podobáme bezbožnému muži v 29. verši. Jestliže jsme však hotovi své cesty přezkoumat a to, co nebylo dobré odsoudit, pak nás Boží slovo počítá k upřímným, kteří dojdou pochvaly od Pána.

My lidé sami v sobě nemáme ani moudrost, ani rozumnost, a jak často si nevíme rady! Tu se smíme v modlitbě obrátit na Boha, u něhož toto vše je (30. verš). „Jestliže pak komu z vás nedostává se moudrosti, žádej ji od Boha, který všechněm dává ochotně a neomlouvá, i bude dána jemu.“ (Jakuba 1,5)

31. verš je doplňkem 30. verše. Často mnoho přemýšlíme, jak něco začít a jak to vykonat. Zvažujeme, jak bychom mohli zvládnout obtížné situace, a přitom zapomínáme mluvit o věci s Pánem Ježíšem. Pak nás musí někdy nechat prožít porážku, dokud si opět nevzpomeneme, že „Hospodinovo jest vysvobození“.

„Dobré jméno“ si nelze koupit, jinak by ho měli asi všichni bohatí lidé. „Dobré jméno“ vzniká jako následek dobrého jednání, které na nás lidé vidí. Ze zkušeností, které s námi učiní, se vytváří jejich mínění o nás. Z toho vzniká buď dobré nebo špatné jméno. Kéž by bylo naší snahou činit každý den s pomocí Pána to, co je před Bohem správné! Výsledkem bude mimo jiné dobré jméno.

Jsme nakloněni k tomu, abychom jinak jednali s bohatými a jinak s chudými lidmi. To bychom neměli dělat, „neboť učinitel obou jest Hospodin“, a Ten nedělá žádné rozdíly. – Znovu a znovu narážíme na doporučení k pokore a k Boží bázni (4. verš). Ty dvě věci patří k sobě, neboť ten, kdo se vědomě bojí udělat něco, co se Bohu nelíbí, nemůže současně vystupovat pyšně.

Cesta v následování Pána Ježíše, kdy následujeme Jeho stopy a snažíme se žít tak, jak žil On, je požehnaná cesta. A proto: „Oko *dobrotivé*, ono požehnáno bude; nebo udílí z chleba svého chudému.“ (9. verš)

Verše 6 a 15 obsahují naučení pro všechny, kteří mají vychovávat děti. Výchova je nutná, neboť „bláznovství přivázáno jest k srdci mladého“. Děti, které vyrůstají ponechány samy sobě, mají později nevýhodu. V mládí jim chyběla metla, a proto při nich zůstalo mnoho nepěkých vlastností. – Každá výchova však má být přiměřená povaze dítěte.

Příslloví nám nejsou dána jenom proto, abychom v praktickém životě lépe obstáli. Jejich naučení nás májí ochránit nejen před tím, že bychom se ustavičně museli učit z chyb. Verš 19 ukazuje, že i Příslloví nás mají vést k Pánu Ježíši a mají posilovat naši důvěru v Něho. Jsou částí věčně platného Slova pravdy.

Už dříve jsme konstatovali, že velmi mnoho přísloví se týká chudého. V této kapitole jsou to verše 2, 7, 9, 16, 22. Důvodem je jistě to, že na světě je mnohem více chudých lidí než bohatých. Jsme vyzýváni, abychom se učili s chudými jednat dobrotivě. Většinou nám nemohou oplatit to, co od nás obdrží. Ale právě tu se ukazuje, jakého druhu je naše láska k bližním.

Vliv, který vychází od lidí, s nimiž se stýkáme, nesmíme podceňovat. Je zapotřebí zkoumat svá spojení (verše 24-27; Žalm 1,1). – Verš 28 a kapitola 23,10 jsou narážkou na 5. Mojžíšova 19,14 (viz též Job 24,2). U Izraele byly hranice dědictví něco svatého, neboť je stanovil Bůh, jenž lidu zemi rozdělil. Boží nebeský lid, ke kterému my jako věřící smíme patřit, má také od Boha stanovené hranice: vše, co uložil ve Svém Slově. Žel že v křesťanstvu je mnoho kritiků Bible, kteří těmito hranicemi hýbají.

Skromnost je vrozena velice málo lidem. Proto jsou nutné verše 1-3. Možná že tě tvoji rodiče vychovali ke skromnosti. Pak jim buď vděčný; ale nezapomínej, že taková ctnost brzy zmizí, když v ní vědomě nežiješ.

Snaha získat bohatství a majetek může vést nejen k osobnímu zklamání, když člověk například náhle všechno opět ztratí, nýbrž znamená také velké nebezpečí pro víru (1. Timoteovi 6,10). Chceme vydávat svoji víru v nebezpečí kvůli něčemu, co je tak nestálé? Ne, to by byla příliš vysoká cena!

Verše 6-8 nás varují před nepřejícími, neupřímnými a nečestnými lidmi; neboť jejich slova a jejich jednání nejsou v souladu s jejich nitrem.

Ve verších 15 a 16 mluví pozemský otec ke svému synu, jenž jej poslouchá. Avšak i náš nebeský Otec se raduje, když my jako Jeho děti jdeme v pravé Boží bázni. – Verše 17 a 18 pojednávají o problému, s nímž má asi každý věřící tu a tam co činit. Často je nám divné, že se bezbožným lidem vede zdánlivě mnohem lépe než bohabojným. To dělalo potíže Azafovi, když skládal 73. Žalm. Bůh nám pomáhá, abychom se s touto těžkostí v srdci vypořádali tím, že vede naše zraky k budoucnosti a připomíná nám tu vzácnou naději, kterou vlastníme.

Jídlo a pití jsou pozemské radosti, které Bůh dává také věřícímu. To, co nám Bůh z pozemských požehnání dává, smíme s díkem přijímat. Měli bychom však pozemské věci užívat s mírou a snažit se uchopit ten skutečný život a směřovat k nebeským věcem. Jestliže se však břicho stane naším bohem, staneme se nepřáteli Kristova kříže (verše 19-21; 1. Timoteovi 3,3; Filipským 3,18.19).

„Pravdy nabud' (Pravdu kup), a neprodávej ji.“ Kolik jsme dokázali věnovat času, energie, čeho jsme se dovedli zřít proto, abychom poznali pravdu, jak nám ji Bůh sdělil v Bibli? Je pro nás to, co jsme poznali a pochopili, tak vzácné, abychom se toho za žádnou cenu nechtěli vzdát?

Pán od nás nechce jen naši sílu a náš čas, nýbrž naše srdce, to jest naše náklonnosti (26. verš).

Závěr naší kapitoly je Boží varování před nebezpečím požívání alkoholu. Nejprve tu je počátek, často skrze lidi, kteří nás k pití svádějí. Pak přichází problém, jak přestat. Když člověk začne pít, je těžké držet míru. Jak uboze se cítí po nadměrném požitku alkoholu, říká verš 32. Alkohol ničí smysly a tlumí všechny city (33. - 35. verš). Na závěr je jasně představeno, že se z toho stává závislost. Jak je to smutné a vážné, když někdo už neumí žít bez alkoholu!

Ve verších 1 a 2 jsme vyzýváni, abychom nezáviděli zlým lidem. Verše 19 a 20 vyjadřují stejnou myšlenku, ale zdůvodňují ji. Věřícímu je připomínáno, že bezbožník nemá nadějnou budoucnost. Když se neobrátil, pak pro něho platí: „Uloženo lidem jednou umřít, a potom bude soud.“ (Židům 9,27) Nadějí vykoupeného, i když se mu v tomto životě snad daří špatně, je sláva v Boží přítomnosti.

Lidská moudrost vede k požehnání v tomto životě. Lepší je však moudrost a duchovní porozumění v Božích věcech. Pán nás chce vyučovat ve Svě škole.

Jak máme rozumět 10. verši? Věřící předem neví, kdy přijde soužení a zkouška jeho víry. Když však každý den pevně důvěřuje ve svého Pána, nebude zemdlený, když přijde zkouška, nýbrž zakusí sílu svého Pána.

Verše 11 a 12 jsou výzvou ke všem, kteří znají Spasitele. Kolem nás je ještě tolik lidí – sousedů, kolegů v práci, spolužáků, kteří se nalézají na cestě k věčné smrti. Nemůžeme žádného člověka zadržet, když po něm sáhne tělesná smrt. Ale můžeme ho varovat před věčným soudem, ukázat mu na Spasitele a na Jeho dílo na kříži, aby se obrátil, byl spasen, a tak zůstal uchráněn před druhou smrtí.

Jak se člověk stane moudrým k svému prospěchu? Když se neuzavírá Božímu rozsudku nad sebou. Když přijme Boží rozsudek, že nemá žádné dobré jádro, je tu pro něho naděje. Smí věřit, že Pán pro něho a pro jeho hříchy zemřel a chce jej zachránit. Ten, kdo přijal spasení a stal se Božím dítětem, učiní dobře, když nezapomíná, jak zkažené je jeho vlastní srdce. To jej ochrání před mnohou hořkou zkušeností.

Věřící není bez hříchu. Není-li bdělý, snadno učiní chybný krok a padne. Ale nezůstane ležet, neboť ví, že jako Boží dítě může hřích, který učinil, vyznat svému nebeskému Otci, a Ten mu odpustí (1. Jana 1,9). Pak smí opět s radostnou myslí a s odlehčeným svědomím jít kupředu.

Škodolibost má své kořeny i v srdci věřícího. Jak rychle vznikne myšlenka: Dobře mu tak! Proč se mnou tak jednal! Pán nemůže takový postoj nikdy schválit. Když při sobě cítíme taková hnutí, musíme je ihned a radikálně odsoudit, jinak se Pán postaví proti nám.

Stále se setkáváme také s příslovími, která nás varují před nedobrou společností. Není lhostejné, s kým se stýkáme, kdo tvoří okruh našich přátel. Každý kontakt s lidmi nás ovlivňuje a poznamenává náš život.

Národům, které mají nespravedlivého vládce, se zpravidla daří špatně. To i dnes dokazují poměry v mnoha státech. Naproti tomu spočívá požehnání na zemi, která je spravována spravedlivě.

27. verš se obrací především k mladým věřícím mužům, kteří mají přání se oženit a založit rodinu. Boží zásada zní: nejprve vzdělání pro povolání, aby byl mladý muž schopen uživit ženu a rodinu. Teprve když tu tento hmotný základ do jisté míry je, měl by se před Bohem zabývat myšlenkou na životní partnerku. Pak mu Pán také ukáže ženu, kterou má v plánu pro jeho život. Naproti tomu flirtování v mládí jen otupuje city a je zcela špatnou přípravou pro manželství.

29. verš obsahuje myšlenku milosti, kterou v období zákona zřídka nalézáme. Pod zákonem čteme: Oko za oko, zub za zub. V současné době milosti však apoštol v Římanům 12,19 říká: „Ne sami sebe mstěte, nejmilejší.“ Stejnou myšlenku nalézáme už zde.

Závěrečné verše popisují chování líného muže a následky, jaké z toho povstávají. Vše začíná v malém: *Maličko* pospíš, *maličko* zdřímeš, *maličko* složíš ruce. Ano, trochu lenosti, trochu pohodlnosti, které, když nejsou odsouzeny, vedou k stálé lenosti, po níž přichází chudoba a nouze – i dnes!

Podle 1. verše byla následující část Šalomounových přísloví shromážděna teprve v době krále Ezechiáše a připojena ke stávající Knize. Bůh přitom vše vedl tak, že i tato část je součástí Jím inspirovaného Slova. „*Vše-líké Písmo od Boha jest vdechnuté.*“ (2. Timoteovi 3,16)

Bůh před námi skryl mnoho věcí, např. velikost vesmíru, mnohá tajemství přírody, Své cesty prozřetelnosti. Ale králova čest je vážně zkoumat vše, co před něho přijde, a vládnout a držet správu ve spravedlnosti. Až bude v budoucnosti Pán Ježíš panovat jako Král králů, bude znát jak Boží tajemství, tak i srdce lidí, a vše skryté přivede na světlo (verše 2.3; 1. Korintským 4,5).

K podobně pokornému chování, jak je nám popsáno ve verších 6 a 7, vyzýval Pán Ježíš, když byl jednou pozván knížetem farizeů k jídlu (Lukáš 14,7-11).

Dej ruce pryč od věcí, které se tě netýkají! To je závěr z veršů 8-10.

Zlato a stříbro mají pro nás velkou cenu. Ale Bůh má jiná měřítko hodnot. Příklad vzácných kovů používá jen proto, aby nám ukázal, jakou cenu přikládá jednomu slovu, když je promluveno ve správný čas nebo podle okolností. Na to bychom měli myslet, dříve než v nějaké situaci podáme komentář. Mysleme na to ale také tehdy, když nás někdo v lásce a moudrosti kárá.

15. verš vede naše myšlenky k podobenství o soudci, jenž pomohl vdově, protože jej ustavičně obtěžovala prosbou, aby jí dopomohl k právu. K tomu říká Pán vzhledem k Bohu: „A což by pak Bůh nepomstil vyvolených svých, volajících k němu dnem i nocí, ačkoli i prodává jim? Pravím vám, že jich brzo pomstí.“ (Lukáš 18,7.8)

Jestliže má být tvé přátelství trvalé, musíš si bezpodmínečně vzít k srdci 17. verš a být ho poslušen. Praxe mnohonásobně prokázala, že příliš úzký kontakt k bližnímu může snadno vést k porušení vztahu.

20. verš ukazuje, jak těžká je opravdová péče o duši a kolik moudrosti od Pána je k tomu potřebné. Jak může být smutné srdce povzbuzeno? Radostná píseň, zpívaná s nejlepším úmyslem, vede často k opačné reakci. – Jak se chováme vůči tomu, kdo nás nemá rád a snad nás dokonce nenávidí? Máme srdce pro jeho starosti? Pán nás vyzývá, abychom mu pomohli, aniž bychom očekávali dík (21. verš; Matouš 5,44-48).

Jak působivý je obrazný popis muže, jemuž chybí sebeovládání: město rozbořené beze zdi! Nic nezadrží nepromyšlená slova. Věřící vlastní Ducha Svatého, a jako ovoce Jeho působení má být na nich viděna také zdrženlivost a sebeovládání (Galatským 5,22).

Toho, kdo nechce poslechnout vyučování Božím slovem, počítá Bůh k bláznům (kapitola 1,5-7; Matouš 7,26). O těchto pošetilých lidech, kteří nechtějí nic vědět o Pánu Ježíši a o Jeho výkupném díle na Golgotě, se v této kapitole mluví velmi mnoho. Věřící je před nimi varován. – Když jsme si přečetli seznam přísloví o nerozumných lidech (bláznech), myslíme si možná: Nemí horší věci než to. A přece je ve 12. verši řeč o někom, jehož situace je ještě beznadějnější než situace blázna: muž, který je moudrý ve svých očích.

Tato slova se týkají nás všech. Nezakládali jsme si už na svém vědění, své známosti, své moudrosti? Trochu jsme se pyšnili svou inteligencí a připadali jsme si přitom velmi důležitými. Ach, my všichni známe takový nebo podobný postoj! K tomu musí Bůh říci: Jestliže tak smýšlíš, jsi na tom hůře než nerozumný člověk.

11. verš je citován ve 2. Petra 2,22, aby bylo ukázáno, že člověk, jenž se přiznává křesťanství jen navenek, ale nikdy neprožil nové narození, za kratší či delší dobu upadne zpět do svého starého, hříšného života. Bible jej srovnává také se sviní, která, když ji umyli, se brzy nato opět válí ve špíně. Obrácení se prokáže jako pravé jen tehdy, když v životě dotyčného došlo ke znovuzrození.

V tomto oddílu máme celou řadu lidí, kteří se projevují pošetilým způsobem. Podívejme se na věc trochu blíže! Přitom bychom ale nechtěli sestavit jen seznam, nýbrž vyvolat i otázku: Kdy jsme naposledy tak anebo podobně mluvili?

Líný člověk omlouvá svou zahálku nějakým ohrožením, které zabránilo, aby konal svou práci (13. verš). – Ten, kdo se míchá do cizích záležitostí, je snadno zatažen do sporu jiných lidí, ačkoli s tím nemá nic společného a tento spor se ho netýká (17. verš). – Podvodník někoho ošklivým způsobem oklame, a pak řekne: „To byl jen žert.“ (19. verš) – Pomlouvač chodí a vypráví důvěrné věci jiných lidí (verše 20.22). – Svárlivý muž disputuje s druhými jen kvůli hádce (21. verš) – Ten, kdo nenávidí, se přetvařuje a mluví pěkná slova, ale jeho srdce se pokouší svůj protějšek nějakým způsobem zranit (verše 24.25). – Lhář vypráví mnohé, co není pravda (28. verš). – Úlisná ústa říkají všelicos dobrého o druhém, ale jen proto, aby z toho vyzískala něco pro sebe (28. verš).

To by nás mělo upomenout, abychom stále bděli nad tím, co přechází přes naše rty. Prosme denně Pána, aby nám pomohl používat náš jazyk tak, aby se to Jemu líbilo.

1. verš varuje před tím, abychom neodsouvali na zítřek to, co můžeme udělat dnes. Bůh nám dal do ruky jen dnešek. Se zítřkem nemůžeme ani disponovat, ani nevíme, co přinese. Tato myšlenka je zvláště vážná, když jde o spasení. „Aj, nyní jest čas příhodný, aj, nyní dnové spasení.“ (2. Korintským 6,2) Zítřka by mohlo být na obrácení pozdě. – Vlastní chvála je jednou z nejhorších forem pýchy. Je to ta pýcha, která předchází pád (2. verš; kapitola 16,18).

S pravdou, která je vyjádřena ve verších 5 a 6, je snazší souhlasit, než ji osobně použít. Jsme hotovi přijmout otevřenou výtku, anebo ihned reagujeme omluvou, sebeospravedlnováním nebo urážkou? Často nás taková výtka skutečně zraní. Ale je lepší být zraněn od někoho, kdo to s námi dobře myslí a miluje nás, než aby nás líbal někdo, kdo nás ve svém srdci nenávidí.

12. verš platí i dnes. Žijeme ve světě, který je plný nebezpečí. Je ovládán satanem, který je odpůrcem Boha i věřících. Bůh nám ve Svém Slově dává mnoho směrnic a varování, abychom cestu světem přestáli beze škody. Na nás je, abychom těchto varování dbali a poslechl je. Když jsme vyzýváni, abychom utíkali smilstva a byli na stráži před hříchem, pak se musíme vystříhat i míst a spojení, která by nás mohla přivést k pádu (Žalm 1,1).

Je mnoho lidí, kteří mají brzo ráno nejraději klid. Už hlasitý ranní pozdrav je rozzlobí. Je možné na takové lidi použít 14. verš? Zdá se mi, že za tímto příslovím vězí hlubší pravda: Hlasité dotvrzování přátelství, dříve než z něho bylo něco dokázáno, zní velmi farizejsky a u druhého lehce vzbuzuje pochybnost o jeho pravosti.

Prvním zrcadlem, které lidé používali, byla hladká vodní plocha. O ní je řeč v 19. verši. Tak i srdce člověka a vše, co z něho v pohledech, slovech a gestech vychází, přesně zrcadlí člověka samého.

Verše 23-27 nás vyzývají k věrnému spravování toho, co nám Pán svěřil. Jako příklad slouží chování rolníka. Když se stará o své ovocné stromy, svědomitě obdělává svá pole a louky, bude moci z výtěžku žít a svůj podnik vést dále. Když však sleví v pozornosti a přenechá stromy, pole a stáda více méně sobě samým, brzy zchudne. – Tak by Pán chtěl, abychom všichni byli dobrými správci toho, co nám svěřil. Pak se dostaví požehnání. A co nám svěřil? Dobrý rozum, manuální schopnosti, hmotné vlastnictví, rodinu s dětmi, dar milosti? Spravujeme to podle Boha?

Pán Ježíš kdysi řekl: „Bude-li kdo chtít vůli jeho činiti, ten bude umět rozeznati, jestli to učení z Boha, čili mluvím já sám od sebe.“ (Jan 7,17) Spojoval poslušnost vůči Bohu s porozuměním Jeho Slovu. V 5. verši naší kapitoly je porozumění Bibli úzce spojeno s naším postojem k Pánu.

Důležitější než naše sociální postavení je náš postoj víry. Bůh by od nás chtěl, abychom byli upřímní, čistí a rozhodní pro Pána Ježíše. Dvojakost se Mu nelíbí (6. verš; Žalm 119,113). Ale jak snadno se stane, že chceme jít jak se světem, tak i s Pánem Ježíšem. Pak nás Bůh označuje za pokrytce. – Jestliže jsme neposlušni Božího slova, nemá smyslu se k Bohu modlit. Nebude nás moci vyslyšet. Naše modlitba Mu je v tomto případě dokonce ohavností. Musíme nejprve změnit postoj a otevřít se směrnicím Jeho Slova, dříve než můžeme očekávat, že vyslyší naše prosby (9. verš).

I v životě věřícího se vyskytují, žel, hříchy. Co s nimi děláme? Pokoušíme se skrýt a zahladit to, co se stalo? Pak nám Pán už nebude moci žehnat. Jestliže však vyznáváme hříchy a skutečně je opouštíme, bude k nám Bůh milosrdný (13. verš). – Člověk, který jde svou cestou v Boží bázni, a tím si zachová citlivé svědomí, bude chválen. Pokusili jsme se už být tímto způsobem šťastni?

Mnoho přísloví našeho oddílu jedná o zbohatnutí a o lásce k penězům. Stát se bohatým bylo vždycky přáním lidí a žádostivost majetku je kořen, který je i ve staré přirozenosti věřícího.

Ten, kdo chce rychle zbohatnout, je v nebezpečí, že se dostane k penězům nespravedlivým způsobem. Na to nemůže Bůh nikdy vložit Své požehnání (verše 16.20.22). A přece, jak mnohý syn se už nějakým způsobem prohřešil ohledně majetku svých rodičů, i kdyby to bylo jen tím, že jimi manipuloval při sestavování závěti!

Je lépe obrátit svou důvěru na Pána, než důvěřovat penězům. Pán nezklame nikoho, kdo se o Něho opírá.

Co se stane, když někdo důvěřuje vlastnímu srdci? Nechá se vést přáními svého srdce. Ta jsou zpravidla sobecká a svévolná. Naše zkažené srdce není hodné důvěry, a není ani dobrým rádcem. Ale ten, kdo se vzhledem ke své životní cestě opírá o Boží slovo a důvěřuje Pánu, bude „chodit moudře“ (26. verš).

Pomoc chudému a podpora v nouzi není nikdy ztrátový obchod (27. verš). Tomu nás učila už mnohá přísloví. A praxe tisíckrát dokázala, že Pán odměňuje toho, kdo se slitoává nad chudým a stará se o něho (kapitola 11,24.25).

1. verš se v minulosti už často ukázal být pravdivým. Bible uvádí příklady lidí, které Bůh vícekrát káral, ale bez úspěchu. Jejich konec přišel náhle. Mysleme např. na Faraona ve 2. Mojžíšově knize nebo na krále Achaba na konci 1. Královské knihy. – Tento verš je pravdivý ještě dnes. Mnoho lidí slyšelo vícekrát evangelium, ale uzavřeli se jeho poselství a byli náhle překvapeni smrtí.

Lichocením znamená pro každého z nás velké nebezpečí (5. verš). Abychom zůstali uchováni před touto léčkou, musíme vědomě odmítat každý druh lichocením. Mnoho služebníků Pána se dostalo do této pasti a padli. Jiná otázka je, zda my nejsme takovými lichotníky, kteří jiným kladou léčku pod nohy.

6. verš může být také přeložen: „Ve zločinu zlého člověka pro něho spočívá past.“ Toto přísloví se naplnilo u Amana, který chtěl Žida Mardochea nechat pověsit na 25 metrů vysoké šibenici, ale potom, když jeho ukrutnost vyšla na světlo, na ní byl pověšen sám (Ester 5,14; 7,10).

Mezi bezbožníkem a posměvačem je rozdíl (verše 7 a 8). Ten první chodí ve svévoli, aniž by se staral o Boha. Měří všechno sebou samým. Posměvač je vůči Bohu nejen lhostejný, nýbrž posmívá se Jeho konání i Jemu samému.

V průběhu této Knihy jsme narazili na některá přísloví, která pojednávají o výchově. Bylo nám ukázáno, že Bůh nám dal do ruky jako výchovný prostředek i tělesné tresty. Dítě, které není vychováváno, dělá matce později jen hanbu a ne radost (15. verš). Podobá se mladému stromu, který rostl křivě, protože chyběla tyč, která by napomohla k rovnému růstu.

V protikladu k tomu ukazuje 17. verš následky výchovy „v kázni a napomínání Páně“.

Domýšlivost a příliš rychlá ústa jsou v Božích očích velmi závažná věc, takže musí říci: „Lepší jest naděje o bláznů, než o takovém.“ (20. verš; kap. 26,12)

„Každý, kdo se povyšuje, bude ponížěn.“ (Lukáš 14,11) Tato pravda z Evangelii je obsažena už v Knize Příslloví (23. verš). Proto je jen k našemu dobrému, když se snažíme žít v opravdově nízkém smýšlení o sobě. Na této cestě zakusíme milost Pána.

Proč se věřící bojí lidí? Protože mu chybí důvěra v Boha. Ale právě to je pro něho zdrojem nebezpečí. Z bázně před lidmi dochází snadno k chování, které se opírá o naše myšlení, místo abychom se spolehli na Pána. Pravá důvěra v Boha ale znamená bezpečí. Když se opřeme o Pána, převezme On naši věc a ochrání nás před útoky lidí, takže budeme moci zůstat klidnými (verše 25.26).

Tato kapitola už neobsahuje výroky Šalomouna, nýbrž výroky Agura, syna Jáke. Bible nám nesdílí další podrobnosti o tomto muži, kterého Bůh použil, aby pod vedením Ducha Svatého napsal tuto kapitolu jako část Božího věčného Slova.

V úvodu se Agur představuje vzhledem k poznání Boha jako nevědomý muž. Klade vzhledem ke stvoření některé otázky o Jeho Tvůrci a končí náznakem, že Bůh má Syna, kterým není nikdo jiný než Kristus. Také v Žalmu 2,7 nalézáme poukaz na Pána Ježíše jako Božího Syna. Agur se s údivem sklání před velikostí Boha Stvořitele. Jak má člověk rozumět všem těmto tajemstvím? Jen vírou je možné poznat původ viditelného stvoření (Židům 11,3).

Po úvodních otázkách následuje poukaz na Boží slovo. V něm se Bůh zjevuje. V Bibli Jej poznáváme. Toto Slovo je ale zároveň autoritou, před kterou se má každý člověk sklonit. Běda tomu, kdo se odváží ke Slovu připojovat něco vlastního, anebo něco škrtnat (6. verš; Zjevení 22,18.19)!

Verše 7-9 jsou Agurovou modlitbou. Poznal sám sebe a své srdce v Božím světle, a nyní prosí o ochranu. Ví, jak rychle přejde něco špatného nebo nepravdivého přes naše rty. Vidí, že jak chudoba, tak i bohatství s sebou přinášejí nebezpečí. Obojí může odvést od Boha a svést k hříchu proti Němu. Taková vážná modlitba jistě nezůstane bez vyslyšení.

Agur v této kapitole vytváří několik skupin po čtyřech věcech, aby některé myšlenky zdůraznil. Ve verších 11-14 je jedno pokolení charakterizováno čtyřnásobně. Jde o lidi, kteří se nestarají o Boha a o směrnice Jeho Slova. Žijí podle své vlastní vůle, nepoznávají se před Bohem jako ztracení hříšníci a nechtějí věřit ve Spasitele.

Uvedeny pijavicí, jsou jmenovány čtyři nenasytné věci: říše mrtvých, neplodné mateřské lůno, země, přijímající vodu, a oheň. Máme zde obraz přirozeného člověka. Ve svém sobectví se ustavičně snaží splnit svá přání. Stále jen bere, a přece není nikdy spokojen. Odpočinek a uspokojení najde jen u kříže Golgoty, když v Ukřižovaném pozná svého osobního Spasitele a ve víře v Něho obdrží odpuštění a věčný život.

Čtyři cesty jsou pro Agura, a také pro nás, nevyzpytatelné: cesta letícího orla, cesta hada na skále, cesta lodi na širém moři a cesta, po které vede Bůh věřícího muže, když mu chce dát ženu podle svého plánu. U každé dvojice to dělá jinak, ale vždy je to obdivuhodné, když Mu věc přenecháme a nechceme sami pomáhat. Bůh nemá žádné schéma pro to, jak k sobě přivádí muže a ženu, které pro sebe vzájemně určil. Ale pro každého, kdo Mu v tom důvěřuje, má připravenou *podivuhodnou* cestu.

Agur pozorně pozoroval jak povahu, tak i chování lidí. Příklady, které sestavil, aby vyjádřil určité myšlenky, jsou velmi výstižné. Je skutečně znepokojující, když je někdo vzat z postavení závislosti a poslušnosti (služebník) a je postaven na místo s velkou kompetencí. Většinou to pak nejde dobře (verše 21-23).

Čtyři malí tvorové dávají nám lidem svým moudrým chováním důležitá naučení. Od mravenců se můžeme učit starostlivé péči o budoucnost, od králíků (asi správně: damani) důvěře ve skálu Ježíše Krista. Mezi kobyly vládne pořádek, aniž by nad sebou měli krále. Tak ani my věřící nemáme na zemi viditelného vůdce. Ale vzhledem ke společné cestě jsme vyzýváni k pokoji a pořádku (Efezským 4,1-3; 1. Korintským 14,33; Židům 12,14). Ještěrky (Kral. překlad: pavouci), ačkoli je můžeme chytit do ruky, potkáváme na nejvznešenějších a prominentních místech. Věřící jsou od světa málo váženi, často je jimi dokonce opovrhováno, ale přesto jsou spoludědici Pána Ježíše a jednou s Ním budou vládnout (Římanům 8,17; 1. Korintským 6,2; 2. Timoteovi 2,12).

Každý hříšný čin má svůj původ v našem nitru. Proto jsme vyzýváni, abychom bděli nad svým srdcem. Mnoho věcí, které vzniknou v našich myšlenkách, musíme v sebeodsuzování odsoudit jako hřích a odmítnout. „Ruka na ústech“ znamená: Nenech z těchto převrácených myšlenek přijít nic na své rty! (Žalm 141,3).

V poslední kapitole Knihy Příslaví přichází ke slovu ještě jeden pisatel: král Lemuel. Zda to snad není nějaké jiné Šalomounovo jméno, nevíme. V každém případě nám Lemuel sděluje slova, jimiž jej vyučovala jeho matka. Aby přivedla jeho pozornost k tomu, co mu chce nyní říci, třikrát se ptá: „Co, synu můj?“ Pak mu předkládá tři zásadní body, kterých má dbát, aby byl dobrým králem.

1. Nemá dávat svou sílu ženám. Právě v tom selhal Šalomoun, jenž měl stovky žen, mnohé z pohanských národů, a ty jej ve stáří svedly k modlářství.

2. Druhé varování se týká požívání alkoholu. Opojnými nápoji je ovlivněno myšlení člověka. Kněžím byl zakázán alkohol s odůvodněním: „Abyste rozeznati mohli mezi svatým a neposvěceným, a mezi čistým a nečistým; též abyste učili syny Izraelské všechněm ustanovením, která mluvil Hospodin k nim skrze Mojžíše.“ (3. Mojžíšova 10,10.11)

3. Jako král se měl Lemuel zasazovat o ty, kteří se sami nemohou bránit. Měl dopomáhat k právu utlačovaným, těm, kteří byli poškozeni, chudým a nuzným, jichž nikdo nedbá. Žel že právě králové a vůdci Božího lidu v tom selhali, takže jim to Bůh musel vícekrát vyčítat (Jeremiáš 7,5.6; 22,3; Ezechiel 22,6.7; Lukáš 20,47).

V průběhu této Knihy jsme se setkali s mnoha naučeními, která byla uvedena slovy „synu můj“. Ve většině případů platila věřícím mužům a ženám. Pak jsme byli různě varováni před *špatnou* a *zlou* ženou, před nevěstkou a cizoložnicí. Poslední verše této Knihy pojednávají o *statečné* nebo *zdatné* ženě. Ukazují, jak věřící bohabojná žena může použít své dary pro Pána Ježíše, pro svého manžela a svou rodinu na místě, které jí Bůh určil. Jejím okruhem působení je dům, nikoli veřejnost.

Verše 11 a 12 mluví o vztahu mezi ní a jejím mužem. Ten stojí na prvním místě, a musí stát na prvním místě, jestliže práce muže a ženy (v naší kapitole jde především o činnost ženy) má být požehnaná a jestliže mezilidské vztahy v rodině (s domácími zaměstnanci a dětmi) mají fungovat. V Epištole Titovi 2,4 jsou mladé ženy vedeny k tomu, že mají předně „muže své“, a za druhé „dítky milovati“ – ne obráceně. Mnoho trápení v rodinách povstalo z toho, že pořadí bylo obráceno.

Dva další verše zdůrazňují mezi jiným píli. To se kryje s mnoha příslovími, s nimiž jsme se už setkali. Píle se vyžaduje nejen v povolání. Pán by chtěl, aby ani věřící ženy a matky v domácnosti nemařily čas, ale dobře ho využívaly.

20. verš nám připomíná to, co jsme dříve četli. Právě žena, která zaujímá své od Boha dané místo v rodině, má mnoho možností, aby pomáhala chudým a nuzným! Může je například navštěvovat nebo je zvát k sobě či jim prakticky pomáhat.

Jestliže žena ve svém životě prakticky uskutečňuje směrnice Božího slova, dostávají její slova váhu. „Ústa svá otvírá k moudrosti a naučení dobrotivosti v jazyku jejím.“

27. verš popisuje zvláštní úkol ženy matky: „Bdí nad tím, co se děje v jejím domě“ (přel.). Ví, co dělají její děti, s jakými kamarády jdou, jaké knihy čtou, zda přicházejí ze školy včas domů. Tím může uvádět věci do správných kolejí a ochránit svůj dům a svou rodinu před škodlivými vlivy. Jak velká jsou nebezpečí pro děti, které jsou ponechány samy sobě, protože matka nenajde čas, aby dbala na to, co se děje v jejím domě!

Pravou hodnotou ženy není ani její půvab, ani její krása, nýbrž její bohabojnost. Kéž by to manželé také uměli oceňovat! Žel že jsou křesťanští manželé, kteří mají raději atraktivní, zevně světu přizpůsobenou ženu, než takovou, která se bojí Pána. Žena, která se ptá: Co cítí mého Spasitele a Pána? – a která se bojí udělat něco, co Jej zarmucuje, nebude nikdy žít, myslet a vypadat tak, jako světské, nevěřící ženy.

Úvodní verše nás informují o různých věcech, týkajících se osoby a služby proroka Ezechiele. Byl knězem jako prorok Jeremiáš, ale žil jako zajatec v Babylonu, a proto nemohl svůj úřad vykonávat. Když byl Ezechiel mezi ostatními Židy, kteří byli zajati Nabuchodonozorem, ukázal mu Bůh z nebe různá vidění.

To první, co Ezechiel viděl, bylo „vidění podobenství slávy Hospodinovy“ (28. verš). Celé vidění je zvláštní a popis je těžko srozumitelný. Bezpochyby je to Boží úmysl, neboť Boží sláva tehdy ještě nebyla zjevena tak, jako později v Osobě Krista (2. Korintským 4,6).

Verše 4-14 popisují čtyři živé bytosti. Prorok vlastně vidí postavy andělů (cherubů). Cherubové jsou strážci a obhájci Boží svatosti a vykonavatelé Jeho soudů (1. Mojžíšova 3,24; 2. Mojžíšova 25,20-22). Tyto čtyři zvláštní bytosti vyjadřují *charakter Božího soudu* (srovnej se Zjevení 4,6-8). Tento soud se vyznačuje *moudrostí* (tvář člověka), *silou* (lev), *vytrvalostí* (býk) a *rychlostí* (orel). Pochodně osvěcují všechno. Oku Soudce nemůže zůstat nic skryto. Oheň a blesky jsou v celém Božím slovu symboly soudu.

Celé vidění, které Ezechiel na začátku své služby viděl, se podobá fantastickému vozu, jehož kola jsou na zemi. Nad nimi se nalézají ony čtyři živé bytosti, jejichž křídla se pozvedají proti obloze. Obloha odděluje to, co je dole, od toho, co je nahoře. Nad oblohou vidí prorok „podobenství trůnu“ a na něm „jako tvárnost člověka“. Tento zjev, obklopený ohněm a leskem, byl také nazván „vozem Boží vlády“.

Ten, jenž sedí na trůnu, řídí celek skrze Ducha Svatého. Ten vše oživuje; kola se mohla pohybovat jen skrze ducha živé bytosti. K tomu jsou loukotě kol vůkol plné očí (viz též kap. 10,12). To znamená: Na zemi je vidět kola, tuto Boží vládu, která je často zvláštní a nepochopitelná; ale všechno je řízeno shůry. Boží vláda není slepá. Vidí vše a rozlišuje vše. To, co se v době Ezechielově dělo v Izraeli a ve světě – a vše, co se dnes děje – nebylo výsledkem okolností nebo Nabuchodonozorových plánů, nýbrž vše záviselo a závisí na vůli a úmyslu Toho, jenž sedí na trůnu a soudí ve spravedlnosti. – To byla velká lekce, které se mladý prorok musel naučit, dříve než mohl začít svoji službu.

Přemožen pohledem na Soudce a popisem Jeho soudů, padá Ezechiel na svou tvář (srovnej se Zjevení 1,17). Bůh sám jej Svým Duchem opět vzpřimuje. A pak byl prorok vyslán ke svému úkolu. Bůh jej posílá ke vzpurnému a zatvrzelému lidu izraelskému.

Jistě to není příjemný úkol jít ke vzpurnému lidu a muset očekávat, že poselství, které mu má vyřídit, nebude přijato. Proto Bůh Svého služebníka povzbuzuje: „Neboj se jich, aniž se boj slov jejich... a tváří jejich se nestra-
chuj... neboť vzpurný.“

Jestliže v první kapitole ležel důraz na „*vidění*“, pak je nyní zdůrazněno *slyšení*. Je nemožné přinášet slova Páně jiným, aniž bychom je sami slyšeli. Ačkoli Bůh znal stav lidu, poslal k nim Svého proroka. A tak se nenechme zmalomyslnět ani my, když je část rozdaných trak-tátů roztrhána nebo zahozena, anebo když mnozí lidé, kterým se snažíme posloužit, se odvracejí a Pána Ježí-še odmítají. Rozsévač vychází, aby rozséval. Ví, že ně-
která semena padnou na skálu, mezi trní a na cestu a nepřinesou žádné ovoce; ale přesto rozsévá.

Když prorok vyslechl tu řeč, musel ji přijmout i pro sebe. Vidíme to ve výzvě, aby snědl knihu. Také Jeremiáš řekl: „Když se naskytly řeči tvé, snědl jsem je.“ (Jeremiáš 15,16) Zaměstnávání se Božím slovem činí srdci vždy dobře. Když Ezechiel knihu snědl, říká: „Byla v ústech mých jako med sladká.“ A Jeremiáš potvrzuje tuto zkušenost: „Měl jsem slovo tvé za radost a potěšení srdce svého.“ – „Všecka slova má, která mluvit budu, přijmi v srdce své,“ opakuje Pán v 10. verši, a tím zdůrazňuje, že není jiný prostředek, který nás opravňuje mluvit k jiným.

Verše 4-7 nám připomínají Pána Ježíše, který rovněž přišel do Svého, a ti Jeho Jej nepřijali. Při čtení Janova Evangelia musíme říci: Lidé sice velmi dobře rozuměli slovům Pána, ale vzpírali se Jej poslechnout. Nechtěli v Něho věřit (Jan 12,37-40).

14. verš ukazuje, že Ezechiel byl člověk jako my a nestál vždy nad okolnostmi. Přesto jej Pán mohl a chtěl použít ve Své službě. Prorok byl roztrpčen – možná kvůli zatvrzení svého vlastního lidu, takže se na něho musela položit ruka Hospodinova, aby jej ochránila před výstřelky jeho zahořklého ducha.

Ve verších 16-21 je nám Ezechiel představen jako *strážný*. Má za úkol varovat jak bezbožné, tak i spravedlivé. Bezbožného má napomenutím odvrátit od jeho zlé cesty a zachránit mu tak život. Spravedlivý má být varován, aby poznal své pobloudění a nehřešil. Uposlechnou-li, vyvolá to radost. Jestliže nedbají varování, je služebník zbaven své odpovědnosti. Kdyby je však nevaroval, tu sice bezbožný zemře kvůli své nespravedlnosti a zbloudilý spravedlivý kvůli svému hříchu, avšak jaká odpovědnost leží potom na služebníkovi! – Počátek kapitoly ukazuje, že pro lid jako celek tu už nebylo léku. Pro jednotlivce však – to ukazují tyto verše – tu byla možnost záchrany, pokud se nechal varovat a obrátil se.

„Tedy vstoupil do mne Duch.“ (kapitola 2,2; 3,24) Ve Starém Zákoně ještě Duch Svatý nepřebýval ve věřícím, tak jako dnes. Přicházel přechodně na jednotlivce, aby jim propůjčil potřebnou sílu pro jejich službu (viz např. Zachariáš 4,6). Jen Duch Boží může působit Slovem na svědomí a srdce. Jen On může dát zvěstování Slova trvalý účinek. Na nás, kteří dnes máme Ducha Božího, je, abychom Jeho působení nekladli do cesty žádnou překážku. Ale jak snadno necháme ve svém životě stát odsouzené hříchy a blokuje tím činnost Ducha!

Ezechiel patřil k Židům, kteří byli odvedeni do babylonského zajetí *před* dobytím a zničením Jeruzaléma. V této kapitole je prorokovi řečeno, aby domu Izraelskému pomocí modelu názorně a plasticky oznámil obležení města Jeruzaléma a jeho konečné dobytí. Žel že v oné době bylo mnoho falešných proroků, kteří lidu namlouvali, že Nabuchodonozor město nedobude (Jeremiáš 37,19). A zdá se, že toto důrazné proroctví skrze Ezechiele nemělo mezi lidem žádný účinek. – Dnes stojíme před koncem doby milosti a začátkem Božích soudů nad touto zemí. Ale lidé jsou pro tuto skutečnost převážně slepí a nejsou ochotni slyšet Boží varování a obrátit se. Brzy řeknou: „Pokoj a bezpečnost!“ – a budou překvapeni zkázou.

Od 4. verše dále se prorok sám musí stát znamením pro Izraele. Nepravost Izraele je udána 390 roky. Je to doba od začátku vlády Jeroboáma, až k odvedení deseti pokolení. V této dlouhé době nebyl v království deseti pokolení žádný bohabojný král. Čtyřicet let nepravosti domu Judského ukazují na dobu vlády Šalomouna, který v Božím lidu zavedl modlářství (1. Královská 11,33). – „Nést nepravost“ znamená trpět trest za hřích. Nevede to naše myšlenky k Tomu, jenž trpěl za naše hříchy a jenž na sebe vzal i vinu Izraele (Izaiáš 53,4-6)?

Tyto verše ukazují na hrozný hlad v Jeruzalémě, který nastal jako následek obležení. Proč je tu tolik různých potravin dáno společně do jednoho hrnce? Ach, všeho bylo jen trochu. To, že lidé měli jíst odměřený pokrm, a přitom se nenasytit, oznámil Mojžíš jako trest, když Izrael nebude poslouchat Boha (3. Mojžíšova 26,26).

Způsob, jak musely být vyhotoveny tyto ječné koláče, ukazuje na nečistotu, s kterou se Izrael během svého zajetí mezi národy pošpiní. Obrazně to představuje nečistý náboženský stav, do kterého lid ve vyhnanství upadne. Podobný soud oznamoval také prorok Ozeáš: „V Assyrii věci nečisté jísti budou. Nebudou obětovati Hospodinu vína, aniž příjemné jemu bude. Oběti jejich budou jako chléb kvílících, z něhož kdož by koli jedli, poškrvnili by se.“ (Ozeáš 9,3.4)

Ezechiel musel až do jisté míry sám prožít stav Izraele pod Božím spravedlivým jednáním. Bůh mu ale dovolil, aby místo lidské nečistoty používal kravince. – Pán Ježíš však, když v milosti sestoupil do nejnižších hloubek a vytrpěl to, co jsme my zasloužili jako trest, nebyl ušetřen ničeho. To, co na kříži vykonal, je skutečně dokonale smíření našich hříchů.

Ezechiel musí dát lidu ještě třetí znamení, aby mu ukázal, co na národ přijde. Holení hlavy a vousů mluví o zneuctění. Lid, kterému se od Boha dostalo takových výsad, je pro svou neposlušnost vydán v opovržení a pronásledování!

Izaiáš 7,20 vysvětluje význam břitvy: „V ten den oholí Pán tou břitvou najatou, (skrže ty, kteří za řekou jsou, skrže *krále Assyrského*,) hlavu a vlasy noh, ano také i bradu do čista sholí.“ V našem oddílu představuje meč nebo břitva *krále Babylona*. Ten byl nástrojem, jímž Bůh provedl Svůj soud nad Jeruzalémem. Třetinu lidí „spálí ohněm“, t.j. zemřou během obléhání města na mor nebo zahynou hladem (12. verš). Druhá třetina padne mečem Kaldejských, když ti nakonec dobudou města. Zbylí lidé měli přijít do zajetí a být rozptýleni na všechny strany. Ale ani tam si nebudou jisti před dalším pronásledováním. Mysleme jen na pronásledování Židů v průběhu dějin!

Malý počet vlasů měl Ezechiel vzít a svázat do cípu své sukně. O takovém ostatku, který bude zachráněn, ostříhán, a konečně mu bude požehnáno, se v prorocích mluví často (Izaiáš 6,13; 10,22; Ezechiel 6,8; Zachariáš 13,8.9).

Když Ezechiel těmito vnějšími znameními zajatým ukázal, co na město a na lid přijde, začíná mluvit Pán sám (5. verš). Nejprve vyčítá Svému lidu neposlušnost vůči všem Božím přikázáním. Pak ale klade zvláštní důraz na hrozné modlářství, kterým Izrael poskrnul chrám živého Boha. Nevím, zda si jsme správně vědomi toho, jak hroznou urážkou je modloslužba pro Boha, zvláště když je vykonávána těmi, kteří Boha znají a skrze bohoslužbu (tehdy v chrámě) jsou s Ním ve spojení. Proto bude soud bez soucitu a slitování. V Pláči Jeremiášově nalézáme, jak se to, co zde bylo oznámeno, naplnilo (srovnej verš 10 s Pláč 4,10).

Neštěstí a bída, které Nabuchodonozorovou rukou přišly na Jeruzalém a zemi, se v roce 70 našeho letopočtu opakovaly v ještě hroznější míře. Jeruzalém byl dobyt Římany a zničen. K tomuto soudu došlo, když větší než Ezechiel – Pán Ježíš Kristus – nejprve vážně varoval město a lid. Pán Ježíš dokonce nad tímto městem plakal (Lukáš 19,41). V budoucí době soužení postihne Jeruzalém ještě jednou Boží hněv a soud. Ale tím bude smutná stránka jeho historie u konce. V tisíciletém království se toto město skrze Boží milost stane hlavním městem světa.

Ezechiel svědčil proti Jeruzalému, a nyní musí obrátit svou tvář proti Izraelským horám a prorokovat o nich. Boží slovo se už neobrací jen k hlavnímu městu a k jeho obyvatelům, nýbrž k celé Izraelské zemi, která je v 5. Mojžíšově 11,11 nazvána „země hornatá, mající i údolí“. Navíc jsou hory a pahrbky osloveny zvláště proto, že byly používány jako pohanská obětiště (výsosti). Na vrcholcích těchto vyvýšenin byly zřizovány modlářské oltáře a sluneční sloupy, kde se lidé klaněli bohu slunce Bálovi a jiným modlám. Ve 3. Mojžíšově 26,30-33 prohlásil Bůh skrze Mojžíše, jak oltáře a chrámy zřízené na výsostech shladí a zemi kvůli modloslužbě potrestá. O staletí později, v době Ezechielově, se tyto oznámené věci doslovně naplnily!

Jako už v kapitole 5,3, mluví Bůh i zde o ostatku, který chce ponechat. Skrze Boží trestání poznají tito pozůstalí zlo, které činili, a to tak hluboce, že nad sebou samými budou pociťovat ošklivost. – Žádný Boží soud Jeho pozemský lid zcela nevyhladí. Vždy tu bude nějaký ostatek, který se obrátí k Pánu. Tak tomu je i v dnešní době (Římanům 11,5). A tak tomu bude také v době velkého soužení. Onen ostatek bude zachován přes všechny soudy, a nakonec bude uveden do požehnání tisíciletého království.

K prorokovi přichází od Boha nové poselství. Už se neobrací k horám a údolím, nýbrž ke čtyřem stranám země. Na konci první části Ezechielova proroctví (kapitoly 1 až 7) je zdůrazněno, že soud propukne nad *celou* zemí, a to neodvolatelně. Bůh jednal po dlouhou dobu se Svým lidem milostivě a milosrdně. „On jsa milosrdný, odpouštěl nepravosti jejich, a nezahladil jich; častokrát odvracel hněv svůj, a nevzbuzoval vši zuřivosti své.“ (Žalm 78,38) Ale nyní byla míra špatnosti plná. Den zúčtování se přiblížil. Boží hněv se vyleje bez slitování na celou zemi.

Dnes stojíme krátce před příchodem dne Páně, ve kterém bude s touto zemí jednáno v hrozném soudu. Ještě je den spasení, kdy Bůh k lidem mluví v lásce skrze Svého Syna. Ale když špatnost a odpadnutí dosáhnou svého vrcholu, den milosti skončí a začne „den pomsty“ našeho Boha. „Tehdáž mluvití bude k nim v hněvě mém, a v prchlivosti své předěsí je.“ (Žalm 2,5) Boží budoucí soudy se naplní stejně tak, jako ty minulé, které všechny přišly podle Jeho slova. Jak hrozné to však bude pro ty, kteří měli čas činit pokání, ale nechali den spasení uplynout bez užitku!

Jak vážný je popis osudu, který měl postihnout Jeruzalém, zemi a její obyvatele. Jak kupující a prodávající, tak i celé množství jím budou zasaženi (verše 12-14).

19. verš ukazuje, že stříbro a zlato byly příčinou jejich nepravosti před Bohem. Druzí proroci vydávají svědectví, že obyvatelé Jeruzaléma a země, požívající velký blahobyť, žili prostopášně, než na lid přišlo neštěstí. „Naplněna jest země jejich stříbrem a zlatem, tak že není konce pokladům jejich.“ (Izaiáš 2,7; viz také Izaiáš 3,16-24). Bohatství vedlo k tomu, že zapomněli na Boha a obrátili se k modloslužbě. Jak jim mohlo pomoci stříbro a zlato teď, v den Božího hněvu? Nijak! (Srovnej verš 19 se Sofoniáš 1,18). – Podobná situace je dnes, na konci našeho časového období. „Nastanou lidé sami sebe milující, peníze milující... rozkoší milovníci více nežli milovníci Boha.“ (2. Timoteovi 3,1-5) Jako doba před pádem Jeruzaléma, tak i naše doba se vyznačuje světáctvím, odpadnutím od Boha, blahobytem a požitkářským životem.

Poslední verše naznačují, že Bůh vykoná soud skrze národy a obyvatelé země budou odvedeni do zajetí. „Udělej řetěz!“ Až Bůh v budoucnosti dá průchod Svě svatosti, nebude ani milosti, ani slitování!

Osmou kapitolou začíná v této Knize nový oddíl. Asi rok po prvním vidění dostává Ezechiel nové zjevení. Sláva Hospodinova, ačkoli se prorokovi zjevila ve vidění v Kaldejské zemi (kapitola 1,28; 3,22), byla ve skutečnosti stále ještě v chrámě v Jeruzalémě. Nyní jej opustí. Proč a jak se toto stane, se učíme z kapitol 8-11.

Ezechiel je od Ducha „u vidění Božích“ přiveden do Jeruzaléma a zjišťuje, co tam Hospodin vidí, ačkoli lidé dělají vše, aby to skryli. Pro soud, který nyní nad svatým městem propukne, je postupně dáno pět důvodů. První nalézáme v našem oddílu:

U „vrat brány vnitřní, která patří na půlnoci“, se nalézala „modla horlivosti (žárlivosti)“. A tam byla také sláva Boha Izraelského. Tato modla připomíná obraz, který bezbožný král Manasses postavil do chrámu (2. Královská 21,7; 2. Par. 33,7). Manasses tento obraz z Božího domu opět odstranil, když se před Bohem pokořil a činil pokání. Poněvadž se však obrátil k Bohu jen král a lid zůstal u modloslužby, byl tento obraz nebo nějaký podobný opět v chrámu postaven. Tím Izrael veřejně vyznal, že se svým srdcem od Boha odvrátil a obrátil se k modloslužbě.

Zbytek kapitoly ukazuje ještě další důvody, proč Boží sláva opustila chrám a město a proč nad Jeruzalémem nakonec propukl Boží soud.

Dírou ve zdi byl Ezechiel veden k tajné komůrce. A co tam zjistil? „Uzřel jsem, a aj, všeliké podobenství zeměplazů a hovad ohyzdných, i všech ukydaných bohů domu Izraelského vyryto bylo na stěně vůkol a vůkol.“ Jestliže kult *Bále* a *Aštarty* přišel ze *Sýrie*, tu modloslužba v této síni pocházela z *Egypta*. Těch 70 mužů, kteří ji provozovali, si myslelo: „Nikoli na nás nepatří Hospodin.“ Nevěděli, že cherubové a kola jsou plni očí.

U vrat brány domu Hospodinova našel své místo *foinický kult* Tammuze, který odpovídal řeckému kultu Adonise a byl stejně zkažený (14. verš).

Muži, kteří stáli u vchodu do chrámu mezi síncí a oltářem, se klaněli slunci. Do Jeruzaléma tedy proniklo z krajin *Persie* i *uctívání slunce*. Bylo těch 25 mužů snad 24 kněží – jeden pro každé oddělení – s nejvyšším knězem na čele?

Posledním důvodem pro přicházející soud bylo stupňování násilí v Izraeli (17. verš). Svět byl vždycky plný násilí (1. Mojžíšova 6,11). Nyní se rozšířilo i v Božím lidu.

V Jeruzalémě se všichni obyvatelé neúčastnili té rozličné modloslužby. Někteří se nad tímto stavem rmoutili a vzdychali nad všemi ohavnostmi, které se děly v jejich městě (4. verš). Bůh je nechtěl nechat zahynout v soudu, který přijde na všechno množství. Muž uprostřed šesti mužů, kteří přišli od severu a byli hotovi svými nástroji všechno zkazit, mluví o Boží milosti. Bezděčně myslíme při tomto muži oblečeném lněným rouchem na Pána Ježíše. Znamení, které mělo být uděláno na čele věrného ostatku, bylo ve znaku T, který odpovídá jednoduché formě kříže (viz poznámku ke 4. verši v Elb. překladu). Jaký krásný poukaz na kříž našeho Pána! Víra v Něho a v dílo, které vykonal na kříži, je naší bezpečností před soudem.

Muži s nástroji ničení nám připomínají anděly, kteří jsou ve Zjevení a na jiných místech pověřeni výkonem Božího soudu (srovnej např. s 2. Tesalonickým 1,7.8; Zjevení 7,1-3). Soud začal u starých mužů, kteří byli před chrámem. Ten, kdo se těší největším výsadám (zde to bylo místo v Boží blízkosti), nese největší odpovědnost. Tuto zásadu Bůh zachovává i v Novém Zákoně. V 1. Petra 4,17 čteme: „Je čas, aby se začal soud od domu Božího.“ Jestliže praktický život vykoupených, kteří tvoří duchovní Boží dům, neodpovídá Boží svatosti, zasáhne Bůh časným soudem.

Prorok ještě jednou vidí na obloze nad cherubíny podobenství trůnu (srovnej s kapitolou 1,26). Ale nevidí Toho, který sedí na trůnu; je slyšet jen jeho hlas. Dává lněným rouchem oděnému muži úkol, aby naplnil své ruce řeřavým uhlím a roztrousil je po městě.

Jak jsme už viděli v 9. kapitole, je tímto bíle oblečeným mužem Pán Ježíš sám. Stará se nejen o to, aby ostatek zůstal zachován, ale čteme o Něm také, že Otec „dal jemu moc i soud činiti, neboť Syn člověka jest“ (Jan 5,27). Zde Jej vidíme jako vykonavatele soudu nad Jeruzalémem.

V podobné tvářnosti, jako jej Ezechiel zde vidí, se Boží Syn zjevil i Danielovi. „A aj, muž jeden oděný v roucho lněné, a bedra jeho přepásaná byla zlatem ryzím z Ufaz. Tělo pak jeho jako tarsis, a obličej jeho na pohledění jako blesk, a oči jeho podobné pochodním hořícím, a ramena jeho i nohy jeho na pohledění jako měď vypulovaná, a zvuk slov jeho podobný zvuku množství.“ (Daniel 10,5.6; srovnej s tím popis Pána Ježíše jako Soudce ve Zjevení 1,13-15). To je úplný popis muže, kterého viděl Ezechiel, jak vzal řeřavé uhlí a roztrousil je na Jeruzalém. Soud nad provinilým městem přišel tedy z ruky božského Soudce (srovnej se Zjevení 8,3-5).

Mohli bychom si myslet, že když muž vzal oheň a vyšel ven, prorok jako další vidění uvidí hořící město. Ale tak tomu není. Vidí ještě jednou slávu Páně, jako ji viděl ve svém prvním vidění u řeky Chebar (verše 15,22), jen z jiného hlediska. Nyní jsou cherubové i kola hotovi město opustit. K tomu je zde mnohem podrobněji mluveno o očích. „Všecko také tělo jejich i hřbetové jejich, i ruce jejich, i křídla jejich, též i kola plná byla očí vůkol jich samých čtyř i kol jejich.“ To je obraz Boží vševědoucnosti. Nic, ale skutečně nic božskému Soudci neujde.

Když kola byla nazvána „vírem“ (Elb. překl.) – což ukazuje na něco, co se rychle otáčí, dává se vše do pohybu. Cherubové se zvedají a kola jdou s nimi. Působící silou je duch živé bytosti, která je v nich. – A tak se sláva Hospodinova zvedla od cheruba svatyně k prahu chrámu (kapitola 9,3; 10,4). Pak se odebírá z prahu domu pryč a staví se u vrat východní brány domu Hospodinova. Tak opouští Boží sláva, která viditelně přebývala uprostřed Jeho lidu, pomalu a ve vznešeném majestátu Boží dům, a později město.

Nyní je prorok přiveden k východní bráně domu Hospodinova. Ale i na prahu domu je jen neštěstí a zlo. Knížata lidu udílejí zlou radu a už se neptají po Bohu. Zde nemůže sláva zůstat, a tak opouští město a staví se na Olivetskou horu (23. verš).

Přibývajícím násilím je v 9. kapitole jmenováno jako důvod pro přicházející neštěstí nad Jeruzalémem. Zde je prováděno vůdci lidu (6. verš), a navíc knížata radila k neposlušnosti Božího slova. Znali dopis, který Jeremiáš poslal zajatým (Jeremiáš 29, 5-11) a odporovali těmto slovům. Věřili, že Jeruzalém je bezpečný (jako maso, které je hrncem chráněno před přímým účinkem ohně). Ale Bůh jim dosvědčuje se vší jasností a krajní přesností, jaký soud na ně přikvačí. Prognóza: „Na pomezí Izraelském souditi vás budu“, se doslovně naplnila (2. Královská 25,18-21; Jeremiáš 52,24-27). Náhlou smrtí Pelatiášovou Bůh Svá slova potvrzuje. Ale zdá se, že tato jasná řeč učinila dojem jen na proroka!

To, co zde čteme, se opakuje v dnešní době. Boží slovo se vší jasností oznamuje soud, který přijde na národy Evropy. Ale vůdcové, i náboženští, zavrhnou Bibli, nevěří v soud a rozšiřují falešnou naději.

Náhlou smrtí Pelatiáše byl Ezechiel zcela otřesen. Báł se, že Bůh nyní udělá konec celému národu. Tu přicházejí k jeho sluchu potěšující slova Pána, v nichž prorokovi vysvětluje, co přinese budoucnost pro ostatek tohoto lidu. To je první povzbuzení, kterého se Ezechielovi dostává.

Nejprve Bůh říká, že On rozptýleným „bude svatyní“ i tam, kde se budou nalézat. To ukazuje na ty, kteří se i v dalekých zemích budou držet Boha a Jeho zaslíbení a budou věřit, že se naplní. Pak následuje slavný výhled na budoucnost izraelského lidu. Izraelovou nadějí jsou nádherná zaslíbení! Lid se nejen vrátí do země, nýbrž prožije i národní znovuzrození. Bůh sám jim dá nového ducha do jejich nitra. Následkem toho tu bude poslušný lid.

Po tomto potěšujícím poselství se prorok vrací zpět do přítomnosti a vidí slávu, jak opouští město. – V Osobě Pána Ježíše se sláva jednoho dne vrátila, ale lid jako celek nebyl hotov přijmout Toho, jenž byl „blesk slávy Boží, a obraz osoby jeho“. A tak z Olivetské hory opět vystoupil do nebe. Na tuto horu v den Svého triumfu sestoupí a sláva, která byla tak dlouho nepřítomná, se vrátí do nového chrámu.

12. kapitolou začíná v Knize proroka Ezechiele nový oddíl, který končí 19. kapitolou. Zdá se, že všechna slova a vidění, která prorok „zajatým“ sdělil, narazila na hluché uši. Nyní dostává Ezechiel řadu sdělení, v nichž je oznámen brzký soud.

Jak často musel Bůh o Svém lidu říci: „Dům vzpurný jsou.“ Měli oči, a přece neviděli; uši, a přece neslyšeli (5. Mojžíšova 29,4; Izaiáš 6,9.10; Jeremiáš 5,21; Matouš 13,13-15; Marek 8,18; Jan 12,39.40; Skutky ap. 28,26.27). Avšak přijde den, kdy Bůh odejme slepotu od Svého lidu. O tomto velkém divu milosti podávají zprávu pozdější Ezechielova proroctví.

Se svou vystěhovaleckou výbavou byl Ezechiel lidu za znamení. „Zda by aspoň viděli; nebo dům vzpurný jsou.“ – Prorok musel lidem dokonce demonstrovat útěk jejich knížete, krále Sedechiáše. O konci posledního Judského krále nám podává zprávu Jeremiáš 39,4-10; 52,10.11; 2. Královská 25,1-7. Vše, co je popsáno ve verších 12-16, se doslovně naplnilo. To platí i pro osud židovského národa. Židé byli rozptýleni mezi všechny národy. Jako lid bez vlasti se stali svědectvím své vlastní neposlušnosti. Každý mohl poznat následky jejich odvrácení se od Boha a jejich modloslužby.

Vykonávat soud je pro Boha neobyčejné (cizí) dílo (Izaiáš 28,21). Nikdy Mu nečiní radost trestat lidi (Pláč 3,33). Ale když lidé zavírají uši před Božími varováními a v jejich životě není vidět obrat od zlé cesty, musí Bůh zasáhnout soudem. To bude vždy znamenat úzkost a zděšení (Židům 10,31).

V době Jeremiáše a Ezechiele byli v Izraeli, žel, falešní proroci, kteří lid zaváděli a podporovali ducha vzpoury proti Pánu. Tvrdili, že soud ještě dlouho nepřijde. Proto se většina národa uzavřela varováním proroků Jeremiáše a Ezechiele (srovnej s Pláč 2,14). Namísto aby dávali pozor na Boží varování, aby se obrátili k Bohu a prosili o slitování, vyznačovala jejich chování nevěra.

Vše, co tehdy bylo v izraelském národě, charakterizuje i naši dobu. Jsou tu posměvači (falešní proroci), kteří se ptají: „Kde jest to zaslibování o příchodu jeho? Nebo jakž otcové zesnuli, všechno tak trvá od počátku stvoření.“ (2. Petra 3,3.4) Většina vyznávajících křesťanů se jimi nechává ošálit a už nevěří v Boží soud, který zakrátko přijde. Lidé se ukolébávají falešnou jistotou a následek jejich nevěry je život „podle jejich vlastních žádostí“.

Nyní obrací Ezechiel svá slova proti falešným prorokům. Tito muži mluví, co si ve svém srdci vymysleli. Zvěstují výplody lidského ducha a říkají: Je to výrok Páně. Jak povážlivé a zavádějící! K takovým lidem mluví Bůh velmi vážně. Označuje jejich slova za marnost a lež. Jejich soud je trojnásobný: Budou vyloučeni z Božího lidu. Jejich jména nemají být zapsána do knihy domu izraelského, to znamená, že jejich jména budou zcela vymazána. Do země izraelské nepřijdou. A budovu učení, kterou postavili, i když je krásně natřená, strhne Boží bouřlivý vítr.

Tito falešní proroci nám připomínají bludné učitele, kteří dnes pod pláštěm křesťanství šíří své vlastní ideje, anebo jsou vedeni falešným duchem a slouží satanu, otci lži (1. Královská 22,19-23; 1. Timoteovi 4,1). Nový Zákon nás varuje před falešnými učiteli a jim oznamuje vážný soud (1. Korintským 3,17; 2. Petra 2,1.2; Judy 4.10.19).

Čím se odlišují takoví lidé od pravých služebníků Pána? Pravý služebník uznává *celé* Boží slovo a poddává se mu v poslušnosti. Nejlepší ochranou před bludaři je rozhodné odmítnutí všech idejí, které nemají svůj základ v Božím slovu.

V Izraeli byly také ženy, které prorokovaly „z srdce svého“. Vedle falešných proroků působily tedy také falešné prorokyně. Jejich cílem bylo svozování duší, „aby lovily duše“. Verš 23 naznačuje, jakým způsobem vykonávaly svůj zhoubný vliv na lidi: věštěním.

Když se ženy staly náboženskými vůdkyněmi, byl pád Jeruzaléma velmi blízko. Dnes máme podobnou situaci. Žijeme na konci doby milosti. Soudy, které Bůh přivede na křesťanstvo, které se vzdalo Krista, stojí přede dveřmi. Šíří se různé bludy, které od žen vyšly nebo v nich ženy hrají významnou roli. K tomu dnes zjišťujeme hrozné přibývání okultismu. Je stále více věštkyň, jasnovídců, vykladaček karet, žen jako médií při spiritistických konáních atd. Tak i dnes má satan mezi ženami mnoho nástrojů.

22. verš výstižným způsobem osvětluje situaci. Spravedliví jsou zarmoucení kvůli růstu převrácených učení a svodu mnoha lidí. Zlo je ale zesíleno tím, že je buď popíráno věčné trápení, anebo se šíří učení o úplném zničení zlých. Jestliže není soud a zatracení, pak každý může žít, jak se mu líbí. To je hrozný závěr, který mnoho lidí vyvozuje z šířených bludů. Jak velmi se mýlí!

V první chvíli jsme možná pozitivně překvapení, že starší Izraele přišli k Ezechielovi, aby se ptali Boha skrze proroka. Co chtěli vědět? Boží muž lidu věrně vyřídil Boží poselství, a sice poselství o soudu a hrozícím neštěstí. Muži izraelští je slyšeli, ale zavrhli Boží varování. Čekali nyní nějaké nové sdělení s jiným obsahem?

Vypadá to velmi zbožně, když někdo přijde k Bohu a chce se ptát na Jeho vůli. Ale Bůh se nedá oklamat, neboť zná naše srdce. Starší Izraele chybili ve dvou bodech, které Boží slovo s napomenutím předkládá i nám. Předně neměli důvod k tomu, aby se ptali Boha, když přesně věděli, co On od nich žádá. Jestliže je Boží vůle v nějaké věci našeho života jasná, nemáme se kvůli tomu dále k Němu modlit a doufat, že On změní názor, nýbrž máme poslechnout. Za druhé musel Bůh těmto mužům vyčítat, že ve svém srdci se pevně drželi model. Neodsouzené hříchy v životě věřícího jsou vždy překážkou pro vyslyšení modlitby (Žalm 66,18; Přísloví 28,9). Proto tu byla jen jedna Boží odpověď: „Obrátte se a odvrátte se od ukydaných bohů vašich!“ V 9. verši je prorok dokonce varován, aby neříkal něco k uspokojení tážících se. Tak jednají jen falešní proroci (např. 1. Královská 22,13-23). Rozsudek nad nimi známe (kapitola 12).

Jestliže starší doufali, že Bůh snad oznámený soud zadrží nebo odvrátí, tu se v těchto verších jasně ukazuje, že soud je nevyhnutelný. Jeruzalému a zemi hrozily těžké soudy:

- hlad, který postihne stejným způsobem lidi i dobytek;
- litá zvěř – symbol pohanů, především Kaldejských, kteří přeběhnou zemí a učiní ji pouští;
- meč, to jest válka, která přinese smrt lidem a dobytku;
- mor, který často nastupuje jako následek strádání, zdecimuje obyvatelstvo ještě více.

Dvakrát je tu zmínka o Noé, Danielovi a Jobovi. Všichni tři byli spravedliví, svědkové pro Boha a muži modlitby. A přece by ani oni, kdyby bydleli v Jeruzalémě, nemohli zadržet žádný z těch čtyř soudů. „Živť jsem já, praví Panovník Hospodin, že... nikoli by ani syna ani dcery nevysvobodili. Oni v spravedlnosti své vysvobodili by sami sebe.“

Ačkoli Bůh nemohl soud ani odsunout, ani odvrátit, přece je v této kapitole jedno světlejší místo. Je to poznámka, že někteří uniknou. Útěcha spočívá v myšlence na ostatek takových, kteří chtějí být Pánu věrní a skloní se pod Jeho ruku.

Z jiných míst Bible je jasné, že vinný kmen je obrazem izraelského národa. Mysleme jen na Žalm 80,9: „Ty jsi kmen vinný z Egypta přenesl, vyhnal jsi pohany, a vsadils jej“; nebo na Ozeáš 10,1: „Izrael jest vinný kmen prázdný.“

Vinný kmen je však dobrý a užitečný jen tehdy, když nese ovoce. Jeho dřevo nemůže být použito ani na nějaký nástroj, ani jinak pro něco užitečného. Slouží výlučně jako palivo. Jaký výstižný obraz pro Boží pozemský lid! Když Židé selhali v tom, aby byli pro pravého Boha svědectvím, když Jej zneuctili a znesvětili Jeho jméno, co mohl Bůh učinit jiného, než jednat s nimi jako s nepřáteli a vyhladit je? Ze všech lidí měli největší odpovědnost, aby poslouchali Jeho zákon – ale naprosto v tom zklamali. Boží soud na ně už dvakrát přišel skrze Nabuchodonozora. „Oba konce jeho sežral oheň“. Nyní stáli těsně před konečným soudem – zničením Jeruzaléma a chrámu, aby dřevo neplodného vinného kmene bylo zcela stráveno.

Tato kapitola nám připomíná Jan 15, kde Pán Ježíš o sobě mluví jako o vinném kmeni, tom pravém Svědku pro Boha na této zemi. K ratolestem patří všichni, kteří se nějak ke Kristu přiznávají. Mezi nimi je, žel, mnoho takových, kteří nemají život z Boha. Jejich konec bude hrozný. Budou vyvrženi ven, a nakonec spáleni.

Tato kapitola je jedním z největších prorockých písemných záznamů. Obsahuje úžasnou historii Jeruzaléma – minulost, přítomnost i budoucnost – a Boží jednání s ním. Aby usvědčil město Jeruzalém z jeho viny a bezbožnosti, ukazuje mu Bůh nejprve všechno, co On pro něj udělal. – Nejprve se zmiňuje o původu města. Bylo založeno pohanskými obyvateli Kanánu. Ale Bůh se ho ujal a vyslovil to významné slovo: „Žij!“ Pak s ním začalo dílo milosti, až pod vládou Šalomouna dosáhlo největšího rozkvětu. „Tak že se rozešla pověst o tobě mezi národy pro krásu tvou; nebo dokonalá byla, pro slávou mou, kterouž jsem byl vložil na tebe, praví Panovník Hospodin.“ (14. verš - srovnej s tím popis nebeského Jeruzaléma v tisíciletém království ve Zjevení 21,10.11).

Ve Starém Zákoně je málo míst jako je toto. Obraznou řečí ilustruje milost Pána vůči tomu, kdo uvěří evangeliu. „Otec tvůj jest Amorejský, a matka tvá Hetejská.“ Od narození jsme patřili ke Kainově rodině, byli jsme ztraceni ve světě a šli jsme vstříc jisté záhubě. Byli jsme bezmocní jako novorozenec a nemohli jsme se sami zachránit. Ale Pán se slitoval. Přišel z nebe na tuto zem, aby nás zachránil. Zemřel pro nás na kříži. Dal Svůj život, abychom mohli žít. Nyní jsme Jeho vlastnictví.

Nyní následuje významné „ale“. Před nádherným pozadím lásky a milosti Pána je nyní vykreslen temný obraz smilstva Jeruzaléma, symbolu jejich hrozná modloslužby. Všechno začalo pýchou. Jeruzalém zapomněl na Dárce, jenž učinil město a jeho obyvatele velkými. Namísto aby se Bohu v Jeho chrámu předepsaným způsobem klaněli, udělali si Židé výsosti, kde provozovali modlářství. Bůh musí smutně naříkat, že Jeruzalém vše, co On mu daroval, použil k provádění duchovního smilstva (mé zlato, mé stříbro, můj olej, mé kadidlo atd.). Jaká bolest pro Boží srdce! Museli bychom si přečíst historické zprávy ve 2. Královské a 2. Paralipomenon, abychom správně rozuměli Ezechielově symbolické řeči. – Řeč, kterou zde Bůh používá, je snadno srozumitelná, když pomyslíme, že modloslužba a nejhorší nemravnost jdou vždy ruku v ruce. „Jak tě nevěstkou učiněno to město věrné!“ (Izaiáš 1,21)

A co to má říci nám? V Epištole Jakuba 4,4 označuje pisatel přátelství se světem za cizoložství vůči Bohu. Ezechiel 16 ukazuje, jakou bolest to znamená pro Boží srdce, když některý věřící znovu začíná milovat svět a hledá tam své uspokojení.

Pán nyní obrací Svá slova k městu Jeruzalému. Ale nejmenuje je milým městem, nýbrž oslovuje je jako „nevěstku“. Zavrhló Boží lásku a milosrdenství a svým duchovním smilstvem Boha nevýslovně urazilo.

V Jeruzalémě se nalézaly všechny možné ohavné obrazy. Modlářství, které bylo pácháno v Judovi, bylo horší než to, které prováděly sousední pohanské národy; „vedlé ohavností těch národů, které Hospodin vyplénil před syny Izraelskými“ (2. Královská 21,2). Nezalekli se ani lidských obětí. Čarodějnictví a démonský kult kvetly. S touto falešnou modloslužbou byla spojena nejošklivější nemravnost. Jeruzalém se v pravém slova smyslu stal nevěstkou, bažinou hříchu.

Bůh mu nyní oznámil soud ze strany národů, jejichž bohy převzal. Bůh je bude soudit „soudem cizoložnic“. Pro takové případy vyslovoval Mojžíšův zákon smrt ukamenováním (3. Mojžíšova 20,10.27; Jan 8,5). Proto Bůh říká: „Přivedou proti tobě shromáždění, a uházejí tě kamením a probodnou tě meči svými.“

Na konci času tu bude ještě jednou nevěstka: Babylon, odpadlé křesťanstvo. Je rovněž označena za semenišť modlářství. I ona padne pod Božím soudem, a to s konečnou platností (Zjevení 17 a 18).

„Jaká matka, taká dcera její.“ Toto přísloví neztratilo nic ze své platnosti. Proto je používají lidé i dnes. Tehdy platilo na Jeruzalém, který převzal všechnu modloslužbu dřívějších obyvatel Kanánu, kteří toto město založili.

Samaří a Sodoma jsou označeny jako jeho sestry, poněvadž tato města hřešila proti Bohu podobným způsobem. Samaří je nazváno jako větší, protože severní království Izraele bylo podstatně rozsáhlejší než Judské. Území Sodomy bylo naproti tomu menší než Juda. V popisu hříchu Sodomy stojí na prvním místě pýcha a povýšenost, pak následuje bujný život, a pak konání ohavnosti modlářství – to je pořadí, které má i nám sloužit jako varování. Hříchy Samaří jsou zmíněny jen krátce. Pak ale následují závažná slova k Jeruzalému: „Nebo jsi rozhojnila ohavnosti své nad ně, a tak jsi spravedlivější býti ukázala sestry své všemi ohavnostmi svými, které jsi páchala.“ (verše 51.52) – Jeruzalém nám ukazuje, jak velká je odpovědnost těch, kteří zvláštní mírou zakusili Boží milost, a přesto se k Bohu obrátili zády. Mysleme jen na všechny děti, které vyrostly v domě věřících rodičů, a přece Pána Ježíše nepřijaly jako osobního Spasitele. Oč těžší bude jejich soud ve srovnání s těmi, kteří byli vychováni v nevěře!

Soud není to poslední, o čem Bůh mluví. Od 53. verše se Pán zmiňuje o obnovení jmenovaných měst. Je však možné jen cestou hlubokého zahanbení. Jeruzalém, t.j. Židé, musí přijít k poznání svých hříchů vůči Bohu, stydět se za to a sklonit se pod Boží kázeň, aby mohli zakusit národní znovuoživení.

Bůh sám bude pak pamětliv Své smlouvy – ne smlouvy ze Sinaje, nýbrž smlouvy s Abrahamem. To je smlouva „s tebou ve dnech mladosti tvé“. Bůh učinil Abrahamovi a jeho potomkům zaslíbení, aniž by je, v protikladu ke smlouvě ze Sinaje, vázal na podmínky vůči lidu. Vše, co Pán takto zaslíbil, ve Své věrnosti v budoucnosti uskuteční, když jim zřídí věčnou smlouvu. V oné smlouvě převezme Bůh všechny závazky (Židům 8,10-13).

Žel že jsou v křesťanstvu názory, které tyto verše a jiná starozákonní místa berou za základ ke tvrzení, že lidé, kteří zemřou jako nevěřící, budou nakonec vzkříšeni a bude jim požehnáno (učení o všeobecném smíření). To je ale zlý blud, který nemá v Novém Zákoně žádný podklad. Opírá se jen o chybně vyložená místa ze Starého Zákona. Starý Zákon, ve kterém se Bůh ještě plně nezjevil, nemůže být použit jako základ pro nějaké učení.

Proroku je dán úkol, aby mluvil k lidu v novém podobství. První orel, o němž je zmínka, je Nabuchodonozor, král Babylona. „Aj, jako orlice přiletí a roztáhne křídla svá na Moába.“ – „Aj, jako orlice přitáhne a přiletí, a roztáhne křídla svá na Bozru.“ (Jeremiáš 48,40; 49,22) Když prorok Daniel viděl vystupovat z moře babylonskou světovou říši, měla tvářnost lva s orličími křídly (Daniel 7,3.4). Nabuchodonozor byl první Bohem ustanovený monarcha z národů, poté co Izrael zcela odpadl od Boha (Daniel 2,37). Jím začaly časy pohanů. Velká křídla a dlouhé perutě ukazují jeho velkou moc, jeho rozsáhlé panství, ale také rychlost jeho vítězství. „Plná peří, strakatá“ mluví o rozmanitosti národů a kultur, které patřily k jeho říši. Cedry na Libánu jsou symbolem Davidova královského rodu, který byl orlem poražen. Výhonek ukazuje na krále Joachina, kterého Nabuchodonozor přivedl do Babylona, a „semeno země“ je Sedechiáš, jehož babylonský král ustanovil za vládce nad Judou.

Tento poslední Judský král, jenž byl poddaným Nabuchodonozorovým, chtěl setřást kaldejské jho, a přitom doufal v jiného orla: v egyptského krále (7. verš). Ale Bůh vyslovuje nad bezbožným, nevěrným a slovo porušivším králem Sedechiášem jasný rozsudek: Zcela „uschne“.

Bůh nejprve vysvětluje symbolickou řeč právě pověděného podobenství. Jasnými slovy podává zprávu o tom, jak Nabuchodonozor po odvedení Joachina ustanovil Joziášova syna Sedechiáše jakoby za podkrále v Jeruzalémě. Pak Bůh popisuje Sedechiášovu vzpouru a věrolomnost a prorokuje mu tragický konec. Od Egypta nedostane žádnou pomoc. Po obléhání Jeruzaléma bude odveden do zajetí do Babylona, a tam zemře. „Protož takto praví Hospodin: Živ jsem já, že přísahu svou, kterou pohrdl, a smlouvu svou, kterou zrušil, jistotně obrátím na hlavu jeho.“

Od 22. verše mluví Bůh ještě jednou o naději a budoucnosti Izraele. Obraz podobenství je veden dále. Cedr je Davidův královský dům. Všemohoucí Bůh zaslíbuj, že vezme výhonek a zasadí jej na vysoké hoře Izraele. To je Mesiáš, Davidův Syn. Toto zaslíbení se kryje s Izaiášem 11,1 a 53,2: „Před ním vyrostl jako proutek, a jako kořen z země vyprahlé.“ Až začne vláda Mesiáše, skončí vláda národů. Všechny národy, všechny politické moci, všichni velcí země (vysoké stromy) se pak budou muset sklonit před vládou Pána Ježíše, jež bude vykonávána Jeho obnoveným izraelským lidem (suchý strom, který se znovu zazelená).

V Izraeli bylo přísloví: „Otcové jedli nezralé hrozny, synům trnou zuby.“ Tím chtěli Židé říci, že jejich předkové hřešili, a oni, ačkoli jsou nevinní, musejí nést následky dřívějších nepravostí. „Otcové naši hřešili, není jich, my pak trestání po nich neseme.“ (Pláč 5,7) Ale to byla falešná a nespravedlivá obžaloba Boha. Bůh stvořil každého z nás a bude soudit každého osobně (4. verš; srovnej s 5. Mojžíšova 24,16).

Aby věc osvětlil, uvádí Bůh nyní tři případy: spravedlivý, který se nenechává svést hříchy, které jej obklopují, nýbrž činí to, co je před Bohem pravé; spravedlivý otec, který má násilného syna; nespravedlivý otec, jehož syn žije v Boží bázni. Spravedlivý bude žít a nespravedlivý zemře. Vždy se jedná o osobní odpovědnost před Bohem.

Nejedná se zde o věčný život. Ten si žádný člověk nemůže zasloužit dobrými skutky. Ten získáme jen vírou. Jde o praktické následky našeho života na této zemi, jak je to ukázáno např. v Galatském 6,7.8.

Seznam hříchů, které Bůh vyjmenovává, je zrcadlem tehdejšího stavu Božího lidu. Nejhorším hříchem proti Bohu byla *modloslužba*. V úzkém spojení s tím stála *ne-mravnost*, a nato následovala *chamtivost* ve svých rozličných odstínech.

Lid se opovažoval vyčítat Bohu nespravedlnost v Jeho jednání. Jak hrozné! A jak na to reagoval Bůh? Na jedné straně ukázal na Svoji spravedlnost, ve které nikdy nemůže přehlédnout hříšné cesty, ale musí je soudit. A na druhé straně jim zjevil ale také to, v čem má největší zalíbení: aby se bezbožný odvrátil od svých cest a žil. Bůh si velmi přál, aby lid poznal svoji osobní vinu, činil pokání a obrátil se k Němu. Důrazně k nim volal: „Navraťte se a odvráťte ode všech přestoupení svých!“

Abychom těmto veršům dobře porozuměli, musíme myslet na to, že Pán zde mluvil k lidem, kteří se nalézali pod zákonem. Nechtěli poznat své hříchy a svoji vinu. A tak se Pán pokoušel dosáhnout jejich svědomí. Je důležité, abychom toho dbali, abychom např. z 26. verše nevyvodili osudný závěr, že věřící může opět zahynout. Spasení, které obdrží člověk na základě Boží neomezené milosti, nelze ztratit. Zde ale stojíme na půdě zákona, kde Bůh lidem klade podmínky.

36. kapitola líčí budoucnost Izraele. Tu Pán už nejedná se Svým lidem na půdě zákona (se závazky pro lidi), nýbrž v čisté milosti (srovnej kap. 18,31 s 36,26.27). Z milosti obnovené srdce bude činit pravé pokání: kapitola 36,31.

Na závěr tohoto oddílu, který začal 12. kapitolou, Ezechiel nařiká nad králi Izraele a nad zemí Judskou. Lvice je Juda. Když Jákob žehnal svým dvanácti synům, řekl o Judovi: „Lvíče Juda.“ (1. Mojžíšova 49,9) Balám prorochoval: „Aj, lid jakožto silný lev (lvice) povstane, a jakožto lvíče (silný lev) vzchopí se!“ (4. Mojžíšova 23,24) A v Izaiáši 29,1 je Jeruzalém nazván „Arielem“, což znamená „Boží lev“. Dva mladí lvi v našich verších odpovídají dvěma králům z Judy. Prvním je *Joachaz*, jehož faraon Nécho odvedl zajatého do Egypta, kde také zemřel (2. Královská 23,33.34); druhým je *Joachin*, jehož král Babylona deportoval jako zajatce spolu s jeho matkou a všemi knížaty do Babylona (2. Královská 24,15). Tato slova důrazně varovala a volala k pokání Sedechiáše, jemuž hrozil stejný osud.

S obrazem vinného kmene jsme se setkali už dříve (kapitola 15; 17,6-10). To, co je zde řečeno, upomíná na Žalm 80,9-12. Jak rozmanitá byla požehnání, která Bůh daroval Judovi! Mysleme jen na dobu vlády Davida a Šalomouna! Nyní ale byl připraven východní vítr (Kaldejští), aby vinný kmen vytrhl a zkazil. Výraz „štípen jest na poušti“ je narážka na odvedení Židů do Babylona. „Není prutu mocného k berle panovníka.“ Tak to zůstane, dokud vládu nepřevzme Kristus, jenž o sobě řekl: „Já jsem ten vinný kmen pravý.“

Touto kapitolou začíná poslední série Ezechielových proroctví *před* zničením Jeruzaléma. Podobně jako v kapitole 14, tu přišli muži ze starších Izraelských k prorokovi, aby se dotazovali Boha. Ale Bůh viděl do jejich srdcí. Četl jejich nejtajnější myšlenky a poznal, že jim chybí skutečné zkoušky srdce a pravé pokání. Místo slova potěšení a povzbuzení jim prorok musí připomenout jejich minulost.

Jsou nám zde sděleny věci, které chybí v historické zprávě 2. Mojžíšovy knihy. Tam vidíme jen, jak se Bůh slitoval nad svým zotročeným a utiskovaným lidem a chtěl jej osvobodit a přivést do Kanánu, ozdobě všech zemí. Zde slyšíme, jak Bůh tehdy, když chtěl lid zachránit z Egypta, jej vyzýval: „Jeden každý ohavnosti očí svých zavrzte, a ukydanými bohy Egyptskými se nepoškrvňujte.“ A reakce? Tvrdošíjná neposlušnost slov Pána! Jak blízko byl Bůh tomu, aby lid už na začátku jeho historie s konečnou platností soudil! Avšak Jeho neomezené milosrdenství podrželo nadvládu, a místo aby národům oznámil Své jméno skrze soud nad Izraelem, zjevil se tím, že vyvedl Svůj lid silnou rukou z Egypta a přivedl jej na poušť, kde se jím zvláštním způsobem zabýval.

Jakou odpověď dal lid na Boží dobrotu, která ho vysvobodila z Egypta, a nyní ho na poušti zásobila vším potřebným, aby ho přivedla do „okrasy všech jiných zemí“? Izrael nedbal na Boží práva a ustanovení a znešvětil Jeho soboty. A co bylo následkem? Generace, která vyšla z Egypta, nepřišla do zaslíbené země, nýbrž zemřela na poušti (15. verš). Ale Boží trpělivost a milosrdenství byly tak velké, že všechen lid na poušti nevyhladil.

Přes Boží vážná napomenutí jednaly děti těch, kteří zemřeli v poušti, přesně tak tvrdošíjně jako jejich otčové. Vedle obětí, které přinášeli Bohu, se klaněli také modlám, které s sebou nosili po celou dlouhou dobu cesty pouští (Amos 5,25-27).

Ustanovení a práva v 25. verši nemohou nikdy znamenat zákon ze Sinaje, neboť ten byl svatý, spravedlivý a dobrý (Římanům 7,12). Význam verše je ten, že Bůh Izraelity nechal, aby vykonávali všechen hrozný kult Molochův, kdy byli obětováni dokonce i lidé. Tutéž zásadu nalézáme v Římanům 1,22-28 ve vztahu k pohanům, kde Duch Boží třikrát opakuje, že je Bůh jako trest za jejich hříchy *vydal*.

Bůh uskutečnil Svá zaslíbení a přivedl izraelský národ do zaslíbené země. Bůh nikdy neruší Své slovo – ani tehdy ne, když my zklameme, neboť „darů zajisté svých a povolání Bůh nelituje“ (Římanům 11,29). Žel že Izraelité pokračovali ve svých zlých cestách i v zemi, a nadále sloužili modlům. Proto nebyl Bůh ochoten nechat se dotazovat od starších, kteří přišli k Ezechielovi. Viděl do jejich srdcí a znal jejich přemýšlení: Chtěli být jako jiné národy a sloužit dřevu a kameni (32. verš). Něco takového Bůh nedopustí, neboť si Izraele vyvolil za Svůj lid.

Božím cílem s Jeho pozemským národem je Boží vláda spravedlivosti a pokoje nad Izraelem a všemi národy země. Aby toho dosáhl, musel nejprve nad nimi kralovat s „prchlivostí vylitou“. Bude nutné tento vzpurný lid vést do pouště, a tam k němu mluvit ve vážné kázni tváří v tvář. Nejprve budou souzeni všichni vzpurní, a do země přijde jen věrný zbytek, s nímž Pán naváže nové spojení. To vše stojí v blízké budoucnosti před Židy. Tisícileté království pokoje nebude existovat bez toho, že Boží pozemský lid nejprve projde těžkými souženími.

Je nadmíru krásné, když vidíme, jak žádné proroctví o budoucnosti Izraele nekončí Božím zaslouženým soudem nad tímto národem. Vždy na konci stojí nekonečné milosrdenství Páně. – Ano, tak obdivuhodný je náš Bůh! Kolik námahy jsme Mu už jako Jeho děti připravili, když jsme na Něho zapomínali a opět jsme se nechávali přitahovat od světa! Zavrhl nás proto anebo se nás vzdal? Ne, Bohu dík, vždy nás ve Svém milosrdenství přivedl zpátky k sobě.

A tak popisují závěrečné verše této kapitoly slavné napravení Izraele. Co to bude pro Boží srdce, když *celý dům Izraelský* Mu bude v zemi sloužit! Tohoto cíle – opravdového napravení – může však být dosaženo jen cestou pokání. A tak bude Izrael vzpomínat na své převrácené cesty a zlé jednání a bude nad tím cítit pravou lítost. Výraz „sami se býti hodné ošklivosti uznáte“ naznačuje, jak hluboko jde opravdové pokání.

Když nějaký člověk ohledně svých hříchů, které učinil proti Bohu, přijde k této hloubce, smí, tak jako Izrael v budoucnosti, zakusit pravou Boží milost. Bůh pak nejedná tak, jak si to hříšník zasloužil, nýbrž odpouští mu, protože za to byl potrestán někdo jiný: náš Vykupitel, Ježíš Kristus. Jeho dílo smíření na kříži tvoří také základ pro opětné přijetí Izraele.

Les poledne (jihy) je Juda. Tehdy ještě existující království Židů s Jeruzalémem jako hlavním městem mělo být úplně dobyt. Oheň soudu, zanícený Bohem samým, přejde přes zemi jako nezadržitelný a už neuhasitelný lesní požár. A jak reagovali lidé na věrně tlumočené prorokovo poselství? Řekli: „Však tento v přísloví nám toliko mluví,“ a nechtěli slovům rozumět.

Nyní následuje Boží hrozba, že vytáhne Svůj meč a vykoná bezohledný soud. Jak ti, kteří tvrdili, že jsou spravedliví, tak i bezbožní padnou pod mečem pomsty. „Všeliké tělo“ zde zahrnuje Jeruzalém a Judu (2. verš). Na jiných místech, jako Izaiáš 66,16, se tento výraz vztahuje na všechny národy země.

A jak se měl Ezechiel zachovat vzhledem k takové pohružce? Měl hořce vzdychat, aby svým postojem zdůraznil vážnost budoucích dnů. A co je naším úkolem tváří v tvář blížícím se Božím soudům nad mnoha lidmi, kteří jsou křesťany jen dle jména a nemají život z Boha? „Protož znajíce tu hrůzu Páně, lidem k víře sloužíme... Prosíme na místě Kristově, smiřte se s Bohem.“ (2. Korintským 5,11.20).

Boží meč, který byl vytažen z pochvy k soudu, je nyní naostřen a nabroušen. Je připraven, aby byl předán do ruky zhoubce. „Radovati-liž se budeme?“ Ne, doba přicházejících soudů jistě není dobou, kdy máme žít lhostejně a rozptylovat se světskými radostmi. O většině lidí, kteří jsou křesťany jen podle jména, je sice napsáno: „rozkoší milovníci více nežli milovníci Boha“. Jak se ale mají chovat vykoupení dnešní doby, která se v mnoha směrech podobá Ezechielově době? Kéž bychom se všichni podobali věrným služebníkům, k nimž Pán volá: „Vizte, bděte a modlete se!“, a chovali se jako moudré panny, které ozdobily své lampy a s hořícími světly šly vstříc ženichovi.

Bůh nyní vysvětluje, komu dá do ruky naostřený a nabroušený meč soudu. Je to Nabuchodonozor, král Babylona. Kaldejsí používali všelijaké okultní praktiky (věštění, kouzelnictví, hvězdopravectví), aby se jimi nechali vést ve svých rozhodnutích (Izaiáš 47,8-15). Zde se babylonský král zastavuje na rozcestí a nechává si věštit. Má táhnout k Rabbat nebo na Jeruzalém? Věštění není pro Boha žádnou překážkou pro provedení Jeho plánů a babylonský král bude jasně veden k Jeruzalému (22. verš). – V očích obyvatel Jeruzaléma se to ale jevilo jako falešné věštění. Stále ještě nevěřili, že jejich město padne.

Tím nesvatým, bezbožným knížetem Izraele je bezpochyby král Sedechiáš. Výraz „v čas skonání nepravosti (*v čas nepravosti konce*)“ však ukazuje na budoucnost, takže v tomto odpadlém králi můžeme vidět také obraz antikrista, falešného Mesiáše. V Danieli 11,36-39 nalézáme podrobný popis tohoto krále a jeho jednání. I tam čteme o „času konce“. Tento falešný Kristus si přisvojí jak kněžskou, tak i královskou čest. On je tou šelmou ze země, která má dva rohy jako beránek, ale mluví jako drak. Dva rohy představují kněžskou a královskou moc (Zjevení 13,11-18). Avšak až přijde Pán Ježíš, „jenž má právo“, vykoná soud a tohoto „člověka hříchu“ zabije „duchem úst svých, a zkaží zjevením jasné přítomnosti své“ (2. Tesalonickým 2,3-10).

Závěrečné verše kapitoly se obracejí k Ammonovi, který nejprve zůstal ušetřen, protože Nabuchodonozor nebyl věštěním veden k Rabbat, hlavnímu městu Ammonitských, nýbrž k Jeruzalému. Ammon přijde také na řadu. Poněvadž v tomto oddílu rovněž čteme o době skonání (*konce*), musíme i vzhledem k Ammonovi hledět do budoucnosti. Ačkoli se Boží hněv vyleje nad tímto bratrským národem Izraelem, přece čteme o budoucím obnovení (Jeremiáš 49,6). Jak velká je Boží milost!

Dříve než propukne nad Jeruzalémem soud, předkládá Bůh tomuto městu celý seznam vin a ohavností. Jeruzalém byl kdysi věrným městem, plným práva a spravedlnosti. Nyní je Bůh nazývá městem, které „prolévá krev“. Stalo se nevěstkou, bydlí v něm vrazi (Izaiáš 1,21). Byli v něm zabíjeni proroci a spravedliví. A co se stalo, když k němu přišel jako pokorný člověk sám Boží Syn? Musel s pláčem naříkat: „Jeruzaléme, Jeruzaléme, mordéri proroků, a kterýž kamenuješ ty, kteříž byli k tobě posíláni, kolikrát jsem chtěl shromáždití dítky tvé, tak jako slepice shromažďuje kuřátka svá pod křídla, a nechtěli jste!“ (Matouš 23,37) A pak korunoval Jeruzalém svou provinilost krví tím, že ukřižoval Knížete života (Skutky ap. 3,14.15). – Králové šli v násilí příkladem (např. Jeremiáš 26,21; 38,4), a s odvrácením se od Boha přibývalo nemravnosti i všech ohavných věcí, jichž je člověk schopen.

Stejné znaky se ukazují dnes mezi národy Evropy, které byly kdysi křesťanské: násilí (teror), prolévání krve, mravní zkáza. Bůh, jenž viděl a odsoudil vinu Jeruzaléma, bude soudit i národy uvnitř křesťanstva. Žaloba, s kterou se Pán obrací k městu Jeruzalému, platí i většině lidí v našich zemích: „Na mne se pak zapomínáš.“ (12. verš)

Tavicí pec je zde symbolem Boží prudké nevěle proti Jeruzalému a jeho obyvatelům. Zde nejde o proces čištění, při kterém je ušlechtilý kov vlivem ohně čištěn. Tímto způsobem bude Bůh v budoucnosti očišťovat ohněm zkoušky ostatek ze Židů (Malachiáš 3,1-3; Izaiáš 48,10). V Ezechielově proroctví ale označuje Bůh lidi z Jeruzaléma za strusku, která se při tavení shromažďuje a zavrhuje.

Tři skupiny vůdců jsou osloveny, každá zvlášť: **1.** Falešní proroci se svými lživými řečmi, kteří „duše žerou“, namísto aby je zachraňovali a vyzývali je, aby utekly před přicházejícím hněvem (verše 25.28). **2.** Kněží, kteří naprosto selhali ve svém úkolu, aby rozeznávali mezi svatým a nesvatým a mezi čistým a nečistým (3. Mojžíšova 10,10; 26. verš). **3.** Knížata, která místo toho, aby pásala lid, se chovají jako vlci, kteří trhají kořist (27. verš).

Z lidské strany tu nelze očekávat pomoc. „Všichni se uchýlili... není, kdo by činil dobré, není ani jednoho.“ (Římanům 3,12) – Když Bůh „viděl, že není žádného muže, až se užasl, že není žádného prostředníka. A protože vysvobození jemu způsobilo rámě jeho, a spravedlnost jeho sama jej zpodepřela“ (Izaiáš 59,16). Skrze Něho, našeho Pána Ježíše Krista, bude jednou „všechn Izrael“ spasen a uveden do zaslíbených požehnání.

Tato kapitola se v mnohém směru podobá 16. kapitole. Bůh používá stejný obraz – obraz nevěstky, aby popsal hříchy Svého lidu, především hřích modlářství. V protikladu k 16. kapitole je zde obrácen zřetel na dějiny obou království, Izraele a Judy, a na jejich znečištění s pohanskými národy.

Samaří a Jeruzalém, hlavní města obou království, jsou označeny za dcery *jedné* matky, neboť kdysi byl Izrael nerozděleným národem. Aholá znamená „její stan“ nebo „která má svůj vlastní stan, t.j. svatyni“. Severní království Izrael měl vlastní bohoslužbu ve spojení se zlatými telaty, která udělal Jeroboám, první král severního království (1. Královská 12,26-33). Aholiba znamená „můj stan v ní“ anebo „ta, v níž je můj stan, t.j. chrám“. V Jeruzalémě stál chrám pravého Boha.

Špatnost Samaří je popsána nejdříve. Hřích národního modlářství začal zlatými telaty Jeroboáma a ustavičně se zhoršoval. Izrael se spojil s Asýrií (Ozeáš 12,1) a k modlářství z Egypta převzal i tuto modloslužbu. Bůh to způsobil, že soud přišel právě z oné strany: Obyvatelé království deseti pokolení byli odvedeni do Asýrie, a od té doby zmizeli (srovnej s Ozeáš 7,11-13).

Jižní Judské království se nenechalo varovat osudem Samaří a obyvatel království deseti pokolení. Jeruzalém a jeho obyvatelé se chovali ještě hůře. Něco o tom čteme v příběhu bezbožného krále Achasa. Nejprve si stříbrem a zlatem, „kteréž se nalézti mohlo v domě Hospodinově a v pokladech domu královského“ koupil pomoc krále Asýrie, jemuž vzkázal: „Služebník tvůj a syn tvůj jsem, přitáhni a vysvobod' mne.“ (2. Královská 16,7.8) Později dal v nádvoří Božího chrámu postavit velký modlářský oltář, vyhotovený knězem Uriášem podle oltáře, který viděl v Damašku. Hospodinův měděný oltář zápalné oběti dal odsunout stranou a už nebyl používán (2. Královská 16,10-16). Jaká to byla pro Boha urážka a výzva!

A ještě to nestačilo. Boží lid se znečistil také s Kaldejskými a jejich modlářstvím. Modloslužba a nemravnost šly vždy ruku v ruce. A co k tomu říkal Bůh? Prohlásil: „A když odkryla smilství svá, odkryla též nahotu svou, i odloučila se duše má od ní, tak jako se odloučila duše má od sestry její.“ (18. verš) Necítíme z těchto slov bolest Božího srdce, když Bůh musel Svůj nevěrný lid trestat a odvrátit se od něho? A přece kdysi vyvolil Izrael z čisté lásky – ne proto, že by vykazoval vnější přednosti – a učinil si z něho Svůj lid (5. Mojžíšova 7,6-8).

Právě národy, s nimiž Jeruzalém hřešil, se staly nyní utlačovateli tohoto města: Kaldejští a Asyrští. Bůh ve Svém hněvu použil tyto kruté národy, aby na svůj neposlušný a modlářský lid přivedl nejhorší tresty. Výzkumy v Asýrii přivedly na světlo nástěnné malby, na nichž jsou znázorněny ohavnosti, jak je popisuje 25. verš. Smutná historie Izraele ukazuje Boží odplatu lidu, který zavrhl Boha a Jeho Slovo.

Obyvatelé Jeruzaléma se chovali ještě hůře než Samaří. Proto jim Bůh dal kalich zděšení a zpuštění, který předtím podal Samaří. „Z té příčiny, že jsi zapomenula na mne, a zavrhla mne za hřbet svůj, i ty také vezmi za svou nešlechtnost, a za smilství svá.“ (35. verš)

Židé v Jeruzalémě viděli a slyšeli vše, co se stalo severnímu království, když Salmanazar deportoval deset pokolení do Asýrie. Přesto svůj život nezměnili, a proto přišli sami do neštěstí. – Dnes Bůh varuje lidi na jedné straně zvěstováním Svého Slova, které mluví o budoucím soudu; na druhé straně mluví k lidem neštěstími, přírodními katastrofami, válkami, neklidem, ohrožením životního prostředí atd., aby je přivedl k pokání. Kolik jich poslechne Božího hlasu? Žel, je jich málo. Většina bude po uplynutí doby milosti zachvácená Božím soudem.

V závěrečných verších této kapitoly jsou ještě jednou shrnuty hříchy Aholy a Aholiby, to jest Samaří a Jeruzaléma. Jejich obyvatelé se dopouštěli cizoložství se svými modlami, a to v duchovním i doslovném smyslu. Obětovali Molochovi, to znamená, že pálili své děti, a znečistili svatyni Páně. Bůh je nazývá cizoložnicemi s krví na svých rukou. Jaké zneuctění Božího lidu! Jak jsme dříve viděli, bylo cizoložství trestáno kamenováním. To byl soud, který čekal na Jeruzalém. „I uhází je to shromáždění kamením, a poseká je meči svými; syny jejich i dcery jejich pomordují, a domy jejich ohněm popálí. A tak přítrž učiním nešlechtnosti v zemi této, i budou se tím káti všechny ženy (= sousední národy Izraele), a nedopustí se nešlechtnosti podobné vaší.“

Bůh se Jeruzalému zjevil jako Bůh milosti a moci. Obdařil Židy výsadami jako žádný jiný národ. „Toliko vás samy poznal jsem ze všeliké rodiny země, protože trestati vás budu ze všech nepravostí vašich.“ (Amos 3,2) To, co měli poznat pomocí Jeho dobroty a milosrdenství – že Bůh je Pán, to jest absolutní a nejvyšší autorita – se nyní museli naučit skrze tresty z Jeho ruky. – V blízké budoucnosti bude Bůh jednat podobným způsobem se všemi žijícími lidmi (Izaiáš 26,9b).

Bůh sám sdělil proroku Ezechielovi den, ve kterém začalo osudné obléhání Jeruzaléma Nabuchodonozorem, které nakonec zpečetilo dlouho ohlašovaný osud města (2. Královská 25,1; Jeremiáš 52,4). V podobenství musel prorok vysvětlit, co se nyní skutečně začalo dít. Hrnec je symbolem Jeruzaléma. To, co je uvrženo do tohoto kotle, představuje provinilý lid. Výrok: „Způsob, ať to vře, až by kypělo,“ ukazuje na prudký soud, který nyní propukl nad městem. A o čem mluví připálenina na hrnci? O hříších Jeruzaléma.

Srovnání tohoto podobenství s 11. kapitolou je velmi zajímavé. Je to, jako kdyby Bůh bral slova lidu, ale vyložil je sám. Jeruzalém je jistě hrnec, ale ne k tomu, aby ochránil svůj obsah, nýbrž k soudu. Židé se sami klamali, když se považovali v Jeruzalémě za bezpečné. Je dokonce činěn rozdíl mezi obyvateli (obsahem hrnce) a městem samým (hrncem) (11. verš).

„Já Hospodin mluvil jsem, dojde, a učiním to; nestoupím, aniž se slituji, ani želeť budu.“ (14. verš) Jak vážná slova! A jako se tato slova dokonale naplnila, tak se naplní všechna proroctví Bible. Žel že lidé nedbají na to, co Bůh mluvil.

Nyní se musel Ezechiel sám stát znamením pro lid. Jedním rázem mu Bůh odjal „žádost jeho očí“, to znamená, že mu byla náhle smrtí vyrvána jeho žena. A Hospodin mu sdělil, že nesmí naříkat, ani ji oplakávat. Všechna obvyklá znamení zármutku mu byla zakázána.

Lid, který s ním byl u řeky v zajetí, nerozuměl významu tohoto konání. Prorok jim prohlásil, že tak, jako on podle Hospodinova příkazu nepláče nad svou ženou, ani oni nebudou moci mít zármutek nad tím, co nyní ještě bylo „pýchou jejich síly, žádostí jejich očí a touhou jejich duše“, totiž chrám v Jeruzalémě, jímž se chlubili. Ani oni neměli už vidět syny a dcery, které zanechali v zemi. Jejich děti padnou mečem, ale rodiče je nebudou moci oplakávat, neboť oni sami budou vadnout pro nepravosti své, úpěti budou jeden s druhým. Jaký obraz zoufalství, když trápení je takové, že člověk už nemůže plakat a vědomí viny dusí každou naději!

O tři roky později se to, co bylo oznámeno v 26. verši, naplnilo. Jeden uniknuvší přišel z Jeruzaléma a přinesl zprávu: „Dobyto jest město.“ (kapitola 33,21)

Touto kapitolou začíná nový oddíl. V následujících sedmi kapitolách vyslovuje prorok proroctví o sedmi národech z blízkého okolí Izraele. Soudy, které v nich jsou oznámeny, se v minulosti naplnily jen částečně. Konečné naplnění je ještě budoucí. Přejde tehdy, až bude Izrael obnoven a znovu se mu od Boha dostane požehnání (porovnej s kapitolami 28,24-26; 29,21).

Ammon, stejně jako Moáb, mají pokořující začátek (1. Mojžíšova 19,30-38), ale jako potomci Lota jsou s Izraelem příbuzní. Oznámený Boží soud je zdůvodněn jejich škodolibostí, kterou Ammon otevřeně vyjadřoval. Protože se Ammonitští s opovržením radovali ze zpusťšené izraelské země, museli osobně zakusit, kdo je Bůh. „I zvíte, že já jsem Hospodin.“ (verše 5.7)

Prorok Ezechiel už dříve prorokoval o tomto národu (kapitola 21,28-32). V Jeremiášově proroctví o Ammonovi je nejen oznámen budoucí soud, nýbrž je i naznačeno budoucí obnovení (Jeremiáš 49,1-6). Další prorok, Sofoniáš, se stejně jako Ezechiel zmiňuje o potupách vůči izraelskému národu a o pýše synů Ammon (Sofoniáš 2,8-11). Muži východu, to znamená Beduini, učiní ze země Ammon místem svého přebývání a pastvy.

Moáb byl bratrský národ Ammonův. Jeho území leželo na východ od Mrtvého moře. „Slýchali jsme o pýše Moábově, že velmi pyšný jest, o vysokomyslnosti jeho a pýše jeho, i nadutosti jeho, a povyšování se srdce jeho.“ (Jeremiáš 48,29; srovnej též s Izaiáš 16,6). Ve své pýše mluvili o Židech s opovržením, a proto nad nimi propukl Boží soud. – Na konci Jeremiášova proroctví o Moábovi oznamuje Bůh obnovu v budoucnosti (Jeremiáš 48,47).

Edom, lid potomků Ezau, bratra Jákobova, stojí k Izraeli v užším vztahu než Ammon a Moáb. Izrael byl napomenut: „Nebudeš mítí v ohavnosti Idumejského, nebo bratr tvůj jest.“ (5. Mojžíšova 23,7) Ale Edom nelítostně pronásledoval mečem svého bratra Izraele (Amos 1,11). Krutí králové Herodesova rodu, o nichž čteme v Novém Zákoně, byli Idumejští. V předobrazu ukazují na antikrista, falešného krále Izraele. Bůh vykoná na Edomovi soud rukou Svého národa izraelského. O nějakém milostivém obnovení Edoma nečteme na žádném místě.

Poslední verše obsahují soud nad Filistinskými, kteří měli své sídlo v zemi Kanán, dnešním území Gazy. Po staletí byli Filistinští velkými nepřáteli Izraele. Další prorocká místa o tomto lidu nalézáme v Jeremiáš 47; Amos 1,6-8; Joel 3,4 a Izaiáš 14,29-32.

Proroctví o Týru je velmi rozsáhlé a zahrnuje tři kapitoly. Toto město bylo z části vystavěno na skále, která byla před pobřežím Středozemního moře jako ostrov. Toto staré foinické město je zmíněno v Bibli po prvé v Jozue 19,29, a tam je nazváno „opevněné město Týrus“ (Elb. překlad). Jeho obyvatelé byli v celém tehdejší světě známí jako mořeplavci, kolonisté a obchodníci. V době vlády Davida a Šalomouna hrál Týrus důležitou roli v dějinách Izraele. Chíram, král Týru, a jeho služebníci pomáhali při stavbě chrámu a přispěli podstatně k blahobytu Izraele za Šalomouna (1. Královská 5,1-12; 7,13.14; 9,27.28). Jezábel, žena bezbožného krále Achaba, zavedla v Izraeli celou foinickou modloslužbu, což smutným způsobem urychlilo úpadek Božího lidu.

Poněvadž se Týrus veselil z pádu Jeruzaléma, proročkoval Bůh tomuto pyšnému městu rovněž zánik. Za obléhání a útoku Nabuchodonozora padla část Týru, která byla postavena na pevnině. Ostrovní pevnost zůstala předběžně ušetřena. Zdálo se, jako kdyby se Ezechielovo proroctví o úplném pádu Týru nemělo naplnit. Asi o 240 let později táhl proti Týru Alexandr Veliký. Z trosek bývalé městské části na pevnině vystavěl hráz a dobyl ostrovní město. Ano, „kamení tvé i dříví tvé, i prach tvůj do vody vmecí“ (12. verš).

Ostrovky a knížata pomořská – tím jsou míněni obyvatelé pobřežních oblastí Středoziemního moře – jsou pádem města Týru těžce zasaženi. Naříkají nad Týrem a vyjadřují své zděšení a hrůzu nad jeho zánikem. Podobný nárek čteme ve Zjevení 18,9-19 nad budoucím pádem Babylona. I tam jde, podobně jako zde, o konečný soud nad bezbožnou, materialistickou civilizací.

Verše 19 a 20 popisují, jak je Týrus svržen do hlubiny. Poslední věta, která zaslibuje slávu, se může vztahovat jen na budoucí pozemskou slávu Siona, na to, co je pro Izrael ještě připraveno. Pyšný, nadutý Týrus leží v prachu. Skála, na níž kdysi pyšné město trůnilo, se stala místem pro rozprostírání sítí. Týrus už nebude postaven. „Nebude na věky nalezen“. Naproti tomu Izrael, právě ve spojení se soudy nad národy, dospěje k novému lesku a nové slávě, a to skrze přicházejícího krále slávy, Pána Ježíše samého. Všechny národy, které Izraele nenáviděly, pak poznají, že Bůh Svůj lid sice trestal a na čas zavrhl, ale nikdy se ho zcela nevzdal.

Nářek nad Týrem začíná podrobným popisem nádhery tohoto města a jeho rozsáhlého, kvetoucího obchodu. A konec? Jeho pád do moře! Týrus je předobrazem toho, co se stane se světem v jeho celku: Všechna jeho sláva pomine (1. Jana 2,17; 2. Petra 3,10). Kéž bychom si toho byli více vědomi! Mělo by to posvěcující vliv na náš praktický život.

Bůh nejprve mluví o pyše tohoto města. „Týre, ty jsi říkal: Já jsem nejkrásnější.“ Pak následuje popis, v němž je Týrus srovnáván s velkou, nádhernou lodí. Nic nechybělo, vše tu bylo a vše bylo krásně vybaveno.

V návaznosti na to nalézáme obsáhlou zprávu o jeho obchodních vztazích. Počínaje Tarsis, nejstarší kolonií Týrských v jižním Španělsku, je vyjmenována celá řada národů, které Týru prodávaly svá zboží a vedly s ním výměnný obchod. Popis končí zmínkou o lodích, jimiž bylo vytvořeno spojení k různým pobřežním městům okolo Středozemního moře. „Naplněno jsi i zvelebeno náramně u prostřed moře“ – aby nakonec v Božím soudu prožilo konečný pád. Jak velmi nám to připomíná Babylon a jeho pád ve Zjevení 18!

Co se nyní děje s Týrem, touto nádhernou lodí? Je rozbita v srdci moří. Východním větrem je nejprve Nabuchodonozor, který na pyšné město zaútočil a z části je zničil. Alexandr Veliký přišel sice ze západu, z Řecka, ale při dobývání jádra města, které leželo na skalním ostrově, vystavěl hráz od východu, a nakonec je dobyl.

Týrus pomalu stoupal, až prakticky ovládl obchod v celém Středomoří. Ale jak rychle se rozpadl k věčné ruině, když byl nejprve napaden Nabuchodonozorem, a později Alexandrem Velikým! Hořký nářek ze strany námořníků a kupců ukazuje, jak úzce byl blahobyť mnoha lidí spojen s osudem Týru. Nyní výdělek a bohatství zmizely. – Jak těžce by se nás to dotklo, kdyby se všechen blahobyť, na který jsme si zvykli, náhle zhroutil! A přece není tato událost daleká! Ve Zjevení 18 čteme o pádu Babylona. (Ve Zjevení je Babylonem vše ovládající náboženský systém Říma.) Podobně jako při pádu města Týru nařikají i zde kupci, kteří „jím zbohatli“, a námořníci, kteří „v něm zbohatli“. S pláčem a smutkem volají: „Běda, běda,... nebo jedné hodiny zpustlo!“ (Zjevení 18,15-19)

Proroctví o Týru končí zvláštním slovem *vývodovi Týru*. Podle údajů židovského historika Josepha se u tohoto pyšného, nadutého knížete jedná o Foiničana Ithobala II. Tato historická osobnost se pozvedla k nejhorší domýšlivosti, která pro člověka vůbec existuje. Prohlašoval se za boha. Jeho moudrost a mocné bohatství, které získal svým rozumem a svým obchodem, jej vedly k této velké pýše. Ale Bůh mu oznámil Svůj soud.

Tento muž ukazuje na osobnost, která bude v budoucnosti hrát podobnou roli: antikrist. Prorok Daniel o něm prorokoval: „Pozdvihne se a zvelebí nad každého boha, i proti Bohu nade všemi bohy nejsilnějšímu mluvití bude divné věci; a šťastně se mu povede až do vykonání prchlivosti, až by se to, což uloženo jest, vykonalo.“ (Daniel 11,36) V Novém Zákoně je antikrist popsán takto: „Člověk hřícha, syn zatracení, protivící a povyšující se nade všecko, což slove Bůh, aneb čemuž se děje Božská čest, tak že se v chrámě Božím jako Bůh posadí.“ (2. Tesalonickým 2,3.4) Když tyto výroky srovnáme se slovy o knížeti Týru, poznáváme ihned nápadnou podobnost. Konec knížete Týru je smrt neobřezaných. Ve Zjevení 19,20 je antikrist při příchodu Pána ve slávě přímo uvržen do pekla.

Ačkoli se jedná stále o stejnou historickou osobnost, nazývá ji Bůh nyní *králem Týrským*. Tím chce vést naše zraky na někoho jiného, než na budoucího antikrista. To, co je řečeno v tomto nářku nad králem Týru, nemůže být vlastně přičítáno žádné lidské bytosti. Popis se hodí na osobu, která původně byla nejvyšším a nejkrásnějším Božím stvořením, ale padla, a tím se stala Božím nepřítelem. Jedním slovem: Jedná se o satana v jeho původní velikosti a o jeho pád, a to je nám zjeveno pomocí krále Týru.

Kdo byl satan? Byl „obrazem dokonání“ v nitru plný moudrosti a navenek dokonalý v kráse. Byly mu darovány všechny přednosti, znázorněné drahokamy. Nezískal si je tedy sám. Zaujímal vyvýšené postavení a stál bezpochyby nad oněmi mocnými anděly, které Ezechiel viděl na začátku svých vidění. Přesto patřil ke stvoření.

Pak přišla chvíle, kdy „se našla nepravost při tobě“. Byl to hřích pýchy. Osoboval si místo, které mu Bůh nedal (srovnej s Izaiáš 14,13.14). To mělo za následek pád. Od té doby se satan snaží stáhnout s sebou do záhuby jiná stvoření – i nás lidi. Ale Pán Ježíš přišel a zvítězil na kříži nad ďáblem, takže my lidé můžeme být vysvobozeni z moci satana.

Sidon ležel asi 40 kilometrů na sever od Týru. Toto město bylo rovněž vybudováno na skalním ostrovu před pobřežím. Po mnoho let byl Sidon dokonce slavnější a zámožnější než Týrus. V Novém Zákoně jsou tato dvě města vždy jmenována spolu (např. Marek 3,8; 7,24).

Soud, který Bůh tomuto městu ohlásil, měl být k Jeho oslavení. Chtěl se na něm posvětit. Tím, že Bůh vykoná soud na jednotlivci nebo na celých národech, zjevuje Svoji spravedlnost a udržuje Svůj charakter svatosti. „Bůh jest světlo a tmy v něm nižádné není.“

Co bylo zvláštním hříchem Sidonu, který vedl k takovému soudu? Sidon byl bezpochyby stejně pyšný jako jeho soused Týrus. Ale 24. verš ukazuje na jinou okolnost. Sidon byl pro dům Izraelský urážející trn a bodající bodlák. Provinil se tedy proti svému sousednímu národu, Božímu lidu, a za to přišel na Sidon soud.

Poslední dva verše prorokují obnovení Izraele. Přejde čas, kdy všichni rozptýlení budou shromážděni samým Bohem, aby nadále bydlili v zemi, v bezpečí pod ochranou Pána. Toto shromáždění Izraele leží ještě v budoucnosti. Naplní se úplně, až pravý Král Izraele, Pán Ježíš Kristus, přijde ve slávě a vykoná soud na všech národech, které pronásledovaly Židy a opovrhovaly jimi.

Následující čtyři kapitoly obsahují proroctví o Egyptu a jeho králi. Zvláštními znaky Egypta jsou pýcha a nezávislost na Bohu. „Já mám řeku svou, já zajisté jsem ji přivedl sobě.“ (Srovnej s 5. Mojžíšova 11,10b.) Jaký výstižný obraz světa!

Ačkoli izraelský lid byl na začátku své národní historie Egyptem krutě utlačován, chtěli pozdější potomci, kteří žili v době posledních judských králů, přece uzavřít s Egyptem smlouvu. Doufali v pomoc z této strany. Proci Izaiáš a Jeremiáš vážně varovali před takovým spojením (Izaiáš 30,6.7; 31,3; Jeremiáš 2,36; 37,7). Egypt se podobal třtinové holi, která Židy, když se o ni chtěli opřít, jen zranila (srovnej s 2. Královská 18,21). – Věřící, kteří se znovu spojují se světem a očekávají od něho pomoc, učiní stejné zkušenosti jako Izrael s Egyptem. Obecenství se světem znamená pro věřícího vždy jen škodu a zahanbení.

Nezávislost na Bohu přivedla na Egypt soud, a zvláště na řeku Nil, kterou se chlubili. Obilná komora a zahrada země se měly na dobu čtyřiceti let stát pustinou. Obyvatelé sami budou na všechny strany rozptýleni. To byl těžký trest, který měl Nabuchodonozor vykonat na této zemi a jejích obyvatelích.

Boží trestání Egypta nemělo být provždy. Po čtyřiceti letech chtěl Bůh rozptýlené opět přivést zpět. Egypt se ale už nikdy nestal vedoucím národem. Pokud jde o politické postavení ve světě, zaujímá tato země až dodnes podřízené postavení.

17 let po oznámení soudu nad Egyptem použil Bůh babylonského krále, aby soud provedl. Nabuchodonozor byl nástrojem v Boží ruce k uskutečnění mnoha Jeho prorocství. Obléhání Týru bylo pro babylonské vojsko těžkou prací a nevedlo k žádanému úspěchu. Nabuchodonozor nedokázal dobýt ostrovní město.

Nyní se Bůh staral o to, aby Nabuchodonozor a jeho vojsko obdrželi mzdu. Dal jim egyptskou zemi a její bohatství. „Za práci jejich, kterou mi sloužili, dám jim zemi Egyptskou, proto že mně pracovali, praví Panovník Hospodin.“ (20. verš)

V oné době došlo v Izraeli k oživení, o kterém nám není na žádném jiném místě podána zpráva. Je to vůbec nutné? Ne, neboť když Bůh mluvil, jsme přesvědčeni, že tomu tak je. Bůh nelže! Pro to, co řekl, nepotřebujeme žádné další potvrzení. Ezechiel byl pověřen, aby uprostřed nich svědčil, a to s jedním cílem: „I zvědí, že já jsem Hospodin.“ (21. verš)

Co je to za den, den Hospodinův anebo den Páně? Zde je nazván „den mrákoty“. Mnoho proroků označuje den Páně za den soudu a hněvu, kdy Pán bude s národy země jednat ve spravedlnosti (např. Izaiáš 13,6.9; Joel 1,15; 2,11; 3,14; Amos 5,18.20; Abdiáš 15; Sofoniáš 1,7.14; Zachariáš 14,1). Ve svém posledním a nejplnějším významu je to den, kdy se Pán Ježíš zjeví z nebe. I v Novém Zákoně nalézáme o tomto dni zmínku (1. Tesalonickým 5,2; 2. Tesalonickým 2,2; 2. Petra 3,10). V ten den skončí „den člověka“ a začne nové časové období, ve kterém bude vládnout spravedlnost. Tento den budoucího soudu nad všemi národy je ve Starém Zákoně viděn z prorocké perspektivy. Všechny soudy ohlášeny ve Starém Zákoně nad národy, které zhřešily proti Izraeli – jako v naší kapitole nad Egyptem a jeho sousedními státy (5.verš) – jsou stínem toho velkého dne, ve kterém skončí časy pohanů (národů).

To, co v minulosti přišlo skrze Nabuchodonozora na Egypt, se v budoucnosti – možná už velmi brzy – stane národům země „při zjevení Pána Ježíše s nebe s anděly moci jeho, v plameni ohně, který pomstu uvede na ty, ježto neznají Boha, a neposlouchají evangelium Pána našeho Ježíše Krista“ (2. Tesalonickým 1,7.8).

Modly Egypta byly zkaženy, a tím se zjevila jejich nicotnost. Mnohá z vyjmenovaných měst jsou dnes místy trosek, kde lze ještě nalézt určité zbytky minulých dob. Mocné ruiny chrámů a sochy jsou němými svědky zašlé slávy, ale také ty se rozpadají stále více a jsou přikrývány pískem pouště. To vše Bůh oznámil skrze Své proroky, a vše se přesně naplnilo. Vidíme to svýma očima. Platí to i o výpovědi: „A knížete z země Egyptské nebude více.“ (13. verš) Od doby mocných faraonů už nebyl v Egyptě žádný vládce, který by tak vládl nad celým územím.

„Rámě Faraona, krále Egyptského“ mělo být úplně zlámáno. Zde nemohl pomoci žádný obvaz nebo lék. Zlomení bude konečné. Toto Ezechielovo proroctví se kryje s Jeremiášovým proroctvím: „Vyprav se do Galád, a nabeř masti, panno dcero Egyptská, nadarmo však užíváš mnohého lékařství, nebo ty zhojena býti nemůžeš.“ (Jeremiáš 46,11) Podobně jako Ezechiel, ohlašoval i Jeremiáš Nabuchodonozora jako nástroj Božího soudu (Jeremiáš 46,13). Bůh ho učinil absolutním vládcem, hlavou ze zlata (Daniel 2,37.38). A proto jej použil nejen k tomu, aby vykonal soud na Jeruzalému, nýbrž také na druhých zemích (viz Jeremiáš 27,6.7).

Aby popsal velikost a slávu faraona, krále Egypta, srovnává jej prorok s Asýrií, která v oné době už neexistovala. Že se tyto verše nevztahují na Assura, nýbrž na Egypt, a především na jeho krále, ukazují také poslední slova kapitoly: „Toť jest Farao i všecko množství jeho, praví Panovník Hospodin.“ Asýrie, která byla kdysi stejně mocná a pyšná jako v oné době Egypt, měla sloužit faraonovi jako vážné varování.

Stromy jsou v Božím slovu často obrazem zvláštní moci. Bůh zde používá cedr z Libánu, aby popsal tento majestátní strom se široce rozloženými ratolestmi. Cedr je zde jako symbol lidské a národní velikosti, plné arogantní pýchy, která bude snížena. To se naplní v budoucím dni Páně vzhledem ke „*všem cedrům Libánským*“ (Izaiáš 2,12.13).

Výrok o ptácích nebeských a polních zvířatech, kteří pod cedrem našli ochranu, se kryje s tím, co je řečeno ohledně velkého stromu, který viděl Nabuchodonozor ve svém snu (Daniel 4,8.12). Tím jsou míněny ty národy, které se spojily s těmito světovými mocnostmi. V podobenství o hořčičném zrně nalézáme podobnou myšlenku (Matouš 13,31.32). Navenek se křesťanství stalo v tomto světě mocí, pod kterou mohou nalézt ochranu celé národy.

Tak jako přišel soud na Asýrii, je nyní oznámen soud Egyptu, protože se i tento národ pozvedl a nedbal na Boha. Později musel Bůh vyčítat podobný hřích i Nabuchodonozorovi (Daniel 4,30.31). Povýšenost těchto národů nám připomíná Božího nepřítele, kterého jsme viděli skrytého za postavou krále Týru (kapitola 28,11-19). Satan stojí jako bůh a kníže tohoto světa za scénou národů. V době konce bude jako drak přímo ovlivňovat obě „šelmy“, politického vládce obnovené Římské říše a antikrista (Zjevení 13, 2.4.11.15).

Od 15. verše dále je řeč o šeolu (Kral.: „hrob“). Tím je označeno místo, kde se zdržuje duch a duše zemřelých. Tam se nalézají bezbožníci a všechny národy, kteří zapomněli na Boha (Žalm 9,18) a čekají na konečný soud, jak je popsán ve Zjevení 20,11-15). Když Asýrie a Egypt sestoupili do šeolu, našli tam jiné národy. Tyto „stromy“ se v nejnižších místech země těšily skutečností, že i Asýrie a Farao s nimi sdílejí jejich osud.

Výroky Bible jasně ukazují, že se duch a duše zemřelých nikterak nenalézají ve stavu bezvědomí. Pro nevěřícího je hades, jak je šeol nazýván v Novém Zákoně, místem muk (Lukáš 16, 22.23.28).

O faraonovi je řečeno: „Byl jsi jako nestvůra v moři.“ (2. verš - přel.) Tak jako nějaké monstrum kalí vody a víří řeky, tak se choval faraon mezi národy. Ale měl být chycen do Boží sítě, povržen na svršku pole a jako maso dán ptákům nebeským a zvířatům vší země k sežrání. Politický zánik Egypta je popsán ve verších 7 a 8.

Při čtení těchto veršů nesmíme zapomínat, že Egypt je obrazem světa. Tento systém bez Boha byl založen Kainem a jeho potomky (1. Mojžíšova 4,16-24). Jan vzhledem ke světu píše: „Svět všecken ve zlém leží.“ (1. Jana 5,19) Přejde den, kdy Bůh bude jednat s národy tohoto světa tak, jako jednal s Egyptem. V onen den soudu budou, podobně jako v našem oddílu, povoláni ptáci nebe k „večeři velikého Boha“ (Zjevení 19,17.18). – Paralely k veršům 7 a 8 se nalézají na mnoha místech. Izaiáš 13,10; Joel 3,15; Amos 8,9; Matouš 24,29; Zjevení 8,12.

Tehdy byl soud vykonán mečem Nabuchodonozorovým. V době konce se zjeví sám Pán Ježíš a postaví se proti národům, kteří se bouří proti Bohu a proti Jeho Pomazanému. On je ten kámen, který viděl Nabuchodonozor ve svém snu a který rozdrtil celý obraz, jenž představuje vládu národů. Tak poznají národy Boha skrze soud (15. verš).

Dva týdny po nářku nad faraonem a jeho lidem musí prorok naříkat nad množstvím Egypta a pohanských národů, kteří sestoupili do šeolu. To, co nalézáme v těchto slovech, je více než nárek nad národy, které žily bez Boha. Bůh nám zde dává pohlédnout do neviditelného světa. Vidíme tu národy, zbavené vši jejich slávy, v hlubokém ponížení a hanbě. Jejich těla leží v jámě, v hrobu, ale jejich nesmrtelné duše a jejich duch se nalézají v šeolu. Boží shovívání s nimi se vyčerpalo, míra jejich špatnosti se naplnila, a pak je soud smetl ze země; zemřeli a sestoupili do šeolu. A s kým se tam král Egypta setkal?

Asýrie je jmenována nejprve. Byla to krutá, nelítostná, ničící moc. Nyní leží ti, „kteří pouštivali strach v zemi živých“, bezmocně a bez pomoci v šeolu. Kromě Asýrie je jmenován ještě Elam, Mešech a Tubal, Edom, knížata severu a Sidonští. Kdysi to byly světové mocnosti. Nyní jsou odříznuty a leží s neobřezanými ve slabosti a nemilosti v šeolu. V kapitole 31,16 čteme, jak ty dřívější, nyní mrtvé národy, byly potěšeny tím, že i mocný faraon sdílí tento osud. V našich verších to je obráceně. „Ty uhlédaje Farao, potěší se nade vším množstvím svým.“ (31. verš)

Mešech a Tubal jsou podrobněji popsáni v kapitolách 38 a 39. Jejich území leželo v dnešním Rusku. – Zajímavý je 28. verš. Ukazuje nám, že tato sdělení o neviditelném světě měla být varováním – zde nejprve pro Egypt, o kterém pojednávají kapitoly 29-32.

Podobný výrok o šeolu jako místu zemřelých, kteří jsou ale při plném vědomí, nalézáme v Knize proroka Izaiáše. Tam je viděn král Babylonu, jak sestupuje do říše mrtvých. „I peklo zespod zbouřilo se pro tebe, k vyjití vstříc přicházejícímu tobě vzbudilo pro tě mrtvé, všec-ka knížata země; kázalo vyvstati z stolic jejich i všechněm králům národů. Všichni tito odpovídajíce, mluví tobě: Což ty také jsi zemdlen jako i my, a nám podobný učiněn? Svržena jest do pekla pýcha tvá, i zvuk hudebních nástrojů tvých; moli tobě podestláno, a červi tě přikrývají.“ (Izaiáš 14,9-11) Za těmito vážnými slovy stojí nepopiratelná pravda o vědomé a věčné existenci lidského pokolení. Ale teprve v Novém Zákoně dostáváme plné světlo o budoucnosti člověka po smrti. Ten, kdo zemře v nevěře, bude v hades, v místě trápení, a to až do konečného soudu nade všemi nevěřícími u velkého bílého trůnu. Ale ten, kdo přijme Pána Ježíše ve víře jako svého osobního Spasitele, půjde jako zesnulý do ráje, aby na onom blaženém místě očekával vzkříšení života.

Nyní přicházíme k Ezechielovým proroctvím *po* pádu Jeruzaléma (21. verš). Tyto předpovědi odkrývají velkolepou budoucnost Izraele, jeho obnovení, národní oživení a budoucí, korunující slávu pozemského Božího lidu, když znovu bude vlastnit svoji zemi. Boží sláva, která odešla, se opět navrátí a naplní nový chrám.

Boží úkol pro Ezechiele, aby byl svému lidu strážným, odpovídá tomu, co jsme četli už dříve (kapitola 3,16-21). Strážný musí lid varovat před hrozícím nebezpečím tím, že zatroubí. Když někdo slyší trubku a nenechá se jí varovat, je to jen jeho vina, když zahyne. Jestliže však strážný selže ve svém úkolu, tu muž z lidu bude postižen soudem pro svoji nepravost, ale vina bude dána k tíži nevěrnému strážnému.

Ezechiel byl věrný ve své službě strážného. Oznamoval lidu soud jako následek jejich hříchů, žel bez úspěchu. Věrným vykonáváním svého úkolu zachránil svoji duši. Lid ale pro svoji nepravost zahynul. – Dnes všichni, kteří znají Pána Ježíše jako svého osobního Spasitele, mají úkol strážných vůči nevěřícím. Boží soud nad světem, který Boha zavrhl, a nad křesťanstvem, které zavrhl Jeho Syna, stojí přede dveřmi. Varujeme lidi okolo sebe, kteří ještě nejsou spaseni?

Zajatí z Izraele věděli, že na nich jako národu spočívá Boží spravedlivý soud a že jejich hříchy nejsou odpuštěny. Proto se ptají: „I jakž bychom živi byli?“ Dále obviňují Boha a tvrdí: „Není pravá cesta Páně.“ (20. verš; srovnej s kapitolou 18,25.29).

Z odpovědi, kterou jim Pán posílá, poznáváme zásadu, podle které s nimi chce spravedlivý Bůh jednat individuálně (20. verš). Soud na nich ležel jako na národu, ale jednotlivě se mohli v pokání obrátit k Pánu. Jak obdivuhodné je prohlášení v 11. verši: „Živ jsem já, dí Panovník Hospodin, že nemám líbosti v smrti bezbožného, ale aby se odvrátil bezbožný od cesty své a živ byl. Odvrátte se, odvrátte od cest svých zlých. I proč mřítí máte, ó dome Izraelský?“ Jaké milosrdenství!

V takový den soudu, jako přišel na Izraele, hledá Bůh pravé pokání a obrácení. Dřívější spravedlivé skutky nechrání před soudem, když se potom opět hřešilo. Když však bezbožný vyzná své hříchy a vzdá se jich, nalezne milosrdenství a odpuštění, zatímco ti, kteří nečiní pokání, zemřou. Milostivé zaslíbení 16. verše mohlo být tehdy dáno při pohledu dopředu na výkupné dílo na kříži. Protože Bůh předem viděl Kristovu krev, mohl starozákonním věřícím odpustit (Římanům 3,25).

V kapitole 24,25-27 zaslíbil Bůh prorokovi, že v ten den, kdy do Babylona přijde zpráva o pádu Jeruzaléma, otevře jeho ústa a bude prorokovat o Izraeli. Nyní přišel uniknuvší z Jeruzaléma a zvěstoval: „Dobyto jest město.“ Prorok až do té doby nemlčel, ale jeho poselství, která jsme četli v kapitolách 25-32, se týkala jiných národů, ne Židů.

Jeho první slova platila těm, kteří zůstali v Izraeli (2. Královská 25,22). Přes těžké soudy, které přišly na Jeruzalém, se lidé nesklonili, nýbrž ukazovali nepochopitelnou sebedůvěru. Srovnávali se s Abrahamem, a Bůh jim musel ukázat, že nemají ani Abrahamovu víru, ani spravedlnost. Jejich srdce byla zatvrzelá, a k tomu žili v nejhorších hříších.

Stav Židů, kteří přišli k Ezechielovi, byl ubohý. Zaujímali před ním místo jako Boží lid, slyšeli jeho slova, ale odmítali poslechnout. Krásně mluvili, ukazovali lásku, ale jejich srdce zůstalo na zlých cestách. Byli posluchači, ale ne činitelé Slova (Jakuba 1,22.23). Jak často je to dnes pravda o těch, kteří sice jsou ještě ochotni slyšet zvěstování Božího slova, ale nečiní je. Přezkoumejme sami sebe, jak dalece jsme uposlechli slyšené nebo čtené Slovo!

Po pádu Jeruzaléma mluví Bůh v tomto proroctví o budoucnosti Svého lidu, kdy se na základě nové smlouvy ujme rozptýlených ovcí Svého pozemského lidu. Jaká útěcha pro tehdejší Izrael! Oni sice naplnění tohoto zaslíbení neprožili; neboť se nevztahuje na návrat ostatku z Babylona, nýbrž na příchod Pastýře-Krále, pravého Davida, Pána Ježíše Krista. Přesto však tato Boží slova ukazují něco z Jeho lásky, Jeho péče a Jeho soucitu s těmi, kteří Mu patří.

Kapitola začíná popisem smutného a politováníhodného stavu ovcí z Izraele a žalobou proti falešným pastýřům. Tím jsou míněni králové a knížata, kteří vládli nad lidem, ale namísto aby pásli stádo, pásli se sami (srovnej s Jeremiáš 23,1-4). Poněvadž bylo o stádo tak špatně pečováno, bylo rozptýleno. – To byl také stav lidu, když mezi ním konal Svoji veřejnou službu Pán Ježíš (Marek 6,34). Žel že Jej zavrhli a pastýř byl zbit (Zachariáš 13,7).

Ve verších 7-10 se Pán obrací na pastýře a odsuzuje utlačování a zanedbávání Svých ovcí. Všechny falešné pastýře vede k odpovědnosti a prorokuje jim: „Vytrhnu zajisté ovce své z úst jejich, aby jim nebyly za pokrm.“ K těmto zlým pastýřům patřili také farizeové a zákoníci v době Pána Ježíše.

Pán sám převezme úřad pravého pastýře a ujme se Svého rozptýleného stáda. Kdy to bude? Na konci časů národů (pohanů - Lukáš 21,24) a poté, co Pán k sobě vezme vykoupené doby milosti, kteří jsou také srovnávání se stádem (Jan 10,16). Po ukončení doby milosti se Bůh v milosrdenství obrátí ke Svému lidu izraelskému. Pak se naplní Ezechielova prorocství.

Vedle požehnání, které přinese ona doba Božímu pozemskému lidu, dojde také k soudu nad odpadlými v Izraeli. „Tučnou pak a silnou zahladím; nebo je pásti budu v soudu.“ (16. verš) Dříve než Pán usedne na trůn slávy a bude soudit jako pastýř národy (Matouš 25, 31-46), vykoná podobný soud nad Svým vlastním stádem (17. verš). Nevěřící Židé zahynou v soudech velké doby soužení. Jen bohabojný ostatek bude zachráněn. Těmto věrným platí zaslíbení: „Ostatek pak ovcí svých já shromáždím ze všech zemí, do nichž jsem je rozehnal, a přivedu je zase do ovčinců jejich, kdežto ploditi a množiti se budou.“ (Jeremiáš 23,3) S tímto ostatkem uzavře Bůh věčnou smlouvu. „Bázeň svou dám v srdce jejich, aby neodstupovali ode mne. I veseliti se budu z nich.“ (Jeremiáš 32,40.41)

Verše 23 a 24 tvoří bezpochyby vrchol kapitoly. Zde je nám představen Ten, skrze něhož bude vše provedeno. Tento pastýř je Mesiáš, pravý Davidův Syn. Mnoho starozákonních míst mluví o „Davidovi“ a myslí tím Krista, Mesiáše Izraele, který se zjeví, když přejde soužení Jákobovo (Jeremiáš 23,5.6; 30,9). Obě kdysi rozdělená království, Juda a Izrael, budou opět sjednocena pod *jedním* pastýřem. I v proroku Ozeášovi je Mesiáš označen jako David: „Potom pak obrátí se synové Izraelští, a hledati budou Hospodina Boha svého, i Davida krále svého.“ (Ozeáš 3,5) Tento pastýř je tedy Kníže pokoje, který kdysi přišel na tuto zem, aby hledal ztracené ovce z domu izraelského, a opět přijde, aby zachránil věrný ostatek Svého lidu a aby obdržel Davidův trůn (Izaiáš 9,6.7).

Jaká slavná doba potom nastane pro Izraele a celou zemi! Pod touto smlouvou pokoje budou všichni bydlet v bezpečí. Déšť, který pak bude padat, bude *déšť pože-hnání*. Pak vpravdě přijdou na Židy „časy rozvlažení“ (Skutky ap. 3,19). Verše 27 a 28 podávají krátký popis tisíciletého království pokoje. Pak bude i vzdychající stvoření osvobozeno od zlořečení. Hanba a potupa Židů bude provždy skončena a Pán bude jejich Bohem a oni budou Jeho lidem.

Soud nad Seir, což je pohoří, na kterém bydleli Edomité, stojí v úzkém spojení s budoucí obnovou Izraele. Edomité, potomci Ezau, Jákobova bratra, byli nejzavilejšími nepřáteli Izraele. Když přišel Izrael z Egypta, Edom nenechal jít lid přes své území (4. Mojžíšova 20,14-21). A z pohoří Seir stále napadal izraelský lid (Amos 1,11). Bůh vyčítá Edomovi „nepřátelství věčné“ proti Svému lidu. Úměrně tragický je také soud: „V pustiny věčné obrátím tě.“ (9. verš; srovnej s Abdiáš 10.) Pro Edoma nebude obnovení.

Soud, kterým je zde hroženo a který bude vykonán na Edomovi v budoucnosti, má ještě další prorocký význam. Ukazuje na soud, který Bůh přivede na konci časů pohanů na všechny nepřátele Božího lidu. Duch nenávisti, pýchy, nadutosti a rouhání (verše 11-13) je charakteristický pro bezbožné národy, které se při ukončení časů pohanů budou protivit Bohu. O politickém vládci oněch dnů, hlavě znovupovstalé Římské říše, čteme: „Otevřela ústa svá k rouhání se Bohu, aby se jménu jeho rouhala, i stánku jeho, i těm, kteří přebývají na nebi.“ (Zjevení 13,6) Bůh ale o těchto rouháních říká: „Slyšel jsem to.“ A podle toho bude jednat v soudu proti Svým nepřátelům.

Touto kapitolou začínají Ezechielovy prorocké výpovědi o budoucím napravení a požehnání lidu izraelského. Nic z toho, co čteme v kapitolách 36-48, se ještě nenaplnilo.

Kdysi prorokoval Ezechiel proti horám a pahrbkům izraelské země kvůli modloslužbě (kapitola 6,1-7). Ale když přejde doba kázně, Pán se znovu ujme Svého lidu i země Kanán a postaví se proti nepřítelům, kteří si na ni činí nárok. Z těchto veršů je jasné, že přijde doba, kdy Židé už nebudou posměškem národů a jejich země už nebude obývána jinými národy. Bůh sám se o ně zasaď ve Své horlivosti. Ale milost a milosrdenství k Jeho lidu a zemi znamenají zároveň soud nad nepřáteli Izraele (Zachariáš 1,13-16).

Jak podivuhodná jsou Boží zaslíbení Jeho lidu! Chce jim v budoucnosti učinit dobře, „více než v začátcích vašich“. Kdysi oznámil Bůh proroku Jeremiášovi: „Na sirobu přivedu a zkazím lid svůj.“ (Jeremiáš 15,7) Po době velkého soužení se ale vše obrátí k dobrému. Budoucnost přinese pro Izraele velkou změnu. Poslední verše našeho oddílu zdůrazňují, co potom *už nebude*.

Bůh ještě jednou líčí chování Svého lidu, aby mu ujasnil, že jej neobnoví pro nějakou z jejich předností. Cesta Izraele probíhala velmi zle. Bůh ji srovnává s nečistotou nečisté ženy. A dokonce poté, co Boží hněv rozptýlil Židy mezi všechny národy, znesvětili Jeho jméno i tam.

Je to svaté jméno Páně, které Jej vede k tomu, aby tak jednal. „Ale slitoval jsem se nad svým svatým jménem.“ (21. verš - přel.) Národy, mezi kterými byl znesvěcen, mají vědět, že Hospodin je ten jediný pravý Bůh. Jak chce Bůh Své svaté jméno před očima národů posvětit? Tím, že bude se Svým pozemským lidem jednat v nekonečné milosti a zjeví se jako milující, milosrdný Bůh, který uskutečňuje Svá zaslíbení. Kdy to bude? Když opět přijde Ten, který za Svůj lid zemřel na kříži (Jan 11,50-53), jehož zavrhli a jehož jméno potupili. Jak mocný úkaz to bude, až Bůh shromáždí Svůj lid ze všech míst, kde byl jejich podílem posměch a strádání. Pak bude jméno Páně na celé zemi posvěceno.

Jakmile Bůh Svůj lid shromáždí a přivede do země, bude následovat očišťování národa. Tato voda očišťování se vztahuje na nařízení pod zákonem, jak je nalézáme ve 4. Mojžíšově 19. V Epištole Židům 9,13.14 je toto očišťování přivedeno do spojení s obětní smrtí Pána Ježíše. Když tedy izraelský národ pohledí na Toho, kterého probodl, a uvěří v Něho, bude očištěn. „V ten den bude studnice otevřena domu Davidovu a obyvatelům Jeruzalémským, k obmytí hřícha i nečistoty.“ (Zachariáš 13,1) Pak následuje zaslíbení o znovuzrození Izraele. Bůh jim odejme kamenné srdce a daruje jim masité. Na tyto verše myslel Pán Ježíš, když s Nikodémem mluvil o novém narození. Nikodém, učitel Izraele, nevěděl, že nové narození je nezbytné k vejítí do budoucího Božího království a k obdržení jeho požehnání.

Pak Bůh pokračuje a ve spojení s obnovením zaslubuje další požehnání, která Izrael až dodnes nikdy nevlastnil. Bude to tak slavné, že lidé budou onu kdysi zpustošenou zemi srovnávat se zahradou Eden. Tyto zkušenosti s Boží milostí povedou k národnímu pokání. Lidé budou myslet na své převrácené cesty a pokoří se před Pánem.

Prorok je Duchem Božím veden do údolí, které je plné vyschlých kostí. Nyní je vyzván, aby o nich prorokoval, a jakmile to učiní, přibližují se jedna k druhé. Jsou potaženy šlachami, masem a kůží, avšak ještě nejsou živé. Je zapotřebí druhého proroctví, aby Duch Boží pronikl tyto zabitě a oživil je – velmi velký zástup.

Výklad tohoto symbolického obrazu nám Pán dává v 11. verši: „Kosti tyto jsou všecken dům Izraelský“ - v jeho národním a duchovním stavu. Bůh je vyvede z jejich hrobů (= všechny národy, mezi které byli rozptýleni) a uvede je do jejich země. Je důležité číst verše 12 a 13 ve spojení s celou kapitolou, jinak bychom si mohli myslet, že se jedná o tělesné vzkříšení. To by však bylo zcela převrácené. V Danieli 12,2 mluví Duch Boží podobnými slovy o téže skutečnosti jako zde.

K napravení dojde ve třech etapách. Nejprve se přibližují kosti jedna k druhé, pak jsou pokryty šlachami, masem a kůží. Ale ještě tu není život. Je to jen politické hnutí, národní shromažďování, jehož první obrysy jsme snad viděli v sionismu, a potom ve vytvoření státu Izrael v posledních desetiletích. Třetí etapa – ožítí – je ještě budoucí.

Jako trest za odvrácení se Šalomouna od Boha a podporování modloslužby v lidu nechal Bůh rozpadnout království na dvě části: pokolení Juda a Benjamin pod vládou rodiny Davidovy a ostatních deset pokolení pod vedením Efraima s různými králi z různých rodin. Bude toto roztržení trvat i v budoucnosti?

Naše verše dávají jasnou odpověď na tuto otázku: Nejen Židé se vrátí do své země, nýbrž i Efraim a pokolení Izraele. „Král *jeden* bude nad nimi nade všemi králem. A nebudou více dva národové, aniž se již více dělití budou na dvoje království ... a pastýře *jednoho* všickni míti budou.“ Je jím Pán Ježíš, který bude Králem nad sjednoceným národem. Když anděl Gabriel zvěstoval Marii narození Pána Ježíše, prohlásil jí: „Dá jemu Pán Bůh stolicí Davida otce jeho. A kralovati bude v domě Jákobově na věky, a království jeho nebude konce.“ (Lukáš 1,32.33)

Ezechiel podává, v protikladu k jiným prorokům, jen zhuštěný obraz napravení Izraele jako národu v jeho zemi. Neříká nic o časovém sledu těchto událostí a také nemluví o cvičeních a zkouškách, které toto napravení budou provázet. Paralelu k naší kapitole nalézáme asi v Izaiáši 18.

V kapitolách 38 a 39 proroka Ezechiele jde o posledního nepřítele Izraele. Kdy dojde k invazi těchto mocných vojsk ze severu? Verše 8, 11 a 12 ukazují, že Gog a jeho spojenci přepadnou zemi Izrael teprve ve chvíli, kdy Pán už rozptýlené Židy a zmizelá pokolení shromáždil a opět navázal Své spojení s bohobojným ostatkem.

Až Pán Ježíš přijde ve slávě, aby pomohl utlačovaným Židům věrného ostatku a aby je osvobodil, zbije nejprve západní vojska a oba vůdce, hlavu Římské říše a antikrista, bude soudit (Zjevení 19,11-21). Teprve o nějaký čas později podnikne Gog s mnoha národy útok na Izrael. Vidí především bohatou kořist, která jej podnítí k tomuto kroku (13. verš).

Tento útok bude posledním úsilím satana, aby jednal pomocí lidských nástrojů proti Pánu Ježíši a Jeho lidu. Po porážce těchto vojsk ze severu bude satan uvržen do propasti, kde zůstane uzavřen po dobu tisíce let, „aby nesvodil více národů“ (Zjevení 20,1-3). Pak se s konečnou platností bude moci rozvinout slavné království pokoje našeho Pána.

Boží lid už bude bydlet v bezpečí pod vládou svého Mesiáše, když Gog přitáhne z krajního severu, aby jej napadl. Ale nebude moci provést svůj úmysl. Bůh všem národům ukáže, kdo je, když se posvěť soudem na Gogovi a jeho spojencích. Obrovské vojsko, které si myslí, že s malou Palestinou bude rychle hotovo, bude zničeno na horách izraelských slovem Pána.

Bůh k tomu nepotřebuje andělů ani jiných lidí. „Zavolám proti němu po všech horách mých meče, praví Pánovník Hospodin; meč každého proti bratru jeho bude.“ Už v době soudců použil Bůh takový způsob. Když Gedeon s pouhými 300 muži vytáhl proti vojsku Madianských, neměl u sebe žádné zbraně, jen trubky, pochodně a džbány. A přece dobyl obdivuhodného vítězství nad těmito nepřáteli Izraele. Rozbitím džbánů a hlukem trubek uprostřed noci byl madianský tábor naprosto zmaten. „Obrátil Hospodin meč jednoho proti druhému, a to po všem ležení.“ (Soudců 7,19-22) Izaiáš 10,26 potvrzuje to, co bylo právě řečeno. Nalézáme tam soud nad Assurem (Assur je jiné prorocké jméno pro vojska Goga ze severu). „Nebo vzbudí na něj Hospodin zástupů bič, jako *porážku Madianských* na skále Goréb.“ (Soudců 7,25)

V této kapitole je detailněji popsán Boží soud nad Gogem. Pán dopustí, aby tato nepřátelská vojska pronikla až na izraelské hory. Pak zasáhne ve prospěch Svého lidu.

Soud však zasáhne nejen skutečné útočníky. Bůh pošle také oheň do země Magog, odkud tato vojska přišla, a „na ty, kteří přebývají na ostrovech bezpečně“. To jsou ti, kteří Goga podporovali v jeho válečných snáhách.

Tak jako v 36. kapitole vyslovuje Bůh nad Izraelem znovu a znovu, co učiní v neomezené milosti, tak slyšíme nyní, jak ve Své svrchovanosti mluví o tom, co učiní vzhledem k soudu. „Aj, přijdeť a stane se to, praví Pánovník Hospodin, téhož dne, o kterémž jsem mluvil.“

Bude zapotřebí sedmi let ke zničení nahromaděných zbraní. Po celou tuto dobu budou mít z toho obyvatelé dostatek dříví na pálení. Gog chtěl loupit a ničit. Nyní je oloupen a zničen. Celé jeho vojsko padá v zemi, kterou chtěl dobýt. Sedm měsíců budou Izraelité potřebovat, aby pohřbili všechny mrtvé vojáky. Hřbitov bude ležet na východní straně mrtvého moře, tedy mimo dnešní izraelské státní území. Tento obrovský hřbitov se stane památníkem toho, co Bůh učinil.

Bůh zve všechny ptáky a všechna divoká zvířata ke své oběti. „A nasytíte se ze stolu *mého* koňmi i jezdci, silnými reky i všemi muži válečnými, dí Panovník Hospodin.“ Ve Zjevení 19,17.18 čteme o podobném výjevu. Tam následuje pozvání k „večeři velikého Boha“ po porážce vojska, které bude bojovat pod vedením „šelmy“ a „falešného proroka“ proti Kristu.

Mravní účinek tohoto soudu je popsán ve verších 21-24. Skrze takové události „zví dům Izraelský, že já jsem Hospodin Bůh jejich“, a všechny národy Jej poznají. Jeho sláva bude zářit nad celou zemí a Jeho velikost bude zjevná všem očím. Všechny tyto slavné sliby jsou budoucí, neboť nyní se Bůh zdržuje ještě v skrytu. Pak ale Pán řekne: „Nebudu už tvář svou před nimi skrývat.“

Touto kapitolou končí proroctví o nepřátelích Izraele. Gog je poslední, který bude od Boha přemožen. V závěrečných kapitolách proroka Ezechiele už není zmínka o žádném nepříteli Božího lidu a také neslyšíme nic o selhání Izraele. Následující kapitoly se zabývají už jen slávou obnoveného národa, stavbou chrámu v tisíciletém království, obětní službou, bohoslužbou atd.

Ačkoli tyto poslední kapitoly tvoří vyvrcholení Ezechielových proroctví, patří k nejtěžším z celého prorockého slova. Čtrnáct let po pádu města Jeruzaléma přivedl Bůh proroka ve viděních do země Izraelské, kde viděl na vysoké hoře stavbu nějakého města. O této hoře je v proroctvích zmínka častěji: Izaiáš 2,2; Žalm 48,2, Ezechiel 17,23; 20,40. – Potom vidí prorok muže se šňůrou a prutem k měření, aby vyměřil všechno, co prorok nyní uvidí.

Dům, o kterém se nyní bude mluvit, je budoucí chrám se všemi budovami, které k němu budou patřit. Celek je obklopen zdí. Tato zeď obklopuje vnější nádvoří, zatímco zeď, o které je zmínka v kapitole 42,20 uzavírá celý okrsek chrámu. Jejím úkolem je, „aby dělila svaté místo od obecného“.

Muž s měřickým prutem se nejprve obrací k východní bráně a k ní náležejícím strážnicím. Vše je přesně změřeno a míry jsou zaznamenány v Boží věčné knize. Co to vše znamená? Všechno má svůj význam. Kdo to ale může v dnešní době vysvětlit? Jisté je, že všechno bylo od Boha tak nařízeno a že přijde doba, kdy těchto naučení bude doslova poslechnuto a budou vykonána – obnoveným, napraveným izraelským lidem.

Ve zdi vnějšího nádvoří byly tři brány: jedna k východu, jedna na sever a jedna na jih. Západní strana zdi byla bez přerušení, bez brány. Brány netvořily jen přerušení zdi, ale byly to samostatné stavby, které sahaly do vnějšího nádvoří. Jejich délka je udána 50 lokty a šířka 25 lokty. K bráně vedlo vždy sedm stupňů. Sedm znamená v Bibli počet dokonalosti.

Na obou stranách těchto bran viděl prorok vždy tři malé místnosti nazvané strážnice. Totéž hebrejské slovo je v 1. Královské 14,28 přeloženo jako „místnost běžců“ (Kral. překl.: „pokoj drabantů“). Zdá se, že strážnice byly určeny pro Levity, neboť v kapitole 44,11 a 14 jsou označeni jako „strážce u bran domu“ a jako „strážní domu“. Zdá se, že tyto strážnice byly jak u vnitřních, tak i u vnějších bran. Pozoruhodná jsou přitom čísla tři a dvanáct. Byly tři na každé straně brány, tedy dohromady 36 nebo třikrát dvanáct takových místností. Počet tři znamená Boží plnost a dvanáct představuje božskou vládu. Bůh sám bude strážným a ochráncem této svatyně Svého pozemského lidu v tisíciletém království.

Veřeje (pilíře) bran byly ozdobeny palmami. Palmy jsou symbolem vítězství. V tomto chrámu se vyskytují často. Ano, až bude tento chrám stát, nastala doba požehnání, vítězství, pokoje a slávy.

Z vnějšího nádvoří vedl muž s měřickým prutem pro roka do vnitřního nádvoří, které mělo čtvercový tvar. Bylo sto loket dlouhé a sto loket široké (47. verš). Stejně jako ve vnějším nádvoří, byly i zde tři brány: jižní brána, východní brána a severní brána, skrze které bylo možné dostat se dovnitř. V protikladu k branám vnějšího nádvoří vedlo k vnitřním branám místo sedmi, osm stupňů nahoru. Počet osm mluví o nové smlouvě, o novém stvoření, o novém začátku. K obřízce, která ukazuje na smrt Krista a na svlečení těla a vstup do nového stvoření, docházelo osmého dne (3. Mojžíšova 12,3; Koloským 2,11-13; 2. Korintským 5,17). Těchto osm stupňů vedlo k místu velebení, které nese znaky nového časového období.

Ve svém vidění vstoupil prorok jižní branou, pak přišel k východní bráně, a konečně k severní bráně. Všechny tři měly své výčnělky zdi a své pilíře s palmovými stromy. Vše bylo symetrické. Vnitřní brány ležely v jedné linii s odpovídajícími vnějšími branami. Tři vnitřní brány odpovídaly velikostí a provedením vnějším branám. Zdá se, že jediný rozdíl byl v tom, že stavby vnitřních bran vyčnívaly nejen do vnitřního, nýbrž i do vnějšího nádvoří.

O oltáři, který stál v centru vnitřního nádvoří, není mnoho řečeno. Jeho rozměry nalézáme v kapitole 43,13-17. Naproti tomu se mluví podrobně o stolech, na nichž byly zabíjeny a připravovány zápalné oběti, oběti za hřích a za vinu. Je třeba mít za to, že toto umístění stolů platí pro každou bránu. Je zajímavé, že pro každou bránu vychází osm stolů pro oběti a čtyři stoly z opracovaných kamenů pro nástroje, celkem tedy dvanáct, a to třikrát. Třikrát dvanáct odpovídá přesně celkovému počtu strážnic.

Z těchto veršů můžeme soudit, že v chrámu tisíciletého království budou opět přinášeny krvavé oběti zvířat.

Je tu výslovná zmínka o dvou zvláštních komůrkách: na jižní a na severní straně. Byly určeny pro kněze, kteří drželi stráž domu a stráž oltáře. O kněžích je řečeno, že to jsou synové *Sádochovi*. Bůh kdysi zaslíbil Fínesovi, synu Eleazarovu, věčné kněžství (4. Mojžíšova 25,13). Kněžská linie Itamara, bratra Eleazarova, skončila soudem, který nejprve postihl Elí (1. Samuelova 2,30-35), a později Abiatar (1. Královská 2,26.27). Sádoch však, který pocházel od Fínesa, byl za Šalomouna jediným nejvyšším knězem. V těchto posledních kapitolách Ezechiele je vícekrát zdůrazněno, že kněží v tisíciletém království budou patřit k Sádochově rodině (kapitola 43,19; 44,15; 48,11).

Na konci minulé kapitoly byl prorok přiveden mužem s měřickým prutem k síni (hale) Božího domu. A nyní je uveden do samého chrámu. Následuje popis a zároveň vyměření svatyně, svatyně svatých, chrámových přístaveb a vnitřku chrámu.

U svatyně jsou udány jen rozměry. Odpovídají rozměrům Šalomounova chrámu. O zařízení svatyně není dále žádná zmínka. Popis tohoto prostoru je uveden teprve od 15. verše.

Ezechiel byl prorok z kněžského pokolení (kapitola 1,3). Proto bez zábran vstoupil do svatyně. Ale když jeho vůdce vešel do svatyně svatých, zůstal prorok venku. To bylo místo Božího přebývání, do kterého nesměl jen tak vstoupit.

Vlastní chrám byl na třech stranách (severní, západní a jižní) obklopen třemi poschodími postranních místností, podobně jako Šalomounův chrám (1. Královská 6,5). Konstrukce této přístavby se podobala pravděpodobně konstrukci prvního chrámu v Jeruzalémě (verše 6.7; 1. Královská 6,6.10). Není nám sděleno, k čemu bude těch devadesát místností na budoucím chrámu v tisíciletém království sloužit. – Na východní straně budovy se nalézala síň (hala) domu a vchod do chrámu. Nad ním nebyly žádné postranní místnosti.

Ve verších 12 a 15 je zmínka o další stavbě, která ležela na západní straně, tedy za chrámem. K čemu byla tato budova, není řečeno. – Celý dům byl vyložen zevnitř i zvenčí dřevem. Nečteme nic o stříbru a zlatu. Tyto ušlechtilé kovy, které byly při stavbě stánku a Šalomounova chrámu tak významné, zde zcela chybějí. Proč asi? Stříbro mluví o vykoupení a zlato o Boží spravedlnosti. Tyto symboly v tisíciletém království chybějí, poněvadž obojí – vykoupení i spravedlnost – bude u Božího pozemského lidu uskutečněno.

Okrasami tohoto chrámu jsou cherubové (postavy andělů) a palmy (srovnej s 1. Královská 6,29). Palmy jsou symbolem vítězství a upomínají na svátek stánků (3. Mojžíšova 23,40). Cherubové mluví o přítomnosti Pána, který vstoupí do tohoto domu a v něm se Mu budou klanět. Lev ukazuje na královskou slávu a lidská tvář na pravé člověčenství našeho Pána.

Oltář ke kadění je nazván „stůl Páně“. To připomíná 1. Korintským 10, kde ve spojení se znaky pamětného jídla Páně se mluví o Jeho stolu. A tak, jako z oltáře ve svatyni vystupovalo kadidlo k Bohu – obraz Kristovy libé vůně, tak je dnes stůl Páně místem, z kterého ve velebení vystupuje k Bohu společné ocenění Osoby našeho Vykupitele.

Svatyně a svatyně svatých jsou vyměřeny a popsány. Nyní prorok opouští vnitřek chrámu. Mužem, „který na pohledění byl jako měď“ (kapitola 40,3), je znovu vyveden do vnějšího nádvoří. Tam jsou Ezechielovi ukázány komůrky, které byly určeny pro kněze.

V kapitole 41,12 byla řeč o stavbě západně od chrámu. Nyní čteme o dvou dalších „stavbách“ na jižní a severní straně s komůrkami. O takových komůrkách je zmínka už v kapitole 40,17. Mírám i popisu v tomto oddílu je obtížné porozumět. Nechceme se pokoušet tyto problémy řešit. Na druhé straně nemají takové obtíže v žádném případě otřást naší důvěrou v Boží slovo. Chceme prostě držet, že zde popsané podrobnosti nejsou určeny přímo pro nás, kteří žijeme v době milosti, nýbrž pro budoucí pozemský Boží lid v tisíciletém království.

Čteme o třech poschodích a galeriích. Kolik komůrek každá z těchto staveb obsahovala, nám není sděleno. Zmínka o galeriích ukazuje, že i pokoje nebo komůrky v horních poschodích byly přístupné „zvenku“. O účelu použití těchto komor jsou poučení v dalších verších.

Komůrky na severní a jižní straně jsou označeny jako „svaté komůrky“. Byla to místa, kde kněží, kteří se blížili Pánu, měli jíst nejsvětější věci. Tam museli také klást nejsvětější věci.

Kněží nesměli vyjít do vnějšího nádvoří v šatech, v nichž vykonávali před Bohem svou službu. Ve svatých komůrkách museli změnit své šaty. Teprve potom se mohli přiblížit tomu, co bylo pro lid. Při čtení těchto levitských nařízení si znovu uvědomujeme výtečnost svého postavení před Bohem. Dnes, v době milosti, má každý vykoupený volný přístup k Bohu. Není tu žádná kněžská třída mezi ním a jeho Bohem jako dříve u Židů nebo v budoucnosti za vlády pokoje Pána Ježíše. Kéž bychom si více cenili volného přístupu k našemu Bohu a Otci a častěji jej používali!

Když muž vyměřil celý Boží dům a prorokovi vše ukázal, vyvedl Ezechiele opět k východní bráně. Pak změřil rozlehlou zeď, která ohraničovala celý chrámový okruh (500 prutů = cca 1500 metrů). Tato zeď oddělovala svatyni od všeho nečistého. Ačkoli satan potom bude po tisíc let svázán, leží v srdci neznovuzrozených lidí stále skryt hřích. Může se opět ukázat a vést k nesvatému jednání. Ale takové hnutí bude každý den souzeno (Žalm 101,8).

Až do této chvíle viděl Ezechiel jen budovy chrámu v jejich němé slávě a velikosti. Nyní je ještě jednou veden k východní bráně. Tu vidí, jak se vrací Boží sláva a naplňuje dům. Dříve, když byl zasvěcován stánek na poušti a Šalomounův chrám, čteme o zjevení Boží slávy (2. Mojžíšova 40,34.35; 2. Paralipomenon 5,13.14; 7,1-3). Zde popsany návrat slávy Pána leží přirozeně ještě v budoucnosti. Při zasvěcení znovu postaveného chrámu za Zorobábele se nezjevila žádná viditelná Boží sláva. Ale prorok Aggeus povzbuzoval navrátilé Židy poukazem na budoucnost: „Po malém času, aj já... naplním dům tento slávou, praví Hospodin zástupů.“ (Aggeus 2,7.8)

To, co Ezechiel viděl, jak se vrací, bylo to, co jsme našli popsané v první kapitole. Tam čteme na závěr popisu tohoto zvláštního povozu: „To bylo vidění podobenství slávy Hospodinovy.“ (1,28)

Pak slyšel prorok hlas Pána samého. Protože izraelský lid bude činit pokání ze své bezbožnosti, bude mu Bůh moci říci: „(To je) místo stolice mé a místo šlépějí noh mých, kdežto bydliti budu u prostřed synů Izraelských na věky.“ (7. verš) Jaká slavná doba potom nastane pro Izraele a národy země!

Nyní následuje popis oltáře zápalné oběti, který stál ve vnitřním nádvoří, a jeho zasvěcení. To je první velká služba, která bude v tomto chrámu vykonána. Ve spojení s místem obětí jsou použity dva výrazy, které se vyskytují jen zde: *Boží hora*, která tvořila základ ohniště, a *Boží krb*, vlastní ohniště (15. a 16. verš - Elb. překl.). Nad tím se nalézal oltář zápalné oběti, na kterém byly páleny obětní kusy. – Zatím co ve 2. Mojžíšově 20,26 bylo výslovně zakázáno, aby dělali k oltáři stupně, čteme zde o stupních, které byly obráceny k východu. To je jeden z mnoha poukazů na to, že se tu jedná o zcela jiné časové období než v 2. Mojžíšově 20 (doba zákona).

Po zasvěcení oltáře různými oběťmi za hřích a zápalnými oběťmi začne vlastní obětní služba v době tisíciletého království (27. verš; viz také Izaiáš 56,6-8; Jeremiáš 33,15-18). Ve staré smlouvě ukazovaly tyto oběti na oběť Pána Ježíše. Křížem byly ukončeny, což je jasně vysvětleno v Epištole Židům. Oběti v tisíciletém království budou upomínkou na to, co bylo Pánem Ježíšem na kříži vykonáno. Při slavení večeře Pána jsou naše zraky pokaždé vedeny zpět ke Golgotě. Vzpomínáme na velké, obdivuhodné dílo, které náš Pán vykonal na kříži.

Poté, co prorok pozoroval návrat Boží slávy, byl přivezen zpět k východní bráně a našel ji zavřenou. Protože Bůh prošel touto branou, neměl už nikdo touto cestou jít. Jen pro přicházejícího knížete bude opět otevřena. Kdo je tento kníže?

Není to Pán Ježíš, i když je na mnoha místech nazván „Kníže“ (Izaiáš 9,6.7; 55,4 - přel.; Ezechiel 34,24; 37,25; Daniel 9,25 - přel.; Zjevení 1,5). V posledních kapitolách této prorocké knihy nepředstavuje kníže Mesiáše, neboť tento muž se sám klaní Bohu, a musí přitom dbát určitých obětních předpisů. Čteme také, že ten kníže bude mít syny (kapitola 46,16). To vše ukazuje, že tento kníže nemůže být Pán Ježíš. Je to spíše zástupce Pána Ježíše na této zemi. Bude sedět na trůnu Davidově, který bude v budoucnosti stát v Jeruzalémě. Pán sám se ujme všeobecné vlády. Jeho trůn bude v nebeském Jeruzalémě, bude stát nad zemí.

Tváří v tvář slávě Pána, která naplnila chrám, byl prorok vyzván, aby přesně naslouchal slovům, která měl dát dále. Izrael je upomenut na svou minulost, na svoji vzpurnost. Až ale nastane doba, o níž mluví tyto kapitoly, bude Izrael vpravdě obrácen, aby se už nikdy od Boha neodvrátil.

Do Boží svatyně potom už nevejde žádný, jenž je neobřezaného srdce a těla. To potvrzuje také prorok Zachariáš: „Aniž bude Kananejský více v domě Hospodina zástupů v ten den.“ (Zachariáš 14,21)

Levité, o které jde ve verších 10-14, ponesou v království pokoje Pána Ježíše následek své viny a budou vyloučeni z kněžské služby. O jaké provinění se jedná a kdy se ho dopustili? Může to být vysvětleno chováním Levitů za vlády falešného Mesiáše – antikrista. Pod ním bude Boží izraelský lid ještě jednou daleko zaveden do bludu a sveden k modlářství. Na tomto odpadnutí nebudou Levité bez podílu (12. verš). Při příchodu Pána bude tento hřích odpuštěn. Pán Levity očistí, ale budou muset nést následky své nevěrnosti. Nebudou smět vykonávat kněžskou službu (13. verš). Přesto má Bůh pro ně ve Své milosti ještě úkol: „Postavím je za strážné u domu, ke vši službě jeho i ke všemu, což činěno býti má v něm.“ (14. verš)

Synové Sádochovi naopak obdrží mzdu za svou věrnost Pánu. Protože se Jej pevně přidrželi, když jejich krajané od Boha zbloudili, mají se v onen den Bohu blížít, aby Mu sloužili a přinášeli oběti.

Směrnice pro kněze v tisíciletém království obsahují nejprv předpisy o jejich osobním chování. Nesmějí nosit oděv, který působí pocení, a musejí vyměňovat své šaty, když budou chtít ze svatyně vstoupit do vnějšího nádvoří. Dále musejí mít ostříhané vlasy. Nesmějí je ani sholit, ani je nechat volně růst. Nemají pít víno, když půjdou do vnitřního nádvoří. Také ohledně jejich ženitby dává Bůh jasná nařízení. Všechno to se doslovně naplní, když bude ve slávě zřízeno nové velebení podle Boha v budoucím časovém období království. – Tyto směrnice nemají nic společného s dobou milosti, ve které žijeme. Dnes není žádná zvláštní kněžská třída mezi věřícími. Všichni vykoupení tvoří společně svaté a královské kněžstvo (1. Petra 2,4.5).

Tito budoucí kněží budou lid učit rozlišovat mezi svatým a nesvatým. Dále budou činní jako soudci ve sporných věcech. V tisíciletém království bude možnost znečistit se při mrtvém nepatrná, neboť smrt nebude pravidlem, nýbrž něčím neobyčejným (Izaiáš 65,20). A na závěr čteme o dědictví kněží. Tady Bůh říká: „Já jsem dědictví jejich, protože vládařství nedávejte jim v Izraeli; já jsem vládařství jejich.“ (28. verš)

Země, která v budoucnosti bude opět úplně ve vlastnictví Božího pozemského lidu, bude jednotlivým pokolením přidělena losem (kapitoly 47 a 48). Zvláštní území bude náležet Pánu jako oběť pozdvižení. V něm bude ležet okruh chrámu (srovnej 2. verš s kapitolou 42,15-20). Okolo svatyně budou vlastnit část země kněží. Tam budou mít své domy. Přímo v návaznosti na toto území leží území Levitů, které dostali do vlastnictví. Rovněž u „svaté oběti pozdvižení“ leží teritorium hlavního města. Tato země je společné vlastnictví celého lidu. Kníže má své vlastnictví ve dvou polovinách: východně a západně od svatyně a právě jmenovaných území. Jako vládce stojí v nejužším spojení se svatyní. Všechna tato nařízení jsou pro Izraele zcela nová. Dojdou svého naplnění při opětném příchodu Pána Ježíše, kdy bude Izrael napravený a bude bydlet v zemi.

Dřívější knížata utlačovala lid mnohým způsobem. Tak tomu už nebude. V budoucím království našeho Pána bude vláda charakterizována právem a spravedlností. Každá míra bude spravedlivá. Nikdo druhého neobelstí. A chudý nebude utlačován. Ano, v oné době, kdy bude spravedlnost vládnout, „souditi bude chudé z lidu, a vysvobodí syny nuzného, násilníka pak potře“ (Žalm 72,4).

Ve verších 13-16 je vyjmenováno, co vládnoucí kníže, zastupující regent na Davidově trůnu, obdrží od lidu jako oběť pozdvižení. Jemu patří oběti ve svátcích, novměsících, sobotách a všech slavnostních časech domu Izraelského. Všechny tyto oběti mají za účel připomenout lidem tu jedinou oběť Pána Ježíše, kterou přinesl na kříži Golgoty. Nikdy nemá být zapomenuto, na jakém základě je možné se těšit z požehnání oné doby.

Rok začíná očištěním svatyně. Mladý býk bez vady ukazuje na Krista, který ve Své obdivuhodné, čisté oddanosti trpěl za hříchy. Stejná oběť musí být opakována sedmého dne, a sice za toho, kdo zhřeší z opomenutí, a za prostého.

V tisíciletém království budou každý rok slaveny dvě velké slavnosti: Fáze a svátek stánků. Svátek týdnů (letnice), který ukazoval na naši dobu, nebude mít v budoucnosti už žádný význam. Fáze mluví o vykoupení skrze krev. Svatý, neposkvrněný Boží Beránek Svou smrtí na kříži naplnil vše, o čem mluvil velikonoční beránek. Svátek stánků byl Izraelity slaven po sklizení žně a po sklizni vína. Ukazoval na požehnání a odpočinutí tisíciletého království a bude také v oné době slaven (Zachariáš 14,16-19).

Sobota a novměsíc hrají důležitou roli v bohoslužbě během tisíciletého království. Sobota je obrazem budoucího odpočinku pro izraelský lid, které potom nastane. Izrael přijde ze všech světových stran a ve vlastní zemi nalezne zaslíbené odpočinku (Žalm 107,1-8). Novměsíc mluví obrazně o národní obnově Izraele. V těchto dnech měla být otevřena východní brána, skrze kterou vešla sláva Páně. – Celý popis obětí a bohoslužby v těchto budoucích dnech ukazuje, že v oné době nebude „smělé přistoupení“ do svatyně – do Boží blízkosti, tak jako je my dnes z Boží milosti známe a těšíme se z něho.

Zajímavé je nařízení 9. verše. Když myslíme na množství lidí, kteří přijdou do Jeruzaléma, aby se klaněli, pak se zdá, že tato Boží směrnice se stará o to, aby nenastal zmatek a vše probíhalo bez třenic. „Kníže (uprostřed) mezi nimi vcházeti bude.“ Jak velmi nám to připomíná Toho, jenž zaujímá centrální místo! Na kříži byl ukřižován mezi dvěma lotry. Dnes je uprostřed těch, kteří se shromažďují k Jeho jménu. Ve Zjevení Její vidíme uprostřed trůnu (Jan 19,18; Matouš 18,20; Zjevení 5,6). Tak i kníže, jako zástupce Krále králů, je uprostřed Jeho vykoupeného pozemského lidu.

Ve staré smlouvě se při každodenní zápalné oběti obětoval jeden beránek ráno a jeden beránek večer. Zde chybí večerní oběť. V době, která je zde prorocky popsána, vzejde pro Boží pozemský lid den. Dlouhá noc utrpení a rozptýlení bude provždy za nimi. O večeru, po kterém následuje noc, proto není zmínka. Lid se také už od Boha neodvrátí, takže slavné jitro, které Izrael prožije, nebude zakaleno.

Kníže bude mít přirozené potomky – syny, a to, co jim dá jako dar, zůstane jejich dědičným vlastnictvím. Z těchto veršů můžeme vyvodit závěr, že tímto knížetem nemůže být Kristus sám. – Když kníže dá svému služebníkově dar ze svého dědictví, připadne ve svobodném nebo jubilejním roce opět knížeti a jeho synům zpět. Z této poznámky můžeme soudit, že v budoucím věku království bude slaven rok jubilea.

V posledním oddílu kapitoly jsou prorokovi ve vnějším nádvoří ukázány určité budovy, kterých si předtím zřejmě nevšiml, anebo mu na ně nebylo ukázáno. Jsou to kuchyně, kde Levité připravují oběti lidu. Kněží sami mají kuchyň ve vnitřním nádvoří. Mohou tedy své oběti vařit a jíst ve svém okruhu.

Při návratu ke vchodu do Božího domu viděl prorok vytékat pod prahem domu vodu. Voda vytékala východním směrem od chrámu. Malý potůček mohutněl, aniž by se do něho vlévaly další přítoky. Tato řeka, která proudila z nadpřirozeného zdroje a nadpřirozeným způsobem se zvětšovala a prohlubovala, mluví o vnějších požehnáních, která jsou připravena pro zemi a v budoucnosti se rozvinou. Kdysi nesl Pán Ježíš trnovou korunu – symbol zlořečení, které leží kvůli hříchu člověka na stvoření. Při Svém příchodu ve slávě a moci toto zlořečení odejme.

Ezechiel není jediný prorok, jemuž byla zjevena tato voda, která přinese pro stvoření uzdravení a život. Čti např. Izaiáš 35,6.7; 43,19; Joel 3,18; Zachariáš 14,8.

Tyto vody uzdravení poplynou do roviny mrtvého moře a uzdraví jeho vody, v nichž pro vysoký obsah soli nemohou žít žádné ryby. Jen bažiny a louže zůstanou slané. To nám připomíná, že v tisíciletém království nebude ještě dosažen dokonalý stav nové země. – Stromy zůstanou stále zelené a ustavičně ponesou ovoce. Bůh se bude v budoucím věku obdivuhodným způsobem starat o blaho všech lidí, takže nebude chudoba, ani hlad, ani nemoc.

Když se všech dvanáct pokolení vrátí do země, Bůh jim ji ve Své milosti znovu rozdělí. Na průběhu hranic, který zaslíbil, nic nezmění. Bůh je věrný. Drží Své slovo. To potvrzují také slova: „Josefovi dva provazcové.“ Nehledě na smutnou historii Josefových potomků, pokolení Efraim a Manasses, přidrží se Bůh pevně Svého dřívějšího milostivého zaslíbení. Všem pokolením potvrzuje: „Dědičně, pravím, jí vládnouti budete, jeden rovně jako druhý, o níž přísáhl jsem, že ji dám otcům vašim. I připadne vám země tato v dědictví.“

Poslední verše obsahují opatření pro cizince. S těmi už nemá být jednáno jako s vyvrženými a jako s takovými, kteří jsou Izraeli cizí. Zde jsou viděni jako postaveni plně na roveň Izraeli a sdílejí dědictví s Božím lidem. Další místa potvrzují tuto skutečnost: Izaiáš 60,1-10. „I vystavějí cizozemci zdi tvé a králové jejich přisluhovatí budou tobě.“ Pak nastane v Izraeli doba zpěvu. Tak dlouho opovrhovaný židovský národ už nebude ocasem národů, nýbrž hlavou. „I připojí se národové mnozí k Hospodinu v ten den, a budou mým lidem, a budu bydliti u prostřed tebe.“ (Zachariáš 2,11)

Jak jsme viděli v minulé kapitole, bude země v budoucnu rozdělena dvanácti pokolením. Ale je to Pán, jenž rozhodne (Příslaví 16,33). Nařízení je zcela rozdílné od rozdělení za Jozue (kapitoly 15-19). V budoucnosti budou všechna území pokolení probíhat ve směru východ-západ, budou ležet vedle sebe a budou stejně veliká.

Na nejsevernějším konci země leží území Dan. Pokolení Dan se nalézají nejdále od svatyně. Toto pokolení se také v minulosti zcela zkažilo a zavedlo svévolnou bohoslužbu (Soudců 18). O Danovi ostatně není zmínka ve Zjevení 7, kde je vyjmenováno 144000 zapečetěných.

Sedm pokolení leží na sever od „oběti pozdvižení“, t.j. od zvláštního, Pánu náležejícího území, a pět pokolení na jih od něho. Na území mezi pokoleními se nalézají svatyně, dědictví kněží a – jak jsme viděli ve 45. kapitole – město Jeruzalém. Části území knížete sousedí na východní a na západní straně s „obětí pozdvižení“.

Při zmínce o tom, co bude patřit kněžím, připomíná Pán ještě jednou jejich věrnost ve dnech, kdy ostatní z lidu od Boha zbloudili (srovnej s kapitolou 44,15). – Kéž bychom se tím chtěli nechat povzbudit ke stejné věrnosti Pánu dnes, kdy musíme kolem sebe zjišťovat všeobecné zbloudění od Boha.

V těchto verších máme pokračování rozdělení oběti pozdvižení, t.j. kusu země, který leží mezi územími danými pokolením. Tím je potvrzeno, co jsme našli už v kapitole 45. Tak jako chrámové území zaujímá čtvercovou plochu, tvoří i město čtverec. Území, které s městem sousedí na východě a na západě, má sloužit pracovníkům města k živobytí.

Juda a Benjamin jsou dvě pokolení, které přímo sousedí s „obětí pozdvižení“ Páně. To není bez významu. Juda je královské pokolení. Pán, kterému se napravený lid bude klanět, je „lev z pokolení Juda“, pravý Král Izraele. Juda znamená „který je slaven“, a tak obdrží Pán Ježíš klanění Svého lidu. Benjamin (= syn pravice) byl od své matky nazván Benoni, t.j. syn mého trápení. I tato jména nám připomínají Pána Ježíše Krista.

Podrobnosti těchto popisů nejsou určeny přímo nám, nýbrž Izraeli v budoucnosti. Proto nás nemusí mrzet, když všemu nerozumíme a neumíme to vysvětlit. Důležité však je, že tyto předpovědi, které mluví o budoucím období, se naplní stejně tak, jako se naplnily všechny soudy, které Ezechiel oznámil o zničení Jeruzaléma.

Nejprve je vyjmenováno pět pokolení, která jsou seřazena na jižní straně pruhu země, náležejícího Pánu. Jsou to: Benjamin, Simeon, Izachar, Zabulon a Gád.

Veden Duchem Božím, uzavírá Ezechiel svou zprávu o budoucím chrámu a budoucím Izraeli zmínkou o branách a jménu města. Jedná se zde o pozemský Jeruzalém v době tisíciletého království. Podobně jako nebeský Jeruzalém během království, má město dvanáct bran, vždy tři na každou světovou stranu. Dále se však popis obou měst od sebe velmi liší. V pozemském Jeruzalému stojí v centru chrám, zatím co o nebeském Jeruzalému je řečeno: „Ale chrámu jsem v něm neviděl.“ Ezechiel se nezmiňuje ani o městské zdi, ani o základech. Neslyšíme u něho nic o drahokamech, branách z perel nebo zlaté ulici (Zjevení 21,9-27). Pozemské město Jeruzalém zanikne. Ve věčném stavu, až nebe a země pominou, čteme už jen o *novém* Jeruzalémě (Zjevení 21,2).

Jak obdivuhodný je závěr této prorocké Knihy! Na začátku jsme viděli, jak sláva Hospodinova odešla. Když Bůh přišel s Izraelem ke svému cíli, není tu už nic, co by Mu bránilo, aby přebýval uprostřed Svého lidu. A tak nové jméno města je: „Hospodin tam přebývá (Zde je Hospodin).“

V tomto Dopisu jsou všichni praví věřící, kteří společně tvoří Boží Církev, nazváni *Božím domem*. Jsme poučováni o tom, „jak se máme chovat v Božím domě, kterým je Církev živého Boha“. – Tento dům má také funkci směrem ven. Vydává světu svědectví o tom, že Bůh je Bůh-Spasitel, „který chce, aby všichni lidé spaseni byli, a k známosti pravdy přišli“. Tak vypadá společné svědectví věřících pro Boha v tomto světě. Abychom to však mohli představovat, musíme znát pořádek v Božím domě a chování, jež tomuto domu náleží, a podle toho žít.

Po pozdravu, v němž je Bůh představen jako *naš Spasitel*, a Pán Ježíš jako *naše naděje*, se apoštol ve verších 3-5 zmiňuje o dvou základních bodech. Napomíná, aby nebylo učeno nic jiného než zdravé učení milosti, a ukazuje, jaký duchovní stav je nutný (lásky z čistého srdce, dobré svědomí a víra bez pokrytectví), abychom mohli držet pravdu a zůstali ochráněni před bludem.

V protikladu k bajkám je zákon dobrý, protože jej dal Bůh; ale může být chybně vykládán. Zákon nedokáže pomoci hříšníkově, ani není pravidlem pro život věřícího. Zákon usvědčuje hříšníka z jeho viny a oznamuje mu soud nad každým druhem hříchu. Evangelium ale zjevuje Boží milost, která může zachránit i toho největšího hříšníka.

Apoštol mluví o účincích milosti ve svém vlastním životě. Pán jej ve Své neomezené milosti nejen spasil, nýbrž postavil ho dokonce do služby pravdě. Vzpomínkou na svůj postoj a smýšlení v době, kdy byl ještě neobrácený muž, zdůrazňuje apoštol neobyčejnou velikost této milosti. Bohu se zalíbilo prokázat takovému muži Svoje *milosrdenství*, Svoji *milost* a Svou *trpělivost*. Viděl, jak Saul jednal v nevědomosti a v nevěře.

Když se Pavlovi dostalo takto požehnání, stal se vůči světu hříšníků zvěstovatelem Boží milosti a příkladem pro všechny, kteří tak jako on uvěří v Pána Ježíše Krista k věčnému životu. Když Pavel o tomto všem přemýšlel, nemohl nic jiného, než propuknout v chválu vůči Bohu.

V 18. verši navazuje apoštol opět na 5. verš. Timoteus měl jednat v autoritě, kterou od apoštola obdržel podle předchozích proroctví (1. Timoteovi 4,14; 2. Timoteovi 1,6). „Víra“ znamená v těchto verších celé křesťanské učení, t.j. vše, co nám Bůh v Novém Zákoně zjevil - *pravdu*. Už tehdy byli takoví, kteří tento statek víry neostříhali, a protože ztratili dobré svědomí, upadli do bludů.

První čtyři verše této kapitoly popisují charakter Božího domu. Má to být dům modlitby, ve kterém se modlíme za všechny lidi (Izaiáš 56,7; Marek 11,17). Podle naléhavosti záležitostí se modlitba stává snažnou prosbou, přímluvou nebo díkčiněním. Jsme vyzýváni, abychom snažně prosili nejen za všechny svaté (Efezským 6,18), nýbrž za všechny lidi a zvláště za takové, kteří jsou pověřeni nějakou autoritou. Apoštol jmenuje dva důvody, proč se máme modlit za všechny lidi. Vzhledem k vládnoucím osobám smíme prosit o to, aby Boží neomezená milost vedla odpovědné muže tak, aby Boží lid na celé zemi mohl vést klidný a tichý život ve vši pobožnosti a ctihodné vážnosti. Za druhé se máme modlit za všechny lidi proto, že Bůh sám by chtěl všechny lidi zachránit a požehnat jim.

Z Božího domu nevystupují jen modlitby k Bohu. Z něho vychází také svědectví k lidem. Toto svědectví zní: Je jen jeden Bůh (5. Mojžíšova 6,4) a jen jeden Prostředník mezi Bohem a lidmi. Tento jeden výlučný Prostředník je člověk. Jen Prostředník, který sestoupil až na naši úroveň, nám mohl pomoci. A tímto Prostředníkem je Pán Ježíš Kristus. Dal sebe samého jako výkupné za všechny. Na kříži Golgoty vyhověl všem požadavkům Boží svatosti (1. Jana 2,2). Nyní smí být poselství o spasení zvěstováno po celém světě.

Aby svědectví, které má vycházet z Božího domu, nebylo žádným způsobem kaženo, je nutné, aby se jak muži, tak i ženy, kteří tvoří tento dům, správně chovali. Verš 8 mluví o veřejné modlitbě. Je to výlučným úkolem mužů, aby se nahlas modlili. Ale všichni věřící muži, kteří se na veřejnosti nahlas modlí, se musí vyznačovat osobní svatostí. Neodsouzené zlo v životě se vždy stává překážkou pro takovou modlitbu. Dále mají být jejich modlitby bez hněvu, například proti některému jinému bratrovi, a bez pochybujících myšlenek.

Věřící ženy se mají vyznačovat skromným zevněškem. Přitom nejde jen o jejich oblečení a účes, nýbrž o celé jejich vystupování. Ženy, které chodí v Boží bázni, nejsou nápadné předstíráním nadřazenosti v duchovním směru, nýbrž dobrými skutky. Mnoho z těchto skutků může být činěno jen ženami.

Ženě není dovoleno, aby vykonávala veřejnou službu, poněvadž přitom přebírá vedení. Apoštol pro to udává dva důvody: **1.** Eva, první žena, byla stvořena po Adamovi. **2.** Ačkoli měl Adam při pádu do hříchu větší vinu – zhřešil vědomě, nebyl oklamán on, nýbrž Eva. Každá vpravdě věřící křesťanka uzná Boží slova a zaujme své místo v poddanosti a tichosti.

V této kapitole se jedná o *dohled* v Božím Shromáždění. Nejprve jsou jmenováni dohlížitelé (podle řeckého: biskupové - p.p.). Mají před očima duchovní blaho věřících. Dnes už nemáme takové úřady, poněvadž už nejsou apoštolé, ani jimi pověřené osoby, kteří by měli autoritu někoho ustanovovat do úřadu. Ale máme ještě službu dohlížitelů a starších, vykonávanou muži, kteří k takové službě mají svým věrným životem potřebnou mravní váhu. Ve Skutcích ap. 20,28-31 shrnuje apoštol Pavel službu dohlážitelskou do tří bodů, když říká: „*Buďte tedy sebe pilní i všeho stáda (Dejte pozor na sebe samé i na celé stádo!)*“ – *Paste* Boží církev! – *Bděte* nad stádem!

2. verš se vztahuje na věřící z pohanů, kteří měli více žen. Nebyli vhodní ke službě dohlážitelské. Verš 3 zdůrazňuje jemnost, jíž se má dohlážitel vyznačovat. – Vlastní rodina je důležité pole činnosti pro věřícího muže. Tu se ukazuje, zda je vhodný ke službě dohlážitelské ve shromáždění, anebo ne. Takový, u něhož chybí *vedení* a *péče* ve vlastní rodině, se nikterak nemůže starat o Boží shromáždění. Nováček, to znamená takový, který je ještě mladý ve víře a má málo zkušeností, by se v takové službě mohl snadno stát povýšeným a přijít k pádu jako ďábel. U dohlážitelské je také důležité svědectví, které mu vydávají nevěřící lidé.

Služebníci nebo diakoni se starají o časné a tělesné potřeby shromáždění (Skutky ap. 6,1-6). I pro takové úkoly vyjmenovává apoštol seznam předpokladů. Podobně jako dohlížitelé, musejí i služebníci být zkušeni a osvědčeni. Verš 13 je ilustrován životem Štěpána, jedním z prvních diakonů. Nejprve byl služebníkem, který sloužil stolům. Pak se stal mocným zvěstovatelem, jemuž protivníci nedokázali odporovat (Skutky ap. 6,5.8-10).

V protikladu k chrámu ve Starém Zákoně není Boží dům dnes tvořen z materiálů, nýbrž ze živých kamenů, t.j. ze všech vykoupených. Tento duchovní dům *živého* Boha je sloup (pilíř) a základ pravdy. „Sloup“ mluví o svědectví, „základ“ o podpoře. Církev není pravdou. Bůh ale chce, aby svědčila o *pravdě* – o Kristu a Jeho Slovu (Jan 14,6; 17,17). Bůh na této zemi nemá jiné svědectví. Jak je to vážné, když v tom selháváme!

Tajemství pravé zbožnosti leží v poznání Boha, jak je zjeven v Pánu Ježíši a skrze Něho. Výchozím bodem a zdrojem síly pro správné chování v Božím domě není učení, nýbrž Osoba, Boží Syn, který se stal člověkem. Hledění na něho a přemýšlení o Něm bude mít citelný vliv na náš praktický život!

Ve druhé polovině Dopisu nás apoštol varuje před různými aktivitami, které přicházejí z těla a mají zhoubný vliv na naše jednání v Božím domě. Poučuje nás, že pobožnost nás může před těmito zlými věcmi ochránit. Slovo *pobožnost* se v tomto Dopisu vyskytuje osmkrát a znamená důvěru v živého Boha, která vede věřícího k tomu, aby situacemi života šel ve svaté Boží bázni.

Apoštol mluví nejprve o odpadnutí. Tito „někteří“ jsou lidé, kteří se někdy přiznali ke křesťanské víře, pak se ale vědomě vzdali základních pravd Nového Zákona a vybudovali si náboženství těla. Navenek působí toto náboženství dojmem zvláštní čistoty. Avšak jeho zákazy stojí v odporu proti Bohu, jenž ustanovil manželství a dal lidem za pokrm vše v přírodě, kromě krve. – V této souvislosti nám verše 4 a 5 připomínají to, abychom nezapomínali na děkování – a k tomu patří i modlitba u stolu před každým jídlem.

Dobrý služebník Krista Ježíše musí ve svém vlastním životě uznávat autoritu slov víry a dobrého učení, zabývat se jimi, to znamená sytit jimi svůj duchovní život, a to, čemu se naučil, převádět do praxe denního života. „Cvič se v pobožnosti!“

V 9. verši je zdůrazněno to, co apoštol řekl o cvičení se v pobožnosti a o tělesném cvičení. Apoštol o tom nejen mluvil, ale ve své službě se o to zasazoval a prakticky žil životem v pobožnosti. Doufal v Boha jako udržovatele všech lidí a uváděl Ho tak do svých každodenních okolností.

Timoteus měl jasný úkol ve službě věřícím a byl od Pána sám k tomu obdařen. Ale potřeboval apoštolova povzbuzení, aby tuto službu vykonával. Možná že si myslel, že je příliš mladý, aby druhé poučoval. Nyní mu apoštol ukazuje, že přes své mládí může být pro druhé příkladem v slovu, v životě, v lásce, ve víře a v osobní čistotě. Jestliže bude jeho život „příkladný“, dá to váhu i jeho slovům. Jak často kazíme nebo oslabujeme své svědectví selháními v praktickém životě!

Verš 16 v souhrnu potvrzuje, že dokonalý život a pevné držení učení Nového Zákona spolu úzce souvisejí. Všichni jsme v nebezpečí, že jedné z těchto dvou stránek budeme dávat přednost na úkor druhé. To je vždy na škodu. Když však v těchto věcech „vytrváváme“, zachráníme nebo ochráníme to nás i ty, kteří nás slyší, před mnoha nebezpečími na cestě ke slávě, zvláště před zlem, které se rozšíří v „pozdějších časech“.

Když je mezi věřícími nutné nějaké napomenutí, protože jejich jednání poškozuje svědectví Boží milosti před světem, velmi záleží na tom, aby se tak dělo ve správném duchu. Není možné jednat se všemi stejně.

O otázce vdov je pojednáváno zvlášť podrobně. V oné době, kdy ještě nebyla žádná sociální podpora, byl úděl takových žen těžký. Shromáždění jim mělo pomoci. Jaké jsou tedy znaky skutečné vdovy? Je osamělá, t.j. bez lidských zdrojů pomoci. Důvěřuje v Boha a je na Něm závislá. Aby mohla být vdova pojata do seznamu těch, kteří dostávají pravidelnou podporu shromáždění, musela svým dosavadním životem podat důkaz o tom, že je hodna materiální pomoci. Bůh v žádném případě nechce, aby se shromáždění stalo institucí pro podporování potřebných lidí.

Tyto verše jasně ukazují, jak velký úkol v podporování starých rodičů nebo jiných zestárých členů rodiny připadá rodinným příslušníkům. Jsou to Boží směrnice, jimž se nemůžeme vyhýbat. – U mladších vdov vyvstává nebezpečí, že svou zahálkou a pobíháním po domech budou škodit svědectví o Božím domu. Ty nemají být podporovány, nýbrž mají znovu nalézt svůj úkol v domácím rodinném kruhu.

Bratři, kteří při péči o shromáždění vykonávají službu staršího, mají být nejenom v úctě, nýbrž mají být také hmotně podporováni. To platí obzvláště pro ty, kteří vedle místní „pastýřské služby“ při věřících pracují také v slovu a učení. Jak Starý, tak i Nový Zákon jsou citovány jako „Písmo“, aby byla zdůrazněna naše odpovědnost vzhledem k podpoře služebníků Pána.

Starší stojí pro svou službu v nebezpečí, že budou napadáni. Timoteus se tím měl zabývat jen tehdy, když žaloba byla vícekrát potvrzena. Jestliže skutečně došlo k hříchu, pak ten, jenž pochybil, měl být ze své viny veřejně usvědčen, aby se ostatní více chránili před hříchem.

Poslední oddíl kapitoly varuje nejprve před povrchností. Jestliže ihned vyjádříme své plné obecenství s někým (= vzkládání rukou), aniž bychom jej správně znali, jsme v nebezpečí, že se spojíme se zlem. Další nebezpečí se ukazuje v závěrečných verších: Můžeme se nechat klamat tím, co vidíme. Ne u všech lidí jsou hříchy zjevné. Někteří lidé dovedou zlo ve svém životě šikovně zakrývat. Je samozřejmé, že tyto hříchy budou jednou souzeny. My ale bychom se mohli od takových nechat klamat – ke své škodě. – Kéž bychom patřili k těm, kteří dobrými skutky jasně zjevují vnitřní stav!

Kapitola začíná naučeními pro věřící otroky. I když je otroctví zcela jistě v rozporu s duchem křesťanství, není úkolem Božího domu, aby zlepšoval svět, nýbrž aby držel slávu Božího jména, svědčil o pravdě a také ji podporoval. Z tohoto důvodu má mít křesťanský otrok svého nevěřícího pána v úctě, a má-li věřícího pána, má mu taktéž projevovat náležitou úctu. V zásadě to platí dnes pro každého věřícího zaměstnance.

Vždycky byli lidé, kteří přes jasná naučení Nového Zákona považují křesťanství za prostředek ke zlepšení svého sociálního postavení v tomto světě. Když takto smýšlíme, dostáváme se k ďábovým názorům, jenž kdysi u Joba mínili, že se celá jeho zbožnost zakládá jen na vnějším vlastnictví, které mu Bůh daroval (Job 1,9-11). Avšak Job, jenž v jeden den ztratil celý svůj majetek, vyjádřil to, co čteme v 7. verši (Job 1,21).

Snaha těch, kteří chtějí zbohatnout, stojí v protikladu ke skutečně velkému zisku: k pobožnosti s takovou myslí, která na tom, co má, umí přestat. Láska k penězům přináší do našeho srdce a života jen neklid. Navíc je kořenem pro další zlo. Kolik bolestí si připravují lidé touhou po bohatství! Chtějí stále víc a mají strach, že to, co uchwátí, opět ztratí.

„Ale ty, ó člověče Boží, takových věcí utíkej.“ Namísto abychom se honili za pomíjivým vlastnictvím na této zemi, a přitom sklízeli jen trápení, jsme vybízeni, abychom se k těmto věcem obrátili zády a horlivě se snažili o to, co je správné před Bohem. V tomto světě je však nemožné zastávat se Boha, Jeho Syna a pravdy křesťanství, aniž bychom narazili na odpor nepřítele. Proto je tu napomenutí: „Bojuj ten dobrý boj víry,“ a to s pevným pohledem k cíli, jímž je věčný život ve slávě.

Vždy, když jde o naši odpovědnost, se při pohledu na budoucnost mluví o zjevení Pána Ježíše ve slávě. V onen den bude vše zjeveno. Bůh ukáže pravého Vládcu nad celým vesmírem. Je jím Jeho Syn, Ježíš Kristus, jenž kdysi před římským místodržícím vydal svědectví pravdě. V onen den bude také zjevena a odměněna věrnost křesťanů vůči Pánu, kterou prokázali ve svých životech.

Napomenutí veršů 17-19 se týká věřících, kterým Pán požehnal pozemskými statky. Hrozí jim dvojí nebezpečí: že se budou pyšně stavět nad ty, kteří mají méně prostředků, a že se budou spoléhat na své bohatství. Bohatí se mají cvičit v důvěře v živého Boha a ve štědrosti.

Timoteus, a my s ním, jsme na závěr napomínáni, abychom se přes negativní vlivy nevzdávali ničeho z křesťanské víry.

Žel že Církev nedostála své odpovědnosti, kterou má jako Boží dům. Selháním člověka se všechno dostalo do nepořádku. Zatím co v Prvním dopisu je ještě většina křesťanů věrná a jen jednotlivci jednají špatně, vidíme ve Druhém dopisu selhání křesťanstva všeobecně. Jsou tu už jen jednotlivci, kteří jsou věrni svému vyznání. Pavel napsal tento Dopis pro povzbuzení, ale také jako varování a poučení pro každého, kdo chce být ve dnech trosek věrný.

Dříve než apoštol načrtává úpadek křesťanského svědectví, snaží se upevnit naše srdce a posilnit naši důvěru v Boha tím, že nám představuje neproměnné zdroje Boží pomoci. V první kapitole jimi jsou: *život*, který je v Kristu Ježíši; *dary*, které nám Bůh daroval; *svědectví* našeho Pána; *spasení* a Boží *povolání*; „onen den“ *slávy* a *obraz zdravých slov*.

Pavel psal z cely smrti v Římě. Stále ještě vlastnil plnou autoritu apoštola (1. verš). Nejprve děkoval Bohu, že i ve dnech úpadku má přítele, jakým byl Timoteus. V 6. verši se Pavel zmiňuje o tom, že Bůh dává každému věřícímu osobně dar milosti. V 7. verši jde ale o působení Božího Ducha ve vykoupených. Dává jim sílu, aby mohli činit Boží vůli, schopnost dávat dále Boží lásku a zdravé smýšlení, aby mohli v těžkých dobách střízlivě usuzovat.

Pán Ježíš se po vítězně dokonaném díle vykoupení vrátil do nebe, kde nyní zaujímá místo cti na Boží pravici. Petr se nestyděl za „svědectví našeho Pána“, když mluvil o Letnicích ke shromážděným Židům (Skutky 2,36). Když hledíme k našemu vyvýšenému Pánu, smíme i my směle vydávat svědectví. A nikdy nezapomínejme, jaké slavné poselství máme lidem zvěstovat! Dvě velká témata evangelia jsou: *spasení* od našich hříchů a od soudu a dále *povolání*, které nás přivádí do spojení s nebem a se všemi duchovními požehnáními.

Apoštol Pavel byl zvláštní zvěstovatel tohoto evangelia. Jeho věrnost v této službě jej přivedla do vězení. K tomu byli mezi věřícími takoví, kteří jej opustili. Naštěstí ne všichni! Pavel se posiloval v Pánu, ve kterého uvěřil a k němuž upíral celou svoji důvěru. Pán použil věrného Onezifora, aby uvězněného apoštola povzbudil.

Jak důležité jsou verše 13 a 14 pro naše dny, kdy v křesťanstvu přibývá odpadnutí a zmatku! „Obraz zdravých slov“ znamená formu, v níž nám Bůh Své inspirované Slovo sdělil. Nesmíme tedy nic vytrhávat ze souvislosti. Je třeba pevně držet celý statek víry tak, jak nám jej Bůh předal.

Nedostatek závislosti na Pánu, chybějící poddání se pod kázeň a vedení Ducha a nedostatek poslušnosti vůči Božímu slovu vedly k tomu, že se Boží lid roztrhl do nesčetných církví, kruhů a skupin. Křesťanstvo dnes už není Boží dům, jakým měla být Církev živého Boha ve své odpovědnosti. Stalo se *velkým domem*, ve kterém se zlo stále více rozšiřuje. – Druhá kapitola tohoto Dopisu, která začíná osobní výzvou, nám ukazuje cestu, po které může věrný věřící jít k Boží cti uprostřed tohoto úpadku. Nejprve je popsán duchovní stav, který je potřebný, abychom mohli jít po cestě, která se Bohu líbí.

Abychom mohli odolávat záplavě zla, potřebujeme milost Páně a *známost pravdy*. Pro držení se pravdy musíme být hotovi i *trpět*. V těžkých dobách posledních dnů bychom měli dbát na to, aby zaměstnání tohoto života nezaujímal v našem srdci první místo. Verše 5 a 6 zdůrazňují, že Bůh jednou nebude odměňovat naši aktivitu, nýbrž naši *věrnost* a naše *vytrvání*. Zvláštní důraz je položen na přemýšlení o Božím slovu – právě na tom, pro co si často dovedeme udělat tak málo času! Kéž bychom především nikdy neztráceli z očí našeho Vykupitele. On je ve všem naším příkladem – i pro cestu víry v dobách úpadku.

Vyvolení s jistotou dosáhnou spasení. Ale na cestě ke slávě se setkávají s celou satanovou lstí, nepřátelstvím světa a zkažeností křesťanstva. Aby jim Pavel v tomto směru pomohl, je hotov pro ně všechno vytrpět.

Verše 11 a 12 jsou napsány k povzbuzení těch, kteří i v dobách úpadku chtějí jít cestou věrnosti. Pak ale následují vážná varování pro ty, kteří vědomě zapírají slávu a dílo Božího Syna. (Zde nejde o hřích z nedostatku bdělosti jako u Petra; Lukáš 22, 33.34.61.62). Bůh by nebyl Bohem, kdyby zneuctění Svého Syna prostě přešel. Ano, On zůstává sám sobě věrný, neboť „zapřítí sám sebe nemůže“.

Ve verších 14-18 se apoštol zmiňuje o některých druzích zla, které vedly k úpadku Církve v její odpovědnosti. Nejprve se věřící vzdali nebeského povolání. Potom začali diskutovat o neužitečných věcech, namísto aby pevně drželi Slovo pravdy. Dále začali dávat Slovu vlastní výklad a už je správně nerozdělovali. Když se o Božích věcech mluví lehkovážným způsobem, který je obvyklý ve světě, vyvstávají bezbožné a marné řeči. Následkem toho je odpovídající bezbožný život. Tento odklon vede k vzdání se základních pravd Nového Zákona, a to olupuje mnohé o jejich víru a ničí ji.

Dříve než apoštol ukazuje cestu podle Boha pro ty, kteří i v nejtemnějších dobách úpadku chtějí být věrni Pánu a Jeho Slovu, povzbuzuje nás poukazem na to, co zůstává neotřesitelné. „Pevný základ Boží stojí“ a nese pečeť se dvěma nápisy. Na jedné straně stojí: „Zná Pán ty, kteří jsou jeho.“ Přes dnešní zmatek a smísení se věřících s nevěřícími křesťanskými vyznavači zná Pán každého jednotlivce, který Mu náleží.

Nápis na druhé straně této pečeti zní: „Odstup od nepravosti každý, kdo vzývá (jmenuje) jméno Kristovo!“ Nemůžeme křesťanstvo ani opustit, ani reformovat, ale musíme se oddělit od zla, které v něm působí. Abychom byli nádobou, která je pro Pána domu užitečná, musíme se oddělit i od lidí, kteří jsou ve spojení se zlem (= nádoby k nečti).

Ten, kdo se oddělil od zlého, musí být na stráží před svou vlastní zkaženou přirozeností. Proto je tu výzva v 22. verši. Kéž nám Pán dá, abychom našli takové, s nimiž můžeme usilovat o praktickou spravedlnost, pravou důvěru v Boha, lásku a vzájemný pokoj. – Jasný postoj vůči zlému a důsledná poslušnost Božího slova vždy vyvolají opozici. Jak se vůči tomuto odporu máme stavět, ukazují závěrečné verše kapitoly. Jako praví služebníci Pána se nemáme žádným způsobem pouštět do slovních hádek, nýbrž napodobovat našeho Mistra.

Bůh nás neponechává v nejistotě ohledně vývoje v křesťanstvu. Jde to s ním dolů, nikoli nahoru. Bůh chce, abychom *věděli*, že v posledních dnech budou těžké časy. To jsou dny, v nichž žijeme. Lidé našich zemí, které se navenek přiznávají ke křesťanství, jsou charakterizováni 19 negativními znaky. Je to absolutně věrný obraz našich dnů! Smutné na tom je, že tyto zlé věci, které se nalézají i u pohanů (porovnej s Římanům 1,28-32), se halí do křesťanského pláště, do „způsobu (formy) pobožnosti“.

Po popisu hrozného stavu, kterým se v posledních dnech vyznačuje křesťanstvo jako celek, varuje apoštol před zvláštním zlem. Z právě popsanych lidí povstanou takoví, kteří se budou aktivně protivit pravdě tím, že budou učit bludy. Ovlivní především ty, kteří jsou ovládáni více svými city a žádostmi než svým svědomím a svým rozumem (= žínky). To je doloženo dvěma muži ze Starého Zákona. Jannes a Jambres byli dva egyptští kouzelníci, kteří v Mojžíšově době stáli před faraonem a protivili se Božímu muži tím, že napodobovali jeho znamení (2. Mojžíšova 7, 10.11.22). Bůh tomuto jednání klade občas závoru, jako to učinil tehdy (2. Mojžíšova 8,18.19), a přivádí celý blud na světlo.

Apoštol nejenom píše o zlu, které se šíří v křesťanstvu, ale ukazuje také Boží prostředky pomoci, které nám jsou k dispozici na ochranu proti bludu. Tím prvním je známost toho, co je pravda. Timoteus přesně poznal učení. Druhým ochranným prostředkem je život v souladu s pravdou. „Chování“ apoštola plně souhlasilo s jeho „učením“. Když se snažíme poznávat pravdu a svůj život vést v souladu s ní, zakusíme jako třetí ochranu proti zlu pomoc a podporu Pána.

Za čtvrté nalézá věřící bezpečnost a oporu tehdy, když zůstává v tom, čemu se naučil na základě inspirovaného Slova, a odmítá vše, co se vydává za nové světlo.

To poslední, o čem se apoštol zmiňuje jako o ochraně proti bludu, je inspirace Svatého Písma. Boží slovo, Starý i Nový Zákon, je nejen absolutně spolehlivé, protože každé slovo je inspirováno neproměnným Bohem, nýbrž dostačuje také pro každou situaci. Vše, co pro svůj život jako věřící potřebujeme k poučení, usměrnění a podpoře, najdeme v Božím slovu. Kéž bychom je více brali do ruky a četli v něm. Tím budeme učiněni schopnými konat dobré skutky, které Bůh klade na naši cestu.

Když v křesťanském vyznání přibývá zlo a mezi Božím lidem roste slabost, služebník Páně snadno malomyslní. Proto Pavel povzbuzuje svého přítele Timotea, aby dále nepohybně konal službu přes okolnosti, které mohou ubírat odvahy. Přitom mu předkládá tři skutečnosti:

1. Kristus je soudce živých i mrtvých. Ve světle této skutečnosti se musíme každého vyznavače ptát: Je tvé vyznání pravé?
2. Příchod (zjevení) Ježíše Krista připomíná odplatu za věrnost ve službě Pánu.
3. „V království mém“ je další povzbuzení ke službě. Každá duše, která je skrze kázání evangelia zachráněna, přidává ke slávě Krista, až přijde, aby nastoupil Svoji vládu (2. Tesalonickým 1,10).

Dnes si mnoho lidí volí kazatele, jenž zvěstuje to, co se zamlouvá jejich uším. To nemůže být nikdy pravda, neboť ta by šla k srdcím a zneklidňovala by svědomí.

Blízký konec apoštola byl zvláštním důvodem pro Timotea, aby věrně vykonával službu, kterou mu dal Bůh. Pavel svůj běh dokončil. Mohl pohlédnout zpět a říci: „Boj výborný (dobrý) bojoval jsem,... víru (to znamená celý křesťanský statek víry) jsem zachoval.“ On hleděl však také kupředu a viděl korunu, která pro něho byla připravena. K našemu povzbuzení připojuje: „a netoliko mně, ale i všechněm těm, kteří milují to slavné příští (příchod, zjevení) jeho“.

Závěrečné verše tohoto Dopisu ukazují krásný obraz milosti Páně, vzájemné lásky mezi věřícími a zájmu na díle Páně, které ty věrné navzájem spojují. Apoštol Pavel si přál mít Timotea u sebe, poněvadž Démas, dřívější spolupracovník, zamiloval svět a opustil ho. Někteří spolupracovníci šli ve službě pro Pána na jiná místa. Marek, kdysi nepoužitelný služebník (Skutky 15,37.38), prožil úplné napravení, takže byl nyní apoštolovi užitečný ke službě.

Jak těžký však byl poslední úsek cesty apoštola Pavla! Jak příkrou a osamělou se stala jeho stezka tak krátce před cílem! Bylo tu osobní nepřátelství nějakého Alexandra, před nímž varoval i Timotea. Při soudním projednávání stál zcela sám před císařským tribunálem. Ale Pán jej nezlamal. Posílil ho – ale ne proto, aby přemohl své nepřátele nebo se osvobodil ze svého těžkého postavení, nýbrž aby v přítomnosti svých žalobců a soudců zvěstoval evangelium. Pln důvěry se opíral o Toho, jenž nikdy neselhává a vše činí dobře. Při tomto výhledu bylo jeho srdce plné chvály a děkování. Apoštol končí Dopis přáním: „Pán Ježíš Kristus (buď) s duchem tvým. Milost s vámi!“ Abychom v době konce mohli zjevovat správné smýšlení v slovu i chování, potřebujeme milost Pána.

V tomto Dopisu nejde apoštolu Pavlovi tolik o rozvinutí a vysvětlení evangelia, ale spíše o jeho obranu. Ve shromážděních Galatské krajiny se vynořili židovští učitelé a prohlašovali věřícím, že vedle víry v Krista musí dodržovat také Mojžíšův zákon (porovnej se Skutky ap. 15,1.5). Z určitých poznámek v Dopisech Korintským, Koloským a Filipským lze soudit na to, že takoví falešní učitelé vystupovali i na jiných místech.

V žádné jiné Epištole nezdůrazňuje Pavel svůj apoštolský úřad tak jasně jako zde. Svoji autoritu neobdržel od lidí, ani skrze člověka, nýbrž přímo od Boha skrze Ježíše Krista. Tím stála váha jeho slov daleko nad tím, čím se mohli vykázat zlí učitelé. Další váhu přidávali všichni bratři, kteří byli u Pavla a dotvrzovali jeho slova.

V úvodních verších je Pán Ježíš představen jako Ten, který „vydal sebe samého za hříchy naše, aby nás vytrhl z tohoto přítomného věku (světa) zlého“. V tomto Dopisu vidíme, jak zákon, tělo a svět jdou spolu. Zákon byl dán od Boha, aby byl pro tělo uzdou a udidly, aby lidé byli takovými, jakými mají býti. Ale zákon nic z toho neuskutečnil. Zjevil jen, co je tělo a co je svět. Pán Ježíš ale zemřel, aby nás od toho zachránil.

Po úvodu přistupuje Pavel ihned k hlavnímu tématu Dopisu. Evangeliem, které Galatským zvěstoval, byli povoláni do Kristovy milosti. A nyní se obrátili, aby se otevřeli nějakému jinému evangeliu. Domnívali se, že tito židovští učitelé jim přinášejí nové, vylepšené pojetí starého poselství. Ale tak tomu nebylo. Galatským bylo kázáno *falešné* evangelium.

Řeč ve verších 8 a 9 je krajně tvrdá. Pavel říká, že kdyby jim někdo, ať to je apoštol, který od Boha obdržel zvláštní autoritu, nebo anděl z nebe nebo nějaký člověk (jako tito falešní učitelé) zvěstoval něco jiného na místě evangelia milosti: Prokletý buď! To nebyla podrážděná slova kazatele, který se zlobí na určité rivaly. Zde mluvil apoštol se vsí vážností o Božím zlořečení.

Židovští učitelé neodporovali evangeliu; spíš je *převraceli*. Za jejich snahami stálo přání líbit se lidem. To poznáváme z 10. verše. Později v tomto Dopisu uvidíme, že se pokoušeli udělat z Galatských své přívržence. Pak by měli důvod se vynášet a sebe samé vyvyšovat. – Pro sebe takové myšlenky zavrhoval apoštol s krajní rozhodností. Byl opravdovým služebníkem Pána a nehledal nic jiného než uznání svého Mistra.

Evangelium, které apoštol Pavel zvěštoval, stejně jako svůj apoštolský úřad, neobdržel od lidí, nýbrž skrze zjevení přímo od Pána. Evangelium není „podle člověka“, to znamená takové, jak by je rád slyšel. Evangelium sděluje člověku pokořující pravdu o něm samém, oslavuje Boha a působí, aby byly dosaženy Boží cíle.

Aby apoštol zdůraznil to, co řekl ve 12. verši, vypráví ve verších 13-24 něco ze svého života. Když mluví o době před svým obrácením, zmiňuje se dvakrát o *židovství*, to jest o židovském náboženství, od kterého byl obrácením se k Pánu zcela oproštěn. Galatští se ale pokoušeli spojovat jádro tohoto náboženství s evangeliem. To je zcela nemožné, neboť židovství odporuje evangeliu.

V Pavlově životě poznáváme tři kroky. Bůh jej pro sebe oddělil od lůna matky. Později byl Jeho milostí povolán. Nakonec mu Bůh zjevil Svého Syna, aby Ten se stal obsahem jeho svědectví mezi národy. Pozoruhodný je výraz „zjevil svého Syna ve mně“ (přel.). Od chvíle, kdy se Pán Pavlovi před Damaškem zjevil, Pavel věděl, že Ježíš z Nazarétu je Boží Syn. Syn Boží ve slávě zanechal v Pavlovi hluboký, trvalý dojem, takže Jej mohl zvěstovat jako Toho, kterého znal, a ne pouze jako Toho, o kterém slyšel.

V těchto verších jde o apoštolovu druhou návštěvu v Jeruzalémě po jeho obrácení. Tato cesta byla nutná kvůli *vloudivším se falešným bratřím*, kteří přišli do Antiochie a znepokojovali věřící z pohanů (Skutky 15). Aby nedošlo k roztržce mezi prvními křesťany, bylo důležité, aby otázka obřízky a dodržování Mojžíšova zákona nebyla urovnána v Antiochii, nýbrž v Jeruzalémě, odkud ti to mužové pocházeli a kde měli většinu přívrženců. Podle Skutků ap. 15,2 to vypadá, jako kdyby Pavel a Barnabáš byli do Jeruzaléma posláni jen bratry v Antiochii. Podle 2. verše naší kapitoly měl Pavel pro tuto cestu pokyn od Pána.

Pavel zdůrazňuje v Epištole Galatským podrobnosti, důležité pro adresáty. Tak zdůrazňuje, že Titus, jako rodilý Řek, nebyl přinucen, aby se dal obřezat. Požadavkům těchto falešných bratrů nebyl žádným způsobem učiněn ústupek. – Při této příležitosti předložil Pavel vedoucím bratřím v Jeruzalémě evangelium, které obdržel přímo od Pána a kázal je pohanům. Ani Petr, ani druzí k tomu nic nepřipojili (6. verš). Spíše poznali, že Bůh apoštolu Pavlovi svěřil službu mezi pohany a apoštolu Petrovi dal úkol mezi Židy. Jakub, Petr a Jan vyjádřili s Pavlem a Barnabášem a s jejich službou své plné obecenství.

Petr kdysi jasně vyznal, že Bůh nečiní žádný rozdíl mezi věřícími ze Židů a věřícími z pohanů (Skutky ap. 15,8-11). Při své návštěvě v Antiochii se však začal náhle chovat jako Žid, a tím znovu činil rozdíl vůči svým bratrům ve víře, kteří byli z pohanů. Když Petr jako vůdčí apoštol zaujal takový chybný postoj, a tím smísil čisté evangelium – ospravedlnění jedině z víry – se zákonem, bylo tu nebezpečí, že mnoho jiných si jej vezme za příklad a budou činit totéž. Tato okolnost přinutila apoštola Pavla, aby proti Petrovi tak energicky vystoupil.

Pavel usvědčil Petra z jeho chybného a zavrženíhodného jednání a zmiňuje se také velmi krátce o pravdě evangelia. Říká to slovy své vlastní zkušenosti: Jsem ospravedlněn skrze víru v Ježíše Krista. Zemřel jsem s Ním, to jest můj starý člověk je s Ním ukřižován. Nadále žiji nový život, život vzkříšení skrze víru v „Syna Božího...“, který zamiloval mne, a vydal sebe samého za mne“.

Ve Skutcích ap.máme tedy *kázání evangelia*, v Římanům 1-8 *vysvětlení evangelia*, v Galatským 1 *obranu evangelia* a zde *pravdu evangelia*.

Po sděleních a zdůvodněních v prvních dvou kapitolách mluví apoštol nyní přímo o problému Galatských. Pavel jim kdysi zvěstoval slovo kříže a se vší naléhavostí jim představoval Krista jako ukřižovaného (srovnej s 1. Korintským 1,18.23). Když ale nyní najednou věřili, že spravedlnost přichází také skrze dodržování zákona, pak Kristus zemřel nadarmo (kapitola 2,21).

Celou řadou otázek, jejichž zodpovězení přenechává Galatským, se pokouší usvědčit je o zlé cestě, kterou se vydali. Apoštol přitom používá dva páry slov, které staví proti sobě. *Víra* a *Duch* patří k sobě. Přijetí Ducha Svatého je následek zvěsti víry. On je silou nového života, který v Kristu vlastníme. Naproti tomu stojí *zákon* a *tělo*. Bůh dal zákon, aby tělo, to znamená neznovuzrozený člověk, jej naplnilo. Přirozený člověk však nebyl v stavu vyhovět těmto Božím požadavkům a zákon jej nedokázal držet na uzdě (Římanům 8,7).

Pak se Pavel zmiňuje o Abrahamovi a o požehnání, které mu bylo zaslíbeno. Židé se chlubili svým původem od Abrahama a Galatští měli v úmyslu připojit se k tomuto Abrahamovu potomstvu vnější obřízkou. Apoštol jim nyní ukazoval, že Abraham je nejen otec Židů, nýbrž otec všech věřících (Římanům 4,11), a že pro ně bylo jeho požehnání.

10. verš mluví o zlořečení zákona v protikladu k požehnání věřícího Abrahama. Zlořečení bylo vysloveno proti každému, kdo nečinil *ustavičně všechno*, co zákon vyžadoval. Tento požadavek nemůže nikdo splnit. Proto je ztracen každý, kdo před Bohem stojí na tomto základu. Zdálo se, že Židé, kteří vlastnili zákon, na to nedbali. Spokojili se s povrchní poslušností určitých přikázání a „usilovali se vystavit svou vlastní spravedlnost“ (Římanům 10,3). Ale v té nemohli před Bohem obstát. Ospravedlnění a věčný život nemohou být získány na základě skutků, nýbrž jedině a pouze vírou.

Zlořečení, které visí nad každým, kdo stojí na půdě zákona, je plně ospravedlněné. Jak od něho může být Žid osvobozen? Jen tím, že jiný – Kristus – vzal toto zlořečení na sebe. Tam na kříži Golgoty se za každého, kdo se nalézal pod spravedlivými požadavky, stal zlořečením. Bůh tam s Ním jednal jako s přestupníkem zákona. Nyní může Bůh každého, kdo věří v Krista, nechat vyjít svobodného.

Kristus nesl na kříži zlořečení, aby Bůh mohl nám požehnat v Kristu Ježíši. Verš 14 nám přitom ukazuje požehnání v dvojím směru. Předně máme „požehnání Abrahamovo“ – spravedlnost na základě víry; za druhé dar Ducha Svatého, který převyšuje každé požehnání, které bylo dáno Abrahamovi.

V těchto verších je projednávána otázka, zda zákon nějak ovlivňuje požehnání daná Abrahamovi. Odpověď apoštola je jasná. Požehnání, které je v 18. verši nazváno „dědictví“, je dosaženo jen skrze smlouvu zaslíbení, a sice v Kristu, tom pravém Abrahamovu semeni. Zákon nebyl ani přídavkem k Boží smlouvě s Abrahamem, ani tuto smlouvu nerušil.

16. verš se vztahuje k 1. Mojžíšově 22,18 a ukazuje, jak Bůh už od začátku, kdy dal Abrahamovi zaslíbení, myslel na Krista a Jeho výkupné dílo. On byl tím vlastním Abrahamovým Semenem.

Jestliže zákon neměl žádný vliv na zaslíbení, za jakým účelem jej potom Bůh dal? Odpověď čteme v 19. verši. Zákon ukazoval člověku jeho hříchy. Boží nařízení a požadavky jasně ukazovaly, co je správné a co je špatné. Člověk měl sice svědomí k rozlišování dobrého a zlého, ale se zákonem zmizela každá nejistota. Bůh dal zákon „dokudž by nepřišlo to símě“, to znamená Kristus. Staletí, během kterých žili lidé pod zákonem, měla izraelskému lidu a všem, kteří skrze známost zákona byli seznámeni s Božími požadavky, dokázat, že nutně potřebují Vykupitele. Zákon byl andělem předán prostředníku Mojžíšovi. Bůh byl jednou stranou smlouvy a člověk druhou. Poněvadž ale splnění zákona spočívalo na jednání člověka, tato smlouva selhala.

V 21. verši je dána odpověď na další otázku ohledně zákona. Zákon nestojí nikterak v rozporu s Božími zaslíbeními. Může jen poučovat, vyžadovat, hrozit, a když ho není dbáno, odsoudit přestupníka k smrti; ale nemůže dát nový život, který by člověka uschopnil zákon naplnit. A přece má zákon své místo v Božích plánech. Až do příchodu Krista měl funkci pěstouna (vychovatele), aby přirozeného člověka držel v jistých mezích.

Příchodem Pána Ježíše však začalo nové časové období. Ve verších 23 a 25 je označeno výrazem „když přišla *víra*“. To neznamená, že starozákonní svatí neměli žádnou víru (srovnej s Židům 11!). Ale žili ještě pod zákonem. Od Kristova kříže je však víra oficiální a jedinou cestou a člověk může obdržet Boží požehnání jen skrze ni. Můžeme být ospravedlněni jen na základě víry.

Věřící doby milosti jsou považováni za dospělé syny, kteří už nepotřebují žádného vychovatele nebo pěstouna. Skrze křest se přiznali ke Kristu: *Oblékli* Jej. Pokud jde o jejich postavení, jsou všichni *jedno v Kristu*. Všechny národní a sociální rozdíly zmizely. *Patříme Kristu* a jsme proto duchovním způsobem potomky a dědici Abrahama.

Úvodní verše 4. kapitoly shrnují myšlenky posledních veršů třetí kapitoly. Nedospělý dědic se v ničem neliší od služebníka. Jeho vychovatelé a správci mu říkají, co má dělat. To bylo postavení věřících pod zákonem. V době před vykonáním díla vykoupení na Golgotě nevlastnili věřící ještě plné Boží zjevení. Ještě neznali Boha jako Otce. Tehdy také Duch Svatý ještě nepřebýval ve věřících, jako je tomu dnes.

Příchod Božího Syna na tuto zem uvedl nové časové období v Božím jednání s lidmi. Ve verších 4-6 jsou vyjmenovány kroky, jak toto časové období začalo. Boží Syn se narodil z panny, to jest stal se pravým člověkem. Byl narozen pod zákonem, aby převzal celou odpovědnost za ty, kteří pod zákonem tak plně selhali. Slůvko „vykoupil“ ukazuje na Jeho dílo vykoupení, na jehož základě nás Bůh mohl přijmout za syny. Jako synům nám daroval Ducha Svatého, abychom ten vzácný nový vztah, do kterého jsme k Němu jako k Otci byli přivedeni, také vědomě pociťovali a mohli se z něj těšit. Apoštol nechápal, proč se toho všeho Galatští vzdali. Cožpak se skutečně chtěli vrátit zpět, aby znovu stáli před Bohem na půdě vlastních zásluh?

Chování Galatských nastolilo otázku, zda mezi nimi Pavel nepracoval nadarmo. To byla smutná myšlenka. Z apoštolových slov cítíme starostlivou lásku o adresáty Dopisu.

Jestliže nyní mluví sám o sobě, neděje se tak proto, že by se jednáním Galatských cítil osobně uražen, nýbrž kvůli evangeliu. Pavel Galatským připomíná svou první návštěvu u nich a to, jak jej tehdy přijali. Jak se snažil, aby přivedl jejich srdce zpět na cestu pravdy!

Žel že se o Galatské už tolik starali židovští učitelé, ale ne dobrým způsobem. S úspěchem se snažili způsobit mezi věřícími a apoštolem odcizení, aby je potom učinili svými přívrženci.

Dokud byl Pavel u nich, horlivě se snažili o dobré. Proč teď už ne? Podlehli zákonickému duchu, který je vzhledem k pravdě tak zmátl, že museli být přivedeni zpět ke kříži a ještě jednou vyučováni počátečním pravdám křesťanství. Jak velmi apoštol bojoval tehdy, když šlo o obrácení Galatských! A nyní ještě jednou prožíval stejné bolesti, když bojoval o jejich duše.

Když už se Galatští chtěli stavět pod zákon, pak je apoštol prosí, aby také poslouchali to, co zákon říká. Přitom jim v obrazném smyslu poukazuje na události v Abrahamově životě. Abraham měl dva syny. Izmael se narodil podle těla, ale Izák na základě zaslíbení. Agar a její syn Izmael jsou obrazem Izraele pod zákonem ze Sinaje, který byl tehdy ztělesňován nevěřícími Židy v Jeruzalémě. Křesťané se však nalézají v postavení syna zaslíbení. Jsou svobodní.

Přísně věřící Žid mohl tvrdit, že je pravý Izákův syn. To je pravda, ale v duchovním ohledu je synem Izmaele a je v otroctví pod pěstounem. Izmael se narodil první. Zákon dal Bůh staletí před příchodem Pána Ježíše, jenž naplnil zaslíbení. A tak jako Izmael pronásledoval Izáka, pronásledovali tehdy zákonu věrní Židé věřící křesťany. Předobraz souhlasil ve všech bodech se skutečností. – Celek je podpořen citátem z Izaiáše 54,1; neboť tento verš následuje přímo po kapitole 53. Plodnost Izraele během doby jeho osamělosti, to jest jeho oddělení od Boha, je založena na příchodu Mesiáše, na Jeho utrpení a smrti na kříži, a nikoli na dodržování zákona!

Písmo je tedy jasné. Říká: Ten, kdo se chce s Bohem setkat na základě zákona, padne. Ale kdo stojí v plnosti milosti, ten skutečně stojí.

První verš této kapitoly obsahuje souhrn hlavních myšlenek naší Epištoly. Jsme osvobozeni od zákona jako základu svého ospravedlnění před Bohem (kapitola 2,16). Dále jsme osvobozeni od zákona jako od základu svého vztahu k Bohu (kapitola 4,5). Už nejsme služebníci, nýbrž synové a dědicové. A za třetí jsme osvobozeni od zákona jako od pravidla našeho života. Jako dospělí synové, kteří mají Ducha Božího Syna a přebývají v přítomnosti Otce, máme vyšší měřítko než je Mojžíšův zákon. Je jím život Pána Ježíše.

Není možné dodržovat zákon jen z části, například přijmout jen vnější obřízku. Zákon se podobá řetězu. Zlomení jediného článku stačí, aby byla porušena funkce celého řetězu (Jakuba 2,10) – Když se některý věřící, kterého Pán Ježíš osvobodil, v myšlenkách a chování přenáší zpátky do postavení služebníka a věří v zákonickém smýšlení, že to neb ono musí činit, olupuje se o všechen užitek z Krista. Takový „vypádl z milosti“.

Slůvko „*my*“ (5. verš) v protikladu k „*vy*“ ve 4. verši znamená všechny věřící, kteří stojí v milosti evangelia. Naše postavení svobody ve světě je postavení těch, kteří očekávají. Ale nemáme naději, tak jako lidé pod zákonem, že nakonec budeme od Boha přijati. Ne, *my jsme* ospravedlněni a vírou máme naději na slávu!

7. verš je pro nás pro všechny velmi důležitý. Pravda, jak ji nalézáme v Bibli, není něco, o čem bychom mohli diskutovat, zkoumat to a nakonec tomu porozumět. Nikoli, každá část pravdy musí u nás dojít praktického vyjádření. Máme být poslušni pravdy.

Kvas je v Bibli vždy obrazem zlého. Není ho zapotřebí mnoho, aby bylo všechno těsto prokvašeno, aby byli všichni a všechno znečištěni. Tentýž obraz, který je zde použit na zlé učení, používá apoštol v 1. Korintským 5,6 pro mravní zlo ve shromáždění. – Pohoršení kříže spočívá v tom, že člověka žádným způsobem nectí, nýbrž staví ho jako naprosto ztraceného a neschopného nějak se líbit Bohu. Ale obřízka a každý vnější rituál v sobě nese myšlenku, že člověk může sám něco vykonat, a to vede k určitému vnitřnímu, tělesnému uspokojení. Proto se toho náboženský člověk většinou nechce vzdát.

Svoboda, ke které jsou křesťané povoláni, není dovolení, že mohou hřešit, nýbrž pohnutka k tomu, aby milovali jeden druhého a jeden druhému sloužili. Zákon k lásce k bližnímu vyzývá. Chování Galatských ale zjevovalo, že zákonictví nevede k činné lásce, nýbrž ke vzájemné nepřízni. To nalézáme potvrzeno i v křesťanstvu. Tou mírou, jak se vzdávalo pohoršení kříže, přibývalo mezi křesťany nenáležitého chování a roztržek.

Pravá křesťanská svoboda se ukazuje v chození v Duchu. Boží Duch, který přebývá v každém věřícím, má být silou našeho myšlení, mluvení a jednání. Má vést všechny naše aktivity. Je-li tomu tak, nedostane tělo vůbec příležitost. Ale nezapomínejme přitom, že tělo se nikdy nezmění. Rozpor mezi tělem a Duchem zůstává, dokud v tomto pozemském těle žijeme.

Absolutní protiklad mezi tělem a Duchem se ukazuje také v tom, co z obou vyvstává. Srovnej *skutky těla s ovocem Ducha*! Dnes je svět plný skutků, vyjmenovaných ve verších 19-21. Všude jich je halasně plno. Ovoce Ducha však roste a zraje ve vší tichosti. Toto devítinásobné ovoce vyrůstá z jednoho kmene, z Božího Ducha. Mělo by se ukazovat v životě každého věřícího, vždyť v každém z nich přebývá Duch Svatý.

Člověk, který uvěřil v Krista, ukřižoval své tělo, to znamená, že uznal, že v něm nepřebývá nic dobrého a že Kristus musel na kříži zemřít za to, co on od přirozenosti je. Tam byl za nás učiněn hříchem a byl od Boha souzen. Nyní je třeba, abychom tuto smrt s Kristem denně uskutečňovali. Náš život má být veden od Ducha a tělo zůstávat ve smrti.

Nevěřící lidé se vyznačují tím, že dělají zlé věci (kapitola 5,21). Čteme o nich, že nezdědí království Boží (srovnej s 1. Korintským 6,9-11). To se může změnit jen pokáním, radikálním obratem a vírou v Ježíše Krista. V 1. verši se ale jedná o věřícího, který byl z nedostatku bdělosti *zachvácen (překvapen)* chybným krokem a upadl do hříchu. Takový může a má být napraven. – Aby bylo takovém padlému bratrovi pomoheno k nápravě, je zapotřebí duchovního smýšlení, spojeného s duchem tichosti. Zároveň je nutná krajní bdělost, abychom sami neklopýtli.

V životě každého věřícího jsou starosti, břemena a zkoušky. Při plnění Kristova zákona v tom, že jedni druhé milujeme (Jan 13,34), si máme vzájemně pomáhat. Tím je tíže snesitelnější. Tato pomoc se však nikdy nemá dít povýšeně. Kéž bychom nikdy nezapomněli, že sami před Bohem nejsme *nic*.

Mezi 2. a 5. veršem není žádný rozpor. Břemeno ve 2. verši se vztahuje na to, co je na nás na cestě životem vloženo jako zkouška a cvičení. Jak je dobré, když máme spoluvěřící, kteří mají soucit a pomáhají nám to nést, modlí se za nás a aktivně nám stojí po boku! Naproti tomu se 5. verš vztahuje na naši osobní odpovědnost, kterou má každý jednotlivě před Bohem. Tu za druhého nikdo nemůže převzít.

6. verš mluví o odpovědnosti všech, kteří jsou vyučováni v Božím slově. Jako posluchači jsme spokojeni s tím, že jsme směli slyšet Boží slovo, a přitom zapomínáme na podporu služebníků, které Pán používá k našemu poučení.

Verše 7 a 8 se vztahují v první řadě na dávání (např. 2. Korintským 9,6). Ale zásada, která tam je zmíněná, je všeobecně platná. Žeň bude vždy odpovídat *množství* a *druhu* setby. Nevěřící lidé mohou sít jen pro tělo. Naproti tomu věřící mohou rozsévat buď pro tělo nebo pro Ducha. Někdy žasneme nad průběhem svého života, nad tím, co se děje v naší rodině. Jakmile se však vážně zeptáme, co jsme vlastně rozsévali, nevypadá to celé už tak tajemně.

Žeň nenásleduje přímo po setbě. Po setí je potřebné vytrvání a trpělivost. Avšak nepřestávejme v mezidobí činit dobré, to znamená rozsévat další semena. Co bychom si pomysleli o zemědělci, který by už nezaséval, protože musí na žeň čekat tak dlouho!

Apoštol nás vyzývá, abychom *všem* činili dobré; neboť každý člověk okolo nás je Božím stvořením tak jako my. S domácími víry však jsme spasením zvláště spojeni. Proto bychom měli lásku uplatňovat především vůči nim.

Apoštol Pavel většinu svých dopisů diktoval a jen pozdrav napsal sám, do jisté míry jako podpis (Římanům 16,22; 1. Korintským 16,21; Koloským 4,18; 2. Tesalonickým 3,17). Dopis Galatským však napsal svou vlastní rukou. Nedokazuje tím, jak velmi mu, v protikladu k falešným učitelům, leželo na srdci duchovní blaho adresátů?

Apoštol Pavel měl jen jedno, čím se chtěl chlubit: kříž našeho Pána Ježíše Krista. To bylo centrální téma jeho zvěstování. Kříž, tato potupná smrt, nalezla své použití v osobním vztahu apoštola ke světu a obráceně. Tak říká ve 14. verši: Dal jsem svět stranou jako něco ošklivého, a on se vzdal mne, protože jsem ostudnou skvrnou pro jeho systém. Máme i my takový nekompromisní poměr ke světu?

V 16. verši čteme po třetí v tomto Dopisu o chození věřícího. Po chození *podle pravdy evangelia* a chození *v Duchu* zde následuje chození *podle pravidla nového stvoření*. Je to vysoké, ale nikoli příliš vysoké měřítko; neboť od té doby, kdy věříme v Pána Ježíše, jsme novým stvořením (2. Korintským 5,17).

Falešní učitelé vedli snadný život. Pavel však byl poznamenán následky své věrné služby. Mnoho jizev po bití a kamenování pokrývalo jeho tělo. Tím „měl vypálené znamení“ jako otrok, který je vlastnictvím Ježíše Krista.

Distribuce:

ŠÍŘENÍ PÍSMĚ SVATÉHO
Nabočany 19
538 62 HROCHŮV TÝNEC